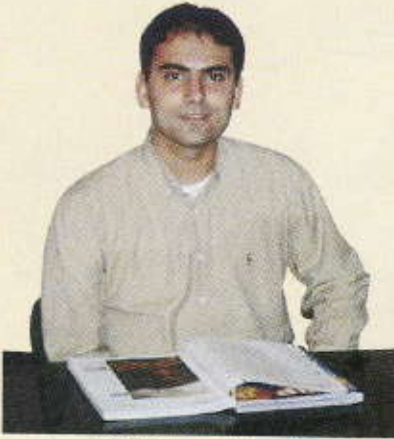

Ufuk Yamankılıçoğlu
uyaman@chip.com.tr

“Türkiye’nin en başarılı editör kadrosu 1 yılı aşkın bir süredir her sayısı büyük bir sabırsızlıkla beklenen, ve en çok satılan bilgisayar dergisini hazırlıyor.”

TOP 300 Shareware

Yeni yılın ilk hediyesi yine CHIP’ten: TOP 300 Software. Yeni çıkan 23 yazılımın tanıtımının yanısıra bilgisayar başında oyun oynamayı seven arkadaşlarınız için güzel bir yılbaşı hediyesi olacağına inandığımız ve özenle seçtiğimiz yılın en iyi 27 oyununu kapak konumuzda bulabilirsiniz. CD’de ise her türlü ihtiyaca cevap verebilecek 250’den fazla Shareware ve Freeware program bulunuyor. Yazıda tanıtılan bazı ticari programların kullanılabilir deneme sürümlerini bu ayki CD’imizde yer kalmadığı için önümüzdeki ayın CD’sine koymak zorunda kaldık. Bu programları Şubat 99 CHIP CD’sinde bulabileceksiniz.

Piyasadaki tüm işlemcileri bu ay ayrıntılı bir şekilde inceledik. Yeni bir bilgisayar satın alacaksanız veya işlemcinizi terfi etmeyi düşünüyorsanız, bu ayki testimizi okumanızı öneririz.

Taşındığımız ve telefon numaralarımız değiştiği için geçen ay bize ulaşmakta güçlük çektiniz. Bu aksaklık için bize ulaşmaya çalışıp da bir türlü ulaşamayan tüm okurlarımızdan özür diliyoruz. Aşağıdaki kutuda bize ulaşabileceğiniz yeni adresimizi ve telefon numaralarımızı bulabilirsiniz. Bizlere elektronik posta ile ulaşma şansına sahip okurlarımıza ise her zaman olduğu gibi yine yardımcı olmaya çalıştık. Destek hattımızın yeni telefonları açılana kadar bizlere elektronik posta ile ulaşmanızı tavsiye ediyoruz. Gelen E-Mail’lerin büyük bir çoğunluğunu geçen ayki Seyir Defteri yazımıza okurlarımızın desteğini içeren E-Mail’ler oluşturuyordu. Asıl tepki beklediğimiz yerlerden cevap alamadık (zaten aksini de beklemiyorduk) ancak yine en büyük desteği siz okurlarımızdan aldık... Büyük bir özveriyle zor şartlar altında çıkardığımız derginin geçtiğimiz ay rekor bir satış rakamına ulaşması ise bizim için bir başka mutluluk kaynağı oldu.

Evet, bir yılı daha geride bıraktık. Türkiye’nin en başarılı editör kadrosu 1 yılı aşkın bir süredir her sayısı büyük bir sabırsızlıkla beklenen, ve en çok satılan bilgisayar dergisini hazırlıyor. Herkese mutlu, sağlıklı ve başarılı bir yeni yıl diliyoruz. ☐

Ufuk Yamankılıçoğlu
uyaman@chip.com.tr

TAŞINDIK

Yeni adresimiz: Piyalepaşa Bulvarı, Zincirlikuyu
Caddesi, Ün İş Merkezi, No: 231/3 Kasımpaşa
Telefon numaralarımız: (212) 2971724 (pbx)
Faks: (212) 2971733

Yüzyıldan uzun bir süredir beklenen 2000 teknolojisini sunan güvenilir bir arşiv kaynağı artık elinizde. CHIP Ocak CD-Rom' u tam 250 Shareware programdan oluşuyor.

Jules Verne' in akıllarda gizemli bir tarih polemigi yaratan romanlarından tutun, bulunduğumuz yüzyılın başında sinemanın hayatımıza girmesi ile birlikte film karelerinde teknolojinin incelenmesine kadar karşımızda hep 2000 yılını görebiliyoruz. Sözkonusu teknolojinin gelişmesi ile birlikte doğal olarak "I Robot" serisi mekanik sistemleri,

bilgisayar efektleri ve yaratıcı film yapımcıları sayesinde yerlerini zamanla Cyber Punk literatürüne bıraktılar.

Henüz Class of 1999 filmi sahnelerinden fırlayıp öğrencileri dehşete düşürebilecek türde yüksek teknoloji ürünü Cyborg öğretmenler etrafımızda dolaşmıyor, ancak 2000 yılına bir kala beklenene yakın bir değişim hissedilebiliyor. Artık gün geçtikçe hızlanan Internet ağı üzerinde kişisel iletişim daha kolay. Bulduğumuz yerden dostlarımıza anında ulaşabileceğimiz programları artık ücretsiz edinebiliyoruz. İşletim sisteminizi ki-

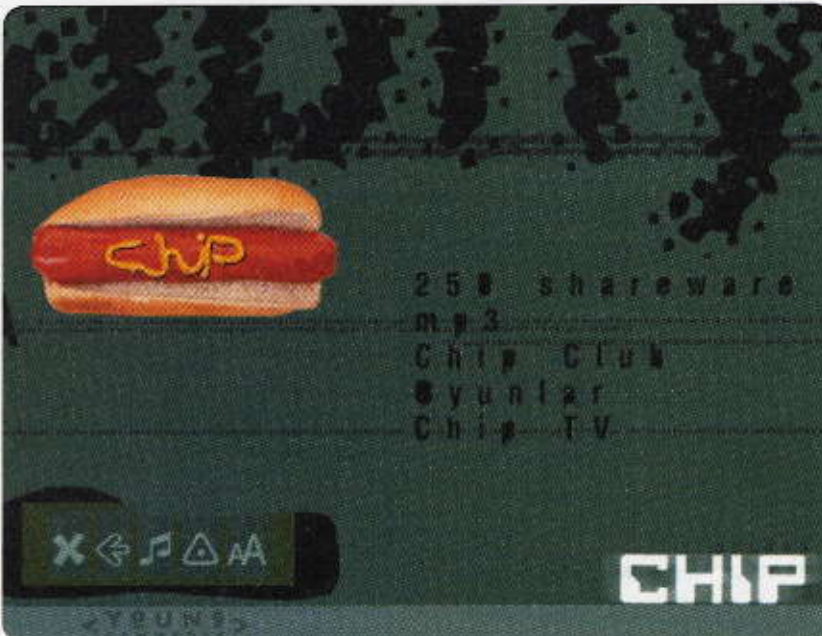
şiselleştirebileceğiniz ve sesle kumanda edebileceğiniz uygulamalar emriniz altında.

Yüzyıldan da uzun bir süredir beklenen 2000 teknolojisini evinize getiren güvenilir kaynaklardan biri de CD-ROM sürücünüzdeki Chip CD'si, hem de 2000 yılı tarih problemlerini çözen üç önemli Shareware ile birlikte.

Chip CD-ROM' u Ocak 1999 sürümünde 1998 ve geçmiş yılların en seçkin programlarının biraraya getirildiği tam 250 uygulama bulacaksınız. Ayrıca en yeni fantastik filmler içinden seçilmiş 10 filmin fragmanlarını Chip TV' de izleyebilir ve beğenilen parçaların tam versiyonlu Mp3' lerini dinleyebilirsiniz. Chip Club kategorisinden seçtiğiniz ürünleri yazıcınızdan çıktı alarak inceleyebilir, yine Chip Club' ın üyelerine sunduğu indirimli alışveriş imkanlarından faydalanabilirsiniz. Oyunlar bölümünde yer alan maksimum heyecan ve stratejinin eseri WW2 Fighters, Magic & Mayhem sizleri ekranlarınızın içine hapsedecek.

CD-ROM'un Kullanımı Hakkında

Elinizdeki CD-ROM' u sürücünüze takıp ileri ittiğinizde, Chip CD, Auto-run özelliği sayesinde otomatik olarak çalışacaktır. Ancak eğer bilgisayarınızın ayarları ile oynanmış ve Auto-

CHIP CD'sinin arayüzü her zaman olduğu gibi çok canlı.

run çalıştırma yeteneği devredışı bırakılmış ya da Quick Time' in gereken sürümü işletim sisteminize yüklenmemiş ise, CD arabirimi çalışmayacaktır. Bu sorunu giderebilmek elinizde, Quicktime'i, Chip CD-ROM'unu Windows gezgini ile açıp içeriğinden "Qt" adlı dosya içerisinden yükleyin. Eğer CD-ROM halen çalışmıyorsa, Autorun özelliğiniz iptal edilmiş anlamına gelir. "More Properties, WinHack" gibi programlar tek bir fare tıklaması ile bilgisayarınızı eski haline döndüren programlardır. Bu programı Chip CD-ROM'unun bu ayki sürümünde bulabilirsiniz. Tüm bu işlemler bittikten sonra halen çalışmayan bir Chip CD-ROM una sahipseniz, vakit kaybetmeden bizi aramalısınız. Bunun nedeni fiziksel bir arıza olabilir.

Chip Ocak CD içeriği 4 ana başlık altında toplandı. Bunlar; 250 Shareware, Chip Club, Chip TV ve Oyunlar bölümlerinden oluşuyor. 250 Shareware ise kendi içerisinde 6 kategoride şekillendirildi. Bunlardan ilki Sistem Araçları. Bu özel bölüm teknolojinin en son özelliklerini barındıran ürünleri bulmanızı sağlayacak. Ve diğer bölümler de Multimedia, Ofis, On-Line, Araçlar, Eğlence başlıkları halinde tasarlandı.

Arabirimde altkısımda yer alan birkaç yönetim imleci sayesinde yolunuzu kaybetmeyeceksiniz. Bu imleçlerin üzerine fareni getirdiğinizde isimlerini üzerlerinde görebileceğiniz Menü, Yazıcı Çıkışı, Ses ve Kur butonları yer alıyor. Programları çalıştırmak için uygulamayı seçip, "Kur" butonuna tıklamanız yeterli.

Chip CD-ROM'u içerisindeki bölümlerden seçtiğimiz birkaç programın tanıtımını bu sayfalarda bulabilirsiniz. ☐

Tolga Sonalp
tsonalp@chip.com.tr

Sizin İçin Seçtiklerimiz

HackerProof 98:

Stresli kullanıcıların aradığı program. Bu uygulama sayesinde PC'nizde yaptığınız herhangi bir işlemi fare tıklamasıyla Macro şeklinde kaydedebilirsiniz. Daha sonra size zorlayıcı gelen kaydedilmiş işlemin tekrarlanması için sadece Macro'yu harekete geçirmeniz yeterli.

JD Tricks:

Sabitdisklerin, dizinlerin ya da tek tek dosyaların düzenli aralıklarla yedeklenmediği ve karşılaştırılabildiği muhteşem bir sistem aracı.

Instant Drive Access Pro:

Masaüstünden tüm sürücülere ve diğer önemli programlara erişebilmenizi sağlayan, sistem çubuğuna eklenerek işletim sistemine uyum sağlayan çok özel bir asistan programı.

Jet Photo Shell:

Windows için çok faydalı bir eklenti. Bu yazılım, yaygın olarak kullanılan tüm resim formatlarını önizleyebilmenizi sağlıyor. Bu sayede bilinmeyen isimdeki onlarca resmin tanınımı yapabilmek için açıldığında kapladığı bayt engellenmiş oluyor.

Mimar Sinan Emissary 98:

Kendi yazdığınız programları dağıtabilmek için kurulum programı hazırlayan oldukça seçkin bir programdır. Yazdığınız programlar genelde bir kaç ini dosyası, DLL uzantıları ve sistem gereksinimlerini kendine göre ayarlayabilmesi için gerekli araçlara sahiptir. Tüm bu parçaları bir uygulamaya ".exe" uzantılı dosyada birleştirmek ve taşıyabilmek artık elinizde.

Outlines:

Aynı bilgisayarı kullanan birçok kullanıcı için erişim ve kullanıcı hakları tanımlayabileceğiniz bir program. Program ile işletim sisteminde kullanıcı mekanları yaratılır ve şifrelenir.

Rightstart Menu:

Windows'un Başlat menüsü size yetmiyorsa, sistem çubuğunda açılabilir ikinci bir menü konfigüre edebilirsiniz. Menü, seçtiğiniz programların kısayollarını ve sistem kontrol araçlarını

çalıştıran eklentileri kapsayabilir.

Search & Replace 98:

HTML dokümanında, harf, kelime veya metin pasajlarını arayıp bulmanızı ve değiştirmenizi sağlayan bir araç.

SPY:

Bir dosyada yapılan değişiklikler, işinizle orantılı olarak tarihlere bölünmüş bir zaman zarfında güncellenmesine göre sıralanarak işleniyorsa, hangi dosyalarda ne zaman değişiklik yapıldığını öğrenebilmeniz için otomatik kayıt tutmanızı sağlayan bir güvenlik programı.

Steganos 95:

Önemli verilerinizi istenmeyen gözlerden uzak tutmak istiyorsanız, bu program ile kritik dosyalarınızı şifreleyebilirsiniz. Uygulama, yapılan şifrelemeyi kendi formatında kaydeder, istenildiğinde otomatik değişime uğratabilir.

TransMac:

Bilgisayarınız Mac disketlerini okuyamıyorsa bu program tam size göre. Mac' te formatlanmış disketleri ve Zip dosyalarını görebilmenizi sağlayabilir.

WinSplit:

Ufak dosya boyutu sayesinde her türlü kayıt medyasına aktarılabilen ve kurulum gerektirmeyen son derece popüler bir dosyalara ayırma programı.

XML NotePAD Beta:

Web programcılarının XML formatında çalışabilmeleri için işlerini oldukça kolaylaştırabilecek güzel bir editor.

Dr Hardware For Windows:

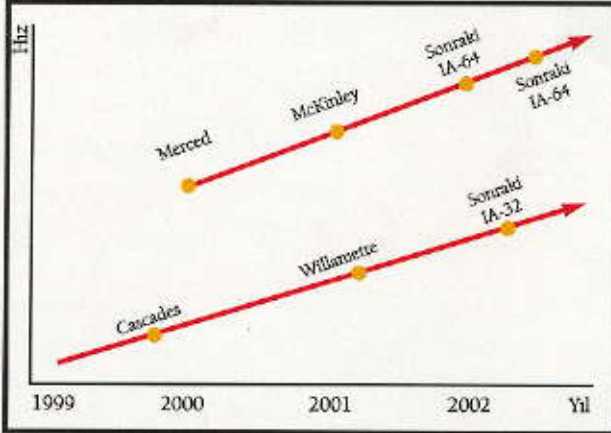
Dr Hardware For Windows ile bilgisayarınızın donanımsal bir haritasını çıkarabilirsiniz. Test araçları ile desteklenmiş program, hardware problemlerinizi ve kendini yazılım hatası gibi gösterebilen sorunları kolayca kontrol altına alabilir. Hardware, Windows ile ortak çalışır ve günlük ve anlaşılmaz bilgileri kullanıcının anlayabileceği şekilde gösterebilir. Bilgisayarınızın kullanımdan veya işletim sisteminin hatalı işlem yürütmesi sonucu oluşturduğu tehlikelerden Sizi haberdar eder.

64 Bit 2000'e Kaldı

Intel'in ilk 64 Bit işlemcisi olan Merced hazır. Devre şemasının planları hazırlandı. Ancak proje 2000 yılının ortalarına ertelendi.

Merced ile birlikte 1999'un ortalarında başlaması planlanan 64 Bit "devrinin" ertelenmesi, yeni işlemci ile ilgili olarak çeşitli spekülasyonların yapılmasına yol açtı. Söylentiye göre, Intel oldukça karmaşık olan mimariyi seri üretime elverişli duruma getirme noktasında çeşitli zorluklar yaşıyor. Diğer bir düşünce ise, 800

ni Merced'den sadece bir yıl sonra. Bu nedenle Merced oldukça kısıtlı zamana sahip. İşlemci devreleri oldukça yoğun çalışmalarla çeşitli simülasyonlarda test edilmiş olmasına karşın, Intel şimdiden McKinley'den iki kat performans beklenebileceğini bildiriyor. Şirket bununla da yetinmiyor; iki yeni işlemci kuşağı üzerindeki çalışmalar bugünden başlamış bi-

Intel'in işlemci planları: 64 Bit serisi Workstation ve Server'lar için düşünülmüş.

MHz saat hızına sahip olması beklenen yeni Chip'in buna rağmen yeterli performansı göstere-memesi.

Doğruluğu kesin olan bir şey varsa, o da Merced'in takipçisinin gelişme anlamında daha şimdiden oldukça uzun bir yol katmış olması. Intel'in 64 Bit mimarisinin ikinci kuşağı, McKinley kod adı ile geliştiriliyor ve 2001 yılının ortalarında tamamlanacağı tahmin ediliyor; ya-

le.

Mühendislere ait fikirlerin tümünün ilk ürüne yansımayaacağı tabii ki biliniyor. Merced 0.18 mikrometrelik yapıyla tamamlandıktan sonra, McKinley ile 0.13 mikrometreye düşüleceği tahmin ediliyor. Merced'in takipçilerinden beklenen diğer bir gelişme ise, Intel'in silisyum katmanlar arasında iletken materyal olarak alüminyum yerine bakır kullanması.

32Bit Mimarisinde Gelişmeler

Yıl sonuna kadar 64 Bit mimarisi şimdiki 32 Bit tekniği ile birlikte yürütülecek. Katmai ve takipçisi Cascades ile bu kategoriye de canlılık kazandırılacak. 32 Bit mimarisinin sonraki temsilcisi olan Willamette'den 1000 MHz saat hızı bekleniyor. 64 Bit'lik işlemciler özel bir sınıf oluşturacaklar ve özellikle Server'lar (sunucu) ile Workstation'ların (iş istasyonu) ihtiyaçlarını karşılayacaklar.

İşte bu noktanın altında Merced'in gecikmesinin gerçek nedeni yatıyor ol-malı. 64 Bit ile şimdiki işlemcilere oranla açık bir hız avantajı sağlayabilmek için, uygun programların da piyasada yer almaları gerekir. 64 Bit'le çalışan ve bu sayede büyük miktarlardaki veri bloklarını çok daha hızlı bir şekilde işleyen veritabanı uygulamaları olmadıkça, Merced'in bir Server'da yer alması anlamsız olacaktır. Merced'in yüksek hız sağlayan yeni kayan nokta işlemlerinden Workstation üzerinde faydalanabilmek için, program kodu üzerinde çalışmak gerekir. Ayrıca son kullanıcı pazarından farklı olarak bu pazarda çeşitli pazarlama sınırlamaları var; örneğin işlemci beklenen performansı mutlaka göstermeli...

Gelişmeler

Yeniden Yazılabilir DVD

Panasonic, National ve Technics isimleri altında çeşitli aygıtlar üreten Matsushita birliği, tamamen DVD uyumlu yeniden yazılabilir bir optik disk geliştirdiler. Bu yeni medya, çift katman tekniği doğrultusunda aşama değişimi ile birlikte Germaniyum-Antimon materyalini temel alacak şekilde oluşturulmuş. 0.6 milimetre kalınlığındaki iki disk, kaydedilebilir yüzleri iç içe doğru üst üste gelecek şekilde yerleştirilmiş. Yeni diskte göze çarpan en önemli özellik ise oldukça yüksek olan kayıt kapasitesi. Bu yeni kayıt ortamı tam 8.5 Gigabyte'lık kayıt alanı sunuyor. Sadece tek bir yüz üzerinde sunulan bu kapasite sayesinde, MPEG formatındaki altı saatlik bir Video kesintisiz olarak oynatılabilir.

Eğlence Merkezi

Motorola Blackbird kod adına sahip yeni bir Multimedia mimarisi geliştirdi. Bu mimari yeni Video-Eğlence ve iletişim sistemlerinin geliştirilmesine hizmet ediyor. Blackbird bu amaçla bir Network bilgisayarının, bir Router'in ve farklı dijital eğlence aygıtlarının en önemli fonksiyonlarını kombine ediyor. Sistemin çekirdeğini PowerPC işlemcileri oluşturuyor. Ayrıca iletişim ve Multimedia işlemcileri bunlara entegre durumdadır.

Compex Multimedia ve Internet

4. Bilgisayarda Multimedia ve Internet Uygulamaları Fuarı Compex Multimedia&Internet, 4-7 Şubat 1999 tarihleri arasında, Tepebaşı İstanbul Sergi Sarayı'nda gerçekleşecek.

Rönesans Fuarcılık A.Ş. tarafından organize edilen Fuar'ın yarı yıl tatiline rastlaması öğrenciler için büyük bir fırsat. Ziyaretçiler, fuar boyunca firmaların düzenlediği ücretsiz özel seminerlere katılarak son tek-

noloji ürünlerle ilgili detaylı bilgiler alırken, ken-

di kullandıkları sistemlerle ilgili sorunları da çöze-bilme fırsatını elde edecekler. Ayrıca Rönesans Fuarcılık tarafından Türkçe ve İngilizce hazırlanan

Compex Multimedia&Internet katalogunda fuara katılan firmalar, mümessillikleri, ürünleri, hizmetleri ve fuar seminer programı hakkında bilgi bulmak mümkün. Fuarı 4-7 Şubat tarihleri arasında, hergün 11:00 ile 20:00 saatleri arasında ziyaret edebilirsiniz.

Compex Multimedia&Internet hakkında daha ayrıntılı bilgi isteyenler için Internet adresi:

"www.compex.com.tr"

Adres Değişiklikleri

■ Site Bilgi ve İletişim Hizmetleri taşındı.

Yeni adresleri;

Büyükdere Cad. No: 113
Kat: 6

Esentepe/İstanbul

Tel: (212) 288 42 28

Faks: (212) 288 42 27

■ Inka Bilgisayar'da adres değişikliği:

Caferağa Mah. Sakız Sokak 13/3-4

İstanbul

Tel: (216) 414 54 49

Faks: (216) 345 83 04

www.inkaweb.com

Mağaza Açılışı

■ Andromeda Bilgisayar, hem bilgisayar firmalarına hem de son kullanıcıya satış yapacak Mağaza'larının açılışını yaptı.

Mağazanın adresi:

Andromeda

Zeytinlik Mah. Milliyetçi Sk, 11/1

Bakırköy/İstanbul

Tel: (212) 660 52 18

Cisco'dan Eğitim Programı

Network teknolojisi alanında hizmet veren kurum, kuruluş ve kişiler için mesleki eğitim alabilme fırsatı.

Tüm dünya ile aynı anda Türkiye'de de "Cisco Career Certification" adıyla uygulamaya konan sertifikasyon programı, sırasıyla "Premier", "Silver" ve "Gold" aşamalarını içeri-

yor. Her aşamada, eğitimden geçirilen kuruluş, eğitimi tamamlanan aşamanın sertifikasına sahip olabiliyor.

Kişisel eğitim programında ise ilk aşama "Cisco Certified Network Associate" adını taşıyor. Daha sonra "Network Design" ve "Network Support" olarak ikiye ayrılan programda "Cisco Certified Design Associate", "Cisco Certified Design Professional", "Cisco Certified Internetwork Expert" gibi farklı düzeyde programlar ve sertifikalar bulunuyor. CCDA'da genel olarak basit network sistemlerinin tasarımı konusunda bilgi verildikten sonra CCDP aşamasında LAN ve WAN gibi daha kompleks temelli network sistemlerinin tasarımı ko-

nusunda eğitim alınıyor. CCNA'da göreceli daha basit network sistemleri konusunda temel bilgiler, CCNP'de ise daha kompleks network sistemlerine ilişkin bilgiler ile LAN/WAN yönlendiricilerinin kullanımı ve sistemin konfigürasyonunun eğitim veriliyor. CCIE bu alanda ulaşılabilecek en yüksek seviyeyi temsil ediyor. Bu aşamada, ISP'lere, yönlendiriciler ve anahtarlar konusunda uzmanlık eğitimi veriliyor. Bu aşamanın sertifikasına sahip olanlar, network sistemleri konusunda uzman olarak kabul ediliyor.

Cisco Career Certification hakkında daha fazla bilgi isteyenler, "www.cisco.com/certifications" web adresine başvurabilirler.

Fanatiklere

Koznet, "www.sporsever.com" adı altında yeni bir hizmet başlattı. Artık fanatik taraftarlar, kendi takımları adına e-mail adresine ve gelişmiş bir pop3 e-mail'e de sahip olacaklar.

Bu hizmet sayesinde, kullanıcılar hotmail gibi web sayfalarından da bilgisayarlarından uzaktayken bile güvenli bir şekilde mail'lerini alıp gönderebiliyorlar. Koznet'in bu hizmetinin karşılığı, 6 aylık 34 dolar, 1 yıllık ise 49 dolar, artı KDV..

İnternet'te Citroen Müzesi

Citroen meraklıları için sevindirici bir haber. Deta Bilgisayar Hizmetleri, tarihten günümüze Citroen marka arabalarını konu alan bir web müzesini ziyaretçilerin kullanımına açtı. Citroen'in kuruluşundan bu yana ürettiği otomobillerin çeşitli yıllara ait modellerinin fotoğraflarıyla beraber tanıtıldığı sanal müzede ayrıca Citroen arabaların tarihi de ayrıntılı

bir şekilde anlatılıyor. Sanal müzede 5 ayrı salon var. 6 adet fotoğrafın bulunduğu salonlarda, küçük resimlere tıkladığınızda büyük boy fotoğraf ve kısa bir açıklamayla karşılaşıyorsunuz.

Sanal müzeyi ziyaret etmek isteyenler için, sitenin adresi; "www.deta.com.tr" Müze 1999 yılı ortalarına kadar açık kalacak.

Üç Boyutlu Çekim

Online alışverişte, alınacak nesnenin her yandan görülmesinin sınırlılığı

luşturulmuş modelleri İnternet'te izlemeye ve gerektiğinde hareket ettirmeye olanak tanıyor. Plug-in tarafından

önemli bir dezavantaj teşkil ediyor.

Uzun süredir 3D-Scanner pazarlayan Dimension, artık üç boyutlu çekimlerin izlenmesi için gerekli olan yazılımı da birlikte sunuyor. Netscape Navigator ve İnternet Explorer için geliştirilmiş olan Plug-in, önceden bir 3D-Scanner ile o-

kullanılan SPX formatı modellere yoğun bir yapı getiriyor (tipik dosya büyüklükleri 14 ila 120 K arasında); bu da izleyicilere bariz bir biçimde hız avantajı sağlıyor. "www.dimension3d.com" sitesinden konuyla ilgili daha fazla bilgi alabilirsiniz.

Mastercam Versiyon 7 için "Kampanya"

SES3000 CNC Ltd. Şti., CNC Software Inc.'in ürünü olan Mastercam'in yeni versiyonu "Versiyon 7"nin tanıtımı amacıyla kısa bir süre için Mill Entry (Freze) ve Lathe Entry (Torna) Modüllerinde bir kampanya başlattı. Kampanyanın amacı, "Sektörde CNC Takım Tezgahları kullanan tüm sanayicilerin bir CAD/CAM Sistemine sahip olmalarını sağlamak." Böylece CNC Takım Tezgahları kullanan sanayiciler, Mastercam sayesinde tezgah ayarlamadaki ve tezgahtaki işleme zamanlarını minimuma indirerek daha verimli, hızlı ve hassas çalışma imkanına kavuşacaklar. Kampanya süresince, 3,900 dolar olan ürünün fiyatı, peşin olarak 2,900 dolar-

dan satışa sunuluyor. Ayrıca çeşitli taksit seçenekleriyle de desteklenen Kampanya kapsamında 20 saat eğitim de mevcut.

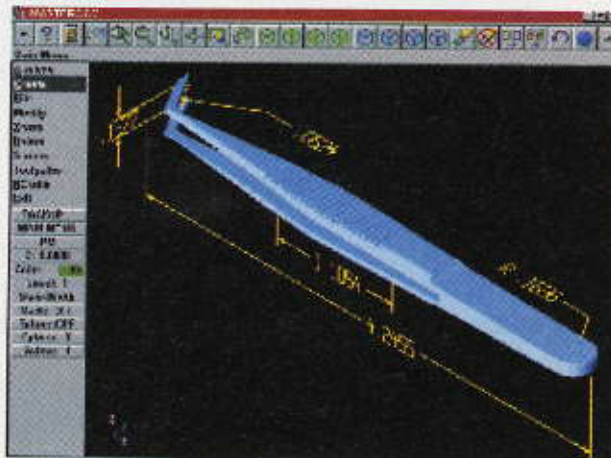
Mastercam Versiyon 7, Türkçe de çalışabiliyor. Türkçe klavuz hazırlanmış, isteyenler klavuzu kullanarak programın kullanımını

kendi kendine de öğrenebilir.

Mastercam, Microsoft Windows ve Windows NT işletim sistemleri ile çalışan, 2 boyutlu ve 3 boyutlu çizim ve modelleme yetenekleri olan, 2 eksenenden 5 eksen kadar frezeleme işlemleri, 2 eksen ve C eksen

tornalama işlemleri, 2 ve 4 eksenli tel erozyon işlemleri yapabilen, saç delme ve işleme, plazma kesme ve lazer ile kesmeyi destekleyen, C programlama dili ile programlanabilme yeteneği olan ve üzerine yazılmış 3. parti yüzlerce program ile profesyonel kullanıcılara sınırsız imkanlar, işi, imalat (seri parça ve kalıp imalatı) olan kullanıcılara ise hız ve esneklik kazandıran bir CAD/CAM yazılımıdır.

Mastercam Version 7 ise, yeni işleme stratejileri, operasyon yöneticisi, gelişmiş takım ve malzeme bankası, geometri-takım-işleme parametreleri arasında kurulmuş olan mükemmel otomatik ilişkilendirme, sadece kalan malzemeyi işleme vb. özelliklere sahip.

Macintosh'larda 2000 Paniği Yok

2000 Yılı Sorunu, bilgisayarlarda tarih izlencesinin yıl bölümünün iki rakamlı olarak temsil edilmesinden kaynaklanıyor. Bu durumda 2000 yılına gelindiğinde birçok bilgisayarın tarihi '00' olarak görülecek. Bunun sonucu olarak da bilgisayarların '00'ı '1900' olarak algılama ya da 'kafası karışarak' tamamen devre dışı kalma tehlikesi söz konusu.

Macintosh cephesinde ise durum epey farklı. Apple ürünlerinde gerek işletim sistemi gerekse donanım olarak 2000 yılını ve sonrasını gösterememek gibi bir sorun yok.

Üstelik 1984 yılından beri Macintosh 128K bilgisayarlardaki tarih ve zaman izlenceleri, 1 Ocak 1904'ten 6 Şubat 2040 tarihine kadar olan dönemi doğru gösterebilme özelliğine sahip. Ancak yeni kuşak tarih ve zaman izlenceleri 64 bit veri alanı kullanıldığı için MO 30,081 ile MS 29, 940 yılları arasında da, Mac kullanıcıları herhangi bir sorunla karşılaşmayacak. Bir diğer değişle, Mac kullanıcılarının 27, 942 yıl boyunca paniğe kapılmalarına gerek yok. Bunun yanı sıra,

Apple Macintosh bilgisayarlarda kullanılmakta olan PC veya DOS uyumlu kartlar da DOS, Windows 3x ve Windows 95 sistemleri ile 1980-2099 yıllarında sorun yaratmıyor. 3. parti Macintosh yazılımları için, uygun MacOS araçlarının kullanılması halinde bu platformda da bir sorun yaşanmıyor. Ancak Apple, bu platformda denetimi

dışında geliştirilmiş ürünlerin uyum sorumluluğunu taşıyor.

Apple'ın bu konudaki çalışmalarını "www.apple.com/macos/info/2000.html" sayfasında izlemek mümkün.

Apple and the Year 2000

Sanal Ofis Kampanyası

Detay Bilgisayar'dan firmalara özel bir kampanya. "Yeni yılda her firmaya sanal ofis" sloganıyla duyurulan kampanyanın amacı, firmaları Internet üzerinden ticaret yapabilecekleri bir ortama taşımak. Ticari faaliyetlerini Internet'e taşımak ve çalışmalarını Internet platformu yoluyla desteklemek isteyen firmalar kampanyadan, proje başlangıcında proje bedelinin yarısını peşin ödeyerek yararlanabiliyorlar. Firma projeye ne zaman onay verirse, onay tarihinden itibaren 30 günlük bir ödeme opsiyonu ile ödeme

şansına sahip oluyor. Şubat 1999 sonuna kadar geçerli olacak kampanyanın içeriği ise şöyle:

- Fernet 1 yıllık sınırsız Internet erişim paketi,
- Domain Name tescil (www.firmaismi.com.tr),
- Domain Name altında bir adet e-mail adresi,
- 1 MB web alanı yansıtma,
- 10 sayfalık web sayfa tasarımı,
- Internet üzerinden online sipariş formu yoluyla satış için Interaktif formlar,
- Sitenin arama motorlarına kayıt edilmesi,
- İlk eğitim ve kuruluş hizmeti...

Sanal Ofis Kampanyası'nın toplam fiyatı ise 1880 dolar, artı KDV.

Kararsızlar İçin Mükemmel

General Bilgisayar, özellikle kararsız alıcılar için çok yararlı bir alışveriş merkezi hazırladı. Yüzlerce ürün ve bu ürünlere ait yüzlerce teknik detay, bir türlü karar veremeyenler için, istedikleri kadar, sakın sakın inceleme yapmak isteyenler için bulunmaz bir fırsat.

"www.generalcomp.com"

adresli web sitesinde, ayrıca kampanya duyuruları, özel fiyatlar, dünyanın birçok seçkin kuruluşundan ödül almış ürünler sürekli güncellenerek sitenin ziyaretçilerinin bilgisine sunulacak. Kredi kartı ile yerinizden kalkmadan alışveriş yapmak istiyorsanız, bu siteyi muhakkak ziyaret etmelisiniz.

Office 2000'in Beta 2 Sürümü

Microsoft, Office 2000 Beta 2 sürümünü kullanıcıların beğenisine sundu. Müşteriler, Office 2000 Beta programı çerçevesinde iki farklı program arasından seçim yapabiliyorlar. Bunlar, Bilgi Teknolojisi profesyonellerinin şir-

ketlerini Office 2000 kullanımına hazırlayabilmeleri için gerekli araç ve bilgileri sağlayan "Corporate Preview Program" ve son kullanıcıların Office 2000'i değerlendirebilmeleri için Beta 2'nin eksiksiz kopyasını sunan "Con-

sumer Preview Program".

Her iki program da, müşterilerin Office 2000 Premium'un Beta 2 sürümünü kullanarak değerlendirmelerine izin veriyor. Programlar, farklı değerlendirme malzemeleri ve on-line destekleriyle müşteri gruplarının özel ihtiyaçlarına cevap vermek üzere tasarlandı.

Office 2000, web'in kullanıcılar için çalışmasını sağlayan bir masaüstü paketi. Müşterilerin bilgiyi sonuca daha iyi dönüştürmelerine yardım etmek ü-

zere tasarlandı. Office 2000 Premium'da, FrontPage 2000 web sitesi yaratma ve yönetme aracı, PhotoDraw 2000 iş grafikleri yazılımı, Word 2000, Microsoft Excel 2000, Outlook 2000 mesajlaşma ve paylaşım istemci, PowerPoint 2000 sunum ve grafik programı, Microsoft Access 2000, Publisher 2000 ve Microsoft Office Small Business Tools yer alıyor.

Office 2000'in 1999'un ilk çeyreğinde piyasaya çıkması bekleniyor.

Logo'nun 2000 Yılı Çözümü

Logo Yazılım, müşterilerinin '2000 Yılı Sorunu'ndan etkilenmemesi için bir dizi çözüm ve hizmet geliştiriyor. Logo, yürüttüğü bilgilendirme çalışmalarıyla da hem kanal yapısına, hem de son kullanıcıya yönelik uyarı ve yönlendirme hizmeti sunuyor.

Logo'nun geliştirdiği projelerde 2000 Yılı Sorunu'nun çözümünün yanı sıra, yeni yapılar ve ürün özelliklerini de içeren ürün tanıtımları yapılarak ürünler en son teknoloji ile yeniden yazıldı. Bu çalışmalar sonucu Logo Yazılım'ın ürünleri 2000 yılına uyumlu hale getirildi. Ancak tüm Logo ürünlerinin 2000 yılına uyumlu hale getirilmesi, sorunun Logo

Yazılım için tümünden çözüldüğü anlamına gelmiyor. Logo ürünlerinin yanı sıra, Logo ürünlerinin kullanıldığı sistemin ve sistem yazılımının da 2000 yılına uyumlanması gerekiyor. Ayrıca kullanıcı, bilgi alışverişi yaptığı diğer sistemlerin uyumsuzluğundan da etkilenebiliyor.

Logo Yazılım'ın 2000 yılı projesi bunlarla sınırlı değil. 'Hizmet 2000' uygulamasıyla da müşterilerinin sistemini kontrol ediyor, sistemde Logo ürünleri açısından 2000 yılı sorununu içeren birimleri belirliyor ve bu birimlerin 2000 yılına uyumlu hale getirilmesi için yapılması gerekenleri saptıyor.

platform LOGO

Televizyonda Muhasebe Eğitimi

Bilgisayarla muhasebe öğrenmek isteyenler ekran başına. Son yılların en gözde iş dallarından biri haline gelen bilgisayarla muhasebe alanında kendini geliştirmek isteyenler için Bursa Olay televizyonu bir eğitim programı yayınlıyor. Uydu ve kablo aracılığıyla bütün Türkiye'de izlenebilen ve Pazar günleri saat 12.00'de yayınlanan 'Bilgisayar Dünyası' adlı programda izleyicilere, Logo Klasik Serisi öğretiliyor.

Televizyonda bilgisayar konusunda eğitim veren tek program olan 'Bilgisayar Dünyası'nda her hafta seyirciler yediser dakikalık yedi bölümde, çeşitli konularda bilgilendiriliyor.

Programda, Logo Yazılım'dan bir uzman LKS'nin kullanımı ve püf noktala-

rını anlatılıyor. 40 hafta boyunca yayınlanacak programda her hafta, LKS ile ilgili bölümde sorulan sorulara doğru yanıt verenler arasında çekilen kura sonucu bir izleyici Logo Alinteri yazılımı kazanıyor. Ayrıca her 15 yayında bir, o güne dek sorulara yanıt vererek programa katılan izleyiciler arasından bir talihli de Casper Celeron 300 bilgisayar sahibi oluyor.

“Birleşik Ağlar Dili”

“United Networking Language” (UNL) ile Internet’teki dil engellerinin ortadan kaldırılması planlanıyor. UNL bilgilerin soyut ve dilden bağımsız olarak kodlanmasına olanak tanıyor. Özel bir dönüştürme yazılımıyla (örneğin bir Plug-in biçiminde) bir cümle (örneğin Almanca) giriliyor ve UNL koduna dönüştürülüyor. Bundan sonra elde edilen UNL kodu yeniden yabancı bir dile (örneğin İngilizce, Fransızca, İtalyanca vs.) geri dönüştürülüyor. Girişimciler 2006 yılına kadar toplam 150 dilin UNL vasıtasıyla tercüme edilebilir hale geleceğini umuyor. Daha fazla bilgi için “http://www.i-as.unu.edu/” adresli siteye bakabilirsiniz.

Markası iMac Adı Webmate

San Francisco Chronicle’da yer alan bir habere göre Apple,

bu yıl üretimi durdurulan Newton’dan sonra, San Francisco’daki Macworld Expo’da 4 Ocak tarihinde yeni bir avuçlu bilgisayar kuşağını tanıttak. Gazete şirketi kaynaklara dayanarak verdiği haberde

yeni ürünün markasının “iMac” ve adının da “Webmate” olacağını yazıyor. Buna göre üretici iMac’i temel alan birbirinden farklı futurist dizaynlar sergileyecek. Yeni bilgisayarın fiyatının ne olacağı hakkında ise muhtelif spekülasyonlar yapılıyor. Ancak kesin olan şu ki, Webmate 1000 doların altında bir fiyata satılamayacak.

Pornografiye Hayır!

En büyük arama makinelerinden biri olan Infoseek, sayfalarında artık pornografik içerikli reklamlara yer vermeyeceğini açıkladı. Böylelikle Infoseek çok kar getiren, ancak şaibeli olan reklam partnerlerinden ayrılan ilk önemli arama makinesi oluyor.

Pazar uzmanları, bir ay önce bir bölümünün Disney tarafından devralınmasını kabul eden Infoseek örneğini yakında öteki arama makinelerinin ve Web girişlerinin izleyeceği görüşünde. Seks branşı Internet’teki bazı sitelerde reklam gelirinin yaklaşık

%20’sini getirmesine rağmen, bu bağlantı gelecekte giderek daha fazla aileye yönelik hale gelen Web girişleri için yarardan çok zarar getirebilir. Burada ilke olarak pornografik içerikli reklamlara yer vermeyen AOL ve MSN gibi kuruluşlar örnek teşkil ediyor.

Macromedia da Linux Treninde

“http://www.macromedia.com/shockwave/download” adresli üretici web sitesi, Linux için Flash-Player’ın ücretsiz bir Beta versiyonunu sunuyor.

Yazılım Windows, Ma-

cintosh ve PowerPC platformları için geliştirilmiş olan sürümlerle aynı işlevselliğe sahip.

Ücretsiz olarak dağıtımı yapılan program, kullanıcıya Internet’ten multimedia içeriklerinin kesintisiz veri akışı biçiminde indirilmesini sağlıyor ve yavaş bağlantılarda da iyi bir gösterim kalitesine ulaşıyor.

Geleceğin Kayıt Ortamı

Başf DVD-RAM’ler Dafne Bilgisayar aracılığıyla Türkiye’de.

Kusursuz bir erişim hızı, binlerce kez yeniden yazılabilme, yüksek kapasite ve değiştirilebilirlik özelliğiyle tanınan DVD-RAM Disk (Digital Versatile Disk) geleceğin kayıt ortamı olarak nitelendiriliyor.

Ses ve görüntü işlemedeki bu mükemmelliğin nedeni ise, mikroskopik pits adı verilen ve yoğun lazer ışınıyla açılan çentikler.

Üzerine kayıt işlemi yapılan DVD’de,

bu çentikler hiçbir kayba neden olmaksızın aynı laser ışını tarafından aynı zamanda silinebiliyor da. Dafne’nin bu yeni ürünü çok yakında piyasada.

Web'de Garanti Takibi!

Empa yeni bir hizmetle müşterilerinin karşısına çıkıyor. Empa'dan satın aldığınız ürünlerin garanti süreci takibi artık Empa Web sitesi "www.em-

bazındaki takipler için garantisine bakılan ürünün seri numarasının girilmesi yeterli olacak; bu sayede ürünün Empa'dan alınıp alınmadığı ve garanti süresinin dolup dolmadığı öğrenilebilecektir. Bayi ve son kullanıcı tarafında kolaylık getirmesi beklenen uygulama Teknik Servis Geliştirme Progra-

pa.com.tr/garanti" adresinden yapılabilecek. Ürün

mı çerçevesinde gerçekleştirilmiş.

E-Ticaret'te Yeni Çözümler

Hewlett Packard ve Open Market şirketleri yaptıkları bir açıklamayla Open Market'in elektronik ticaret uygulamalarında Hewlett Packard'ın MC/Service

çektiriliyor. Bu e-ticaret paketi sipariş işleme sistemlerindeki gereksiz zamanları minimize ederken kullanıcı, partner ve satıcı işlemini hızlandırıyor.

Guard teknolojisini beraber kullanacaklarını bildirdiler. MC/Service Guard ile desteklenmiş bir uygulama sistemin çökmesi halinde bile aktif kalabiliyor. Open Market'in Transact uygulaması, ödeme, vergi yükleme ve benzer birçok kritik işlemleri, e-ticaret proses çerçevesinde ger-

nı sağlıyor. Hewlett Packard ve Open Market'in bu yeni çözümleri HP Consulting veya Open Market profesyonel servis organizasyonu tarafından sağlanıyor.

Daha fazla bilgi için, "www.openmarket.com" Internet adresi ziyaret edilebilir.

Hem Audio Player Hem de Radyosu Var!

Diamond'ın Portable Audio Players'ı "Rio" piyasada tek başına kalamayacak. Şimdi Koreli elektronik devi Samsung, benzer bir cihazı ürettiğini duyurdu. Yepp adlı ürün 1999'un ilk yarısında önce yalnızca ABD'ye ve daha sonra Avrupa'ya da ihrac edilecek. Kredi kartı

büyükliğindeki cihaz Diamond'ın ürününden biraz bir biçimde daha küçük.

Samsung Yepp'i 40 MByte'lık bir kapasiteyle donatıyor; bu da yaklaşık 40 dakikalık müzik kaydı demek. Ek olarak radyo ve bir mikrofona da donanım dahil. Her iki

biçim de MP3 formatında aynı anda kayıt imkanı sunuyor.

Cihazın satış fiyatı ise Rio'nunkinden biraz fazla, yani 220 dolar civarında olacak.

Yepp ile ilgili daha fazla bilgiyi "http://www.samsungelectronics" adresinden alabilirsiniz.

Windows Oyunları Linux Platformunda

Linux kullanıcıları çok sevindirici bir haber: Amerikalı oyun üreticisi Loki Entertainment Software, Windows oyunlarının Linux platformuna transferi üzerinde çalıştıklarını açıkladı.

1999 yılında yaklaşık 10 "popüler oyun" piyasaya

sunulacak, ilk ürün ise Şubat ayı içinde bekleniyor.

LokiSoft bilgisayar oyunları için Linux platformunu da hesaba katan ilk firma.

Yönetici Scott Draeker, Linux oyun pazarını çok çekici buluyor. Onun tahminlerine göre bu pazar yaklaşık 7,5 milyon kullanıcıdan ibaret bir potansiyele sahip.

Mouse'dan Ekran İmza

AloNET'den yeni bir ürün: Onva Pad Ov-168. Mouse ve Touch Pad'i biraraya getiren Ov-168'in en önemli özelliği, Touch Pad'e her hangi bir kalemle attığınız imzanın ekranda görülebilmesi. Ov-168'in 4 farklı

fonksiyona sahip 4 düğmesi var. "Mouse" düğmesi, sizi doğrudan mouse'a bağliyor. Mouse'un kullanım bildiğimiz mouse'lar gibi ama, "yazma alanı" içinde dolaşan mouse bilyesi, sizi ekranın en üst köşelerini

de bile dolaşabiliyor.

"Sign" düğmesi Ov-168'in en önemli fonksiyonunu çalıştırıyor. "Sign" düğmesine basıyor ve Ov-168'in kalemiyle (ki bu çok şart değil, istediğiniz her hangi bir kalem kullanabiliyorsunuz) "yazma alanına" imzanızı atıyorsunuz. İmzanız aynen ekranda görülüyor. Daha sonra imzanızı nerede kullanmak istiyorsanız oraya taşıyabiliyorsunuz.

"Memo" düğmesine basıyorsanız, notlarınızı yazma alanına el yazınızla yazarak ya da klavyeyi kullanarak ekranda beliren

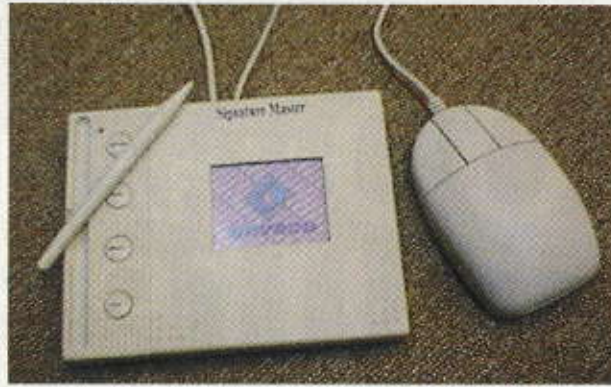
sticker'a geçirebilir, bu sticker'ı istediğiniz kadar ekranda tutabilirsiniz. "K/B" düğmesine bastığınızdaysa, ekranda bir klavye görülüyor. Klavyedeki ikonlardan istediğinizi seçebilir, mouse ya da kalem kullanarak bu ikonların fonksiyonlarından yararlanabilirsiniz. Windows 95 ve NT platformlarıyla çalışan Onva Pad Ov-168, 590 dpi çözünürlükte ve 9,600 geçiş hızında.

Bilgi için:

aloNET

Tel: (216) 414 88 94

Fiyatı: Belli değil.

1 Milyar RGB Tonu

Mascom Bilgisayar, yeni A4 boyutlarında tarama yapabilen renkli masaüstü tarayıcı Mustek Scan Exp-

te resim işleme programı lphoto Plus v. 4.0, OCR, metin programı Text Bridge ve Türkçe karakterleri tanıyan Recognita OCR

3.0 programları standart olarak veriliyor. Doğrudan tarama,

faks, kataloglama, e-mail ve yazdırma için Mustek Scanning Desktop programı da Mustek 600USB paketi dahilinde geliyor.

Tarayıcı şekli Flatbed olan Mustek'in tarama metodu tek-geçişli. Maksimum tarama alanı ise 21.629.1 cm.

Bilgi için:

Mascom Bilgisayar

Tel: (212) 212 13 66

Fiyatı: Belli değil.

ress 600USB'yi piyasaya sundu.

Çözünürlüğü optik olarak 300x600 dpi, yazılım için 9600x9600 dpi. Arabirim kartı kullanmaksızın doğrudan USB porttan çalışıyor. Renk derinliği 30 bit olan bu model tarayıcılar 1 milyar RGB tonu tanıma yeteneğine sahip. 15V adaptör ile çalışan Mustek 600USB ile birlik-

Dragon Efsanesi Devam Ediyor

Voodoo ve VoodooII chiplerini kartlarına uygulayan Cardex'in Dragon serisine yeni bir üye katıldı; Dragon 4000.

3Dfx firmasının yeni Banshee grafik işlemcisini kullanan Dragon 4000, 3Dfx'in gelenekselleşen güçlü 3D desteği yanında, gelişmiş bir 128 bit 2D grafik motoru sunuyor. Böylece, Banshee grafik işlemcisini taşıyan kart, ayrıca bir ekran kartına ihtiyaç duymuyor.

Dragon 4000, Direct3D ve Glide teknolojilerini kullanan oyunlarda çok iyi sonuçlar veriyor. Yüksek hızlı 16 Mb SDRAM standart olan ekran kartı, sade-

ce AGP slotuna takılabilir. Saniyede 4 milyon triangle sağlayabilen chip, DirectX 5.0 ve 6.0 için optimize edilmiş sürücüler sayesinde 250 MHz RAMDAC'ının tüm gücünden faydalanabiliyor.

Bilgi için:

Empa

Tel: (212) 599 30 50

Fiyatı: Belli değil.

Matematik Öğrenmenin Kolay Yolu!

Benko Ltd., matematiğe yaklaşımı ve uygulaması ile son derece popüler olan yeni hesaplama yazılımı Mathcad 8'i Türkiye piyasalarına sundu. Windows '98 uyumlu interface ile

hitap ediyor. Mathcad 8, farklı iş kalemlerini bir arada toplayabileceğiniz bir ortam sunuyor. Mathcad 8'in geniş fonksiyon kütüphanesi ile daha geniş alanda aplikasyon ve prob-

fonksiyonları bulunan yazılımın, profesyonel görüntülü dokümanlar hazırlamanız için yeni sayfa düzenleme seçenekleri -paragraf formatlama, başlık, sayfa bitimi, yazım düzeltme ve dokümanınızı HTML formatında saklayabilme özellikleri mevcut.

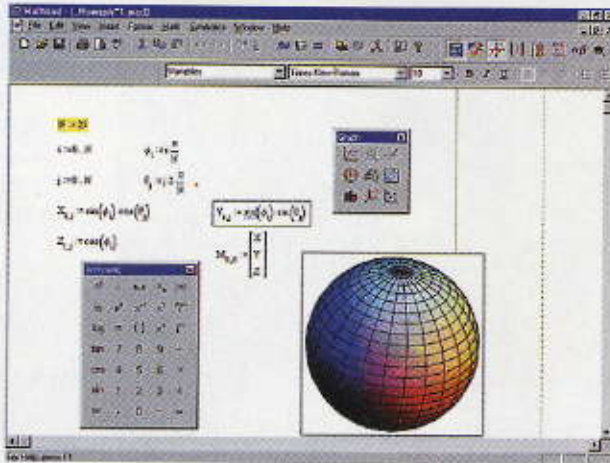
Mathcad 8'le dokümanınızın istediğiniz kısmını saklayabiliyor ve şifre ile güvenlik altına alabiliyorsunuz. "IntelliMath" adlı yeni teknoloji ile çalışmalarınız esnasında Mathcad bir sonraki atacağınız adımı tahmin ederek bunu sizin için gerçekleştiriyor. "OpenGL" grafik formatı ile çözünürlüğü çok daha iyi 3 boyutlu grafikler yaratabilecek, grafiklerinizi EPS, VRML veya POV Ray dosyaları olarak da saklayabileceksiniz.

Excel, Word, Visio, Imagineer, TurboCAD, MATLAB ve diğer yazılımlar ile OLE2 ve ActiveX desteği sayesinde kolayca veri alışverişinde bulunabiliyor. Windows 98 ve NT ortamları için geliştirilen yazılım aynı zamanda 2000 yılı uyumlu.

Yazılımın kurulumu için gerekli sistem ise şöyle: Pentium 90 MHz PC bilgisayar veya daha yükseği, CD-ROM sürücü, Microsoft Windows 95, 98 veya NT, 16 MB RAM hafıza, 30 MB hard disk alanı, SVGA, 256 renk monitör veya daha yükseği.

Bilgi için:

Benko Ltd.
Tel: (212) 282 81 47
Fiyatı: 240 \$ + KDV
Akademik Fiyatı:
150 \$ + KDV

kullanımı çok kolay yazılım, ortaokul öğrencisinden üniversite profesörüne, teknikerden mühendise kadar geniş bir kitleye

lemeleri inceleyebiliyorsunuz. 14 yeni istatistiksel, 7 yeni trigonometrik, 26 log/exponent/Bessel, 4 yeni yuvarlatma ve küçültme

Daha Geniş Görüntü Alanı

Hitachi yeni 19" CM752 ET modelini piyasaya sundu. Hedef kullanıcı kitlesi; dokümantasyon gö-

rüntüleme, DTP, CAD/CAM ve Mac ortamlarında çalışan profesyonel kullanıcılar olan CM752E, mo-

dern ikon tabanlı işletim sistemleri tarafından ihtiyaç duyulan yüksek çözünürlük yeteneğini daha geniş görüntü alanı ile birleştiriyor. 94kHz-101kHz tarama sıklığı yeteneğiyle CM752ET, yüksek özellikli grafik kartlar tarafından sürülebilir. Hemen hemen bütün profesyonel yazılım uygulamalarını destekleyebilecek şekilde 75 Hz'de 1600x1280 çözünürlük sağlıyor. Bu özellik, kullanıcıların aynı anda, birden fazla pencere açmalarını ve pencerelerinde dokümanların tümünü araç çubuklarıyla birlikte görüntülemelerini

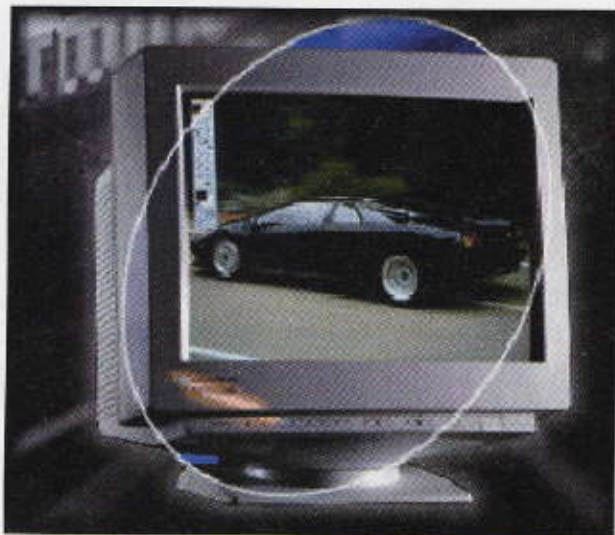
mümkün kılıyor.

CM752ET teknik özellikleri ise şöyle:

- Tarama sıklık oranı; yatay 31-101kHz, dikey 50-160Hz,
- CRT-0.21mm maskeleme aralığı (yatay),
- Flicker Free (75Hz) de 1600 x 1280 çözünürlük,
- VESA DPMS / Nutek / Energy Star güç koruma modları,
- TCO 95,
- PC, Mac ve Workstation uyumlu...

Bilgi için:

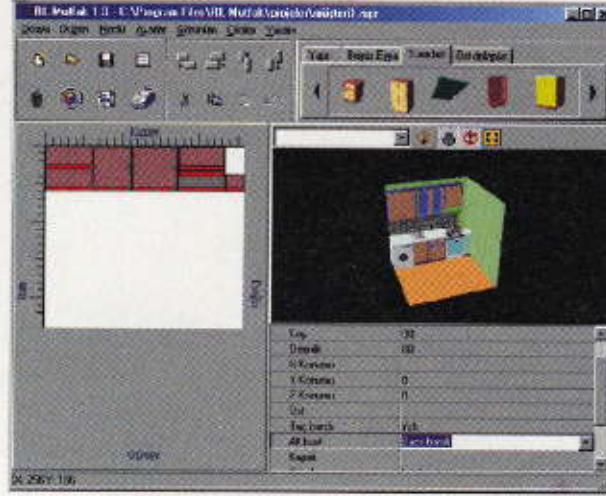
Bilgitaş Bilgisayar
Tel: (212) 275 10 70
Fiyatı: Belli değil.

Mutfaklara Özel

Kardelen Ltd., mutfak ve mutfak dolabı tasarım programı RL Mutfak 1.0'ı piyasaya sürdü. Kardelen, RL Mutfak programının hazırlanması sürecinde, mutfak dekorasyonu ve mutfak dolabı tasarımı yapan firmalarla çalıştı. Bu sebeple program, mutfak dekorasyonu yapan firmaların her türlü ihtiyacına cevap verebiliyor. Program Windows 95/98/NT altında çalışıyor ve tamamen Türkçe. Programda kullanılan terimler mutfak firmalarının kullandıkları terimler. Programın her yerine fare veya kısayol tuşları ile erişilebilir. Ayrıca programın her yerinden detaylı Türkçe yardım alınabiliyor.

Program tamamen 3 boyut destekli çalışıyor. Tasarlanan bir modülü veya mutfak her açıdan görebilmek mümkün. Ayrıca tasarlanmış olan bir mo-

dülün daha sonra başka mutfaklarda da kullanmak üzere paletlere kayıt edilmesi programın bir diğer özelliği. Bu özellik sayesinde kullanıcılar kendi modül kütüphanelerini oluşturabiliyor.

RL Mutfak 1.0, sadece görselliğe önem veren bir program değil. Mutfak tasarımcılarının tüm işlemlerini kolaylaştırmak üzere hazırlandığı için; maliyet hesabı, taksit takibi yapı-

biliyor ve mutfak tasarımının her aşaması için yazıcı çıkışı alabiliyor. Müşteriye verilmek üzere mutfakın bitmiş halini gösteren bir çıktı, atölyeye gönderilmek üzere ölçü ve modül çıktısı ve montajı yapacak kişiler için montaj çıktısı alınabiliyor.

Bilgi için:

Kardelen Ltd. Şti
Tel: (222) 221 40 97
Fiyatı: 1000 \$ + KDV

Akıllı Depolama

Sun Microsystems Türkiye, bilgi dünyasına yönelik düzenlediği Akıllı Depolama Semineri'nde, Unix ve NT gibi birden çok platformda veri erişimini mümkün kılan en son teknolojiyle üretilmiş veri depolama sistemlerini tanıttı. Sun'ın yeni network depolama sistemi Akıllı Depolama Network mimarisi, çoklu platform paylaşımı, limitsiz genişleme ve anabilgisayar sınıfı RAS özellikleriyle yeni kuşak bir bilgi/veri erişim-paylaşım-koruma sistemi sunuyor. Veriler mainframe, UNIX ve NT sistemleri arasında paylaşılabiliyor, performans ve depolama kapasitesi kolayca ve hızla artırılabilir.

Bilgi için:

Sun Microsystems
Tel: (212) 236 33 00
Fiyatı: Konfigürasyona göre değişiyor.

Muhteşem Çizimler İçin

Gen-pa, Trinitron teknolojisinin ulaştığı son noktayı vurgulayan Sony F 500'ü ürün yelpazesine kattı. Pioneering teknolojisi, monitörün köşelerinde fokuslanma problemi nedeniyle oluşan görüntü bozukluklarına radikal bir çözüm getiriyor. Pioneering özelliğiyle, elektron tabancasından çıkan elektronlar ku-

sursuz bir şekilde fokuslanarak kayıpsız net görüntülere dönüşüyor. Aparture Grille Pitch' i 0,22 mm olan Sony F 500, flat display özelliğiyle manyetik alan çekiminden etkilenmiyor. Cad / Cam ve mimari çizimlerin ihtiyaç duyduğu güçlü kullanımlar için ideal bir platform sunan Sony F 500, Beam Landing Correction

fonksiyonu ile manyetik alanının meydana getirdiği elektron sapmalarını ortadan kaldırıyor. Vertikal frekans aralığı 48 - 160 Hz arasında, Horizontal frekans aralığı 30 - 121 Hz arasında değişen SONY F 500, 1880 x 1440 81 Hz maksimum çözünürlükte, yüksek kontrastlı doğal görüntüler oluşturuyor.

Bilgi için:

Gen-pa Bilgi İşlem
Tel: (212) 288 10 78
Fiyatı: 2480 \$ + KDV

3D DVE Destekli Real Time Video Editing

Computorium, Windows NT tabanlı iş istasyonlarında kullanılmak üzere tasarlanmış DPS'in Perception RT3DX adlı platformunu piyasaya sundu.

400'ün üzerinde realtime 2D ve 3D dijital video efekti ve sayısız transition kapasitesi ile kullanıcıya çift kanaldan Non-linear Video editing yapma imkanı tanıyan Perception RT3DX, Windows NT tabanlı iş istasyonlarına ileri teknoloji entegrasyonlu bir fonksiyonellik getiriyor. Ayrıca DPS'in entegre bir Non-linear editing sistemiyle realtime 3D efektleri aynı üründe birleştirilmesi hardware/software uyumluluklarını tamamiyle ortadan kaldırmış oluyor.

Yeni Perception RT3DX ile; canlı görüntülerin boyutlarını, pozisyonunu, perspektifini ve rotasyonunu değiştirebiliyor,

%1'de %50,000'e kadar realtime slow motion yapıyor, Page turn, curl, splash, random noise, yatay ve dikey sine wave gibi warp ve Keyframable ve si-

zer software'ıyla Clip tabanlı proc-amp kontrolü, Print to tape, Reverse motion, Print to Disk, Component, Composite, S-Video ve opsiyonel SDI vide-

DX'in sunduğu imkanların bazıları, DPS, Perception RT kullanıcılarına sistemlerini upgrade edebilme imkanını da sunuyor. Bunun için, R3DX realtime 3D efekt kartı almak yeterli... Böylelikle Perception RT, full RT3DX haline geliyor.

Yeni Perception RT3DX'in içeriği ise şöyle:

- Video Action 6.2 NLE software,
- R3DX Realtime 3D Effects board,
- Component, S-Video, Composite ve Stereo Audio çıkışlı çift kanaldan realtime, yapabilen Perception RT hardware,
- Butün görüntü ve ses bağlantıları için RBX2 Breakout Box,
- Plug-in Insciber CG realtime karakter jeneratörü,
- Sound Forge XP Audio Sweetening software...

Bilgi için:

Computorium

Tel: (212) 216 03 13

Fiyatı: Belli değil.

nirsiz adaptasyonlu efektler kullanabiliyor, bütün efektleri transition veya filtre olarak kullanabilme imkanına kavuşuyor, VGA preview penceresinde video playback ve hem video hem de VGA monitörlerde realtime tarama yapabiliyorsunuz.

Bunların yanısıra Vectorscope/Waveform Analy-

o I/O, 5 layer'da realtime görüntü, iki görüntü kanalı, dual image buffers, gölge/sınır jeneratörü, Insciber'in simültane geçişli scroll/roll title özelliği, Field tabanlı 4:2:2 broadcast kalitesinde efektler, 200'ün üzerinde önceden tanımlanmış 2D DVE ve 3D DVE transition'lar ve efektler Perception RT3

Kablosuz Devir Başlıyor

Telekom İletişim portföyüne kattığı Firstfone adlı cihaz ile kablosuz iletişim çağı başlıyor. Firstfone'la herhangi bir kablo ya da cep telefonuna ihtiyaç duyulmaksızın, PCMCIA modemün üzerindeki yuvalara yerleştirildiğinde bir GSM kart sayesinde data, faks, SMS ve e-mail alışverişi yapılabilir. Option International'ın yeni ürünü Firstfone, Type II slotuna yerleştirildiğinde, ken-

disiyle beraber standart olarak verilen bir kulaklık ve mikrofon aracılığıyla

cep telefonu gibi kullanıma olanağı sağlıyor. GSM üzerinden yüksek data ve

faks transfer hızı olan 9600 bps'i destekleyen cihaz ayrıca bir Power Supply gerektirmiyor. Tüm notebook markaları ile sorunsuz çalışan ürün, ayrıca Casiopeia, Psion, Compaq ve HP Handheld PC'lerle de sorunsuz iletişim imkanı sağlıyor.

Bilgi için:

Telekom İletişim San.

Tel: (212) 220 83 26

Fiyatı: 595 \$ + KDV

Client/server ve Data-intensive'in Uyumu

Progress Software, iş uygulamalarınızda her türlü ihtiyacınızı geliştirebileceğiniz ve mevzilendirebileceğiniz Smart Ware'i sağlayan Apptivity 3.0 satışa sundu. Açık, standart-tabanlı ve ölçülebilir uygulama server'ına bağlı, yüksek performanslı, sanal geliştirme ortamı olan Apptivity, aynı zamanda hızlı takım gelişimini sağlayan bir sistem mimarisi bileşeni. Apptivity, Content-rich uygulamaları geliştirirken, hedef kitleinizde oldukça geniş bir çembere ulaşma imkanı tanıyor. Performans artımına para-

lel olarak bakım harcamalarını azaltan Apptivity'le, eski uygulamalarınızı ye-

lar için grafiksel olarak build-test-debug işlemlerini kullanabilirsiniz.

nilerle birleştirip geliştirmeniz mümkün.

Bu tek fakat iç içe geçmiş uygulama ortamında iş uygulamalarınızda, gerek server gerekse client-

Apptivity iki farklı dünya olan geleneksel client/server ve data-intensive uy-

gulamalarının uyumlu bir biçimde birbirine ekliyor.

Geniştirilebilir ve farklılaştırılabilir server mimarisi sayesinde, Enterprise Java Beans (EJB), CORBA, ve COM/DCOM'u destekleyen Apptivity, HTML, DHTML, XLM ve Java gibi geniş alıcı seçenekleri sunuyor. Ayrıca, birden fazla işlemcilerde çok katmanlı yapılarda server mimarisiyle load balancing'i sağlıyor.

Bilgi için:
Progress Software
Tel: (212) 288 01 33
Fiyatı: Konfigürasyona göre değişiyor.

Net, Canlı ve Parlak Renkler

Ekin A.Ş., Sanyo'nun yeni dijital kamerası VPC-X350 modelini tanıttı. Yeni modelde, resim çekerken ekranda kesintisiz net ve parlak görüntü elde edebiliyor, hedefi takip ederken görüntüyü kesintili değil kameralarda olduğu gibi canlı ve sürekli alabiliyorsunuz. 850 bin pikseli yüksek çözünürlüklü progressive Scan algılayıcı CCD Sensör renklerin doğallığını korurken, ufak veya büyük ekranda bunların gerçek renkleri ile görünmesini sağlıyor. VPC-X350 modelini birlikte gelen kablosu ile TV veya kayıt cihazına bağlamak

çok kolay. TV üzerinden çekilen fotoğrafları, video kliplerini sesli olarak izleyebiliyor, otomatik dia fonksiyonu ile resimleri otomatik olarak ardarda gösterebiliyorsunuz. 1,5

saniye aralıkla fotoğraf çekerken, gösterimde bir resmi ekrana 0.5 saniyede getiriyor. VPC-X350'nin en önemli özelliği Video Klip fonksiyonu. Bu model ile 60 saniyeye kadar sesli video klip çekilebiliyor. Video klip olarak 15 saniyelik kliplerde (saniyede 15 resim) 1/4 VGA (320x240 pixel), 60 saniyelik kliplerde (saniyede 15 resim) 1/16 VGA (160x120 pixel) çözünürlükte çekimler yapmak mümkün. Klipleri tercihi-nize göre ya kameranın üzerin-

deki ekranda anında, ya da televizyonda başkalarıyla birlikte izleyebilirsiniz. Zor ışık şartlarında da resim çekebilen kamera, yüksek hızda ardarda çekim yapabilmeye izin veriyor; 0,2 saniye aralıklı XGA standartlarında (1.024 x 768 pixel) 20 adet resim, veya 0,13 veya 0,2 saniyelik aralıkla VGA standardında 40 resim çekebiliyorsunuz.

Dijital resimler gibi video klipler ve ardarda çekimler bilgisayara aktarılabilir. Her durumda işlem aynı. Gerekli tüm yazılımlar ve bağlantı kabloları standart olarak kamera ile birlikte geliyor.

Bilgi için:
Ekin A.Ş.
Tel: (212) 425 26 24
Fiyatı: Belli değil.

Mac Püff

Püflere Devam

En Yaygın Dört Programdan Püfler

Sistem Yayıncılık tarafından piyasaya sunulan bu kitap Mac Püff serisinin üçüncü kitabı. Diğer iki kitapta olduğu gibi

yine Sabri Varol imzasıyla çıkan bu kitap, masaüstü yayıncılık uygulamalarının en son sürümleri hakkında en yeni bilgileri içeriyor. Dergi-kitap mantığı ile hazırlanmış olan Mac Püff serisi 3-4 aylık aralıklarla sürekli olarak okur karşısına çıkmayı planlıyor. Böylece söz konusu programlar ile ilgili en son bilgiler ve örnek uygulamalar okuyucuya ulaştırılmış olacak. Adobe Photoshop 5.0, QuarkXpress 4.0, Macromedia Freehand 8.0, Fractal Painter 5.0 ve Photo Fusion gibi masaüstü yayıncılık ile ilgili programların en son sürümlerinin ele alındığı tamamı renkli kitapta söz konusu programlar kullanılarak yapılan uygulamaların renkli görüntülerine de yer verilmiş ve böylelikle işlem neticelerini daha iyi izleyebilmeleri sağlanmış. Uygulamaların tümü kapsamlı bir şekilde işlenmemiş olsa da bir önceki sürümlere göre yeniliklere yer verilerek okurların isteği karşılanıyor.

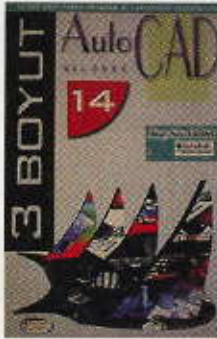
Ürün Bilgisi

Mac Püff	
Bilgi için	: Sistem Yayıncılık
Tel	: (212) 293 83 72
Faks	: (212) 245 66 14
e-mail	: sistem@sistem.com.tr
Fiyatı	: 2.250.000 TL

AutoCAD R14 3 Boyut

Auto CAD ile 3 Boyut

Autodesk'in Kayıtlı Geliştiricisinden Size

Seckin Kitapevi tarafından Autodesk R14 üzerine piyasaya sürülen ikinci kitap olan AutoCAD R14 3 Boyut, bir önceki kitabın

devamı niteliğinde ve tamamıyla üçüncü boyuta ayrılmış. AutoCAD 14 ile daha önce çalışmış olan ve üç boyut üzerine yoğunlaşmak isteyen mimarlardan mühendislere, çelik konstrüksüyonculardan barajcılara, peyzaj mimarlarından iç mimarlara, haritacılar ve jeologlara kadar tüm mesleklerle hitap eden kitabın giriş bölümünde kısaca genel kullanım özelliklerine de değinilmiş. Üç boyut konusunda bilgisi olmayanlar da düşünülmüş, kitabın başına bu konu ile ilgili detaylı bilgiler ve bunların AutoCAD'e nasıl uygulanacağı konusunda yazılar eklenmiş. Üç boyutlu çizim, düzenleme ve Rendering özelliklerini öğretmeyi amaçlayan kitap, konuları teorik ve pratik bazda gerek duyulacak tüm ayrıntıları ile birlikte işliyor. Kitabın sonuna komut ve seçenekler ile ilgili oldukça geniş bir sözlük de yer alıyor.

Ürün Bilgisi

AutoCAD R14 3D	
Bilgi için	: Seckin Kitapevi
Tel	: (312) 135 30 30
Faks	: (312) 435 24 72
e-mail	: seckin@seckin.com.tr
Fiyatı	: 4.200.000 TL

24 Saatte Frontpage 98

Kolay Yoldan Web Dizaynı

Bir Günde Kendi Web Sayfanıza Kavuşun

Internet'te Web sayfaları oluşturmak için kullanılan en yaygın uygulama olan Microsoft Frontpage 98' üzerine yazılmış olan

bu kitap Sistem Yayıncılık tarafından piyasaya sunuluyor. Herbirini bir saatte bitirebileceğiniz toplam 24 dersden oluşan kitaptan Frontpage 98 hakkında bilmek istediğiniz her şeyi öğrenebilir, Web sitesi kurmak için gereken her türlü bilgiye sahip olurken sayfa tasarımının püf noktalarını da kavrayabilirsiniz. Orijinali ünlü bir Web tasarım uzmanı olan Andy Shafran tarafından yazılan kitap ile sayfa tasarımı üzerine birçok etkileyici ipucu ve tekniğe ulaşabiliyorsunuz. Kitap içinde tablolar, çerçeveler ve diğer gelişmiş düzenleri içeren Web sayfaları oluşturmak; Java, ActiveX ve diğer Script dillerini kullanarak dinamik içerikler eklemek gibi birçok konu yer alıyor. Her dersin sonundaki bölümlerdeki özetler, sorular ve cevaplar ile o bölümde anlatılan konular ve bilgilerin pekiştirilmesi sağlanıyor.

Ürün Bilgisi

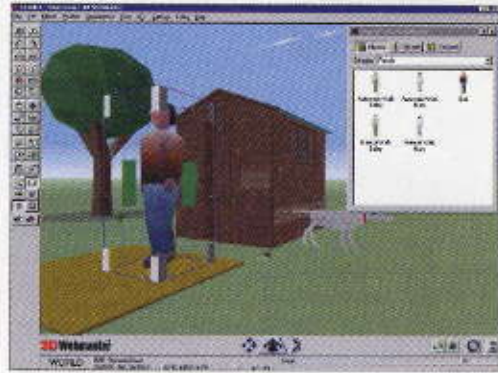
24 Saatte Frontpage 98	
Bilgi için	: Sistem Yayıncılık
Tel	: (212) 293 83 72
Faks	: (212) 245 66 14
e-mail	: sistem@sistem.com.tr
Fiyatı	: 3.750.000 TL

3D Webmaster

Net'teki 3. Boyut

3D Web Yayıncılığı İçin En Kolay Yol

Superscape firmasının ürettiği 3D Webmaster Web sayfalarınızda sanal dünyalar yaratabileceğiniz bir program. Sahip olduğunuz siteleri 2 boyuttan kurtaracak olan 3D Webmaster ziyaretçilerinizin de sayfanızda daha fazla kalmalarını ve tekrar gelmelerini sağlayacaktır.

3D Webmaster'ın kullanışlı grafik arabirimi ile hazır 3 boyutlu objeler sürükleyip bırak yöntemi ile kolayca sahneye taşıyıp sanal dünyalar oluşturulabiliyor. Ayrıca bu dünyalara saydamlık, sis, yumuşak gölgelendirilmiş objeler ve gelişmiş kaplama teknikleri de uygulanabiliyor. Fare

kullanımı ile sahneye bırakılacak her yeni obje sahneye yer alan diğer bir objeye hizalanabiliyor ve böylece düzgün bir yerleşim sağlanabiliyor. Sahneye yer alan nesneler ise SCL olarak adlandırılan davranış dili ile etkileşim kazanabiliyor. Aynı şekilde nesnelere

Sanal dünyalar yaratmak sürükleyip bırak tekniği ile çok kolaylaşıyor.

URL'ler atanarak başka bir 3D Web sayfasına gidilmesi de sağlanabiliyor. Yaratılan sanal dünyalar VRML 2.0 formatına dönüştürülebilir ve bu formattaki dosyalar program ile açılabilir. Ancak programın standart formatı olan SVR, VRML'den çok daha az yer kaplıyor. SVR dosyalarını görüntülemek için 3D bir Browser olan Viscap, Netscape için Plug-In, IE için ise bir ActiveX kontrolü yeterli oluyor.

CHIP'in Yorumu

3D Webmaster, Internet üzerinde geçireceğiniz sürede en gerçekçi, zeki ve etkileşimli 3 boyutlu dünyalar yaratabileceğiniz, en fazla desteğe sahip tek program.

Ürün Bilgisi

3D Webmaster	
Bilgi için	: Onitron
Tel	: (212) 230 37 99
Faks	: (212) 230 31 65
Fiyatı	: Firmayı arayınız

Home Design 3D

Kendi Planını Kendin Çiz

3D Plan Tasarımına Ekonomik Çözüm

Expert yazılımın piyasaya sunduğu Home Design 3D programı ile artık ev tasarımlarını inanılmaz bir hız ve kolaylıkla gerçekleştirmek mümkün oluyor. Anlaşılır ve kullanışlı araç çubuğu kullanılarak önce taban oluşturuluyor. Sonra duvarlar sadece çizgi çizmek kadar kolay bir

şekilde plan üzerine yerleştirilebiliyor. 2 boyutlu plan üzerinde çalışırken yerleştirilen her öge, kaplanmış şekilde ekranın sağ tarafında belirleniyor. Duvarlara takılan pencere ve kapı gibi objeler ise Boolean işlemi otomatik olarak gerçekleştirip yerlerine oturuyorlar. Daha sonra sol alt taraftan seçilecek ek objeler ile kaplama desenleri ise sürükleyip bırak yöntemi ile plan üzerine bırakılıp yerleştirilebiliyor. Tüm nesneler ekran üzerinde yer aldıktan sonra boyutlandırılabilir ve taşınabilir.

Hayalinizdeki evi anında izleyebilirsiniz.

Ayrıca duvar, pencere gibi standart boyutlara sahip nesneler de yine menüler yardımı ile ayarlanabiliyor. Plan yaratma sihri ise işleri oldukça kolaylaştırıyor. Ayrıca CD içinde değişik mimari stillerde 20 hazır plan ile 470 adette çeşitli nesne yer alıyor. Yaratmış olduğunuz planların anında içinde gezme şansına da sahipsiniz.

CHIP'in Yorumu

Amatör olarak mimarlık ve iç mimari ile ilgilenenler ve bu konuda ekonomik bir çözüm arayanlar için hızlıca düşündüklerini gerçekleştirebilecekleri ve anında sonuca ulaşabilecekleri iyi bir yazılım.

Ürün Bilgisi

Home Design 3D	
Bilgi için	: Raks New Media
Tel	: (212) 273 27 91
Faks	: (212) 213 06 30
Fiyatı	: 27\$ + KDV

Chipucu Bölümü

Derginin ana bölümlerinden biri olan Chipucu kısmında, donanım ve yazılım ile ilgili eğitici bilgiler içeren yazılar bulabilirsiniz.

58

100

Windows'unuz Güvende Olsun

Windows 98 ve ağı bağlı PC'ler için maksimum güvenlik sağlayan püf noktaları ve Uzaktan Yönetim araçları...

128

Yaratıcılıkta Sınır Yok

Lighwave'in yaratıcısı Newtek, son ürünü olan Aura ile oldukça iddialı.

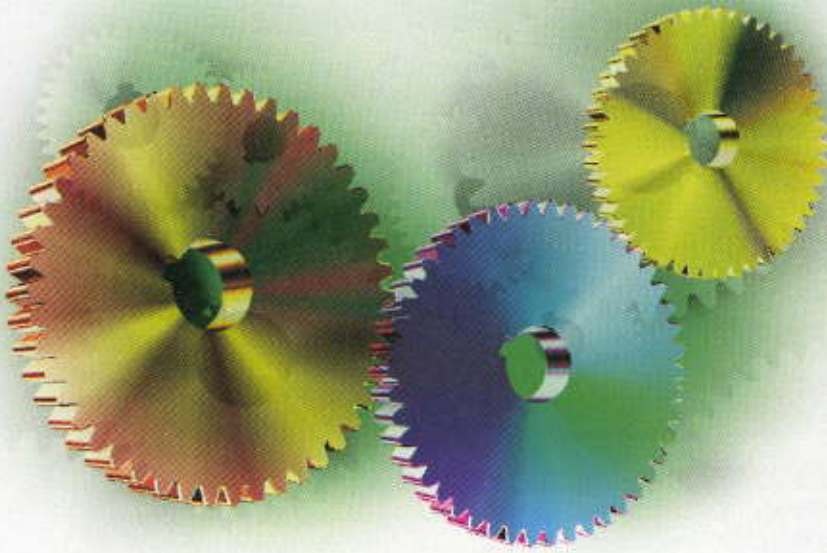

TOP 300 Software

Yeni yılın ilk hediyesi yine CHIP'ten: Yılın en iyi 300 programı.

ve diğerleri

NT Serisi: Bölüm 13	51
Servislerin tanıtımı ve püf noktaları.	
BIOS Ayarları	78
Yeni BIOS'lardaki optimum ayarlar	
Yeni Arayüzler	116
Desktop ve dizinler için arayüz programlama	
Linux'ta Ağ Servisleri	124
Ağ servislerinin kurulumu ve işletimi	
Ağın Shareware'leri	132
Sizler için seçtiğimiz Shareware'ler	
Katalog	140
Toplayın biriktirin elinizin altında olsun	

NT Hizmet Çarkları

Çoğu kullanıcı onların varlığından bile haberdar değildir, ancak NT servisleri (hizmetleri) Windows NT'nin bazı önemli fonksiyonlarını yerine getirirler.

Windows NT oldukça bağımsız bir işletim sistemi: Kullanıcının belirtmesine gerek duymaksızın açılışta değişik programlar yüklüyor, bunlar mesela bir NT sunucusuyla ağdaki diğer bilgisayarlar arasındaki bağlantıyı mümkün kılıyorlar. Bu programlar sessiz sedasız arka planda çalışan hizmetlerdir (Services). Bunların farkına çoğunlukla düzgün olarak çalışmadıklarında varılıyor.

Windows NT'deki bir hizmet normalde ekranda görüntüler oluşturmayan bir EXE programının özel bir formudur. Bu hizmetler ne klavye girdilerini ne de fare hareketlerini değerlendirir. Kullanıcıya bilgiler sa-

dece LOG dosyaları veya NT Event Viewer aracılığıyla iletilir.

NT'de Neden Hizmetler Var?

Windows 95/98'den farklı olarak NT, bir kullanıcının PC'de çalışabilmesi için sisteme bir isim ve şifre ile girmesini ister. Burada NT yüklü PC'nin başka PC'lere ağ üzerinden bağlı olup olmamasının bir önemi yoktur. Kullanıcı ancak kullanıcı adını ve şifresini girdikten sonra programları çalıştırabilir.

Ancak NT hizmetleri, NT yüklü bilgisayarın bağlı bir kullanıcı olmadan da kendi başına çalışabilmesi için bir istisna teşkil ederler. Bir ▶

**sadece
düğmeye
basın**

Gerisini
TRANSLATOR'e
bırakın...

Translator
CEVİRİ

İngilizce metinleri Türkçe'ye bilgisayar ortamında (WINDOWS ve MSWORD altında, etkileşimli) çevirip, zaman kazanmak istiyorsanız, Çeviri programının en gelişmiş versiyonu:

220\$

Translator
WEB GÖSTERİMCİSİ

İngilizceniz yeterli değilse ve yine de İnternet'te sörf yapmak istiyorsanız, İngilizce WEB sayfalarını anında Türkçeye çeviren tek program,

170\$

Bu iki yazılımı birlikte almak isteyenlere **% 20 indirim** ve

**MUSTEK
SCANNER
HEDİYE!**

(Hizmetler KDV dahil değildir.)

BİLSAG

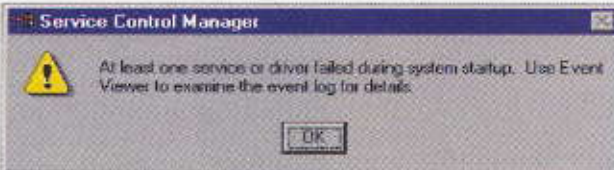
Ahmet Mithat Efendi Sokak, 22/1 Çankaya/Ankara
Tel: 0.312. 441 48 34 - 439 28 50 Fax: 0.312. 439 93 47
e-mail: bilsag@bilsag.com.tr • http://www.bilsag.com.tr

program NT hizmeti (Service) olarak tasarlanmışsa, işletim sistemi bu programı açılışta otomatik olarak yükler. Herhangi birinin sisteme girmiş olmasının önemi yoktur.

Bu durumdan mesaj yazılımı Microsoft Exchange gibi Client-Server uygulamaları, Oracle gibi veri tabanı sunucuları veya Web ve News Server gibi Internet yazılımları faydalanırlar. Bu yazılımların Server bölümleri genelde Service olarak tasarlanmıştır ve düzgün olarak çalışmaları için herhangi birinin sisteme girmiş olması gerekmez. Sunucu programlarının yönetimi de genelde ağ üzerinden gerçekleştirilir. Buna rağmen arkaplanda çalışan hizmetler çok büyük vazifeler görürler, ancak bunların çalışmasını ekrandan izlemek mümkün değildir.

Hizmetlerin Kontrolü ve Yönetimi

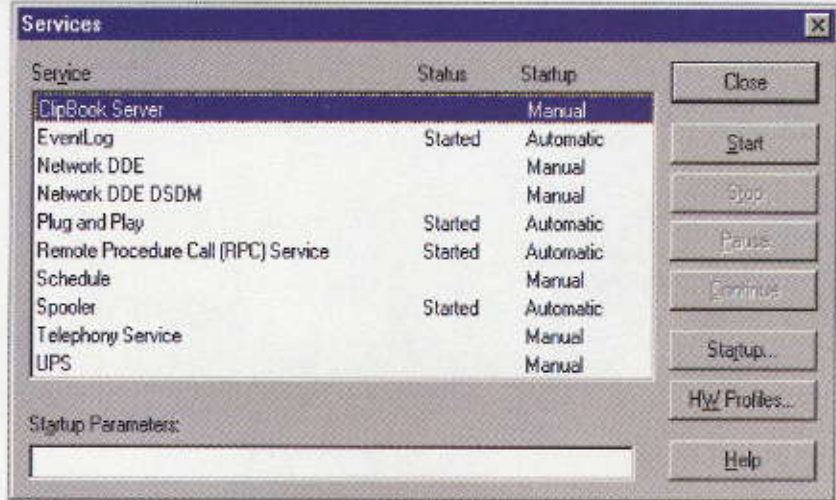
Hizmetlerin çalıştırılıp durdurulmasını Control Panel'deki SERVICES

NT açılışında karşılaşılabileceğiniz bu hata mesajı bir hizmetin düzgün olarak çalışmadığını belirtir. Event Log'a bakarak sorunun kaynağını çabucak öğrenebilirsiniz.

bölümünden gerçekleştirmek mümkün. Bu menüde PC'de hangi hizmetlerin yüklü olduğu ve bunların güncel durumları gösterilir. Burada hizmet listesindeki STARTED kaydı etkin ile eşanlamdır, hem MANUEL hem de DISABLED hizmetin o an etkin olmadığını gösterir.

İlgili düğmelere tıklayarak hizmetleri başlatabilir, sonlandırabilir, durdurabilir ve devam ettirebilirsiniz. Komut satırı düşkünlere hizmetlere NET komutu ile de erişilebilirler. "net start" komutu etkin hizmetlerin listesini gösterirken, "net start [hizmet adı]" da bir hizmeti başlatır ve "net stop [hizmet adı]" da ilgili hizmeti durdurur. Böylece mesela Batch dos-

Control Panel'deki SERVICES bölümünde NT hizmetlerini konfigüre edebilirsiniz. STATUS ve STARTUP sütunları bir hizmetin etkin olup olmadığını ve açılışta otomatik olarak yüklenip yüklenmediğini belirtir.

yalarından hizmetlere erişebilir ve bazı işlemleri otomatize edebilirsiniz.

NT, bir ağda Domain yapısıyla kullanılıyorsa bir bilgisayarda çalışan hizmetler ağ üzerinden de kontrol ve konfigüre edilebilir. Bunu NT Server'ın Server Manager'ı gerçekleştirir.

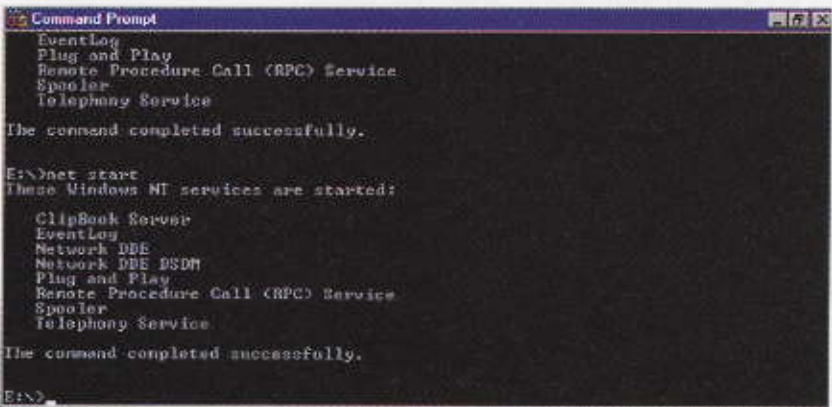
NT Server CD'sinde \CLIENTS\SRVTOOLS dizininde bu yönetici programın NT Workstation veya Windows 95/98 altında da çalışan sürümlerini bulabilirsiniz. Bu programlarla bir sunucudaki hizmetleri Workstation'lar-

dan da kontrol edebilirsiniz.

Ağ üzerinde çalışan bir PC'nin hizmetlerine erişebilmek için Server Manager'ı çalıştırın, listeden istediğiniz bilgisayarı seçin ve "Computer - Services" simgelerine tıklayın. Böylece karşınıza Control Panel'den alışık olduğunuz SERVICES penceresi çıkacaktır, bu şekilde diğer PC'deki hizmetleri kontrol edebilirsiniz.

Control Panel'le Hizmet Konfigürasyonu

Bir hizmet açılışta ya otomatik ya da sonradan Manuel olarak çalıştırılabilir. Kullanıcı istediği hizmeti Control Panel veya ağ üzerinden çalıştırabilir. Açılış şeklini belirlemek

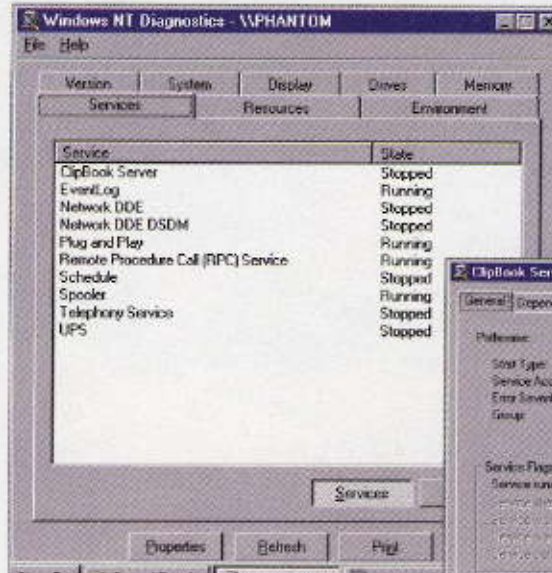

"net start" komutu çalışan hizmetlerin listesini açar. Resimde üstteki liste ağ sürücülerini olmayan bir NT Workstation'da kaç tane hizmetin çalıştığını gösteriyor. Buna karşın alttaki listede ağ hizmetlerini de görüyorsunuz.

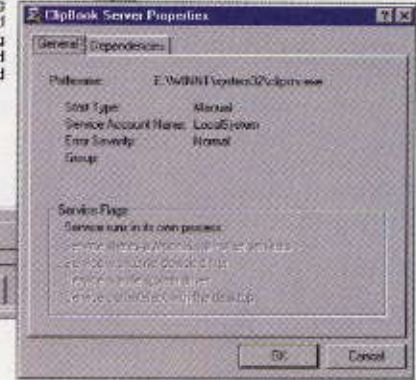
için Control Panel - Services ve hizmet listesinden ilgili hizmet seçilir ve STARTUP düğmesine tıklanır. Açılan pencerede üç kayıttan birini seçebilirsiniz: AUTOMATIC, MANUAL ve DISABLED. AUTOMATIC, NT'nin sistem açılışında ilgili hizmeti çalıştırması demektir. MANUAL ayarı, hizmetin daha sonra ya Control Panel'den veya başka bir program tarafından çalıştırılabileceğini belirtir.

NT Clipboard'u (kesme, yapıştırma işlemlerinin yapıldığı pano) buna bir örnektir, bu öge Clipbook Server hizmetine, Network DDE ve Network DDE Server hizmetlerine erişir. NT belirtilen hizmetlerin başlatılma şeklini MANUAL yapar, yani bunlar otomatik olarak yüklenmezler. NT panosu CLIPBRD.EXE çalıştırıldığında NT'nin bu hizmetleri yüklediğini belirten bir mesaj çıkar. Control Panel'den ilgili hizmetleri kontrol ettiğinizde STARTED durumuna sahip olduklarını görürsünüz.

Bir hizmet DISABLED durumuna sahipse çalıştırılmaz. Bunu ilgili hizmet seçiliyken START düğmesinin tıklanamaz olduğunu görebilirsiniz. Ancak başlatma şeklini

NT Diagnose programı hizmetlerle ilgili ayrıntılı bilgiler gösteriyor. Böylece özellikle bir hizmetin kullandığı EXE dosyasını belirleyebilirsiniz.

MANUEL veya AUTOMATIC olarak değiştirdiğinizde bu düğmeyi kullanabilirsiniz.

Microsoft Exchange gibi bazı uygulamalar özel erişim haklarına ihtiyaç duyan hizmetler çalıştırılır. Bunu mümkün kılmak için sistem yöneticisi (Administrator) hizmetin kurulumunda bir NT kullanıcı hesabı oluşturur, bu da ilgili hakları içerir. Hesap gereken haklara sahip değilse o hizmet çalıştırılmaz.

Bir hizmete başlatma parametreleri aktarmak da mümkündür. Bunu için SERVICES penceresinde ilgili kayıt seçilir ve STARTUP PARAMETERS alanında parametreler girilir.

Ayrıntılı Hizmet Bilgilerine Ulaşmak

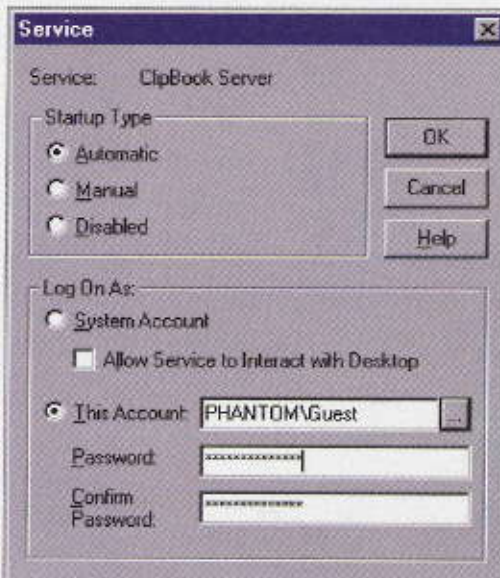
Bir hizmet hakkında daha fazla bilgiye sahip olmak istiyorsanız Windows NT'nin Diagnose programı ve Task Manager'i size yardımcı olacaktır. Start menüsünden Diagnose programını "PROGRAMS\ADMINISTRATIVE TOOLS (Common) - Windows NT Diagnostics" ile çalıştırın daha sonra SERVICES bölümüne geçin. Control Panel'dekilere benzeyen bir hizmet listesi göreceksiniz. Şimdi bir hizmeti işaretleyip PROPERTIES düğmesine tıklayın. Söz konusu hizmetle ilgili daha ayrıntılı bilgiler içeren bir pencere açılacaktır.

Mesela CLIPBOOK Server hizmetinde CLIPSRV.EXE dosyası mevcuttur, bunu PATHNAME kaydından da görebilirsiniz. Ayrıca hizmetlerin özelliklerinden bir EXE dosyasının birden fazla hizmet içerebileceğini görebilirsiniz. Örneğin NETDDE.EXE dosyasına hem Network DDE, hem de Network DDE Server hizmetleri aittir.

PROPERTIES (özellikler) penceresinde iki sekme mevcuttur, GENERAL ve DEPENDENCIES. Service Dependencies veya Group Dependencies listelerinden birinde başka hizmetlerin de adları geçiyorsa, bu seçili hizmetin ancak önceden listelerde bulunan hizmetler yüklenmişse başlatılabileceğini ifade eder. Örnek olarak Network DDE (NETDDE) hizmetine bağlı olan Clipbook Server hizmeti.

Aynı şey bir hizmeti sonlandırmak istediğinizde de geçerlidir. Network DDE hizmetini bitirmek için önceden Clipbook Server hizmetini ve Network DDE hizmetini durdurmanız gerekir.

NT Diagnostics programındaki SERVICES sekmesi DEVICES adında bir düğmeye sahiptir. Bu düğmeye tıklayarak PC'ye kurulu aygıt sürücülerinin bir listesini görebilirsiniz. ►

Bazı hizmetler NT sistem fonksiyonlarına erişebilmek için özel haklara ihtiyaç duyar. Bunun için bir hizmete NT kullanıcı hesabı açmak ve ilgili hakları vermek mümkün.

Image Name	PID	CPU	CPU Time	Mem Usage
System Idle Process	0	99	0:00:16	16 K
System	2	00	0:00:28	200 K
smss.exe	20	00	0:00:00	200 K
csrss.exe	26	00	0:00:00	1484 K
winlogon.exe	34	00	0:00:00	132 K
services.exe	40	00	0:00:00	1836 K
lsass.exe	43	00	0:00:00	1608 K
ipoolis.exe	66	00	0:00:00	376 K
RpcSs.exe	76	00	0:00:00	636 K
taskmgr.exe	81	00	0:00:00	1368 K
Psp.exe	83	00	0:00:04	824 K
nddeagnt.exe	89	00	0:00:00	940 K
Explorer.exe	94	00	0:00:07	1960 K

Windows NT'nin Task Manager'i Processes listesinde çalışan hizmetleri gösteriyor. Böylece hizmetlerin bellek ihtiyacını ve işlemci kullanımı görebiliyorsunuz.

Ayıt sürücülerini de bazı özel önceliklere ve imtiyazlara sahip hizmetlerdir.

Bir hizmet aslında bildiğimiz normal bir programdan başka bir şey olmadığı için Windows NT Task Manager'de etkin hizmetleri de görebilirsiniz. [Ctrl]+[Alt]+[Del] tuş kombinasyonu ile Windows NT Security penceresinde Task Manager simgesine tıklayın. Task Manager'da PROCESSES sekmesine tıklayın. Burada çalışan bir hizmet içeren EXE dosyalarını görebilirsiniz.

Gereksiz Hizmetlerin Tespit ve İptal Edilmesi

Task Manager'dan da görebileceğiniz üzere bazı hizmetler çok fazla bellek kullanırlar. Belleğinizden tasarruf etmek için bazı hizmetlerin NT'nin normal biçimde çalışması için mutlaka gerekli olup olmadığını kontrol edin, böylece ilgili hizmetleri iptal edebilirsiniz.

Ancak NT, ağa bağlı olmayan bir PC'ye sadece gerekli hizmetleri yükleyiyor, bu yüzden deneme yanılma yöntemi tehlikeli olabilir. Bilgisayara yazıcı bağlı değilse sadece SPOOLER hizmeti gereksizdir. Buna karşın ağ bileşenleri kurulmuşsa deneyerek Workstation ve Server hizmetlerini iptal edebilirsiniz. Prensip olarak NT

bellek yöneticisi, kullanılmayan hizmetlerin program parçalarını kendiliğinden sabit diske aktarır bu yüzden yapacağınız ince ayarların pek bir faydası olmayabilir.

Hizmet Mesajlarının Değerlendirilmesi

NT'ye özgü ve diğer Microsoft programlarının hizmetleri kullanıcıya mesaj vermek için NT Event Log'u kullanırlar. Diğer programlar tarafından kurulan hizmetler bunun için çoğunlukla kendi LOG dosyalarını kullanırlar.

Event Log üç bölümden oluşuyor: SYSTEM, SECURITY ve APPLICATION. Bunlara Event Viewer'daki LOG menüsünden ulaşabilirsiniz. NT, System altında işletim sisteminin mesajlarını (mesela bir hizmet çalıştırılmadığında veya durdurulmadığında) kaydeder. Security, adından da anlaşılacağı gibi, sistem güvenliği ile ilgili mesajları kaydeder. Mesela kullanıcıların ne zaman bir oturum açıp kapattıkları. Application çalıştırıldıkları anda hizmet oluşturan kayıtlar için düşünülmüştür.

Listelerdeki her kayıt üç kategoriden birine aittir: Bilgi, uyarı veya hata. Event Viewer buna bağlı olarak kayıdın önünde mavi, sarı veya kırmızı bir simge gösterir. VIEW - FILTER

En Önemli NT Hizmetleri

Clipboard Server: Ağa bağlı bilgisayarlar arasında Clipboard içerikleri transferi sağlar.

Logon: NT yüklü PC ağa bağlıysa bu hizmetle ağ kaynaklarına, özellikle de NT Domain'lerindeki, erişmek mümkün olur.

Workstation: Ağdaki paylaşılmış kaynaklara PC'nin erişebilmesini sağlar.

Computer Search: Bu hizmet ağa bağlı PC'leri listeler ve bu listeyi yönetir.

DHCP Client: PC ağda çalışıyorsa ve TCP/IP adresini otomatik olarak alması gerekiyorsa bu hizmet kullanılır.

Event Log: İşletim sistemine

Mesaj hizmeti: "net send" veya uyarı hizmetiyle gönderilmiş mesajların alınıp gönderilmesi için kullanılır.

Network DDE ve Network DDE

DSDM: Ağdaki NT PC'leri arasında dinamik veri transferi (DDE) ve verilerin güvenliğini sağlarlar.

NT-LM Security: Ağdaki NT PC'leri arasındaki Remote Procedure Calls üzerinden gerçekleştirilen iletişimde veri transferinin güvenliğini sağlar.

Remote Procedure Call (RPC): Birçok PC üzerinde çalışan program rutinlerini çağırma yarar.

Remote Procedure Call (RPC) Locator: Remote Procedure Calls ile bir program Server tabanlı bir programa erişmek isterse bu hizmet etkin olmalıdır.

Schedule: AT komutuyla önceden belirlenen saatlerde bazı programları çalıştırabilmek için bu hizmet gerekir.

Server: Server hizmeti etkin olduğunda PC dosya ve yazıcı sunucusu veya ağdaki diğer Windows PC'ler için uygulama sunucusu olarak kullanılabilir.

Spooler: Yazıcı bekleme kuyruklarını yönetir.

UPS: İşletim sistemi ve kesintisiz güç kaynağı arasındaki iletişimi sağlar.

EVENTS ile filtreler verebilir ve daha iyi bir görünüm elde edebilirsiniz, mesela Event Viewer'ın bilgi ve uyarı mesajlarını göstermemesini sağlayabilirsiniz. ☐

Ufuk Yamankılıçoğlu
uyaman@chip.com.tr

top 300 software

Yeni yılda yazılım satın almayı düşünenler CHIP Yazılım Satın Alma Rehberi'nde karar vermelerini sağlayacak her türlü bilgiyi bulabilirler. 300 programı genel olarak, ve bunların içinde 23 tane çok yeni olanı da daha ayrıntılı inceliyoruz. Ayrıca bu ayki CHIP CD'sinde hemen kullanabileceğiniz 250'den fazla Shareware ve Freeware programlar bulunuyor.

Bilgisayar dükkanlarının raflarında ne kadar çok yazılım paketi olursa müşterilerin kafası da o kadar çok karışıyor. Hangi yazılımı satın almalı? Cevap basit: CHIP Yazılım Rehberi 98'i okuyun ve neyin sizin için daha iyi olduğunu öğrenin. Test karneleri ve genel tablolar sayesinde en azından ne satın aldığınızı bileceksiniz.

Ofis/ev çözümleri, grafik ve masaüstü yayıncılık, araçlar, iletişim ve Internet, özel yazılımlar, oyunlar ve Shareware kategorilerine ayrılmış 300 programı sizin için inceledik.

İlklerin dergisi CHIP yine büyük bir başarıya imza atıyor. Evet, yeni yılın ilk hediyesi yine CHIP'ten: 1998'in en iyi 300 programı arasında yer alan 250 Shareware program bu ayki CHIP CD'sinde.

Çok Program, Tek Karne

CHIP Yazılım Testi yaklaşık 23 programı (oyunlar hariç) ergonomi, işlevsellik ve kaynaklar kategorilerinde 1'den 5'e kadar okul notlarıyla değerlendirdi.

● **Ergonomi:** Reklamlara inanırsanız günümüzde çoğu program sihirbazlı, Online yardım seçenekli, hazır örnek şablonlu basit bir kullanıcı arayüzüne sahip. 1998'in programlarının bu talepleri gerçekten ne kadar karşılayabildikleri sorusunu "Ergonomi" test kriteri ile cevapladık.

● **İşlevsellik:** Bir programın ne kadar iyi ve hatasız çalıştığını "İşlevsellik" notu ile değerlendirdik. Mesela yeni Encarta 99 kapsamlı bir harita materyaline ve kıtalar, ülkeler, şehirler ve gezegenlerle ilgili birçok bilgiye sahip. Ancak bazı kısa açıklamalar-

da yanlış bilgiler de var. Ayrıca kullanıcıya özel bir kurulum seçeneği de mevcut değil. MS Internet Explorer 4.01 PC'nizde kurulu olsa bile bu programla birlikte yine kurulu-yor. Yeni Encarta dünya atlası genelde dijital bir başvuru kaynağı olarak oldukça başarılı olsa da bu nedenlerden dolayı "İşlevsellik" notu olarak "Çok iyi" alamıyor.

● **Kaynaklar:** Her üretici ürün paketinin üzerinde sistem ve donanım ihtiyaçlarını belirtir. Mesela Encarta 99 testimizde Pentium 133 işlemeli bir bilgisayarda hızlı bir şekilde çalışabilirken, Microsoft'un önerdiği Pentium 66'da, tavsiye edilen 2x CD-ROM sürücüsüne olduğu gibi, program CD'sinden sürekli okumalar yüzünden kabul edilebilir bir hızda çalışmıyor. Bu yüzden programın "Kaynaklar" notu daha düşük çıkıyor.

Delphi 4

CHIP 59
VGA 30

Ofis Yazılımları

Mutlaka Microsoft Office kullanmak zorunda değilsiniz. Uzun zamandır diğer üreticiler de ofis çözümleriyle kullanıcıların karşısındalar: Corel Word Perfect ve Lotus Smartsuite bunlardan bazıları. Bu ürünlerde ayrıca devamlı ses tanıma entegrasyonu sayesinde zahmetli ve sıkıcı dizgi işlerinden kurtulmak da mümkün. Microsoft kullanıcıları ise 1999'un başında çıkması beklenen Office 2000'de bile bu yeni teknolojiye faydalanamayacaklar.

Corel Print Office

Masaüstü Yayıncılık İçin

Zahmetsiz, basit masaüstü yayıncılık için Corel'in bu ürünü biçilmiş kaftan. Örnekler ve önceden hazırlanmış projeler her ihtiyaca cevap verebiliyor. Düzenli bir araç paleti ile kullanıcı kişisel düzeltmeleri rahatça yapıyor. Ayrıca vektör ve tram dosyaları da import edilebiliyor, ancak Corel Draw ve WordPerfect 8.0 dosyaları aktarılamıyor. Etiketlerde maalesef sadece US formatları (Avery) sunuluyor. Her projenin Web sayfası olarak çıktısı alınabiliyor; bu iş için de bir sihirbaz size yardımcı oluyor.

Ürün Bilgisi

Corel Print Office çok, ancak kısmen değersiz şablonlar sunuyor.

İşletim sistemleri:

Windows 3.11, 95 ve NT 4.0

CHIP Notu : Orta (3,2)

Ergonomi : Orta (3,0)

İşlevsellik : Orta (3,4)

Kaynaklar : Orta (3,1)

Fiyatı : 70\$

Çok kolay kullanım

Etiket şablonlarında sadece US formatları

Bilgi için:

<http://www.corel.com>

Corel WordPerfect 8 + Dragon 2.2 Ev ve Ofis İçin Güçlü Bir Paket

Corel ofis paketine şimdi Dragon Naturally Speaking 2.2 eklenmiş. WordPerfect kelime işlem ve Quattro Pro elektronik tablolar programları yeni sürümlerinde MS Office 97 için filtrelerle donatılmış. Word 97 biçim şablonları da alınabiliyor. Quattro Pro, Excel 97 ile karşılaştırıldığında veritabanlarına daha esnek uyum sunuyor. Corel Central zaman planlayıcısı da Netscape Communicator 4.04'ü temel alıyor ve bağlantılar ve randevularla ilgili gelişmiş bir HTML çıktısı sağlıyor. Ses tanıma WordPerfect'teki alıştırılardan sonra kullanıma hazır, minimum işlemci gereksinimi Pentium 133. Training verilerinin işlenmesindeki

hata mesajları korkutan göçmelere neden olmuyor. 30 dakikalık alıştırma sonra program sizi gerçekten şaşırtıyor, siz konuşuyorsunuz, o yazıyor.

Ürün Bilgisi

Resim işleme ve gelişmiş ses tanıma teknolojisi ile ucuz bir ofis paketi.

İşletim sistemleri:

Windows 95/98, NT

CHIP Notu : İyi (4,0)

Ergonomi : İyi (4,0)

İşlevsellik : İyi (4,3)

Kaynaklar : İyi (3,7)

Fiyatı : 320\$

İyi Office 97 filtreleri

Mükemmel kelime işlem

Bilgi için:

<http://www.corel.com>

Finereader Professional 4 İyi OCR Tanıma

Finereader Professional 4 OCR (metin tanıma) programı Moskova'dan geliyor, ancak 40'ın üzerinde dil (Türkçe de dahil) destekliyor ve çokdilli belgeleri de algılayabiliyor. Yazılım kurulma bağı olarak 35 ile 70 MB arasında yer kaplıyor. Bir sihirbaz tecrübesiz kullanıcıların işini kolaylaştırıyor.

Araç çubuğundaki iyi düzenlemiş düğmelerle OCR programının en önemli fonksiyonları çalıştırılabilir. Programın olumsuz bir özelliği de var: Finereader algılanan her metin pasajını ayrı bir pencerede gösteriyor, sayfanın orijinal görünümünü oluşturumuyor. Finereader testimizde resim dosyasının içinde bile metin aradı.

Tanıma yüzdesi buna karşın oldukça iyi, sonradan belge üzerinde çalışmanız gerekmiyor.

Ürün Bilgisi

Kullanımı basit bir arayüzle kapsamlı dokümanlar için ideal.

İşletim sistemleri:

Windows 95/98, NT

CHIP Notu : İyi (3,6)

Ergonomi : İyi (3,7)

İşlevsellik : İyi (3,8)

Kaynaklar : Orta (3,2)

Fiyatı :

Professional sürüm 575\$

Standart Sürüm 275\$

Çok iyi tanıma oranı

Orijinal görünüm yok

Bilgi için:

<http://www.universaldil.com.tr>

Formtool 97 PC'de Bürokrasi

Formtool formlar yaratıyor ve yönetiyor, girilen verileri bir veri tabanı tablosuna kaydediyor. İstenilen her kağıt formu bu sayede PC'ye aktarılabilir. Fare ile bunun için metin ve çizgi gibi değişik öğeler boş bir örneğe yerleştiriliyor. Daha sonra doldurmak için alanlar ekleniyor. Doldurulan formlar yazdırılabilir veya E-Mail ile gönderilebilir. Böylece PC'deki bürokrasiden kurtulmak mümkün, ancak Internet varken de çok gereksiz gibi görünebilir. Formlar maalesef HTML belgesi olarak kaydedilmiyor, Web'de yayınlanamıyor ve doldurulamıyor.

Birlikte gelen veritabanı Engine'i PARadox, dBase ve ODBC veritabanlarına erişebiliyor. Formtool bu

yüzden gerçi basit bir veritabanı için uygun, ancak Access veya Approach gibi programların yerini alamıyor. Programın 15 günlük kullanılabilir Demo sürümünü Şubat 99 CD'mizde bulabileceksiniz.

Ürün Bilgisi

Birçok standart şablona ve veri tabanı desteğine sahip Form düzenleme programı.

İşletim sistemleri:
Windows 3.x, 95/98, NT 4
CHIP Notu : Orta (3,3)
Ergonomi : İyi (3,6)
İşlevsellik : Orta (3,5)
Kaynaklar : Orta (2,9)
Fiyatı : 70\$
+ Çok şablon, ODBC ile veri tabanı bağlantısı
- Internet form desteği yok
Bilgi için:
<http://www.imsisoft.com>

FreeSpeech 98 PC'nize Sesinizle Hükmedin

Philips'in FreeSpeech 98 programı yaklaşık 40\$'a sürekli ses tanıma sağlıyor; yani, kullanıcı kelimeler arasında kısa aralar vermek zorunda değil. Dikte etme modunda FreeSpeech 98 mikrofona okunan metni her Windows uygulamasına aktarabiliyor. Yazılım ayrıca emir verme modunda işletim sistemini sesinizle yönetebileceğiniz komutları algılayabiliyor.

Kurulum sonrasında 15 dakikalık konuşma alıştırması yapmanız gerekiyor, bu sırada mikrofona ekranda gösterilen cümleleri okuyorsunuz. Program bu verilerden yola çıkarak konuşan kişinin konuşma örneğini oluşturuyor ve sabit diske kaydediyor. Serbest dikte etme için optimum algılama isteyenler daha

fazla alıştırma yapmalılar. İlk Training'ten sonra Windows 95/98 ve NT işletim sistemlerini yönetmek için gerekli komutlar oldukça iyi çalışıyor.

Ürün Bilgisi

FreeSpeech 98 dikkate değer fonksiyonlara sahip (emir verme, dikte etme, düzeltme).

İşletim sistemleri:
Windows 95/98, Windows NT
CHIP Notu : İyi (4,3)
Ergonomi : İyi (4,2)
İşlevsellik : İyi (4,4)
Kaynaklar : İyi (4,4)
Fiyatı : 39\$
+ Düşük fiyat
+ İşletim sistemine sesinizle hükmedebilme olanağı
- Dikte etme fonksiyonu için uzun alıştırmalar gerekli
Bilgi için:
www.freespeech98.com

Lotus Smartsuite 9 (Millenium Edition) + ViaVoice 4.3.1 Duyarlı ve Başarılı Bir Ofis Paketi

Ofis paketiyle birlikte Lotus WordPro 9 için entegre edilmiş konuşma kontrolünü de yüklemek mümkün; sesinizle verebileceğiniz komutların yanında doğrudan metin de dikte ettirebilirsiniz. Ancak bunların düzgün olarak çalışması için birlikte gelen IBM ViaVoice 4.3.1 ile birkaç saat alıştırma yapmak gerekiyor.

Veri tabanı programı Approach, elektronik tablolama Lotus 1-2-3, kelime işlemci WordPro, su-

num programı Freelance Graphics ve Organizer GS gibi faydalı yardımcılarla beraber Lotus'un komple ofis paketi Microsoft Office 97'ye ciddi bir rakip teşkil ediyor. İki paketin her bir bileşeninin fonksiyon kapsamı arasındaki farkları bulabilmek için çok dikkatli aramak gerekiyor.

Lotus, Internet gibi medyaları ofis ortamına daha başarılı bir şekilde entegre ediyor. Mesela hesap tablosu programında Web tabloları da kullanı-

labiliyor.

Konfigürasyondan sonra hisse senedi kurundan müdüre sunulacak rapora kadar tüm bilgilere SmartSuite'in fonksiyon çubuğu ile ulaşmak mümkün. HTML dokümanları ile çalışmak da Lotus'ta daha kolay. Ofis dokümanlarının (MS Office belgelerinin de) HTML formauna toplu dönüştürülmesinde (Batch Conversion) yeni FastSite modülü yardımcı oluyor, ancak birçok defa gerçekleştirdiğimiz test sırasında sıkça çıktı.

Ürün Bilgisi

MS Office 97'ye başarılı bir alternatif.

İşletim sistemleri:
Windows 95/98, NT
CHIP Notu : İyi (4,4)
Ergonomi : İyi (4,4)
İşlevsellik : İyi (4,5)
Kaynaklar : İyi (4,4)
Fiyatı : 400\$
+ Başarılı sürüm yönetimi, iyi Web entegrasyonu
+ Kullanıma hazır projeler
Bilgi için:
<http://www.lotus.com>

Grafik ve Masaüstü Yayıncılık

Resimler, fotoğraflar ve çizimler PC'de vektör ve piksel grafik programlarıyla yaratılabilir, süslenebilir ve sanatsal bir şekilde sunulabilir. Multimedia sunumlarına sesler ve videolar ekleniyor. Grafikerler ve, multimedia geliştiricileri ve illüstrasyon hazırlayanlar için eserlerinin gerçekçi görünmesi önplandadır. Yeni grafik programları, ister vektör ister piksel-grafik olsun, gelişmiş matematiksel algoritmalarıyla en ince filtreyi, gerçekçi kaplamaları ve akıcı hareketleri gerçekleştirebiliyorlar.

Cinema 4D Go

Ucuz Raytracing İçin

Cinema 4D Go, Raytracing yazılımı Cinema 4D XL ve SE'nin Light sürümünü. Yapı ve çalışma şekli olarak bu programlarla benzerlik taşıyor: Nesne yöneticisi (Object Manager) ile bir sahnenin küreler, küpler, Spline'lar ve metinlerden oluşturulan bileşenleri yönetilebilir. Üst sürümleriyle karşılaştırıldığında Cinema 4D Go'nun partikül sistemi, NURBS (NonUniform Rational B-Splines) veya yüksek çözünürlüklü Render modu gibi fonksiyonları eksik. Yazılım maksimum 768x576 piksel NTSC çözünürlüğünde resimleri ve filmleri hesaplayıp işleyebilir. Programa efektlerle dolu bir sürü materyal eklenmiş. Mesela Volometric

Light sis içerisinde gölge oluşturabiliyor. Işık otomatik ile ışık kaynağı olmayan sahneler de hemen Render edilebilir.

Ürün Bilgisi

İşletim sistemleri:
Windows 95/98, Windows NT
CHIP Notu : İyi (4,3)
Ergonomi : İyi (3,7)
İşlevsellik : İyi (4,4)
Kaynaklar : Çok İyi (4,7)
Fiyatı : 300DM
+ Kolay kullanımı
+ Uygun fiyat
Bilgi için:
<http://www.maxon.de>
Temsilci:
www.yetay.com

QX Tools 4.0

QuarkXPress 4 İçin Faydalı Araçlar

QX Tools 4.0, tecrübeli grafik tasarımcılarına sadece programın kullanımında (Navigation) yardımcı olmakla kalmıyor, aynı zamanda bazı rutin işleri de hızlandırıyor. EPS dosyalarını doğrudan QuarkXPress'te düzenleme (edit) en önemli eklentilerden biri. Word tabloları ve Excel diyagramları da import edilebilir ve objelerde gruplanabilir. QX Scaler ile gruplanmış nesneler bir defada ölçeklenebilir; her bir nesne üzerinde sonradan çalışmanız gerekmiyor. QX Tools'daki birçok Navigation yardımı tasarım profesyonellerine pek de büyük avantajlar sağlamıyor.

Ürün Bilgisi

İşletim sistemleri:
Windows 95, MacOS
CHIP Notu : İyi (4,1)
Ergonomi : İyi (3,9)
İşlevsellik : İyi (4,4)
Kaynaklar : İyi (4,1)
Fiyatı : 150\$
+ Aynı anda birçok nesneyi ölçekleme fonksiyonu
+ Kısmen düzenli değil (neyin nerde olduğunu bulmak zor)
Bilgi için:
<http://www.extensis.com>

3D Studio Max 2.5

Pahalı 3D Animasyon

3D animasyon ve Rendering programı 3D Studio Max 2.5 gelişmiş NURBS teknikleriyle organik maddeleri yumuşak serbest yüzeylerle kaplayabiliyor. Diğer önemli yeniliklerden bazıları da materyal yüzeyleri. Gelişmiş Raytracing fonksiyonları artık kritik ışık durumlarını da simüle edebiliyorlar. Diğer özel seçenekler için de birçok Plug-In mevcut. Üçüncü üreticilerin filtrelerini içeren bir Demo CD'si de programla birlikte veriliyor. Animasyon fonksiyonlarında da madalyonun iki yüzü söz konusu. 3D Max gerçi Inverse Kinematic ve Bones desteğine sa-

hip, ancak gerçekçi hareketler için Character Studio'yu satın almak gerekli.

Ürün Bilgisi

İşletim sistemleri:
Windows NT 4.0 ve 95
CHIP Notu : İyi (3,8)
Ergonomi : İyi (3,7)
İşlevsellik : İyi (4,3)
Kaynaklar : Orta (3,3)
Fiyatı : 4250\$
+ Plug-In arabirimi
+ Birçok ek araç gerekli
Bilgi için:
www.sayisalgrafik.com.tr
www.labirent.com.tr/SOFTWARE.HTM

Multimedia Fusion Kolay Sunumlar İçin

IMSI firmasının programı etkileşimli sunumlar, arayüzler veya basit oyunlar için kolay bir geliştirme ortamı sunuyor.

Programın temeli Frame Editor, bir grafik basit, hareketli veya etkileşimli nesnelerle oluşturuluyor. Story Board'da birçok Frame'den bir film oluşturuluyor. Properties (Özellikler) penceresinden görünüm ve yanisma efektleri ayarlanabiliyor. Başarılı Event Editor ile olaylar ve hareketler tanımlanıp yaratılabilir.

IMSI bilerek bir Script dili kullanmamış; ancak olaylar ve hareketler Event Editor'da kullanıma hazır. Program acemilere bile kolayca bir multimedia projesi oluşturma olanağı sağlıyor, projeler EXE dosyası, ekran koruyucusu veya Web'de yayınlanabilecek

bir formatta kaydedilebiliyor. Program piksel tabanlı olarak çalışıyor, bu da grafik nesnelerin ölçeklenmesinde problemlere neden olabiliyor.

Ürün Bilgisi

Programlama bilgisine gerek duymadan kolay ve profesyonel sunumlar hazırlamak için.

İşletim sistemleri:

Windows 95,98 ve NT

CHIP Notu : İyi (3,6)

Ergonomi : Orta (3,2)

İşlevsellik : İyi (3,8)

Kaynaklar : İyi (3,7)

Fiyatı : 100\$

➔ Esnek Event Editor

➔ Screensaver, oyunlar ve CD-ROM arayüzleri için birçok hazır örnek şablon

Bilgi için:

<http://www.imsisoft.com>

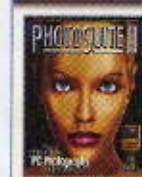
PhotoSuite II Resim Sevici

IMGI Software ürünü PhotoSuite II resimlerin ve fotoğrafların işlenmesi, yönetimi, sunumu ve yazdırılması için modül modül yapılmış bir grafik programı. Yaklaşık 80 MB boş disk alanına ve en az Pentium 133 işlemciye ihtiyaç duyuyor. Programa entegre edilmiş Internet Explorer 4 ile kullanıcı Web'den resimler indirebiliyor ve bunlar üzerinde çalışabiliyor. Yeni başlayanlar da düşünülerek rotüş işlemleri için komple örnekler ve açıklamalar mevcut ve kontrast, parlaklık gibi resim özellikleri otomatik olarak düzeltiliyor.

Tebrik kartları, başlıklar ve kolajlar "Printstudio" ile gerçekleştirilebiliyor. Sınırsız Undo/Redo (ileri/geri alma) ve katman yönetimi gibi temel resim işleme

fonksiyonları kullanıma hazır, hatta otomatik işaretleme de mümkün. Maalesef katmanlar gruplanmıyor; birçok nesneyi taşıırken çok zorlanabilirsiniz.

Ürün Bilgisi

Resim ve fotoğraf işleme konusunda bilginiz yoksa PhotoSuite II size yardımcı olacaktır.

İşletim sistemleri:

Windows 95,98 ve NT

CHIP Notu : İyi (4,0)

Ergonomi : İyi (4,0)

İşlevsellik : İyi (3,9)

Kaynaklar : İyi (4,1)

Fiyatı : 50\$

➔ Hazır işlemler ve MGI'nin Web sayfasında programla ilgili pdf noktaları

➔ Katmanlar gruplanamıyor

Bilgi için:

<http://www.mgisoft.com>

Adobe Illustrator 8 Rakipsiz Vektör Sihirbazı

Adobe Illustrator yıllarca umutsuz bir şekilde rakiplerine yenilirken son sürümüyle bu duruma son veriyor. Yeni özellikler, bir nesnenin birçok köşesinden ve noktasından amaçlı olarak gerçekleştirilen renk akışları yanında fotoğrafları karakalem çizime dönüştüren Crosshatch filtresi gibi sayısız yeni efekt repertuarının parçalarından bazıları. Sonuçta tümüyle ölçeklenebilen ve binlerce bağımsız çizgiden oluşan vektör grafikleri ortaya çıkıyor. Burada geliştirenlerin yeni nesil Pentium II bilgisayarları gözönüne aldığı bir gerçek.

Entegre edilmiş birçok Bitmap filtresi yüzünden bellek de az olmamalı. Illustrator ayrıca bilinen teknikler için geliştirmelere sahip. Çizim kalem ilk defa gerçekten de mükemmel bir şekilde kağıttan alışık olduğunuz kalem hareketlerini simüle ediyor.

Recorder, Photoshop'ta olduğu gibi tüm değişiklikleri kaydediyor ve bir hareket (Action) olarak kaydediyor. Yeni Random Generatorlar da mesela boş bir kağıdı hemen sonbaharda dökülen yapraklarla doldurabiliyor. Yeni renk ölçeği otomatik olarak çoğu işi hallediyor. OLE-2 desteği yanında gelişmiş Photoshop 5 Export fonksiyonu da oldukça çekici. Vektörden Bitmap'e dönüştürmede katmanlar kaybolmuyor; böylece sonradan temel grafikler üzerinde uğraşmak zorunda kalmıyorsunuz, ince ayar yapmanız mümkün, bu grafikleri kısa sürede vektör grafiği olarak kaydedebilirsiniz.

Entegre edilmiş birçok Bitmap filtresi yüzünden bellek de az olmamalı. Illustrator ayrıca bilinen teknikler için geliştirmelere sahip. Çizim kalem ilk defa gerçekten de mükemmel bir şekilde kağıttan alışık olduğunuz kalem hareketlerini simüle ediyor.

Ürün Bilgisi

Özellikle Adobe ürünleriyle çalışanlar için mükemmel bir illüstrasyon hazırlama programı

İşletim sistemleri:

Windows 95/98, NT 4.0, MacOS 7.5 ve üzeri

CHIP Notu : İyi (4,1)

Ergonomi : İyi (3,9)

İşlevsellik : Çok iyi (4,6)

Kaynaklar : Orta (3,4)

Fiyatı : 412\$

➔ Düzenli arayüz

➔ Veri alışveriş

Bilgi için:

<http://www.adobe.com>

Truespace 4.0

3. Boyuttaki Işık

A 3D animasyon programı Truespace 4.0 animasyon tekniklerinde, ışık simülasyonlarında ve kaplamalarda oldukça gelişmiş ve gerçekçi sonuçlar veriyor.

Organip yapıların animasyonundan kompleks insan figürlerine kadar birçok şey entegre edilmiş Bones tekniğiyle oldukça basitleştiriliyor: 3D bir vücut böylece sonradan kemiklere ve eklemlere sahip oluyor, Truespace rakip programların aksine kemiklerin ve ait oldukları vücut parçalarının bağlantısını kendiliginden oluşturuyor.

Böylece bir insan figürü 10 dakikadan daha kısa bir sürede ilk adımlarını atabiliyor. Program bu esnada yapıların kuvvetli bükme-lerde de bükülmemelerini sağlıyor. Kas simülasyonları kemiklerin hareketine göre belirli vücut parçalarını şişirip küçülebiliyor.

Yeni yüzey ışığı nihayet ışıklı boruları ve diskleri simüle edebiliyor. Projeksiyon lambası resimleri tıpkı bir film projektörü gibi ekrana yansıtıyor. Ekran düz değilse veya önünde nesneler varsa, resmin biçimi gerçek projektörde olduğu gibi bozuluyor.

Hacim (volume) efekti ışığa eklenince ışık ışınları da karanlık, dumanlı bir odadaki gibi gösterilebiliyor. Hesaplamalarda da bile artık mercek efektleri kullanılabiliyor. Böylece ışık halkaları ve yıldız efektleri de simüle ediliyor, bunlar gerçek kameralarda güçlü bir ışık kaynağı önünden kameraya yansıdığına oluyor. 3D sahneler yeni Shader teknikleriyle artık çok daha gerçekçi olabiliyor. Plastik, metal, tahta gibi yüzey seçenekleri de oldukça geliştirilmiş. Ayrıca çok çeşitli ince ayar seçenekleri bulunuyor.

Ürün Bilgisi

Caligari Truespace 4.0 etkileyici 3D fonksiyonlarının kullanımının kolay olabileceğini yeniden ispatlıyor.

İşletim sistemleri:

Windows 95, 98 ve NT 4.0

CHIP Notu : İyi (4,4)

Ergonomi : İyi (4,4)

İşlevsellik : Çok iyi (4,7)

Kaynaklar : İyi (3,9)

Fiyatı : 595\$

- + Gerçekçi görünen figürler için iskelet tekniği
- + Gerçek zamanlı önizleme seçeneğiyle gelişmiş ışık ve gölge teknikleri

Bilgi için:

<http://www.caligari.com>

CUN 1

TARGUS
A TRADITION OF EXCELLENCE

SUNGELIT

BOYUT
BOYUT SATIŞ HİZ. LTD.
Tel: 270 45 72 - 73

CN 02/05/07

GEÇ KALMADAN...

ASC-682

ASC-623

T-937

BOYUT SATIŞ BAYİLERİ

SPECTRUM ADANA Tel: 0 (312) 453 16 35 - 36 AFA BİLGİSAYAR Tel: 0 (312) 486 25 25 DATASET BİLGİSAYAR Tel: 0 (312) 447 34 77 - 11 SPECTRUM ANKARA Tel: 0 (312) 435 11 11 MATRİX BİLGİSAYAR Tel: 0 (312) 350 46 45 FROKOM BİLGİSAYAR Tel: 0 (312) 236 10 38
SPECTRUM BURSA Tel: 0 (274) 257 30 00 SPECTRUM BURSA Tel: 0 (274) 256 65 21 SPECTRUM ESKİŞEHİR Tel: 0 (312) 251 35 65 SPECTRUM GAZİANTEP Tel: 0 (312) 231 08 08 BEYON BİLGİSAYAR Tel: 0 (312) 384 47 00 EKNET BİLGİSAYAR Tel: 0 (312) 235 25 25
SPECTRUM İZMİR Tel: 0 (312) 264 36 10 - 21 SPECTRUM İSTANBUL Tel: 0 (212) 515 07 38 - 01 37 47 SPECTRUM FENİKE Tel: 0 (312) 368 98 92 DATA BİRO MALZEMELERİ Tel: 0 (212) 331 33 04 - 230 34 90 OĞAN BİLGİSAYAR Tel: 0 (212) 245 22 22 - 241 39 41
BİROKİM BİLGİSAYAR Tel: 0 (212) 472 04 347 İLA TEPİM LİD. Tel: 0 (212) 225 09 00 KARAN BİLGİSAYAR Tel: 0 (212) 247 90 33 ACCORD ELEKTRONİK Tel: 0 (212) 215 51 50 FİMEKS CARRIER Tel: 0 (212) 448 30 11 - 14 PRİTİUS BİLGİSAYAR Tel: 0 (212) 266 509 50 10
YATAN BİLGİSAYAR Tel: 0 (212) 370 74 77 İLA PAPİR Tel: 0 (212) 438 99 45 PYRAMİT BİLGİSAYAR Tel: 0 (212) 227 80 30 BİRO BİLGİSAYAR Tel: 0 (212) 254 40 42 OKAN BİLGİSAYAR Tel: 0 (212) 495 66 10 MEGAVİZYON MÜZİK MİRKEZİ Tel: 0 (212) 283 07 59 - 40 MEGAVİZYON MÜZİK MİRKEZİ Tel: 0 (212) 283 07 59 - 40 MEGAVİZYON MÜZİK MİRKEZİ Tel: 0 (212) 283 07 59 - 40 MEGAVİZYON MÜZİK MİRKEZİ Tel: 0 (212) 283 07 59 - 40
MİRKEZİ Tel: 0 (212) 545 27 54 - 31 YATAN BİLGİSAYAR - OLİVETİ Tel: 0 (212) 234 48 80 KRN BİLGİSAYAR Tel: 0 (212) 232 22 89 ATACOM BİLGİSAYAR Tel: 0 (212) 227 80 30 BİRO BİLGİSAYAR Tel: 0 (212) 254 40 42 OKAN BİLGİSAYAR Tel: 0 (212) 495 66 10 MEGAVİZYON MÜZİK MİRKEZİ Tel: 0 (212) 283 07 59 - 40 MEGAVİZYON MÜZİK MİRKEZİ Tel: 0 (212) 283 07 59 - 40
BİRO DONANIM BİLGİSAYAR Tel: 0 (212) 288 38 88 DATA MARKET BİLGİSAYAR Tel: 0 (212) 232 22 89 ATACOM BİLGİSAYAR Tel: 0 (212) 227 80 30 BİRO BİLGİSAYAR Tel: 0 (212) 254 40 42 OKAN BİLGİSAYAR Tel: 0 (212) 495 66 10 MEGAVİZYON MÜZİK MİRKEZİ Tel: 0 (212) 283 07 59 - 40 MEGAVİZYON MÜZİK MİRKEZİ Tel: 0 (212) 283 07 59 - 40
BİROKİM LİD. ŞTİ. Tel: 0 (212) 275 25 45 TOSHIBA NOTEBOOK COMPUTER Tel: 0 (212) 282 18 96 QUICK COMPUTER WORK SHIP Tel: 0 (212) 255 25 55 FASTCOM BİLGİSAYAR Tel: 0 (212) 247 45 25 - 26 MURİL BİLGİSAYAR Tel: 0 (212) 283 39 31
TOM & K OFFICE SUPERSTORE Tel: 0 (212) 222 36 23 TOM & K OFFICE SUPERSTORE Tel: 0 (212) 222 36 23 TOM & K OFFICE SUPERSTORE Tel: 0 (212) 222 36 23 TOM & K OFFICE SUPERSTORE Tel: 0 (212) 222 36 23
SPECTRUM MERSİN Tel: 0 (312) 527 96 26 TOM & K OFFICE SUPERSTORE Tel: 0 (212) 222 36 23 TOM & K OFFICE SUPERSTORE Tel: 0 (212) 222 36 23 TOM & K OFFICE SUPERSTORE Tel: 0 (212) 222 36 23

Eğitim ve Eğlence Programları

Kağıt yığını ansiklopedilerin ve biçimsiz okul atlasların zamanının geçtiğini Microsoft gibi üreticilerin güncel eğitim amaçlı Multimedia CD'leri ispatlıyor. Yurtdışında uzun zaman önce etkileşimli eğitim CD'lerinin avantajlarının farkına varıldı ve çok başarılı örnekler mevcut. Ülkemizde ise ilk örnekler yavaş yavaş boy göstermeye başladı. Bu ürünler Türkçe versiyonlarının piyasaya sürülmesiyle birlikte hiç kuşkusuz daha da çekici olacaklar.

Route planner Europe 98

Artık Kaybolmayacaksınız

Route planner Europe 98 Türkiye'nin de dahil olduğu 50 ülkeden 450.000 yerleşim yeri içeriyor. Kompakt kurulumda 50 MB, standart kurulumda birkaç yüz MB sabit diske kopyalanıyor. Arayüz ve araçlar oldukça kullanışlı. Havaalanları, tren istasyonları ve park yerleri gibi opsiyonel piktogramları iptal etmeniz tavsiye edilir. Posta kodu numarası arama önemli bir rol e sahip - özellikle de küçük yerleşim yerleri söz konusu olduğunda. Sonuç ayrıntılı bir rota. Ana ayarlar kolayca değiştirilebiliyor.

Ürün Bilgisi

Pratik, birçok ayrıntı ve önemli arayolları içeren yol bulma programı.

İşletim sistemleri:

Windows 95/98, NT

CHIP Notu : İyi (3,8)

Ergonomi : İyi (3,8)

İşlevsellik : İyi (3,8)

Kaynaklar : İyi (3,6)

Fiyatı : 60\$

+ Birçok ayar seçeneği

- Kurulumda kaynakları tüketiyor

Bilgi için:

<http://www.route66.nl>

MS Encarta Encyclopedia 99 Deluxe

Kapsamlı ve Görsel

Microsoft'un Encarta 99 Deluxe rakip programlardan farklı olarak daha derinlere iniyor: Çok sayıda değişik bilim alanlarındaki yaklaşık 38.000 yazı 30 ciltlik bir ansiklopedi ile eşdeğer.

3 CD'de ayrıca sayısız çapraz linkler, Web linkleri ve yığınla kaynak bilgisi mevcut. Kapsamlı ve g+örsel olarak bilgilendirilmek isteyenler (tabii maalesef İngilizce) bu yazılımda aradıklarını bulabilirler. Bilgilendirilirken aynı zamanda eğleniyor-sunuz da; binlerce resim, illüstrasyon, video ve panorama resimleri sizleri bekliyor.

Deluxe sürümünün arama planlayıcısı toplanan bilgilerin yönetiminde

yardımcı oluyor. İnternet üzerinden de her ay makaleler güncelleniyor. Encarta 99 Deluxe aynı zamanda Encarta Reference Suite 99 paketinde de yer alıyor.

Ürün Bilgisi

İşletim sistemleri:

Windows 95, 98 ve NT 4.0

CHIP Notu : İyi (4,2)

Ergonomi : İyi (3,9)

İşlevsellik : İyi (4,2)

Kaynaklar : İyi (4,0)

Fiyatı : 74\$

+ Arama planlayıcısı

+ İyi fiyat/performans oranı

Bilgi için:

www.microsoft.com/turkey

Wall Street Trader 98

Borsa Ateşini Hissedin

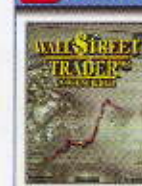
FWall Street Trader 98 borsada hisse senedi alıp satarak para kazanarak ve kaybederek iyi bir yatırımcı olmanızı sağlayan Realtime bir simülasyon.

Oyun sırasında casuslar, avukatlar ve rakiplerinizle de iletişimde bulunuyorsunuz. Oyun oynar gibi borsada oynarken diğer yandan da ekonomik ve politik ilişkilerin, haberlerin ve olayların borsaya etkisini de çok iyi biçimde öğreniyorsunuz. Videolar ekrandaki alışverişin canlılığını sağlıyor, ancak bunun için hızlı bir CD-ROM ve ses kartı gerekiyor.

Ekonomi simülasyon oyunları meraklılarına tavsiye edilebilecek bir

oyun. Programın kullanılabilir Demo'sunu Şubat 99 CHIP CD'sinde bulabilirsiniz.

Ürün Bilgisi

Başarılı bir borsa simülasyonu: Gerçekten para kaybetmeden iyi bir yatırımcı olabiliyorsunuz.

İşletim sistemleri:

Windows 95, 98 ve NT 4.0

CHIP Notu : İyi (3,8)

Ergonomi : Orta (3,5)

İşlevsellik : İyi (3,9)

Kaynaklar : İyi (4,0)

Fiyatı : 70\$

+ Canlı ve değişken bir strateji oyunu

- Ses kartı gerektiriyor

Bilgi için:

www.montecristo-multi.com

Araçlar

İşlerimizi kolaylaştıran ve çoğu zaman güvenlik için kaçınılmaz olan bilgisayar araçları çorbanın tuzu gibidir. Windows 95, Windows 98 ve Windows NT gibi komplike işletim sistemlerinin problemlerini ve eksikliklerini gideren bu faydalı yardımcılarının ek-silerini, artılarını ve açıklamalarını Top 300 Software'in bu bölümün-de bulmanız mümkün.

Drive Copy 2.0

Sabit Diskleri Kopyalıyor

Powerquest'in Drive Copy 2.0 programı PC'sine yeni bir sabit disk alıp da saatlerce eski yazı-lımları tekrar tekrar kur-mak istemeyenler için ideal bir çözüm. Programın kul-lanımı oldukça basit. Kuru-lum sırasında bir Boot dis-keti hazırlanıyor, bununla sistem yeniden başlatılıyor.

Drive Copy disketten DOS altında fare ile de kul-lanılabilen bir arayüz açı-yor. Karşınıza çıkan 3 seçe-nekten birini seçebiliyorus-nuz: Sabit diskteki verilerin gösterilmesi, bir Partition'u bir diskten diğerine kopya-lamak veya sabit diskin komple kopyalanması. Drive Copy bunun içeriğinden bir Image oluşturuyor, hem FAT ve FAT32 hem de NTFS ve HPFS (OS/2) dosya sistemlerini tanıyabi-liyor. Bu Image birebir yeni

sabit diske aktarıyor. Veri yedeklemek için Drive Copy maalesef uygun de-ğil, zira hedef diski her za-man komple siliyor.

Ürün Bilgisi

İşletim sistemleri:

DOS, Windows 3.x ve üzeri, NT, OS/2

CHIP Notu : İyi (4,0)

Ergonomi : Zayıf (2,2)

İşlevsellik : İyi (4,5)

Kaynaklar : Çok İyi (5,0)

Fiyatı : 30\$

+ FAT, FAT32, NTFS, HPFS, Linux desteği

+ Düşük fiyat ve sistem gereksinimleri

- Başarısız Online yardım

Bilgi için:

www.powerquest.com

VirusSweep Deluxe

Internet Virüslerine Ölüm

Aslında VirusSweep vi-rüsleri PC'ye saldır-madan önce buluk yok et-meliydi. Ancak testimizde durum farklıydı: Makro vi-rüslerinin ancak %85'i, Boot virüslerinin de sade-ce %75'i bulunabildi. Poly-morph virüslerde ise sade-ce %57'lik bir tanıma oranı söz konusu. Truva atlarına karşı koruma çok yetersiz (%11), dosya virüslerinin tespit edilme yüzdesi de %75 civarında. Tehlikeli W95/CIH veya W95/Mar-burg virüsünü hiç bulamı-yor. "eSafe Protect" modü-lü Web saldırılarına karşı iyi bir koruma sağlıyor.

Ürün Bilgisi

Düşünce iyi, uygulamaya yeterince iyi değil.

İşletim sistemleri:

Windows 95 ve DOS

CHIP Notu : Zayıf (2,2)

Ergonomi : Zayıf (2,0)

İşlevsellik : Orta (2,8)

Kaynaklar : Zayıf (1,7)

Fiyatı : 40\$

+ "eSafe" iyi bir Web filtresi

- Yetersiz virüs tanıma

- Yanlış bilgilerle dolu

virüs ansiklopedisi

Bilgi için:

www.quarterdeck.com

Photo Assistant 98

Hızlı Baskı Servisi

F Pahalı fotoğraf renkleri ve kağıtlarıyla fotoğraflar yazdırıyorsanız, elinizdeki materyali daha efektif kullanmak istersiniz: Paha-lı özel foto kağıdına müm-kün olduğunca çok resim sığmalı. Ancak elinizdeki resim ve grafik programları bunun için pek de uygun değildir. Photo Assistant bu işleri hazır resim çerçe-velerine sahip sayısız örnek sayfalarla oldukça basitleş-tiriyor. Elbette kendi şema-nızı da tasarlayabiliyorus-nuz. Mesela A4 sayfa baş-na bir 13x18'lik, bir 13x9'luk ve 4 tane de ves-i-kalık resmi (4.5x6) sığdıra-biliyorsunuz. Rötüş ve kontrast düzeltmeleri pro-gramın güçlü olduğu nokta-lardan değil. Programın kullanılabilir Demo sürü-

münü Şubat 99 CHIP CD'sinde bulabilirsiniz.

Ürün Bilgisi

Photo Assis-tant 98 hobi-si fotoğrafçı-lık olanlar i-çin pratik bir yazdırma a-racı, 30\$'lık Light sürümü bile birçok faydalı fonksi-yon sunuyor.

İşletim sistemleri:

Windows 95 ve NT

CHIP Notu : İyi (3,7)

Ergonomi : İyi (3,6)

İşlevsellik : İyi (3,9)

Kaynaklar : İyi (3,6)

Fiyatı : 200\$

+ Standart görünümde basit resim transferi

- Tek tek resimler üzerin-de yetersiz rötüşlar

Bilgi için:

www.easytek.com

Cleansweep Deluxe 4 Her Şeyi Temizliyor

Ana fonksiyonlarda program önceki sürümünden çok farklı değil, bu programı daha önce ayırtırlı bir şekilde tanıtmıştık. Bazı arama fonksiyonları yeni sürümde daha hızlı gerçekleşiyor.

Yeni hızlı temizleme fonksiyonu sabit diskteki sorular sormadan ve daha önce planladığınız zamanlarda da otomatik olarak veri çöplüklerinden temizliyor ve Windows 98'deki alternatiften çok daha başarılı.

Her türlü silme işlemin-

de verilerinizin güvende: Belirli dosya türleri, mesela DOC ve XLS, "önemli" olarak işaretleniyor. Cleansweep bu durumda bu tür dosyaları asla silmiyor, kurulum protokolünde ortaya çıksalar bile.

Böylece önceki sürümdeki bir problem giderilmiş oluyor: Eski sürümde, bir kurulumun izlenmesi esnasında, ağdan (network) yapılan dosya erişimleri (bir Word belgesinin açılması gibi) de kurulumun bir parçası gibi görülüyor ve ağdan başkasını eriştiği dosyalar

da silinebilir olarak işaretleniyordu.

Paketteki yeniliklerden biri de Zip-it sıkıştırma programı. Bu programla istenildiğinde kendiliğinden açılan arşivler de oluşturulabiliyor. Cleansweep 3.0.7 sürümüne sahipseniz 4 sürümüne terfi etmenize gerek yok, ancak programı yeni alacaksanız buna kesinlikle değer.

Bu programın kullanılabılır Demo sürümünü diğer bazı programlar gibi bu ayki CD'mizde bulabilirsiniz.

Ürün Bilgisi

Uninstaller ve sıkıştırma programına sahip iyi bir Utility paketi

İşletim sistemleri:

Windows 95/98, NT

CHIP Notu : Çok İyi (4,6)

Ergonomi : Çok İyi (4,9)

İşlevsellik : Çok İyi (4,7)

Kaynaklar : İyi (4,2)

Fiyatı : 50\$

+ Otomatik hızlı temizleme

+ Dokümanlarınız için

daha çok güvenlik

Bilgi için:

www.quarterdeck.com

CyberAcademy School of Network Administrator

Intranet ve Internet Teknolojileri Eğitim Dizisi

Microsoft Windows NT Server 4.0
Microsoft Internet Information Server 2.0
Microsoft Index Server 1.1
Microsoft FrontPage 98
Microsoft Exchange Server 5.5
Microsoft Proxy Server 2.0

Basic Networking Concepts
Cabling Network Cards
TCP/IP Hubs
Routing Routers
DNS Modems
Firewall Switchers

• Bilgisayar Mühendisi Eğitmenler • 8 Kişilik Özel Sınıflar • Türkçe Ders Notları
• Program ve Uygulama CD'leri • Katılım Sertifikası • Çay ve Kahve İkramları

GÜR BİLGİSAYAR SİSTEMLERİ SAN. TİC. ve EĞİTİM HİZMETLERİ LTD. ŞTİ. Tel.: (216) 411 35 77 pbx
Bağdat Caddesi No: 356 Arzum Apt. Kat: 4 Şaşkınbakkal - İstanbul Fax: (216) 411 37 33

İletişim Programları

Bilgisayarlar da yalnızlık çekerler ve başka bilgisayarlarla iletişim kurmak isterler. Bunu için iletişim yazılımlarına ihtiyaçları vardır. İki çok yeni iletişim programını bu bölümde inceledik. Tabloda ise güncel HTML araçlarının değerlendirmesini bulabilirsiniz.

pcTelecommute

Tele-Çalışma İçin Temel Paket

Pc Telecommute prensipte yeni bir yazılım değil, zira varolan Symantec programlarının modüllerinin bir kombinasyonu.

Bu modüller tele-çalışma ihtiyaçları doğrultusunda birbirine entegre edilmiş.

En önemli modüller: Faks gönderme ve alma, telefon fonksiyonları, ofis ve ev PC'si arasında veri karşılaştırma, dosya transferi ve ofisteki PC'yi evden kullanabilmek için- uzaktan kumanda (remote control) fonksiyonları (pc Anywhere'den).

Bir protokol (günlük dosyası) fonksiyonu tüm aktiviteleri (aramalar, faks- lar, dosya değişiklikleri) kaydediyor ve ihtiyaç halinde müdürünüze bir rapor vermenizi sağlıyor. Tüm fonksiyonlara Control Center'dan ulaşabiliyorsunuz.

Fonksiyon kapsamından sonuna kadar faydalanabilmek için bu yazılım hem ofisteki hem de evdeki bilgisayarınızda kurulu

olmalı. Kurulum oldukça rahat ve basit. Dezavantajlardan bazıları ofisteki bilgisayarın da açık olması gerekmesi ve yüksek telefon faturaları.

Internet üzerinden firma ağına erişmenizi sağlayan gerçek ağ çözümleri veya paketleri bunun için çok daha başarılı olabilir. Programın kullanılabildi Demo'sunu diğer bazı programlar gibi Şubat 99 CHIP CD'sinde bulabileceksiniz.

Ürün Bilgisi

pcTelecommute tele-çalışma için uygun bir araç paketi.

İşletim sistemleri:

Windows 95, 98 ve NT

CHIP Notu : İyi (3,6)

Ergonomi : İyi (4,2)

İşlevsellik : Orta (3,5)

Kaynaklar : Orta (3,3)

Fiyatı : 90\$

Basit kurulum

Ofisteki PC'nin açık olması gerekiyor

Bilgi için:

<http://www.symantec.com>

WinFax Pro 9.0

Bir Faks Klasik

Yazılımın kurulumu, programın diske yüklü önceki sürümleri varsa bile, problemsiz olarak gerçekleşiyor. Konfigürasyon programında en kullanışlı yeniliklerden biri dikkati çekiyor: Birçok modem yanısıra

Önceki sürümün başarsız olduğu bir nokta da geliştirilmiş: 40'ın üzerindeki alıcıya seri faks gönderirken alıcılardan biri meşgul olduğunda veya cevap vermedikçe, ya da transfer hatası olduğunda sürekli problemler

çıkıyor, hatta tüm işlem iptal edilebiliyordu. 9.0 sürümünde artık otomatik hata düzeltme fonksiyonu mevcut, böylece program transfer pa-

rametrelerinin normlara uymadığı faks cihazlarıyla da problemsiz bir iletişim gerçekleştirebiliyor. Programın kullanılabildi Demo'sunu Şubat 99 CHIP CD'sinde bulabilirsiniz.

WinFax Pro 9.0 artık ISDN CAPI arabirimi 2.0'ı da doğrudan destekliyor. Yani ISDN kartları için modem emülasyon sürücülerini yüklemeye artık gerek yok. Desteklenen ISDN kartları listesinde de çoğu üretici bulunuyor. Yine iki aygıt yerine (modem ve ISDN kartları) artık CAS aygıtları, Network faksları ve Concorde Internet Fax da destekleniyor.

Windows NT için özel olarak şimdi bir Fax hizmeti, NT Service olarak geliyor, bu hizmet sayesinde bağlı kullanıcı olmasa bile gelen faksalar alınabiliyor. WinFax'ın görünümünü de değişmiş: Microsoft Outlook'a fazlasıyla benziyor. MS Messaging Services (MAPI) entegrasyonu da aynı şekilde geliştirilmiş.

Ürün Bilgisi

WinFax Pro 9.0 ISDN kartları için de mükemmel bir faks çözümü.

İşletim sistemleri:

Windows 95/98, NT

CHIP Notu : İyi (4,4)

Ergonomi : Çok iyi (4,6)

İşlevsellik : İyi (4,4)

Kaynaklar : İyi (4,3)

Fiyatı : 110\$

Daha iyi ISDN desteği

Seri faksalarda hata düzeltme

Bilgi için:

<http://www.symantec.com>

Özel Yazılımlar

Bu bölümde program geliştirme araçlarından Visual Basic'in en son sürümünü inceledik.

Visual Basic 6.0 Professional Edition Basit Programlama

Microsoft popüler RAD (Rapid Application Development) programı Visual Basic'in yeni sürümüyle bir kez daha üstünlüğünü kanıtlıyor. 5.0 sürümü bile rakiplerine göre - özellikle Borland'ın Delphi'si - belirgin bir şekilde avantajlara sahipken, 6.0 sürümüyle rakip programların pabucunu dama atacak gibi görünüyor.

Microsoft günümüzde bile oldukça başarılı olan geliştirme sistemini veri tabanı programlama, Web geliştirme ve uygulama dağıtım alanlarında Internet ile açıkça değerlendirmiş.

Yeniliklerden biri ActiveX Data Objects (ADO) ile veri tabanlarına erişim olanağı. Burada söz konusu olan standart ODBC'ye göre daha hızlı yeni OLE veri tabanı sürücüleridir. Yeni görsel veri tabanı araçları da program geliştirmede oldukça yardımcı oluyorlar, bunlarla tek satır kod yazmadan formları ve raporları fare ile sürükleyip bırakarak yöntemini kullanarak yaratabiliyorsunuz.

Dinamik HTML kodları (DHTML) için sayfa yaratıcı ve WebClass Designer da yeniliklerden biri. Bunlarla bir Web sunucusuna aktarıldığında her Browser ile kullanılması mümkün

olan sunucu uygulamaları ve bileşenleri programlanabiliyor. Genel olarak Visual Basic nasılsa öyle kalmış: Öğrenilmesi kolay Basic dilıyla bir geliştirme ortamı.

Yeni fonksiyonlarla Visual Basic rakiplerini korkutacak gibi. Tecrübeli Delphi programcılarının Visual Basic'in yeni sürümü yüzünden endişelenmelerine gerek yok: VB 6.0'in yeni özelliklerinin çoğu Delphi 4.0'da da mevcut. Programlamaya yeni başlayanlar için Standard Edition'da Internet fonksiyonlarının çoğu bulunmuyor.

Ürün Bilgisi

Windows geliştirme ortamlarının klasiği yeni sürümünde gelişmiş veri tabanı ve Internet fonksiyonlarına sahip.

İşletim sistemleri:

Windows 95, 98 ve NT

CHIP Notu : İyi (4,0)

Ergonomi : İyi (3,8)

İşlevsellik : İyi (4,2)

Kaynaklar : İyi (3,8)

Fiyatı : 547\$

➕ Web sunucusu ile uygulama dağıtım

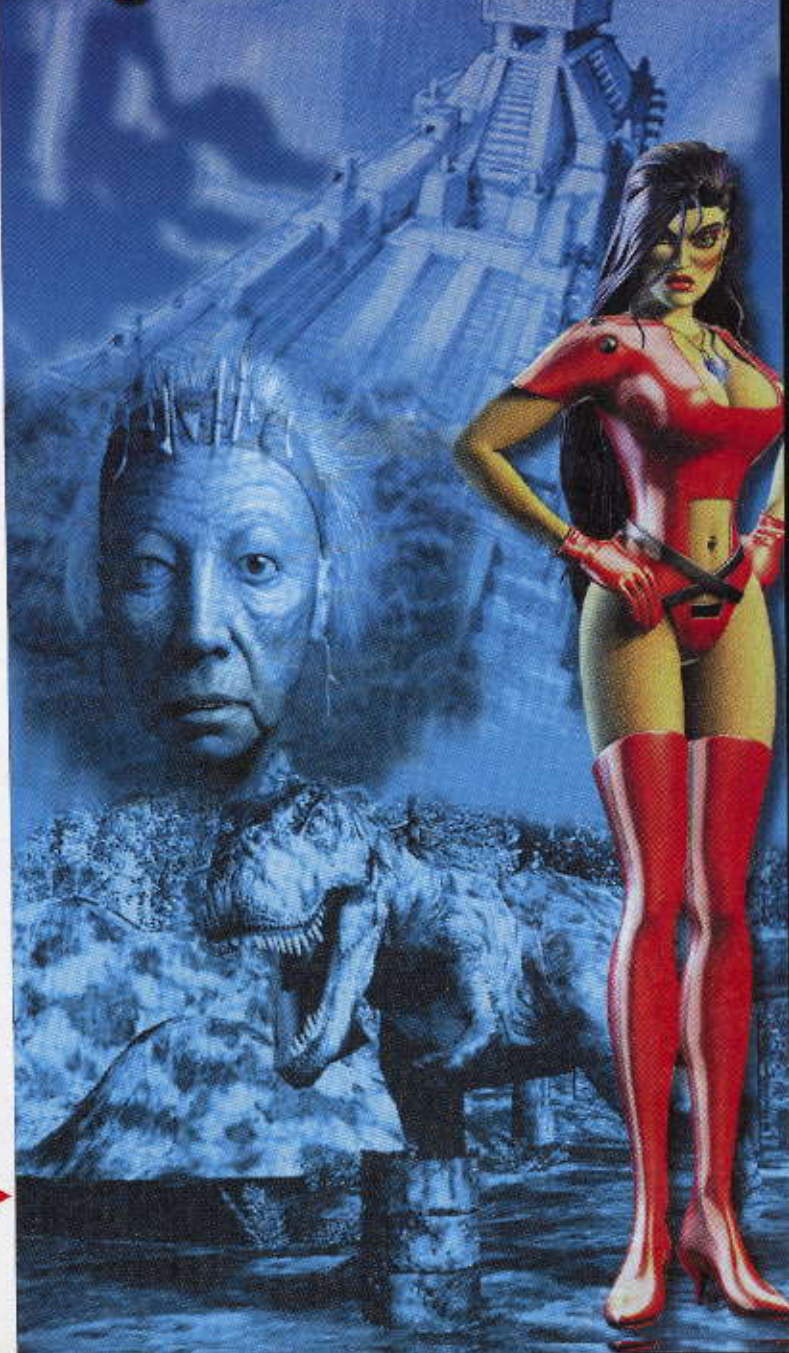
➕ ActiveX Data Objects ile yavaş ODBC'ye göre hızlı veri tabanı erişimleri

Bilgi için:

www.microsoft.com/turkey

LEVEL

Türkiye'nin En Çok Satan Oyun Dergisi

1998'in En İyi Oyunları

Bilgisayar başındaki eğlence kaynağınız oyunlar iyi bir yılbaşı hediyesi olabilir. Oyun düşkününü arkadaşlarınızı tatmin edecek yılın en iyi oyunları burada.

Starcraft

3 ırk, 3 Oyun

Geçtiğimiz yılın en iyi oyunu olarak Blizzard'ın Diablo'sunu seçmiştik. Blizzard bu yıl

da geleneği bozmadı: Starcraft hiç tartışmasız gelmiş geçmiş en iyi Real-time strateji/savaş oyunu.

Mükemmel grafikleri ve senaryosu, oyundan kopmamanızı sağlayan atmosferi, orkestra kalitesindeki müzikleri, temiz sesleri ve efektleri, özgün üniteleri, bölüm aralarındaki muhteşem Video demoları, kusursuz ve bağımlılık yaratan Multiplayer modu, kullanışlı arayüzü, birbirinden tamamen farklı ama mükemmel delgelmiş üç ırkıyla bu oyun her türlü övgüyü hak ediyor.

Siz bu yazıyı okuduğunuzda büyük ihtimalle ye-

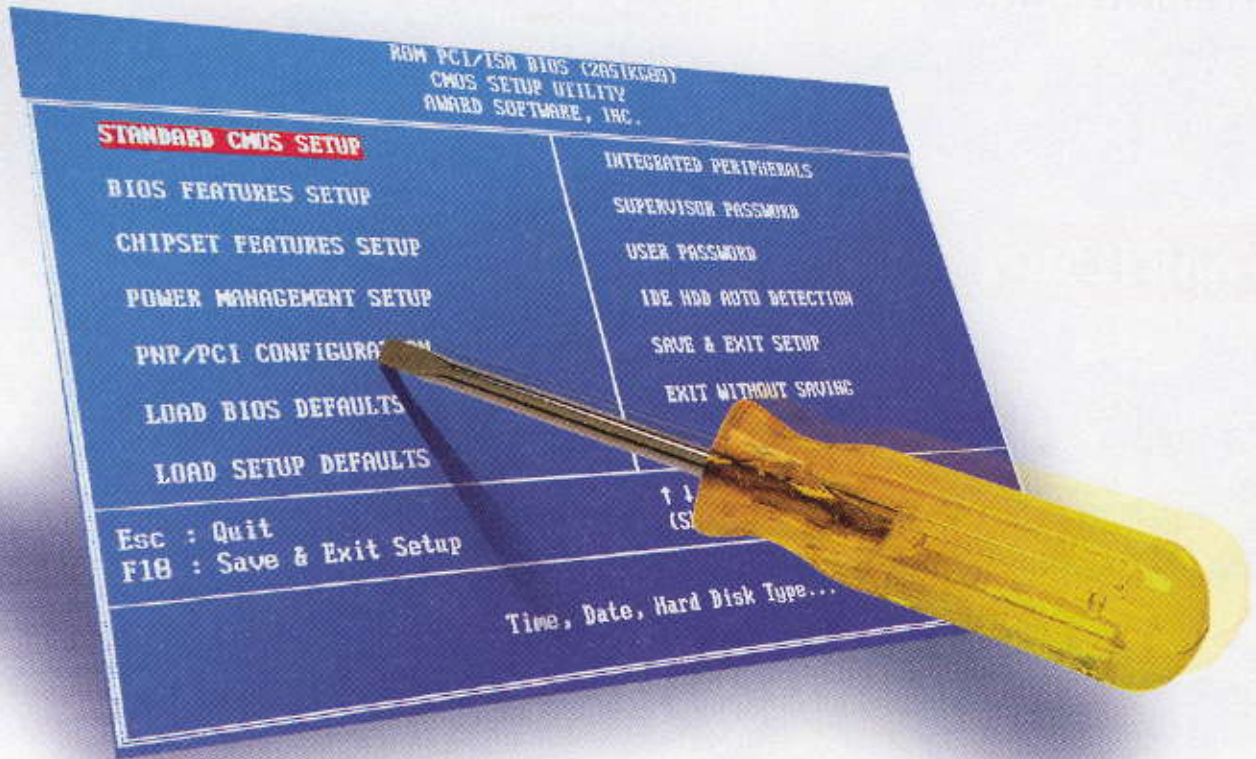
ni görevler, haritalar ve üniteler içeren Brood Wars Expansion Pack'i çıkmış olacak. Dergideki herkes dört gözle Brood Wars'ın çıkmasını bekliyor. Oyunla birlikte kendi haritalarınızı tasarlayabileceğiniz harita editörü de geliyor, ayrıca Internet sayfasında her hafta yeni bir harita yayınlanıyor: www.blizzard.com

Oyundaki üç farklı ırkla, Terran, Protos ve Zerg, üç farklı oyun oynuyormuş izlenimine sahip oluyorsunuz, oyunun arayüzü de seçtiğiniz ırka bağlı olarak değişiyor. 3 ırkın senaryosu birbirinin devamı niteliğinde ve gittikçe zorlaşıyor.

Oyundaki ünitelerin yapay zekası mükemmel olmasa bile bugüne kadar gördüğümüzün en iyisi. Özellikle de 1.03 Patch'ini yükledikten sonra Multiplayer oyunlar tam bir kabusa dönüşebiliyor. ☐

Ufuk Yamankılıççoğlu
uyaman@chip.com.tr

Oyunlar	Türü	Internet Adresi
Half-life	3D Shooter	www.sierastudios.com/games/half-life
Unreal	3D Shooter	www.unreal.com
Quake 2	3D Shooter	www.idsoftware.com/quake2/index.html
Jedi Knight	3D Shooter	www.lucasarts.com
Tomb Raider 3	3D Shooter	www.tombraider3.com
Shogo	3D Shooter	www.shogo-mad.com
Blood2	3D Shooter	www.the-chosen.com
Sin	3D Shooter	www.activision.com/games/sin
Heretic 2	3D Shooter	www.activision.com/games/heretic2
Might & Magic VI	FRP	www.3do.com/mmi6
Final Fantasy VII	FRP	www.eidosinteractive.com
Fallout 2	RPG	www.interplay.com/fallout2/index.html
Chaos Gate	RPG	www.chaosgate.com
Blade Runner	Adventure	www.westwood.com
Broken Sword II	Adventure	www.vie.co.uk
Curse of Monkey Island	Adventure	www.lucasarts.com
Grim Fandango	Adventure	www.lucasarts.com
Sanitarium	Adventure	www.asogames.com/100-GAMES/104_SANIT
Dark Earth	Action Adventure	www.microprose.com
Fifa 99	Futbol	www.lifa99.com
NBA Live 99	Basketbol	www.easports.com/99/nba99/index.html
Need for Speed 3	Yarış Simülasyonu	www.needforspeed.com
Age of Empires	Strateji/savaş	www.microsoft.com/games
Settlers 3	Strateji/savaş	www.settlers3.com
Populous 3	Strateji/savaş	www.bullfrog.ea.com
Commandos	Strateji/savaş	www.eidosinteractive.com

Hepsi Ayar Meselesi

Bazen PC'niz yavaşladığında ya da Upgrade yaptığınızda, BIOS'la yakınlaşmanız gerekebilir. Ne olduğu belirsiz ayarlar ve yetersiz yardımlar yüzünden birçok insan Setup-Menü'lerine girmekten kaçınır. Bu noktada BIOS'un optimizasyonu yararlı olmaktadır ve CHIP okuyan herkes bunu kolaylıkla yapabilir.

A slında kullanıcının BIOS-Setup ayarları ile bir ilgisi-nin olmaması gerekir, çünkü doğru ayarlar anakart üreticisi, PC üreticisi veya satış bayii tarafından yapılmış olmalıdır. Genelde her PC optimal olarak konfigüre edilmeden gelir.

En sonunda, parçalar çalışmaz hale geldiğinde, BIOS-Setup'a yapılacak bir ziyaret kaçınılmaz hale gelir ve tüm bu ayarların varlığı bir anda hatırlanır. Gerçek zaman saati (Real Time Clock) için BIOS pilinin çalışmaması durumu buna bir örnek olabilir. Kendi bilgisayarlarını kendi toplamak isteyen amatör ruhlu kullanıcılar söz konusu olduğunda da doğru ayarlar zaten onların kararlarına bırakılır.

Bu işlem sırasında, insanların kendilerini genellikle terk edilmiş hissetmelerinin nedeni, birçok anakart kitapçığının içerdiği karmaşık teknik terimler içeren ve pek bir şey ifade

etmeyen açıklamalardır. En kötü durumda kullanıcılar açıklama olmaksızın "use the default setting"

Neyi Nerede Bulabilirsiniz?

1. Felçli PC?
Böyle düzeltebilirsiniz80

2. Detaylarıyla Tuning-Önlemleri.
Standard CMOS Setup 84
BIOS Features Setup 86
Integrated Peripherals 90
Chipset Features Setup 92
Power Management Setup 94
PNP/PCI Configuration 96

3. BIOS'un update edilmesi98

Ek Bilgiler
Linux, OS/2 vb. için BIOS Ayarları80
Adım Adım BIOS 82
BIOS böyle Çalışır 84
BIOS Versiyonunu Belirleme88

("Standart ayarları kullanın") veya olası seçeneklerle atlatılmaktadırlar.

Hemen hemen her kitapçığın kullanıcının sadece "On" ve "Off" konumlarını ayarlayabileceğini açıklaması son derece komik (başka bir şey mümkünmüş gibi). En son çare olarak Online-Yardım'dan (çoğunlukla F1 tuşu ile) yardım isteyebilirsiniz. Her geçen gün daha fazla sayıda yeni versiyon, hangi opsiyonun BIOS'un ve Setup'ın standart ayarlarına (BIOS-Default/Setup-Default) karşılık geldiğini belirtebilir hale gelmektedir. Bundan bazı sonuçlar çıkarılabilir: BIOS Default, BIOS-üreticileri tarafından, en kötü durumda da bilgisayarın başarılı bir şekilde açılabilmesi için

çok düşük (yavaş çalışacak şekilde) olarak ayarlanmıştır. Halbuki Board-Üreticisi Setup-Defaults'u çekinmeden maksimum verime ulaştırmalıdır. Markalı ürünlerde bu durum daha sık ortaya çıkmaktadır (En azından belli bir olgunlaşma zamanından sonra). BIOS bir (hazır) ürün değildir. Board-üreticisi BIOS-kaynak kodunu, Board-üreticisi de anakartın teknik gereksinimlerine uyan ya da ek fonksiyonların geliştirilmesine olanak sağlayan BIOS kaynak kodunu alır. Başarılı bir BIOS düzenlemesi kalite bilincinin işaretidir.

CHIP, aşağıdaki konfigürasyon tavsiyelerinde, diğer BIOS çeşitlerinde de aynı veya benzer ayarlar bulundu-

ğu halde, Award BIOS 4.51 PG' nin yapısını ve terminolojisini kendine yön olarak belirledi. Maalesef her detayı burada gösteremiyoruz. Piyasada çok fazla BIOS çeşidi mevcut ve aşağıdaki liste eksiksiz olacak şekilde, özel ayarlamalar konusunda çeşitlilik gösteriyor. American Megatrends' in AMI-BIOS' u 486' lar zamanındaki üstünlüğünü kaybetmiştir. Phoenix, Intel yapıtı bilgisayarlarla beraber iyi kazanç sağlamıştır.egzotik özellikleri bulunan MR-BIOS' lar üreten Unicore, Award tarafından piyasadan silinmiştir. Unicore çalışanları vakitlerini herşeyden önce BIOS güncellemeleri ve teknik destek ile, son kullanıcı ticaretine harcamaktadırlar.

1. PC'niz Yavaş mı? Böyle Düzeltebilirsiniz

Bilinçsizce tavsiye veren kişiler, sadece BIOS-Tuning ile bilgisayarın hızının yüzde 50 oranında artacağına dair sözler söylemekte. Buna istinaden, size boş ümitler vermek istemiyoruz. Günümüz anakartlarının gelişmişlik derecesine nazaran, sistem verimine gerçek anlamda hissedilir bir etkisi olan seçenekler, üretici tarafından doğru olarak ayarlanmıştır. Buna karşın performanstan taviz vermemek için bu seçeneklerin kontrollerinin yapılması fayda getirecektir.

Cache Belleği Etkinleştirmek

Modern işlemciler, işlenen verilere yeterli hızda ulaşabildiklerinde, herşeyden önce saat frekansından kazanırlar. Anabellek (hızlı SDRAM modülleriyle bile) bunun için çok yavaştır. Bu yüzden 386' lardan beri anakartta bulunan (Second Level) Cache, 486' lardan beri bir işlemci içindeki ön-bellekte (First Level Cache) bulunur. BIOS Features Setup'taki "CPU Internal Cache" ve "External Cache" ayarlarını "Enabled" durumuna getirin. Böylelikle ilk hızlandırma işlemi halledilmiş olur. Bazı BIOS' lar Cac-

he-İşletim türüne ait bir seçim sunmaktadır. "Write-Through"da her yazma, erişim anında anabelleğe iletilirken, "Write-Back" modu birden fazla yazma erişimini destekler ve böylece kısa sürede işlem gerçekleşir.

BIOS - Shadowing'i Açmak İçin

Bilgisayar BIOS'u ve grafik kartlarının ve SCSI-Controller'ların BIOS Firmware' leri için bellek yapıtaşı olarak çoğunlukla 8-bitlik ve ya 16-bitlik (E)EPROM'lar ve FLASH-ROM' lar anabelleğe oranla çok daha yavaştır. Böylece BIOS-içeriklerini ana belleğe yansıtmaya ve daha sonra oradan okuma imkanı ortaya çıkar. Bu, herşeyden önce DOS altında ve en belirgin olarak da grafik çıktılarında fark edilebilen bir hız artışı sağlamaktadır. Windows 95 ve NT gibi modern işletim sistemleri kendi Multitasking optimizasyonlu 32-Bit Driver'ları ile bu sorunu çözmektedirler. "BIOS Features Setup" taki "System BIOS Shadow" ayarları "Enabled" durumunda bulunmalıdır, ki bahsettiğimiz ilk ayar çoğunlukla gizli, genellikle de aktiftir. "System Video BIOS Cacheable" ayarı "Enabled" durumunda bu-

Linux - OS/2 vb. İçin BIOS Ayarları

Herşeyden önce Windows kadar geliştirilmemiş işletim sistemleri, her zaman her konfigürasyonla uyum sağlamıyor. Kurulum sırasında problemli seçeneklerin geçici olarak iptal edilmesi suretiyle bir işlem geriye gidilmesi yararlı olacaktır. Enerji tasarrufu bu grup içinde yer alır. Power Management seçeneği aynı isimli Setup'ta sonradan Disabled olmalı. Aynı şey Advanced Power Managementuyumlu işletim sistemleri yardımıyla enerji tasarrufu önlemlerinin Software tabanlı yönetimine olanak tanıyan "PM Control by APM" için de geçerlidir. Bundan başka, kaynakların Plug & Play özelliği olmayan kartlar için de rezerve edilmesi işlemi unutulmamalıdır. Bunun için, "PnP/PCI Configuration" menüsünde Interrupt'ların ve DMA kanallarının iletimleri, "Resources Controlled By" altındaki "Manual" seçilir seçilmez, "PCI/ISA Pnp"den "Legacy/ISA"ya çevrilir. En kötü durum, "BIOS Features Setup"taki "Virus Warning"ın aktif durumda iken, sabit disk in Boot sektörüne ve Partition tablosuna yapılan erişimlerden önce uyarıdır. Yeni işletim için gerekli Bootloader' ın yazılma işleminin yapılması için bu "Disabled" olmalıdır.

lunduğunda, Shadow belleği "Chipset Features Setup"tan ön belleklenmeye açılabilir. Bu da yine düşük bir performans artışı sağlar.

Erişim Süresinin Doğru Seçilmesi

Tecrübeli Board üreticileri, ana bel-

lek modülleri için farklı erişim sürelerine sahip mantıklı ön ayarlar sağlamaktadır. Kim 70ns yerine 60ns erişim süresine sahip hızlı modüllere sahip olmak isterse, "Chipset Features Setup"ta "DRAM Timing"te ilgili seçeneği "60ns" seçmeli ve "Auto Configuration" "Enabled" olarak ayarlan-

malıdır.

IDE Portlarını Kapatmak İçin

Modern EIDE sabitdiskleri ve ATA-PI CD-ROM sürücülerini de bu arada dikkat çeken hızlar sağlamaktadır. Bu yüzden Onboard-IDE Controller, bu cihazların transfer hızının yapay olarak frenlenmesini önleyecek şekilde konfigüre edilmelidir. Yapılacak en iyi şey, Firmware'den ya da mevcut bulunan sürücünün konfigürasyon sektöründen kolayca optimal değeri okuyan otomatik konfigürasyon yapmaktır. Bu sözü edilen "Auto" - ayar, her olası 4 cihaz için ayrı ayrı olacak şekilde, "Integrated Peripherals" da, "IDE Primary (Secondary) Master (Slave) PIO" (açıklamalar maalesef değişiklik göstermektedir) seçilerek yapılır. Yukarıdaki örneğe göre, yeni Board'lar özellikle hızlı Ultra-DMA modu için daha geniş "Auto" - ayarlar sunmaktadır.

Hiç yüklenmemiş IDE cihazlarında buraya değer olarak "None" vermek yararlı olur. Bundan sonra Boot işlemi daha da hızlanmaktadır. Çünkü böylelikle varolmayan cihazlar için uzun süren aramalar yapılmasına gerek kalmayacaktır.

Buna ek olarak "IDE HDD Block Mode" (BIOS Features Setup'ta) "Enabled" olarak seçilmiş olmalı. Böylelikle, transfer her veri sektörü için tek tek zaman harcanması yerine, birçok sektörün bloklanmasıyla gerçekleştirilir. IDE ayarları için Bios Shadowing'tekilerin ayarları geçerlidir. Modern işletim sistemleri BIOS yerine kendi 32-Bit Driver'larını kullanırlar.

İşlemciyi Daha Hızlı Çalıştırmak İçin

Çoğu Board üreticisi, "BIOS Features Setup"taki "Boot up system Speed"e menü seçeneği olarak yer vermemektedir. Fakat buna rağmen yine de varsa, buradaki ayar "High" olarak yapılmalıdır. Çünkü "Low", işlemciyi oldukça yavaşlatır.

Adım Adım BIOS: Her Bir Setup Ayarı Ne Anlama Geliyor

Aşağıda, Award-BIOS 4.51 PG'nin farklı anakartların BIOS Setup'larında da karşılaşılan en önemli ayar seçeneklerinin açıklamalarını bulacaksınız. Menü isimlerinin, yapılarının ve menü seçeneklerinin varlığının farklı chipsetlerin ve Board üreticilerinin modifikasyonları nedeniyle değişiklik gösterebileceğini gözönünde bulundurun. Öncelikle en önemlisi; Re-

set sonrasında BIOS test aşaması sırasında [Ctrl], [Alt] ve [Esc]'in veya [Del]'in ya da [F1]'in basılmasıyla BIOS Setup'lara girilir. Setup'ta alışılmış olduğu gibi Cursor (imleç) tuşlarıyla hareket edilir, Enter tuşuyla alt menülere girilir, Esc tuşuyla da çıkılır. Her bir seçenek Page-up ve Pagedown tuşlarıyla değiştirilir. [F1] ise Online yardım sağlamaktadır.

Setup Menülerine Genel Bakış

CPU Soft Menu: Bu menü, sistem frekansının, CPU frekans çarpanının ve işlemci tipinin ayarlanmasına yönelik modern Jumpers'sız Board'lar tarafından sunulmaktadır.

Standart CMOS Setup: Burada saat, tarih ile Floppy ve sabit disk parametreleri için temel ayarlar bulunur. **Sayfa 84**

BIOS Features Setup: Bu menüde sayısız gelişmiş BIOS ayarı toplanmıştır ve bu ayarlar pratik olarak her Chipset tarafından desteklenmektedir. Örneğin Cache yönetimi **Sayfa 88**

Integrated Peripherals: Bu menüde, seri, paralel ve IDE bağlantı noktalarının ayarları yönetilmektedir. **Sayfa 90**

Chipset Features Setup: Cache bellek ve ana bellek Timing'leri gibi Chipset'lere özel ayarlar bu menünün ana çerçevesini oluşturur. Burada "derin" ayarlar yapmak mümkündür. BIOS'unuzda anlamlarını tam bilmediğiniz seçeneklere dokunmamanız tavsiye edilir. **Sayfa XX**

Power Management Setup: Burada enerji tasarrufu önlemleri kontrol ve konfigüre edilir. **Sayfa 92**

PCI / PnP Configuration: Bu menü Plug & Play BIOS'lar ve PCI Bus'lar için kaynak yönetimiyle ilgilidir. **Sayfa 142**

Load BIOS Defaults: Bu menü, değişmeyen, sabit optimizasyon yapılmış standart ayarları çağırır. **Sayfa 142**

Load Setup Defaults: "BIOS Default"ların aksine, çağrı yapıldığında, üretici ta-

rafından verim konusunda optimize edilmiş durağan bir konfigürasyon elde edilir.

Supervisor Password: Bilgisayarı ve BIOS-setup'ın güvence altında olduğu bir şifre verilmesine olanak sağlar. Bilgisayarınız büroda duruyorsa ve başka insanların kullanması söz konusu ise, bir şifre yararlı olabilir.

User Password: Supervisor Password'un aksine, bu şifre Setup değişikliklerine izin vermeyip sadece bilgisayar kullanımına izin verir.

IDE HDD Auto Detection: IDE-Bus'ların bağlandıkları sabit diskleri göre araması, kontrol edilmesi ve bununla beraber ilgili parametrelerin bildirilmesine olanak tanır. Bunlar da son olarak Standart CMOS Setup tarafından üstlenilir.

HDD Low Level Format: Açından anlaşılacağı gibi, sabit diskleri Low-Level formatlamaya yarar. Bu eski IDE-sabit disklerde problem çıkarır. Bu yüzden, birçok Board üreticisi bu menü seçeneğini gizlemektedirler.

Save & Exit Setup: Bununla değiştirilen ayarlar kaydedilir, Setup'tan çıkılır ve Reset işlemi gerçekleştirilir. Bundan önce, soru "Yes" için "y" ile onaylanmalıdır.

Exit Without Saving: Bununla Setup ayarlarındaki değişiklikleri kaydetmeden Setup'tan çıkabilir ve Reset uygulanabilir.

2. Detaylarıyla Tuning Önlemleri

Standart CMOS Setup: Temel Donanım Ayarları

Date: Burada güncel tarihi ve gerçek zaman saatleri ayarlanmalıdır.

Time: Burada gerçek zaman saati için doğru saat zamanını ayarlayın. Yanlış ayarlanmış bir gerçek zaman saati problemlere yol açabilir, örneğin bir Online bankacılık yazılımı tarafından doğruluk kriteri olarak talep edilecekse bu problem yaratabilir. Bu arada, BIOS'un bildik 2000 yılı problemi olup olmadığını anlamak için, tarihi 31.12.1999 ve zamanı da 23:57 olarak ayarlayın.

Ayarları kaydedin ve bilgisayarı kapatın. Yaklaşık 5 dakika sonra bilgisayarı açıp DOS ortamında Date komutu ile tarihi kontrol edebilirsiniz. Eğer 1.1.2000 tarih olarak görünüyorsa herşey yolunda demektir, ki zaten '95 ortasından itibaren BIOS versiyonlarında normal durum budur.

Diğer durumda, BIOS Update yapmanız gerekir. En azından bilgisayarı 2000 yılında hala düzgün bir şekilde kullanmayı düşünüyorsanız.

Sabitdiskler: Burada Primary Master'dan Secondary Slave'e kadar, mevcut bulunan Onboard EIDE Controller'a uygun olan maksimum mevcut dört bağlantıya uyan cihaz ayarları bulacaksınız. "Type" için normal durumda ayar imkanı olarak, öncelikle çok eski MFM ve RLL sabit diskleri için anlamı olan 46 parametreye bulunmaktadır, ayrıca "None", "Auto" ve "User" seçenekleri diğer seçeneklerdir.

"None" yani "olmayan sabit disk", bir SCSI sürücüsüne uyan bir Controller ile işletildiğinde doğrudur, çünkü en sonuncusu çoğunlukla ayrı bir SCSI BIOS yoluyla kendi parametre yönetimini kullanır.

Bunun yerine "Auto" seçildiğinde, BIOS, sistem başlatımında bağlı bir

EIDE sabitdiskinin konfigürasyon sektörünü okur ve böylelikle bildirilen platin parametresini kabul eder. Bu hemen hemen her zaman iyi sonuç verir. Çünkü sabitdisk önceden farklı bir Mapping kullanan, yani silindir, kafa ve sektörlerinde mantuk ayrımı için başka bir hesap tablosu kullanan başka bir (E)IDE adaptörü ile işletilirdi.

Sürücü A:, Sürücü B: Burada maksimum iki mevcut Floppy sürücü ayarlanabilir. "1.44 MB 3.5 inc." bugün geçerli bulunan 3.5 inç sürücüyü, "1.2 MB 5.25 inc." daha önceki 5.25 inç sürücüyü karşılık gelmektedir. Tabii ki Floppy3 Mode Support adında ve sadece özel olarak Japonya'ya da geçerli olan 3.5 inç formatındaki 1.2 MB sürücülerde "Enabled" olması ge-

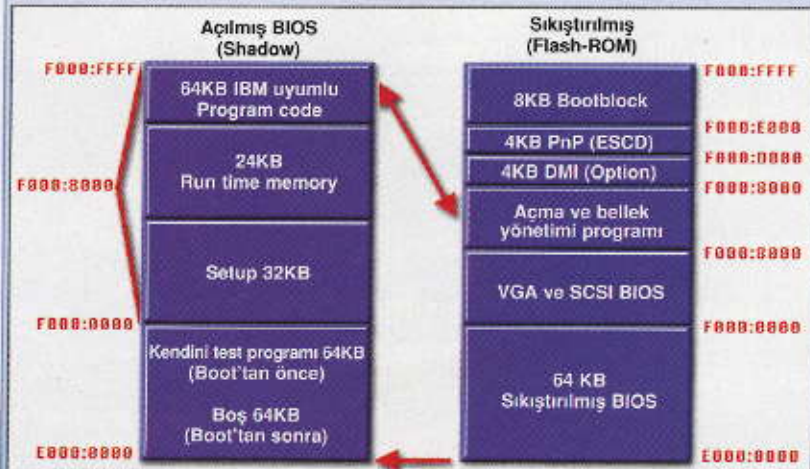
BIOS Böyle Çalışır-Teknik Bilgi

BIOS, Basic Input/ Output Sistem anlamına gelmektedir, yani diğer işletim sistemlerinde ve diğer programlarda kullanılabilen temel girdi ve çıktılar için mini bir işletim sistemidir. DOS hala güçlü bir biçimde BIOS' u desteklemektedir. Buna karşın çoğu güçlü ve modern işletim sistemi BIOS' u sadece Boot işlemi için kullanmakta ve sonunda kendilerinin direkt mevcut sistem donanımı ile iletişim kurmasını sağlayan kendi Multitasking ve hız optimizasyonlarını 32-Bit Driver'larına bırakmaktadır.

Bilgisayarın Boot işlemi, başlı başına öncelikle BIOS'a yönlendirilmiş Hardware parçalarının işlemesine ve doğru tanımlamasının yanında, PCI Busların ve PNP' lerin girmesinden itibaren kaynak yönetimi gibi zor bir görevi de kapsamaktadır. Bunun için gerekli olan

konfigürasyon bilgilerini büyük ESCD (Extended System Configuration Data)'de 4KB'da saklamaktadır. Bu aynı zamanda bugün hala Flash-ROM yapı taşlarının neden önceki alışılmış EP-ROM' lar yerine kullanıldığını açıklar: Sonucu basit bir şekilde açıklanamaz, sürekli bir ESCD- kaydı için tamponlanmış saat çipindeki zayıf 128 Byte yeterli olmamaktadır. Resim üzerinde büyük BIOS-ROM' un Flash yapı taşındaki tıpkı bir 1MB'ın ayrımı ve bellekte sistem türüne göre nasıl dağıtıldığını görebilirsiniz.

Çok modern BIOS-Software yer eksikliğinden dolayı kısmen sıkıştırılmıştır. Yoksa her parçanın belli bir yere sahip olması mümkün olmazdı. Gerekli genişletme böyle bir BIOS' un esas olarak neden ana belleğe yansıtıldığını açıklar. (Shadowing)

Bir BIOS' un bellek dağılımı: Bugünkü BIOS'lar sıkıştırılmış olarak kaydedilmesi gerekecek kadar büyüktürler.

reken ek bir seçenek bulunmaktadır.

Video: Bu ayar grafik kartı modeli ile ilgilidir. Yani normal olarak EGA/VGA'dır.

Halt On: Bu kayıt, BIOS'un açılış testi sırasında bir hatayla karşılaşmasındaki durumu belirler. "All Errors" bilgisayarı her hatada durdurmayı sağlayan tipik bir ayardır. "All, But keyboard", bilgisayar klavyesiz bir Server olarak kullanılmak istendiğinde anlamlı olur.

Memory: Burada ayarlanacak birşey yoktur. Sistem sadece ne kadar anabellek bulunduğu konusunda bilgi verir. Standart olarak ilk Megabyte 640K "Base Memory" ve 384K "Other Memory" olarak bölünmüştür. "Extended Memory" için olan değerle beraber, "Total Memory" altında sözkonusu toplam bellek oluşur.

BIOS Features Setup: İleri Düzey Konfigürasyon

Virus Warning: Bu ayar mevcut ve "Enabled" durumunda ise, bir program Boot Sektöre ve ya sabit diskin Partition tablosuna erişmeyi denediğinde BIOS bir uyarı veriyor. Normal programların bu alanlarda bir işi olmadığından, böyle bir hareketin arkasında virüs saklı olabilir. Bu özellik işletim sistemlerinde problemlere yol açabilir.

CPU Internal Cache: Bu seçenek "Enabled" olmalıdır, çünkü bu işlemci ana belleği aktif hale getirmekte ve büyük bir hız artışı sağlamaktadır.

External Cache: Bu ifade biraz aldatıcıdır, çünkü genel olarak burada Second-Level Cache açılır ya da kapatılır. Burada bu önbellegin gerçekten anakarta takılı olup olmaması önemli değildir. Birçok 586 işlemcilerde, Pentium II'lerdeki işlemci modülleri üzerindeki veya Pentium Pro'lardaki işlemci içinde olduğu gibi, "Enabled" her durumda verimi artırmaktadır.

Bununla beraber, işletim sistemlerinin kurulumunda veya eski DOS oyunlarının kullanımında bir acil durum freni olarak bir ya da her iki Cache belleğin de deaktive edilmesi tavsiye edilir. Aksi takdirde çok hızlı geçecektir.

Doğal olarak bu bağlamda "External Cache Write Mode" ayarı da bulunmaktadır. Burada yazma erişiminin her zaman hem Cache'de hem de ana bellekte mi olacağına, yoksa sonradan fırsat olduğunda ana belleğe gönderilmesi için önce Cache'de des-

sinde kendilerini sisteme tanıtmaya fırsatı bulamayabilirler.

Boot Sequence: Bu ayar, işletim sisteminin yüklenmesinde takip edilecek sürücülerin sırasını belirler. Son zamanlarda bir de ZIP-, LS120, CD-ROM sürücüler ve SCSI cihazlarından Boot etme, mevcut IDE sabit diskinde rağmen destekleniyor. "A, C, SCSI", Floppy sürücüye sabit diskten ve SCSI cihazlarından öncelik veren klasik sıralama olmalıdır. Kim pratik olarak sabitdiskten Boot etmek ist-

BIOS Features Setup: Bu menüde bilgisayarın ivmesine ve yetkisiz kullanımlara karşı güvenliğe yönelik önemli ayarlamalar bulunur.

teklenip, desteklenmeyeceği belirlenir. Son olarak da "Write Through" yerine "Write Back" yazılarak küçük bir hız artışı sağlanır.

Quick Power On Self Test: "Enabled" olduğunda bu seçenek bilgisayarın açılmasından sonra kendi kendine aynı testlerin yapılmasını durdurarak test etme süresini azaltır. Güvenilirlikleri zaten ispatlanmış bilgisayarlar da böylelikle açılış hızlanır. Gerektiğinde iptal edilmesi gerekebilir. Asgari çevirme sayılarına ulaşmaları için oldukça uzun zamana ihtiyaç duyan eski sabitdiskler, bu kısa süre içeri-

yorsa ve aynı zamanda disketlerdeki Boot sektörü virüslerinden emin olmak istiyorsa, "C, A, SCSI" yi tercih etmelidir.

Swap Floppy Drive: Bu ayar "Enabled" olduğunda her iki Floppy sürücünün ayarları BIOS ortamında değiştirilecektir. Bu, hem 3.5 inç sürücüye hem de 5.25 inç sürücüye sahip olunduğu ve değişmeli olarak her ikisinden de Boot edilmek istenmesi durumunda pratiktir.

Boot Up Floppy Seek: Bu seçenek "Enabled" konumunda ise, BIOS, bil-

gisayarın açılışında kafa birimlerini Track 40 üzerine gezdirerek eski 40 veya yeni 80 Track'lık Floppy sürücü mü kullanılacağını bildirir. Yaygın olarak kullanılan 1.2 MB ve 1.44 MB sürücüler sadece 80 Track ile çalışmaktadır.

Floppy Disk Access Control:

Eğer mevcutsa, bu ayar ile Floppy sürücüsü normal yazma ve okuma işle-timinden ("R/W") sadece okuma işle-

timine ("Read Only") geçer. İstenme-yen bilgi hırsızlığını önlemek için, ça-lışan program BIOS civarında olma-malı ve Floppy Controller'a direkt bağlantısı bulunmamalı. Bundan baş-ka Setup ayarlarının bir Password yo-luyla desteklenmesi gerektiği de unu-tulmamalıdır.

Boot Up Numlock Status: BIOS, "Enabled" durumuna getirildiğinde, geliştirilmiş AT klavyelerinde Num-

Lock fonksiyonunu aktif kılmaktadır. Böylelikle klavyenin sağına yerleşti-rilmiş sayı bloğu ikinci bir Cursor bloğu gibi davranmak yerine, üzerin-deki nümerik değerleri yansıtır.

Boot Up System Speed: Bu seçe-nek bulunuyorsa burada açılıştaki sis-tem hızı "high" (yüksek=normal işle-tim) veya "low" olarak ayarlanabilir. Bunun nasıl yapılacağı - frekansın azaltılması, Cache belleğin kapatıl-ması- anakartın özelliklerine bağlıdır. Yavaş bir sistem örneğin oynanama-yacak derecede hızlı çalışan ve eski DOS oyunları için tercih edilebilir.

Gate A20 Option: Bu fonksiyon A20 adres alanlarının ilk Megabyte'in üzerindeki bellek alanını uygun ola-rak kullanabilmesini sağlar. "Nor-mal" klavye denetleyicisi (Keyboard Controller) üzerinde olan eski bir yöntemdir, bugünkü yaygın ve hızlı metot da Chipset üzerindendir.

Typematic Rate Setting: "Enab-led" olarak ayarlanmışsa, "Typematic Rate (karakter/sn)" ve "Typematic Delay (msec)" fonksiyonlarıyla Key-board Controller'ın tekrar oranı ve basılan tuşların geç olarak ekrana yansımaları ayarlanabilir. DOS'tan da-ha gelişmiş olan modern işletim sis-temleri bunun için kendi ayar seçe-neklerini sunmaktadır.

Security Option: Bu seçenek, Setup ana menüde kullanıcı ve sistem yö-ne-ticisi için ayarlanmış şifrelerin sorgu-lanmasını kontrol eder. Hiçbir şifre ayarlanmamışsa, seçenek etkisiz kal-maktadır. "System" seçildiğinde BIOS her sistem türünde her iki şifreden bi-rini ister. "Setup" seçildiğinde, çağır-ma durumunda "Supervisor Pass-word" sorulur. "User Password" bu-rada yeterli olmaz.

PS/2 Mouse Function Control: "Auto" ayarı bulunduğu, BIOS sistem başladığında PS/2 Mouse arar. Bulunmadığında, Interrupt hattı ▶

Versiyon Belirleme: Bilgisayarında Hangi BIOS Mevcut?

Destek başvuru ve mevcut BIOS-Update'lerin aranması için hangi BI-OS'un hangi versiyonda bilgisayarınız-da bulunduğu bilinmesi gerekir.

Bu bilgi için en önemli kaynak BIOS'un açılış penceresidir. Bunun mutlaka bilgi-sayar açıldıktan sonra ekrana gelen ilk bilgi olması gerekmiyor. Grafik kartları çoğunlukla System BIOS'tan önce ken-dilerini belli ederler. Halbuki bilgisaya-rın belleğini sayma işlemi izlenebilirse doğru yere varılabilir.

Biraz şansla BIOS üreticileri klavye sor-gusunu aktif hale getirmişlerdir. Sonra BIOS açılış penceresi Pause tuşuna basılmasıyla dondurulabilir, bu işe yara-mazsa en azından Setup'ta kendi ken-dine hızlı test fonksiyonu önlenmeli (Qu-ick Power On Self Test "Disabled" ayar-lanmalı). Böylelikle bilgiler daha uzun süre görünüp kalabilirler. En yukarıda Logo ve BIOS üreticisine alt daha geniş bilgiler BIOS versiyonu ile birlikte ekrana

na çıkmaktadır. Biraz şansla, Board üreticisinin de iç BIOS-versiyon değeri çıkar. Son olarak Upgrade aramasında belirleyici olan versiyon ortaya çıkacak-tır.

En altta çoğunlukla çok uzun alfanüme-rik bir işaret zinciri bulunur. BIOS üretici-sine göre burada farklı bilgiler kısmen açık yazı olarak, kısmen kodlar halinde mevcuttur. Örneğin desteklenen Chip parçasının ve Board üreticisinin oluşturma tarihleri. Her seferinde üreticisi ki-tapçığında uygun basım eksikliği nede-niyle Part-Out bildirilmemiş bir anakartla karşılaşıyorsanız, en iyisi e-mail'le BIOS üreticisinin Support'una başvurun. Ora-da resimde görülen ekran içeriği girilirse, Board üreticisi tahminen bilinebilir. American Megatrends ve Award'ın Web-Server'larında, üreticinin açık yazı ile belirttiği düzen tablolarının yardımıyla, üreticinin kodunun nereden okunabi-leceğine dair talimatlar bulunmaktadır.

©Award Modular BIOS v4.51PG, An Energy Star Ally
Copyright (C) 1994-95, Award Software, Inc.

040100-0205

PENTIUM-S CPU at 200MHz
Memory Test : 32768K OK

Award Plug and Play BIOS Extension v1.00
Copyright (C) 1995, Award Software, Inc.

Anlaşılması güç: BIOS üreticileri farklı içerikleri uzun sayılar ve işaret zinciri şeklinde kodlamışlardır ama maalesef bunların bir standardı yoktur.

Press DEL to enter SETUP
03/22/97-R24300A-P15512P4C-00

IRQ12'yi diğer amaçlar için boş bırakmalıdır. "Disabled" ile boş bırakma olayı kaçınılmaz hale gelmektedir.

PCI/VGA Palette Snoop: Normalde bu seçenek "Disabled" olarak durur. İstenirse ISA temelli MPEG veya video kartlarının, PCI grafik kartlarının o anki aktif renk paletini kullanmasına izin vermek için aktif yapılabilir. Sözü edilen ISA kartları, çıktı bilgilerini direkt grafik kartının ekran belleğine yazarsa, sunumdaki renk hatalarından kaçınılmaz olur.

OS Select For DRAM >64MB: OS/2 bundan doğru olarak faydalana-bilmek için, Warp versiyonuna kadar, 64MB üzerindeki anakartın özel olarak düzenlenmesine ihtiyaç duyardı. Bu "OS/2" ile ayarlanabilir. Normal durumda (ve Warp 4'te) burada "Non-OS/2" seçili olmalıdır.

System/Video BIOS Shadow: Bu ayarlar "Enabled" konumunda, yavaş Firmware-bellek yapı taşlarının içeriğinin belirgin ve daha hızlı olan ana belleğe yansımaları etkiler. System BIOS seçeneği artık sık olarak bulunmamaktadır ve bunun yerine hemen otomatik olarak yansıtılmaktadır. Bu ayarlar, herşeyden önce DOS ortamında büyük bir hız yaratmaktadır.

Büyük bir oranla Hardware ile direkt ve BIOS üzerinden olmadan iletişim kuran Windows 95 gibi modern

işletim sistemleri ve bütün programlar, bu durumda hem kazançlı çıkmakta hem de Shadowing'de zarar görmemektedirler.

Buna ek olarak, aşağıda ilk Megabyte'ın 384 KB'ını kullanıma sunan farklı adres durumlarına sahip Shadow seçeneği vardır. Bunlar, ROM yapıtaşlarının takma kartlarına yansımaları mümkün kılar, örneğin bir ISA-SCSI Controller'ının BIOS'u. Aslında burada en iyi alternatif, doğrudan donanımı kullanan özel bir Driver'in kullanımı olabilir.

Integrated Peripherals: İç Cihazlarla Haberleşme

Block Mode Bu seçenek "Enabled" (ya da "Auto") olarak seçilmişse, BIOS IDE sabit diskinin konfigürasyon sektöründen bir defada kaç sektörün okunabileceğini veya yazılabileceğini bildirir. Block Mode' un (veya Multi-sector Transfers) tavsiye edilen değerlerinin kullanımı, her sektör için yazma ve okuma işlemlerinin tek tek yerine getirilmesi için gerekli olan yönetim zahmetini azaltmaktadır ve bu da daha sonra hızı etkilemektedir.

Gerekli durumlarda bu seçenektan somut sayı değerleri ayarlanabilir. Başka bir yardımcı olmadan kullanıcı somut değeri çok zor bulacaktır.

IDE PIO/UDMA: Tercih edilen transfer modu için olan bu seçenekler, On Board EIDE-Controller'daki her 4 ci-

haz içinde Primary Master'dan Secondary Slave'e kadar ayarlanır. Seçilen transfer modu, gidiş şeklini ve bağlantıların maksimum hızını (16.6 MB/s PIO4' te, 33.3 MB/s UDMA' da) belirlemektedir. Ama kullanılan cihaz tarafından da desteklenmelidir.

"Auto" en yararlı ayardır. Çünkü burada BIOS konfigürasyon sektöründen veya mevcut EIDE cihazının Firmware'ından somut değeri bildirilmektedir. Değerlerin manuel olarak ayarlanması, sadece çok uzun bağlantı kabloları veya sistem frekansını değiştiren Tuning önlemleri nedeniyle çıkan zorluklarda tavsiye edilir.

PCI Slot IDE Second Channel: Burada PCI-EIDE kartının ikinci bir kanalının açılması ("Enabled") veya kapatılması ("Disabled") mümkündür.

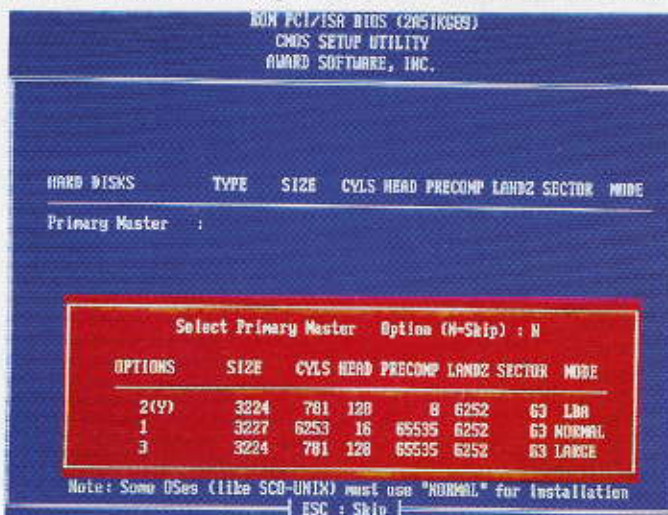
On-Chip Primary/Secondary PCI IDE: Bu her iki ayar, On-Board-EIDE-Controller'ın her iki kanalının da aktif olup olmadığını ve ait olan kaynakları işgal edip etmediklerini belirler. IDE cihaz kullanmayan biri bunları iptal ederek boşalan iki Interrupt hattını diğer amaçlar için kullanabilir.

Onboard PCI SCSI Chip: Bu menü seçeneği mevcutsa, "Enabled" konumunda uygun kaynakları (Interrupt, dma kanal) kullanan bir On-Board SCSI Chip'ini etkinleştirir.

USB Controller: "Enabled" konumunda Chipset'teki entegre edilmiş Controller'ı Universal Serial Bus için aktif hale getirir. Gerekli kaynaklar, USB cihazı gerekmediği sürece tabii ki saklanabilir.

Normal klavye bir USB modeliyle değiştirilmek istendiği sürece, bu ayar "Enabled" durumunda olmalı, yoksa bir USB klavyesi USB Driver'ı olmaksızın ne işletim sistemiyle ne de BIOS Setup'ında çalışabilir.

On-Board FDC Controller: Bu menü maddesi neredeyse her zaman aktiftir, çünkü Board kendi Floppy ▶

Cmos Setup Utility kısmında sabit diskleri otomatik olarak tanımlayabilirsiniz.

Controller'ını IRQ 6,DMA 2' de aktif hale getirir. On-Board Controller'in yerine, tamamen uygun bir takma kart kullanılmak istenirse veya tamamen Floppy sürücüden gelmeden "Disabled" ayarıyla kaynak çakışmalarını çözer ve bununla beraber daha başka kaynakların kullanılmasına olanak sağlar.

On-Board Serial Port 1/2: Bu her iki ayarla Interrupt mesgüliyeti ve her seri bağlantı için Port adresi seçilebilir.

3F8/IRQ6 ve 2F8/IRQ3 COM1' den COM2' ye doğru akışı sağlayan geçişli standartlardır."Disabled" ile bağlantı noktaları iptal edilebilir ve kaynakları başka amaçlar için kullanılır hale gelebilir.

UART 2 MODE: Burada ikinci seri arabirim için işletme modu belirlenir. "Standart" RS-232C'lik normal işletme anlamına gelmektedir.

Alternatifi "IrDA 1.0, IrDA 1.1 veya "ASK-IR" ile Infrared Interface'lerin (kızılötesi arabirimlerin) yönetimi sağlanır.

Duplex Mode: Bu seçenek "Full" olarak ayarlandığında, mevcut bir Infrared-Transceiver aynı anda hem gönderebilir hem de alabilir duruma gelmektedir. "Half" ile sadece değişmeli olarak devreye giren gönderme ve alma işletmelerine olanak tanınır.

Onboard Parallel Mode: Burada, paralel bağlantıların Port adresleri ve Interrupt hatları belirlenir veya hepsi tamamen "Disabled" olarak konumlandırılır. "378/irq7" ve "278/irq5" LPT1 ve LPT2 için geçişli alternatiflerdir. IRQ5 her türlü ses kartının standart Interrupt'ı olarak yerleştiği için, çoğunlukla ilk paralel port seçeneği en iyi seçimdir.

Parallel Port Mode: Burada, yazıcı bağlantısı için yönlendirilebilir kombinasyonlar olan "SPP", "EPP" ve "ECP" arasında seçim yapmak müm-

kündür.

Standard Parallel Mode'un (SPP) aksine, hem Enhanced Parallel Port (EPP) hem de Extended Capabilities Port (ECP) bidirectional (çift yönlü), yani daha hızlı çalışmaktadır - EPP modunun birçok versiyonu mevcuttur. Hiçbir problem ortaya çıkmazsa, "ECP/EPP" en iyi, en esnek ve en hızlı ayar demektir.

ECP Mode Use DMA: Burada ECP modu için bir DMA kanalı tahsis edilebilir veya iptal edilebilir. Kanal "1" ve kanal "3" tercih edilmelidir: Sound Blaster uyumlu ses kartları için standart olan bunlardır.

Parallel Port Epp Mode: Bu seçenek mevcut ise, "EPP1.7" ve yeni

le belirlenebilir.

Titiz Board üreticileri Setup Default'larının yararlı ön ayarları ile uğraşmaktadırlar. "CHIP" bunları değiştirmenizi önerir, çünkü birincisi, bu büyük ve zahmetli test sonunda çoğunlukla sadece küçük bir hız kazancı sağlanır. İkincisi, bazı konfigürasyon hataları (hemen farkedilmeyip) ilk olarak elverişsiz durumlarda ortaya çıkmaktadırlar.Bu yüzden burada sadece gerekli parametreler kullanılmaktadır.

En ufak performans artışı bile sizin için önemliyse, ayarları tek tek ve küçük adımlarla değiştirmeniz ve bu arada testleri iddialı (bellek ve hesap yoğunluğu olan) yazılımlar ile yapmanız tavsiye edilir. Özellikle belli işleme tarzının ayarlarına yönelik seçe-

KIM PCI/ISA BIOS (2851KCB9) INTEGRATED PERIPHERALS AWARD SOFTWARE, INC.	
Internal PCI/IDE : Both	USB Controller : Enabled
IDE Primary Master PIO : Auto	USB Keyboard Support : Disabled
IDE Primary Slave PIO : Auto	Power Button Over Ride : Instant Off
IDE Secondary Master PIO : Auto	Ring Power Up Control : Disabled
IDE Secondary Slave PIO : Auto	Power Up by Alarm : Disabled
Primary Master UltraDMA : Auto	
Primary Slave UltraDMA : Auto	
Secondary Master UltraDMA : Auto	
Secondary Slave UltraDMA : Auto	
IDE Burst Mode : Enabled	
IDE Data Port Post Write : Enabled	
IDE HDD Block Mode : Disabled	
Onboard FDD Controller : Enabled	
Onboard Serial Port 1 : 3F8/IRQ4	
Onboard Serial Port 2 : 2F8/IRQ3	
Onboard Parallel Port : 378/IRQ7	
Onboard Parallel Mode : SPP	

Integrated
Peripherals
menüsünden
IDE
portlarının
ayarlarını
yapabilirsiniz

"EPP1.9" arasında seçim yapılabilir. Böylelikle, eğer paralel port cihazlarında bir problem olursa deneme imkanı mevcuttur.

Chipset Features Setup: Chipset'e Özgün Ayarlar

Adından da anlaşıldığı gibi, bu menüde mevcut bulunan ayarların büyük bir kısmı kullanılan Chipset'e bağlıdır, ama mevcut Board-Layout'a olduğu gibi, kullanılan Cache-Chip'lere ve bellek modüllerine de bağlıdır: Bu herşeyden önce, bellek erişiminin zaman tutmasını yöneten parametreler için geçerlidir. Bu kesin şekilde sadece pahalı ölçüm aletleriyle-

nekler kritiktir. Burada ayarladığımız yapı taşlarının bilgisayarınızda gerçekte bulunup bulunmadığını kontrol edin.

Auto Configuration: "Enabled" olarak ayarlandığında Board üreticileri tarafından belirlenmiş özellikle değişik bellek zamanlamaları için mantıklı parametreler yüklenir. Bunların hepsi, ancak "Disabled" seçildiğinde tekrar değiştirilebilir.

DRAM Speed Selection: Burada FPM (Fast Page Mode) ve EDO-DRAM (Extended Data-Out) için kullanılan belleklerin hızı bildirilir. "60 ▶

ns" ve "70 ns" seçilebilir. Somut değer kullanılan modüle bakılarak bulunabilir: Bellek entegreleri normalde uygun işaretler taşıyor ve sonradan ayarlanabilir. "60" veya "70".

System /Video BIOS Cacheable:

Bu her iki seçenek de, Shadow RAM'de yansıtılan BIOS parçalarının tampon bellekte işlenip işlenemeyeceğini bildirir. Çoğunlukla BIOS rutinlerine başvuran DOS yazılımı "Enabled" seçilmesi ile beraber kolay hız artışı sağlamaktadır. Modern işletim sistemleri BIOS erişimlerini daha iyi Driver'lar yolu ile yapmaktadırlar.

8/16 Bit I/O Recovery Time: Burada, ISA-BUS'lara yapılan işlemler arasında ne kadar bekleme devri ve ne kadar dinlenme zamanı olacağı ayarlanabilir. Normal olarak burada "1" yeterlidir. Problemlerde, örneğin ISA ses kartı ile olanlarda, yüksek değerler verilerek yapılan denemeler problemi çözebilir.

PowerManagement Setup: Enerji Tasarrufu İçin

Power Management: Burada bütün enerji tasarrufu önlemleri kapatılabilir, açılabilir. En son durum için yüksek "Max Saving", düşük "Min Saving" veya ayarlanabilir tasarruf derecesi "User Define"li üç profil bulunmaktadır.

PM Control by APM: Eğer Windows 95 gibi Advanced Power Management'li bir işletim sistemi kullanıyorsanız, buna "Yes" ile enerji tasarrufu önlemlerinin kontrolünü verebilirsiniz.

Video Off Method: Burada, çok farklı ayarlar mevcuttur, ekranın kapatılması gerektiği gibi. "Blank Screen"de son olarak boşluk işareti monitöre gönderilir. "V/H-sync+blank" ek olarak senkronizasyon sinyallerini kapatmaktadır. "DPM Support" grafik kartlarının ve monitörün VESA Display Power Management Signa-

ling'de anlaşmalarını sağlar, ki bu durum en geç üç yıl içerisinde bütün cihazlar için gerekli olacaktır.

Modem Use IRQ: Burada mevcut modemın Interrupt-hattını bildirilmektedir. Bu hat üzerindeki aktiviteler bilgisayarı daha sonradan uyandırılmaktadır. Örneğin faks gelmesi.

Doze/Standby/Suspend Mode:

Bu üç seçenek aktif olmayan saatleri belirlemektedir ve bunlara göre sadece işlemcinin ("Doze Mode"), sabit diskin ve ekranın ("Standby Mode") veya bütün parçaların enerji uykusuna geçmesini yönetir.

HDD Power Down: Burada, sabit diskin Standby modda bağımsız olarak kapatılmasına kadarki aktif olmayan saatlerini belirlersiniz. Bütün sürücülerin sık sık elektrik kesilmelerine dayanamayacağına dikkat edin. Bu herşeyden önce Server işletmelerindeki yüksek verimli sabitdiskler için geçerlidir, çünkü kesintisiz çalışmak isterler.

Wake Up Events in Doze & Standby:

Bu başlık altında Interrupt'larda oluşan bir liste ortaya çık-

maktadır ve onların aktiviteleri "On" bilgisayarı Doze Standby modlarından uyandırmalıdır. Yeni BIOS versiyonlarında bu başlık sıklıkla "Reload Global Timer Events" altında daha gelişmiş bir formda görülmektedir.

Power Down & Resume Events:

Bu ikinci Interrupt listesinde bilgisayarı Suspend-Mode'undan uyandırması gereken bütün parçalar "On" ile işaretlenir.

Throttle Duty Cycle: Bu ayar, işlemcinin Doze Mod'unda göstermesi gereken performans yüzdesini yönetir.

VGA-Active Monitor: Bu seçenek "Enabled" ise grafiklerin aktivitesi, sistemi Standby-Mod'undan uyandırır.

CPU Fan Off in Suspend: "Enabled"a ayarlandığında, BIOS Suspend-Mod'unda işlemci fanı için olan bağlantıyı keser.

Resume by Ring: Bu seçenek "Enabled" olduğunda, seri bağlantılarda Ring-Indicator-hattı modeme

ROM PCI/ISA BIOS (2A51K089) CHIPSET FEATURES SETUP AWARD SOFTWARE, INC.			
RAS Pulse Width Refresh	: 7T	System BIOS Cacheable	: Enabled
RAS Precharge Time	: 5T	Video BIOS Cacheable	: Enabled
RAS to CAS Delay	: 5T	Memory Hole at 15M-16M	: Disabled
CPU to PCI Post Write	: Disabled	Current CPU/FAN Speed	: 8 RPM
ISA Bus Clock Frequency	: PCICLK/4	Current CPU VCore	: 2.22 V
NAB Enable	: Disabled	Current +3.3 V	: 3.69 V
SDRAM CAS Latency	: 2T	Current +5 V	: 5.21 V
SDRAM WR Retire Rate	: X-1-1-1	Current +12 V	: 12.16 V
SDRAM Wait State Control	: 8MS		
RAMB Assertion Timing	: 2T		
CAS Precharge Time (EDO)	: 2T		
CAS Pulse Width for EDO	: 2T		
CAS Precharge Time (FP)	: 2T		
CAS Pulse Width for FP	: 2T		
Enhanced Memory Write	: Enabled		
Read Prefetch Memory RD	: Disabled		
CPU to PCI Burst Mem. WR	: Enabled		
MA Current Rating	: 8mA		
ACP Aperture Size	: 64MB		
		ESC : Quit	F1++ : Select Item
		F1 : Help	PU/PD/+/- : Modify
		F5 : Old Values (Shift)F2 : Color	
		F6 : Load BIOS Defaults	
		F7 : Load Setup Defaults	

Dikkatle yararlanın: Chipsetlere özgü ayarlarda yapılacak yanlış optimizasyon çabaları istenmeyen sistem kilidlenmelerine neden olabilir.

gelen bir çağrıyı gösterir ve PC enerji tasarrufu modundan uyandırılır. Software yönetimli ATX Power'a sahip bilgisayarlarda da hatta yarı kapalı durumdan bilgisayarı tekrar uyandırır.

IRQ 8 Clock Event / RQ 8 Break Suspend: Eğer bu ayarı "Enabled" yaparsanız, gerçek zaman saati bilgisayarı Suspend-modundan uyandırır, çünkü IRQ 8, gerçek zaman saatinin Interrupt'ıdır (RTC-Real Time Clock).

PNP/PCI Configuration: Kaynak Kontrolleri

PNP OS Installed: Bu madde altında "Yes"i ayarladığınızda, BIOS sadece Boot işlemi için gerekli donanımın kaynak dağılımı ile ilgilenecektir. Diğer parçaların konfigürasyonu için sonradan zorunlu olarak Plug & Play özelliğine sahip Windows 95 gibi bir işletim sistemine gerek duyulur.

Resources Controlled By: Burada "Auto" veya "Manual" seçeneklerinden birini tercih edebilirsiniz. (Kaynak dağılımının otomatik olarak BIOS veya en azından kısmen manuel olarak yapılması konusunda) ilk değinilen seçenek sadece PnP uyumlu parçalar kullanıldığında güvenilirdir. Buna karşılık daha eski ISA kartları kullanılıyorsa, manuel kontrol, ihti-

yaç duyulan kaynakların rezervasyonunu mümkün kılar (Bakınız "IRQ-x/DMA-x assigned to").

Reset Configuration Data: Bu seçenek genelde "Disabled" durumundadır. "Enabled" ile aktif duruma getirildiğinde, BIOS Setup' tan çıkıldıktan sonra, Reset sırasında bütün ECSD kayıtları silinir. Boot işleminin sonunda BIOS mevcut kaynakları tekrar tamamen dağıtır.

Burada öncelikle rezerv edilen kaynaklarla uygun ISA kartları değerlendirilmeye alınır. Sonra bunu Plug & Play parçaları izler. Yapılan sistem konfigürasyonu böylelikle gerektiğinde yeniden canlandırılabilir.

IRQ-x/ DMA-x Assigned To: Bu ayarlar sadece "Resources Controlled By" altında "Manual" seçeneği tercih edildiğinde ortaya çıkar. Bu ayarlar mevcut kaynakların "Legacy ISA" veya "PCI/ISA PnP" ile bir ISA kartına veya Plug & Play Resource Pool'a bağlanmasını mümkün kılar. Eski bir Sound Blaster 2.0 kartı için, örneğin Legacy ISA' da IRQ 5 ve DMA 1 ayarlanabilir.

PCI IRQ Activated By: Bu ayar mevcutsa, burada "Level" ve "Edge" seçenekleri tercih edilebilir. Normlara uygun PCI kartları normalde sinyal yüksekliğine göre uyandırır ve Inter-

rupt' la desteklenir (Level Triggering). Bundan sonra, birçok PCI kartı tek bir Interrupt hattını problemsiz kullanabilirler (Interrupt-Sharing). Bazı uyumsuz PCI kartları oyun kurallarına uymamaktadırlar. Böyle problemlili kartlar "Edge" seçeneğiyle zaptedilebilir.

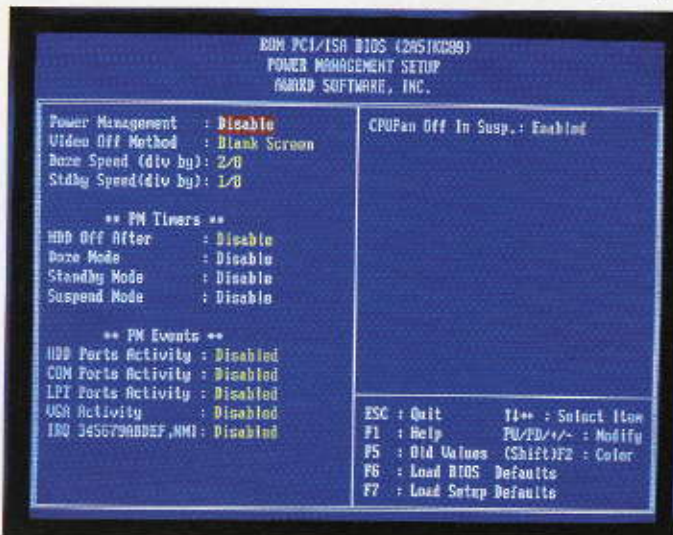
Slot x Using INT #: Bu ender seçenek, 4 PCI Interrupt'ından birinin belli bir PCI yuvasından birine atanmasına olanak sağlar. Böylelikle bu problemler Edge-PCI kartlarında giderilir. Normalde "Auto" ile yapılan otomatik dağıtım yeterlidir.

1st/2nd/3rd/4th Available IRQ: Bu çok ender bulunan seçenekte, eğer "Auto" ile yapılan otomatik düzenleme istenmeyen sonuçlar üretiyorsa, A'dan D'ye her dört PCI-Interrupt'ı için bir Interrupt düzenlemesi yapılabilir.

PCI IRQ Map To: Bu menü maddesinde 14 ve 15 numaralı IDE-Interrupt'ların düzenini seçebilirsiniz. Normal durumda bunlar "PCI Auto" ile mevcut bulunan Onboard-Controller'a verilmektedir. Bunun yerine PCI Controller kartının bir Slotunun da "ISA" ile ISA Controller'a verilmesi ayarlanabilir.

Primary/Secondary IDE INT #: Burada, Onboard Controller'ın veya uygun bir PCI kartının her iki IDE kanalından herbirinin hangi PCI Interrupt'ı kullanması gerektiği belirtilir. "A" ve "B" normaldirler.

Use MEM Base Addr: Bu seçenek Upper-Memory alanındaki bir ana bellek penceresinin rezervasyonunu mümkün kılar. Örneğin, bazı eski ISA network kartları. Burada "NA" (Not Available = mevcut olmayan) yerine bir başlangıç adresi verildiğinde, ihtiyaç duyulan bellek alanının büyüklüğünün ayarlanmasını sağlamaya yönelik "Used MEM Length" seçeneği karşımıza çıkar.

Çevre Bilinci: PC'nizin enerji tasarrufu yapmanızı istiyorsanız, bu bölümde ilgili seçenekleri bulabilirsiniz.

3. BIOS'un Update Edilmesi

Bundan üç yıl önce Flash-ROM yapı taşları ana platinlerde yer almaya başladı ve data kullanılan EPROM- ve EEPROM-Chip'lere kadar başlarda kararsız, sonraları hızlı bir şekilde yerlerini kaybettiler. Bunun için iki neden var. Birincisi, Flash bellek oldukça az bir masrafla programlanabilme ve tekrar silinebilme gibi teknik avantajlar sağlamaktadır. (E)EPROM'larda bu işlemler hem tamamen hem de parça bazında yapılabilmektedir. Böylelikle Flash bellekler kısmen daha yavaş olan ve bellek içeriğini elektrik akımı olmaksızın silmeyen RAM entegrelerine benzer. İkinci, Flash belleklerin programlanabilme ve tekrar silinebilme gibi teknik avantajlar sağlamaktadır.

Yeni İşlemler Yeni Belleğe İhtiyaç Duyarlar

Yeni çıkan Plug & Play fonksiyonu ESCD (Extended System Configuration Data) adı verilen kaynak yönetiminden gönderilen bilgiler için oldukça büyük bellek alanına ihtiyaç duymaktadır. Tampon destekli gerçek zaman saatindeki az Byte'lar bunun için çok az bir yer sunmaktadır. Burada BIOS'u Flash-ROM'a sokmak ve ESCD alanı ile entegre etmek, çözümü daha yakındır.

Yeniden yazılabilir bir BIOS yapıtışı aynı zamanda programlama Software'leri için de Update yapma imkanı sunmaktadır. Kullanıcı için bu bir avantajdır, çünkü bu Update bazı eski Board'lara yeni fonksiyonlar sağlamaktadır. Yeni işlemcileri somut olarak tanımayı ve yönetmeyi, CD'lerin Boot işlemi için seçenekleri, kullanılan Chipset'lerin optimal uyumu ile daha iyi verimi bunların arasında sayabiliriz. Masraflar düşüktür, çünkü neredeyse bütün Board üreticileri BIOS-Update bilgilerini ve programlama Software'lerini Internet'te ücretsiz olarak sunmaktadırlar. En iyisi BIOS-Update'inizi yapmak için harekete geçin artık: Öncelikle anakartınızın modelini ve BIOS versiyonunuzu belirleyin. Sonra yeni BIOS versiyonu arayın.

Şimdi gelin. Normalde bunu anakart üreticinizin Web-Server'ında Support alanında Download alanlarında bulursunuz. Anakartınızın kılavuzunda Flash-ROM'u yazma erişiminden koruyan ve Update'den önce çıkarılması gereken bir jumper'a sahip olup olmadığını öğrenebilirsiniz. DOS mo-

Check Sum'unu gösterir ve bellek tipini bildirir. Sonra size eski BIOS'unuzu saklamak isteyip istemediğinizi sorar. Bu tavsiye edilir, çünkü bazen yeniler problem çıkartmaktadır.

Y tuşuna basarak soruya olumlu cevap verin. Şimdi programlamadan önceki son sorgulama gelmektedir. Bu-

Yenileme: Bir Flash-Writer ile BIOS'unuzu güncelleyebilirsiniz.

duna geçin ve "format a: /s" komutu ile yeni bir disketi Boot edilebilir hale getirin. Yeni BIOS'u Flash-Software ile diskete kaydedin. Sonra bilgisayarı kapatabilir ve sonunda yeniden Boot edebilirsiniz. Siz yine de emin olmak için BIOS-Setup'a girin ve bütün ayarları kontrol edin.

BIOS'un Uygun Şekilde Güncellemesi

Boot'dan sonra sürücüsüz minimum bir DOS elde edersiniz. Sürücüsüz konfigürasyon mantıklıdır, çünkü istenmeyen adres kaymalarını ve Update işlemini rahatsız edebilecek diğer yan etkileri önler. Bu önemlidir, çünkü başarısız bir programlama işlemi BIOS'u neredeyse her zaman kullanılmaz hale getirir. Bu durumda ya Chip'i yeniden çıkarıp değiştirmeniz ve uygun bir programlama cihazında yeniden programlamanız ya da hemen üreticisinden yeni bir tane sipariş etmeniz gerekir. Güncelleme yazılımını, yani AWDFLASH'ı çalıştırın. İlk olarak Update'inizin dosya adını girmenizi isteyecek. Bundan sonra, program versiyona göre yeni BIOS'un

nu da onaylarsanız, Update başlar. Daha sonra program bilgisayarı Reset'leyerek yeniden başlatmayı talep eder. Bazı üreticiler BIOS-Setup'ına girmeyi ve Setup-Defaults'ları yüklemeyi tavsiye eder.

Konfor Tehlikeyi de Beraberinde Getirir

BIOS üzerindeki en basit yazma erişimi önce veya sonra bazı kötü deneyimlere yol açmaktadır. Mesela kısa bir süre öncesine kadar her ayın 26'sında BIOS'un üzerine yazan Windows 95/98 CIH virüsünü Board'unuzun BIO'u yazma korumalı yapan bir Jumper'la (eğer varsa) ve bu Jumper'a gerçekten de dikkat eden bir Flash entegresine sahipse, bu durumu atlattınız demektir, yoksa size yardımcı olacak şeyler, temiz yazılımlar kullanmanız ve uygun bir virüs tarama programı ile düzenli virüs kontrolü yapmanız ve virüs bekçileri yüklemenizdir.

Fakat Flash-Writer'ı pek hoş olmasa da BIOS için "Backup-Program" olarak kötüye kullanabilirsiniz. ☐

Derleyen Seda Danacı

Windows 98'in Açık Kapıları

Start

Exp

BURG

Windows 98 bir güvenlik sistemi olmaktan çok herkesin kolaylıkla girebileceği bir işletim sistemi. Tabii NT Server ile çalışan ağlarda durum biraz daha farklı. Veri kayıplarına karşı korunmak için yapmanız gerekenleri Windows 98 serisinin bu bölümünde bulabilirsiniz.

Windows 98 Serisi

9/98	Araçlar ve Programlar
9/98	Arayüzün Mükemmel Ayarı
10/98	Sistem Optimizasyonu
11/98	Gizli Fonksiyonlar
12/98	İnternet Bağlantısı
01/99	Sistem Güvenliği
02/99	Yamalar ve Hata Düzeltmeler

Sabit disk üzerindeki verilerinizin aniden kaybolmasının nedeni, küçük bir ihtimalle de olsa, Hacker saldırısı olabilir. Ama çoğunlukla bu kaybın asıl nedeni herhangi bir kullanıcı tarafından bu bilgisayarın yanlışlıkla silinmiş olmasıdır.

Windows 98'de bu gibi durumlara karşı güvenlik önlemleri mevcut. Sistem, verileri, uygulamaları ve tüm bilgisayarı korumaya yönelik mekanizmalarla donatılmış durumda. Tabii ki bu korunma yöntemleri yine aynı sistem içerisinde çalışmak durumunda.

Windows 98'in Güvenlik Anlayışı

Windows 98, NT 4.0 gibi baştan aşağı en yüksek güvenlik önlemleri ile donatılmadığı için sistemi korumak isterseniz, biraz daha fazla kullanıcı yardımı gerekecektir. İşte Windows 98'deki başka güvenlik önlemleri:

- **Sisteme girme kolaylığı:** Birden fazla kullanıcıya sahip bilgisayarlar da, bir kullanıcı yönetimi gereklidir. Bu sayede kimin hangi şifre ile bilgisayarı kullanabileceğini belirleyebilirsiniz.

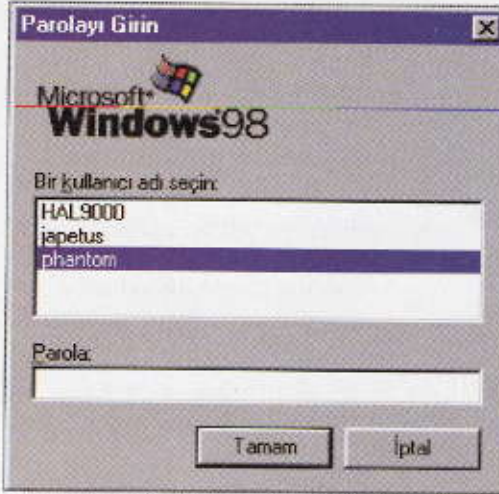
- **Paylaşımdaki kaynakları korumak:** Tüm sabit disk ağ üzerinden paylaşım açmak yerine, sadece belirli klasörleri paylaşım açmaktasınız. Bu klasörleri de şifre ile koruma altına alabilirsiniz.

- **Sistem bileşenlerini korumak:** Kullanıcı ya da sistem Windows 98 sistem bileşenlerini koruyabilir. Bu koruma sayesinde Windows sadece kullanıcının işine yarayabilecek bileşenleri ekrana getirir.

- **İnternet'ten gelebilecek tehlikelere karşı korunma:** İnternet Explorer 4.0x güvenlik derecesinin orta ve yüksek derecelerinde, Active X ve Java uygulama kodlarından kay-

Eğer kullanıcı yönetimi aktif ise, kimse bu pencereyi atlatamaz. Tüm kullanıcıların bütün haklara sahip olarak sisteme girebildiği Windows Oturumu Açma fonksiyonu da otomatik olarak kapatılacaktır.

Microsoft Family Oturum Açma fonksiyonun seçilmesinden sonra kullanıcı yönetimi de aktif olacaktır. Sistemin açılışında kayıtlı olan kullanıcıların bir listesi ekrana gelir ve kullanıcı kendi şifresini yazarak sisteme girebilir.

naklanabilecek sorunlar engelleniyor.

Kullanıcı Haklarını Düzenlemek

Windows 98 bünyesinde kullanıcıyı girişi (Login) ismine ve şifresine göre ayırt edebilecek uygulamalar mevcut. Sisteme dahil olan kişiye özel olarak haklar ve sabit disk, yazıcı, modem gibi aygıtları kullanabilme yetkisi de verilebilir.

Windows 98'e kullanıcı eklemek için: Denetim masası içerisinde bulunan Kullanıcılar simgesine çift tıklayın. Sonraki pencerede kullanmak istediğiniz kullanıcı ismini ve şifreyi girip onaylatın.

Şimdi ekrana kişiselleştirebileceğiniz Windows bileşenlerinin bir listesi gelecektir. Masaüstü klasörü ve belgeler menüsü, başlat menüsü, sık kullanılanlar klasörü, yüklenmiş Web sayfaları ve belgelerim klasörü gibi tamamen kişiye özel olarak tanımlanabilecek tüm seçenekleri işaretleyin. Eğer çalıştığınız dosyalar çok önemli bilgiler içeriyorsa bunun Başlat/Belgeler menüsünde görülmemesi veya Belgelerim klasörünün gizli olması çok daha güvenlidir. Son olarak "Geçerli Öğeler ve İçeriklerinin Kopyasını Oluştur" seçeneğini işaretleyin. Windows, seçmiş olduğunuz

tüm öğelerin (Başlat menüsündeki girişler, belgelerim ve sık kullanılanlar klasörleri gibi) kopyasını oluşturur.

Yeni Arabirim: Microsoft Family Oturum Açma

Her kullanıcı için özel olarak tanımlanan bu bileşenlerin tümü aynı yerde saklanıyor. Windows/Profiles klasörü içerisinde bütün kullanıcıları özelleştirdikleri tüm öğelerle beraber bulabilirsiniz. Diğer kullanıcılara ait profilleri görmek için yapmanız gereken tek şey aradığınız kullanıcıya ait klasörün üzerine çift tıklayarak içeriğini ekrana getirmek. Sisteme girer-

ken her kullanıcı için özel bir şifre girilmesi gerekirken, Microsoft, profil klasörlerini herhangi bir şifre ile korumak için uğraşmamış. Bu sayede sisteme bir kere dahil olduğunuzda, diğer kullanıcılar hakkında her türlü bilgiyi zorlanmadan elde edebilirsiniz.

Bu bilgilere zahmetsiz bir şekilde ulaşmanın bir yolu daha var. Eğer bilgisayar açılışta bir kullanıcı ve şifresi sormayan güvenli kipte açacak olursanız, aynı klasör içerisindeki tüm bilgileri görebilirsiniz.

Sistemde en az bir tane kullanıcı tanımlıysa, Microsoft Family Oturum Açma istemcisini yükleyebilirsiniz. Bunun için Ağ Komşuları simgesine sağ tuşla tıklayın ve Özellikler komutunu çalıştırın. Ekle/İstemci/Microsoft/Microsoft Family Oturum Açma seçeneğini işaretleyerek bu istemciyi yükleyebilirsiniz. Birincil Ağ Oturumu olarak da bu istemciyi seçecek

Geniştirilmiş Güvenlik

Eğer Windows 98'de birden fazla kullanıcı tanımlayacak olursanız o ana dek aktif olan bir çok uygulama otomatik olarak kapatılacaktır. Bir çok kullanıcı Ağ komşuları özellikleri penceresinde bulunan Birincil Ağ Oturumu için Windows Oturum Açma seçeneğini aktif hale getirir. Bu durumda sistemin açılış sırasında şifre veya kullanıcı ismi sorulmadan tüm hakları birinci kullanıcıya verir.

Kullanıcı yönetimi aktif olduğu andan itibaren bu seçenek kapalıdır. Bu kayıt olamayan kullanıcıların sisteme girmeyeceği anlamına gelir. Bir şifre girerek uygulamaların ve özel dosyaların güvenliğe olmasını sağlayabilirsiniz. Eğer bir NT Domain'e bağlanacak olursanız güvenlik önlemleri bir kat daha artacaktır. NT yeni kullanıcılardan bağılı olan sürücüler üzerinden paylaşımına açık klasörler için şifre talep eder. Eğer kullanıcı kayıtlı değilse, NT Server girişi iptal eder. Bu durumda yeni kullanıcı NT ağ üzerinde misafir statüsüne sahip olur.

Birinci Adım: Kullanıcılara Windows 98 içerisinde özel alanlar ayırın. Windows işaretleri seçeneklere göre kullanıcı öğe ayarlarını düzenleyecek ve sistem içerisinde özel alanlar oluşturacaktır.

olursanız, sistemin açılışında üzerinde kullanıcıların listesi bulunan Parolayı Girin penceresi otomatik olarak ekrana gelecektir. Burada istediğiniz kullanıcıyı seçtikten sonra şifre girmeniz sisteme girmeniz için yeterli olur.

Eğer kullanıcı değiştirmeniz gerekirse, bunu da kolaylıkla yapabilirsiniz. Bunun için ilk olarak Başlat düğmesine tıklayın ve <Kullanıcı İsmi> Oturumunu Kapat komutunu çalıştırın. Bundan sonra açık olan tüm uygulamalar kapatılacak ve kısa bir süre sonra Parolayı Girin penceresi ekrana gelecektir. Buradan istediğiniz kullanıcı profilini seçebilirsiniz. Kullanıcı değiştirmek için bilgisayarı yeniden başlatmaya gerek yok.

Denetim Masası içerisinde bulunan Kullanıcılar uygulamasını kullanarak, sisteme kullanıcı eklemeniz oldukça kolay olacaktır. Bunun için 128 karaktere kadar olacak şekilde, kullanıcı ismi, şifre ve kişiselleştirmek istediğiniz nesneleri belirlemeniz yeterli.

Peer-to-Peer Network Düzenlemek

İşyerinde veri alışverişinde bulunmak için elinde bir diskette dolaşarak vakit kaybet-

mek yerine, bilgisayarlar arasında bağlantı kurmak daha pratik bir yöntemdir. Windows 98 içerisinde küçük çalışma gruplarına yönelik Peer-to-Peer Network fonksiyonu standart olarak bulunur. Ağ özellikleri içerisinde bulunan Dosya ve Yazıcı paylaşımı sayesinde sabit diskiniz üzerinde bulunan klasörleri ve bilgisayarınıza bağlı bir yazıcıyı ağ komşularının kullanımına açabilirsiniz.

Bir klasörü paylaşım açmak için ilk olarak farenin sağ düğmesiyle üzerine tıklayın ve açılan nesne menüsünden Paylaşım... komutunu çalıştırın. Açılan pencere üzerinden erişim türlerini düzenleyebilirsiniz. Paylaşım açtığınız nesneleri herkesin görmemesi ya da değişiklik yap-

Güvenli Şifreler

Takma isim, çocuklarının isimleri veya doğum günleri en fazla kullanılan şifrelerdir. Şifre oluştururken sayı kullanmak isteyenler Unix soyundan gelen bazı kurallara uymak zorundadır. Bu işletim sisteminde oldukça kullanışlı ve çok zekice hazırlanmış bir şifre modeli mevcut.

Bu modele göre şifre dört ayrı yazım işareti türünden oluşuyor. Bir şifre içerisinde bunlardan en az üç tanesinin kullanılması gerekir:

- Büyük Harfler
- Küçük Harfler
- 0-9 Arasındaki Rakamlar
- Özel İşaretler

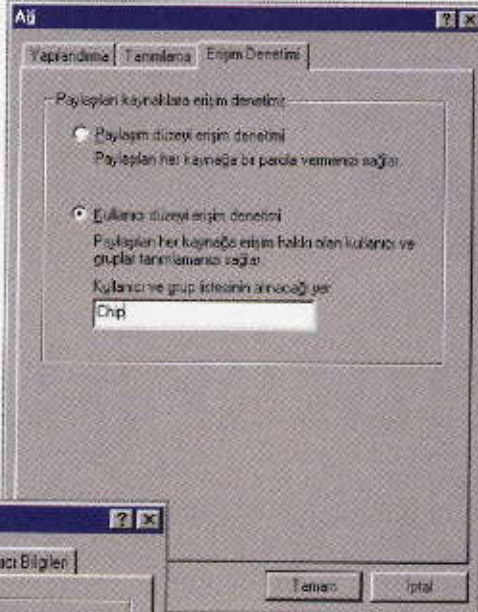
Unix biraz daha geliştirerek şifrenin en az altı karakterden oluşması gerektiğini söylüyor. Sistem bu girilen şifreyi kayıtlı olan isim ve kullanıcının tam ismiyle kıyaslıyor. Eğer şifre bunlardan birini içeriyorsa kabul edilmiyor.

Sistem güvenliğine önem veren Windows kullanıcılarının da bu şifre modeline riayet etmelerinde fayda var. "Ace&x34" gibi bir şifrenin Hacker programları tarafından çözülmesi oldukça zordur.

maması için parola verebilir veya salt okunur olarak açabilirsiniz. Eğer Peer-to-Peer Network'un yapısını gözönünde bulunduracak olursak, bu ağa dahil olan bir Windows sistemi ağ üzerinden gelebilecek saldırılara karşı pek güvenli değildir.

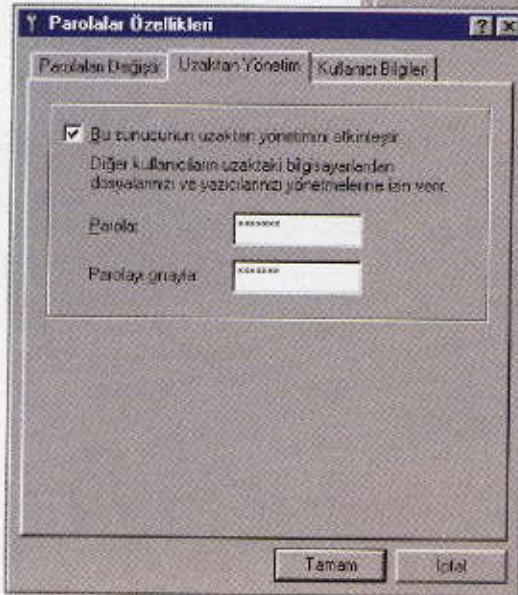
Büyük çalışma gruplarında veya güvenliğin ön planda olduğu verilerle çalışanlar için çok daha profesyonel olan Windows NT sunuculu bir ağ daha uygun olacaktır. Peer-to-Peer ağın çalıştığı paylaşım düzlemine erişimden farklı olarak, Windows NT erişim haklarını kullanıcının adı ve şifresine göre organize eder.

Windows kullanıcı düzeyi erişimi de destekler. Bunun için Ağ Komşularının Özellikler penceresini açın ve Erişim Denetimi kartını aktif hale getirin. Bu pencerede "Kullanıcı düzeyi erişim denetimi" seçeneğini işaretleyecek olursanız, Windows'un bir sonraki açılışında, üzerinde kullanıcı

Kullanıcı düzeyi erişim denetimi ile güvenli kullanıcı veri tabanı listesini NT sunucusuna ekleyebilirsiniz. NT ağı üzerinde yönetici tarafından belirlenen tüm haklara sahip olursunuz.

Uzaktan yönetim özelliğini kullanarak bağlanmak istediğiniz sistemin de bu fonksiyonu aktif olmalıdır. Aksi takdirde ağdan bir cevap elde edemezsiniz.

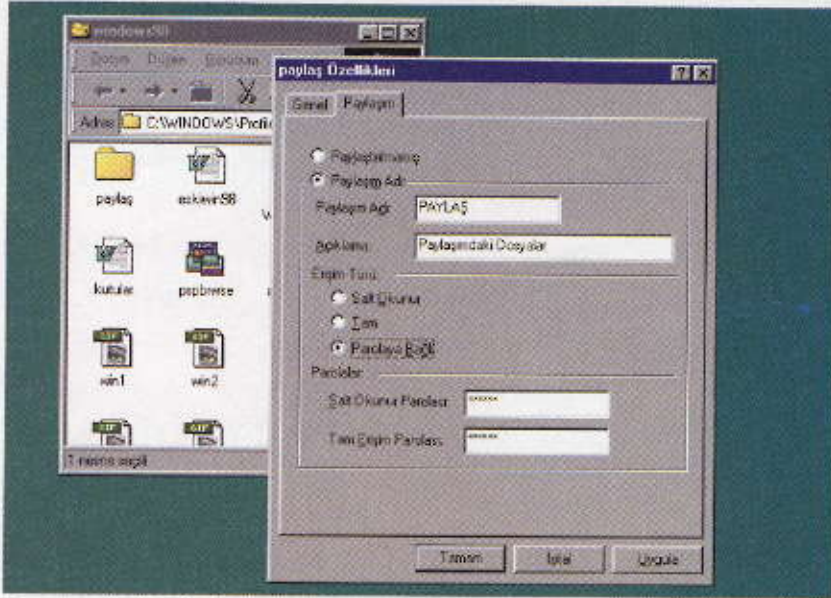

cıların bir listesi bulunan bir pencere açılacaktır. Bu erişim seçenekleri, paylaşımındaki nesnelerden bağımsızdır. Birden fazla kullanıcı sistemlerde bilgisayarın açılışında Family Oturum Açma penceresi ekrana gelir. Windows NT Server'a otomatik olarak kaydolar ve buradaki paylaşım açık nesneleri kullanıma sunar.

Bu iki yol arasında, şifrelerin işlevi konusunda bir fark mevcuttur. Paylaşım düzeyi erişim denetiminde pay-

la veri kaybı yaşanması kaçınılmaz olur. Ancak kaynaklarını düzenli kullanan ve paylaşımlarını tam olarak tanımlayan bir kullanıcı için durum farklıdır.

Bu amaçla, sunucu ve sistemleri ağ üzerinden yönetim seçeneği Windows 98'e eklenmiştir. Artık bir sisteme, daha önce anlatıldığı gibi, kullanıcı düzeyi erişim denetiminde girmek gerekli değil. Bunun için Denetim Masası içerisinde bulunan Paro-

Bu pencere üzerinden sisteminiz üzerindeki nesneleri paylaşım açabilirsiniz. Paylaşımındaki klasörlere şifre verecek olursanız, buradaki verilerin istenmeyen kişilerin eline geçmesini engelleyebilirsiniz.

laşılan her kaynağa bir şifre atanırken, kullanıcı düzeyi erişim denetiminde her kullanıcı için bir şifre atanır. Windows NT sistem içerisindeki kullanıcı veritabanının daha güvenli bir şekilde yönetildiği söylenebilir.

Uzaktan Yönetim ile Yüksek Güvenlik

Dosya ve yazıcı paylaşımı konusunda ağ üzerinde çok büyük problemler ortaya çıkabilir. Kullanıcıların bu konuda fazla bilgili olmaması yüzünden dosyalarına sahip çıkamaması nedenlerin başında gelir. Bunun sonunda korunmasız nesneler ve çok kolay aşılabilen güvenlik boşlukları ortaya çıkabilir. Verilerin bu şekilde korunmasız olması sonunda çok faz-

lalar uygulamasını çalıştırın ve açılan pencere üzerinden Uzaktan Yönetim kartını aktif hale getirin. Burada kullanıcıların bir listesi ekrana gelecektir.

Bu adımdan sonra Windows 98 donatıları içerisinde bulunan Ağ İzleyicisi yardımıyla bilgisayarınız üzerinden işlem yapabileceğiniz sunucuları görebilirsiniz. Dikkat: Ağ İzleyicisi sadece Microsoft ağı için dosya ve yazıcı paylaşımı yüklü olduğu sürece çalışır. Bu özelliği Ağ Özellikleri penceresinden yükleyebilirsiniz.

Bilgisayarı yeniden başlattıktan sonra Ağ Komşuları simgesine çift tıklayın. Çalışma grubundaki bilgisayarlar ekrana gelecektir. Uzaktan yönetimin aktif olduğu bilgisayarlar

Uzaktan Yönetimin Kurulumu

Windows 98'in Uzaktan Yönetim'ini, küçük bir ağdaki diğer kullanıcıların PC'lerini merkezi bir yerden mümkün olduğunca optimum bir şekilde konfigüre etmek isterseniz, etkinleştirmeniz gerekir. Böylece her bir ağ PC'sindeki paylaşımların keyfi olarak etkinleştirilmesinin önüne geçebilirsiniz. Zira bu işlem beraberinde güvenlik problemlerini ve istenilmeyen veri kayıplarını getirir.

Daha büyük bir Network'te Uzaktan Yönetim'in kurulması çok zahmetli olacaktır, bu yüzden bu hizmetin kurulması beklenildiği üzere ekonomik olmayaabilir. Üstelik ağdaki her PC bu tip bir işletim için hazır duruma getirilmelidir. Böyle bir durumda öncelikle ağa bağlı kullanıcılara Yazıcı ve Dosya Paylaşımı'nı sistemlerine kurma imkanı verilmemesi gerekir. Bunun için Windows 98 CD'si ile gelen POLEDIT programını kurabilirsiniz (sonraki sayfaya bakınız). Workstation'ların merkezi yönetimi için Zero Administration Kit uygundur, bunu Microsoft'un Web sitesinden ücretsiz indirebilirsiniz.

üzerinde çalışmak için: Bu bilgisayarlardan birinin Özellikler'ini açın ve Araçlar kartını aktif hale getirin. İlgili düğmeye tıklayarak bu bilgisayar üzerinde çalışmaya başlayabilirsiniz. Çalışmaya başladığımızda, ilk olarak diğer bilgisayarın kaynaklarını gösteren bir gezgin penceresi açılacaktır. Buradaki bir klasöre sağ tuşla tıklayarak paylaşım açabilir, kendi düzenlemelerinizi yapabilir ve daha sonra da diğer paylaşımları silebilirsiniz.

Ağ İzleyicisi ile Gelişmiş Korunma

Ağ Komşuları simgesine çift tıklayarak açın ve ekrana gelen pencerede bulunan bir bilgisayarın Özellikler penceresini açın. Araçlar kartını aktif hale getirin ve Ağ İzleyicisi düğmesine tıklayın. Bu pencere üzerinde hangi kaynakların paylaşımına açık olduğunu ve kim tarafından kullanıldığını görebilirsiniz. Bu uy-

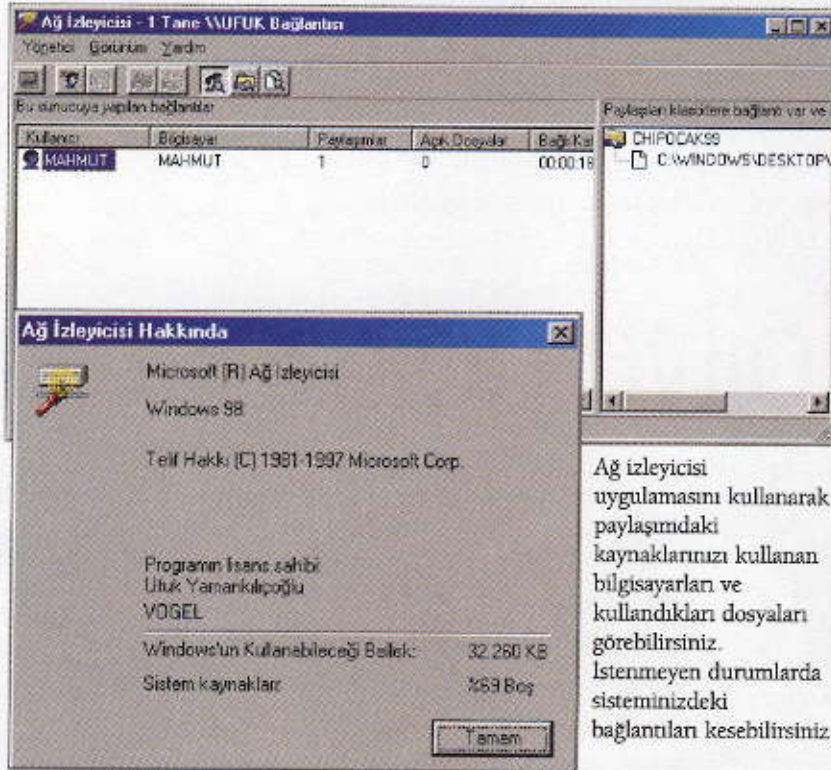
gulamayla bilgisayarınızın diğer kullanıcılar tarafından kullanılıp kullanılmadığını izleyebilirsiniz.

Eğer biri ağ üzerinden bilgisayarınıza bağlanacak olursa, Ağ İzleyicisi yardımıyla bunun kim olduğunu ve paylaşımındaki hangi kaynakları kullandığını görebilir ve eğer bunu istemiyorsanız, kullanıcının bağlantısını kesebilirsiniz. Bunun için kullanıcının üzerine tıklayın ve Yönetici/Kullanıcı Bağlantısını Kes komutunu çalıştırın. Ama bağlantıyı kesmeden önce kullanıcıyı uyarmakta yarar var. Çünkü eğer dosyaları sizin bilgi-

likleri komutunu çalıştırın. Özellikler penceresinden kaynağın tam, parolaya bağlı veya salt okunur olarak paylaşımına açılmasını sağlayabilirsiniz.

Sistem Yönetimini Düzenlemek

Windows 98'de sistem yönetimi, Registry içerisinde yapılan değişiklikler olarak tanımlanabilir. Bu değişikliklerin tümünün amacı, işletim sistemi ve Office 97 gibi büyük uygulama özelliklerinin çalışma alanında somut noktalara yerleştirilmesi.

sayarınızın üzerinden kullanıyorsa, bu işlem sonunda açık olan dosyalarını kaybedebilir.

Eğer paylaşım açtığınız dosyalar üzerinde hakimiyeti kaybetmeye başladığınızı düşünüyorsanız, Ağ İzleyicisi penceresinde "Paylaşımları Klasörleri Göster" düğmesine tıklayın. Bu sayede sisteminiz üzerinde paylaşımında bulunan tüm klasörleri aynı pencere içerisinde görebilirsiniz. Bu pencerede özelliklerini değiştirmek istediğiniz klasörü seçin ve Yönetici/Paylaşımları Klasör Özel-

likleri komutunu çalıştırın. Özellikler penceresinden kaynağın tam, parolaya bağlı veya salt okunur olarak paylaşımına açılmasını sağlayabilirsiniz.

Sistem Yönetimi Editörlerini Yüklemek

Microsoft'un geliştirdiği editörler yardımıyla her türlü yönetim özelliklerini düzenleyebilir ve eksiklerini tamamlatabilirsiniz.

Internet'te Güvenlik Boşlukları

Geçtiğimiz aylarda Internet Explorer 4'teki keşfedilen güvenlik boşlukları çoğu kişi için büyük sorun olmuştur. Ancak bu Bug'ların çoğu yakından bakıldığında son kullanıcılar için pek de büyük tehlikeler arz etmiyor. Bunun yanında Çevirmeli Ağ da bazı ilginçliklere sahip:

- Internet Explorer bir Çevirmeli Ağ bağlantısı mevcutken çıktığında Explorer'ı Task Manager'dan ([Ctrl+Alt+Del] ile) kapatmak mümkündür. Windows daha sonra masaüstünü tekrar Restore edecektir. Boş Sys Tray'li (saatin bulunduğu sistem çubuğu) olan yeni bir Görev Çubuğu ortaya çıkar, ancak Çevirmeli Ağ bağlantısından görünürde eser yoktur, oysa Internet bağlantısı devam ediyordur, Explorer'ı tekrar açarak bunu görebilirsiniz.

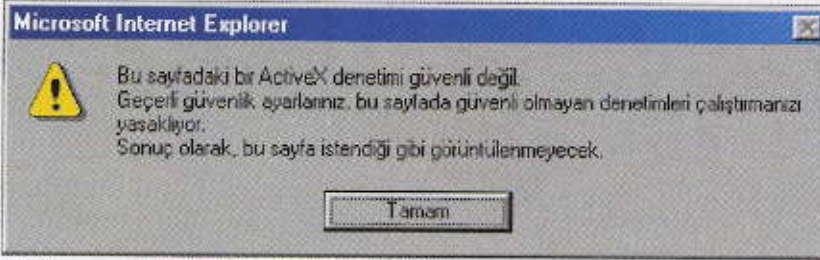
- Internet Explorer'da "Görünüm - Internet Seçenekleri - Güvenlik" ile değişik güvenlik ayarlarını yapabilirsiniz. Normalde "Orta (daha güvenli)" ayarlanmıştır. Yüksek (en güvenli) seçerseniz bile saldırılara karşı kesin bir koruma sağlamaz. Ayrıca bu güvenlik seviyesinde (Özel Ayarlar ile aksini ayarlamadığınızda) dosya transferi de mümkün değildir.

- Windows 98'in Çevirmeli Ağ'ında Bağlantılar - Ayarlar menüsünde "Çevirmeli Ağ kullanma isteğini sor" seçeneği mevcuttur. Ancak bu seçenek işaretli olsa bile Windows Explorer Internet'te bir adres girildiğinde de sizden bir onay beklemiyor.

- REGEDIT. Bu uygulama vasıtasıyla direkt olarak Registry içerisine girilebilir ve gerekli düzenlemeleri yapabilirsiniz. Bu uygulamada Registry parametreleri hakkında herhangi bir bilgi bulunmadığından, değişiklikler körü körüne yapılır. Bu nedenle oldukça riskli.

- REGEDIT32. Windows NT ile beraber gelen bu editör bünyesinde oldukça gelişmiş güvenlik önlemleri sunuyor. Ama kullanımı REGEDIT kadar karmaşık ve açıklama olmaması nedeniyle oldukça riskli.

- POEDIT. Windows 95/98 ve NT

IE 4.0x orta ve yüksek dereceleri güvenlik düzeylerinde sistemi şüpheli Active-x-kodlarına karşı koruma altına alır.

ile beraber gelen bu editör yardımıyla hiç zorlanmadan yönetim özellikleri üzerinde gerekli değişiklikleri yapabilirsiniz. Kutucuklar yardımıyla aktif olmasını istediğiniz özellikleri işaretleyebilirsiniz.

Windows 98'de bulunan Türkçe versiyonuna ek olarak www.microsoft.com/office/ork/appa/appa.htm sayfasında bulunan Office Ressource Kit'i (ORK) içerisinde bu editörün MS-Office tabanlı İngilizce versiyonunu bulabilirsiniz.

Windows 98 için olan Poledit standardı kurulumu dahil değildir. Bu uygulamayı yüklemek için Windows 98 CD-ROM'u bilgisayarın içindeyken Denetim Masası içerisinde bulunan Program Ekle/Kaldır uygulamasını çalıştırın. Windows Kur kartını aktif hale getirin ve Disketi Var düğmesine

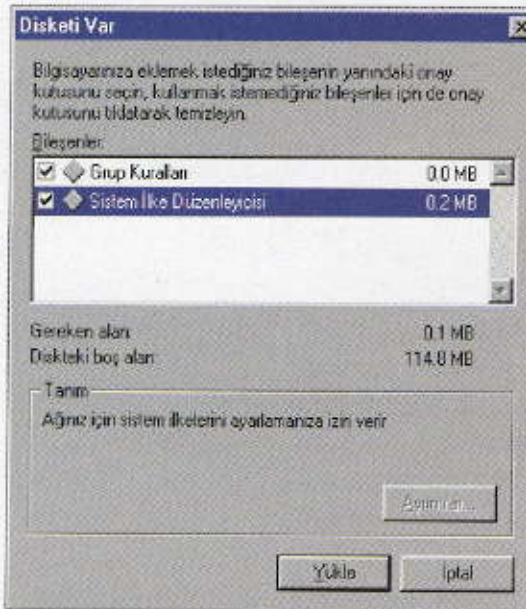
tıklayın. Gözet düğmesine tıklayarak CD-ROM üzerindeki "TOOLSRESKIT\NETADMIN\POLEDIT" klasörünü gösterin ve POLEDIT.INF dosyasını seçin. İki kere "Tamam" düğmesine tıkladıktan sonra ekrana gelen pencereden Grup Kuralları ve Sistem İlke Düzenleyicisi seçeneklerini işaretleyin. Yükle düğmesine tıklayarak işlemi tamamlayın. Artık Sistem İlke Düzenleyicisi'ni Donatılar/Sistem Araçları altından çalıştırabilirsiniz.

Yerel Windows 98'i Güvenlik Altına Almak

POLEDIT'in sisteme kurulumu sırasında iki temel fonksiyona sahip. Birbiri ile ilişkili olan bu iki fonksiyonu Dosya menüsü içerisinde bulabilirsiniz.

- **Yerel Saldırımlar.** Dosya menüsü altında bulunan Kayıt Aç komutunu çalıştırarak Registry'nin önemli parçalarının ekrana gelmesini sağlayabilirsiniz. Buradan özellikleri sisteme veya kullanıcıya göre değiştirebilirsiniz. Son olarak burada sisteme dahil olan (Birinci bölümde kayıt edilmiş olanlar) kullanıcılar arasında ayırım yapabilirsiniz.

- **Ağ Yönetimi.** Yerel saldırılara karşı Registry üzerinden korunma sağladıktan sonra, Yeni Dosya komutunu çalıştırarak Windows NT Server'a taşıyabileceğiniz özellikleri belirleyin. Bu sayede kullanıcı

POLEDIT editörünü sistem yönetimi haricinde ağ üzerinden kullanabilmek için Grup Kuralları uygulamasını da yüklemelisiniz.

ZAK ile Uzaktan Yönetim

Microsoft Zero Administration Initiative ile ağa bağlı Windows PC'lerinin yönetimini kolaylaştırmayı ve böylece Total Costs of Ownership'ı (TCO, toplam sahip olma maliyeti) mümkün olduğunca azaltmayı hedefliyor. Microsoft bu amaçla bir yazılım kiti hazırlamış, bunu <http://www.microsoft.com/windows/zak/zakw98reqs.htm> adresinden indirebilirsiniz. Yazılım NT Server ve ağa bağlı Workstation'lar için bir yönetim yazılımı içeriyor. Ek olarak sıkıştırılmış bir kitapçık ve yazılım mevcut, bunların yardımıyla yeni entegre edilecek Workstation'lar için otomatik bir kurulum yapılandırmak mümkün. Zero Administration Kit (kısaca ZAK) bir dizi göreve sahip:

- Kısıtlamalar: ZAK, masaüstünü ve kullanıcı öğelerini öyle saklamalı ki, kullanıcı sistem ve ağ ayarlarını hiçbir şekilde değiştiremesin.

- Yapılandırma: Bir şirketteki bilgisayarların masaüstlerini benzer şekilde yapılandırmak çoğunlukla mantıklı bir iş. Böylece belli kullanıcı gruplarına aynı araçları kullanıma sunmak ve eğitildikleri yazılımlarla çalışma fırsatını yaratmak mümkündür. Bu tip konfigürasyonlar ZAK ile sistem yöneticisinin bilgisayarından gerçekleştirilebilir.

- Merkezi veri kaydı: Her bilgisayar konfigürasyon verileri setine sahiptir. ZAK bu seti ileride sunucuda korumaya alınmış bir alana kaydeder.

- Yerel standartlar yok: Merkezi konfigürasyon verileriyle ZAK yerel bir makinede kurulu tüm standartları belirler.

- Belirli bir esneklik: Kullanıcılar teknik olarak gelişmiş kullanıcılar ZAK'ta Server üzerindeki başka yazılımlara da erişim sağlanabilir. Kullanıcılar arasında ayırım yapabilmek için ZAK iki profile çalışır, bu profiller başka konfigürasyonlar için yöneticiye örnek teşkil eder: AppStation ve TaskStation modları.

TaskStation sadece bir bilgisayarda belli bir işi gerçekleştiren kullanıcılar için tasarlanmıştır. Bu mod sadece bu iş için gerekli araçları kullanıma sunar. AppStation modu birçok uygulamaya ihtiyaç duyan gelişmiş kullanıcılara yöneliktir.

veya bilgisayarlara somut özellikler atayabilirsiniz. Ağa bağlanma sırasındaki NT Server ilgili özellikleri bilgisayara otomatik olarak atayacaktır.

Aslında POLEDIT'i kullanmak çeşitli varyasyonları kolayca deneyebilmek ve yerel bilgisayarın haklarını düzenlemek açısından oldukça kolay. İlk olarak uygulamayı ve daha sonra Dosya/Kayıt Aç komutunu çalıştırın. Pencere içerisinde iki yeni simge göreceksiniz: Yerel Kullanıcı ve Yerel Bilgisayar.

Yerel Kullanıcı simgesine çift tıklayın ve Kabuk/Kısıtlamalar girişini aktif hale getirin. İkinci seçeneği işaretledikten sonra "Tamam" düğmesine tıklayın. Değişiklikleri kaydetmek için Araç Çubuğu üzerindeki disket simgesine tıklayın.

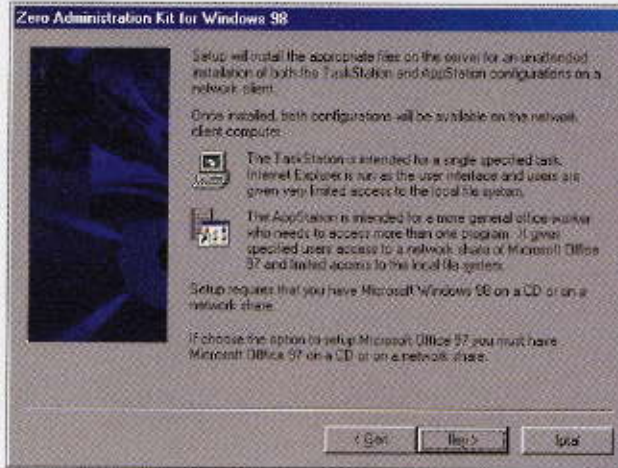
Şimdi küçük bir deneme yapalım. Başlat menüsü içerisinde Denetim Masası'nı çalıştırın. Ekrana bir uyarı gelir ve kısıtlamalar nedeniyle bu işlemin yapılamayacağını bildirir.

Böylece sisteminizi bu küçük saldırıdan korumuş oldunuz. Ama küçük ipuçlarını da gözardı etmemeniz gerekir. Örneğin Denetim Masası'na karşılık gelen {21EC2020-3AFA-1069-A2DD-080002B30309D} sayı kodunu kullanarak yeni bir menü girişi eklenebilir.

başka bir sisteme girdiyse, oradaki sistem veritabanı özelliklerini değiştirebilirsiniz. Bu, POLEDIT kullanarak uzaktaki bilgisayarlara da düzenleyebilirsiniz anlamına geliyor. Bunun için POLEDIT uygulamasını ve ardından da Dosya/Bağlan komutunu çalıştırın. Bağlanmak istediğiniz bilgisayarın ismini girin ve işlemi başlatın. Bunun için de çeşitli koşulların oluşması gerekir:

Bu özelliği işaretleyerek, kullanıcının Denetim Masası'na erişimini kaldırabilirsiniz.

Ağ Özelliklerini Düzenlemek

Eğer Windows 98 kullanıcısı olarak çok geniş bir ağa dahilseniz, POLEDIT özelliklerini genişletebilirsiniz. Dosya/Yeni Dosya veya Dosya Aç komutlarını kullanarak kullanıcılar ya da bir veya daha fazla Windows sisteminin dahil olduğu gruplar için veritabanı dosyası oluşturabilir, isterseniz de düzenleyebilirsiniz. Bu veritabanı dosyası .POL uzantılı olarak kaydedilir.

Bu POL dosyası yerel bilgisayardan bir başka bilgisayara bağlanmak istediğinizde Domain Server üzerine bırakılır.

Eğer uzaktan yönetim vasıtasıyla

POLEDIT uygulamasının ağ üzerinden çalıştırabilmesi için bazı şartların yerine getirilmesi gerekir. Bunun için hangi kullanıcı veya grubun uzaktan yönetim hakkına sahip olduğu açıkça belirtilmelidir.

POLEDIT'te Dikkat

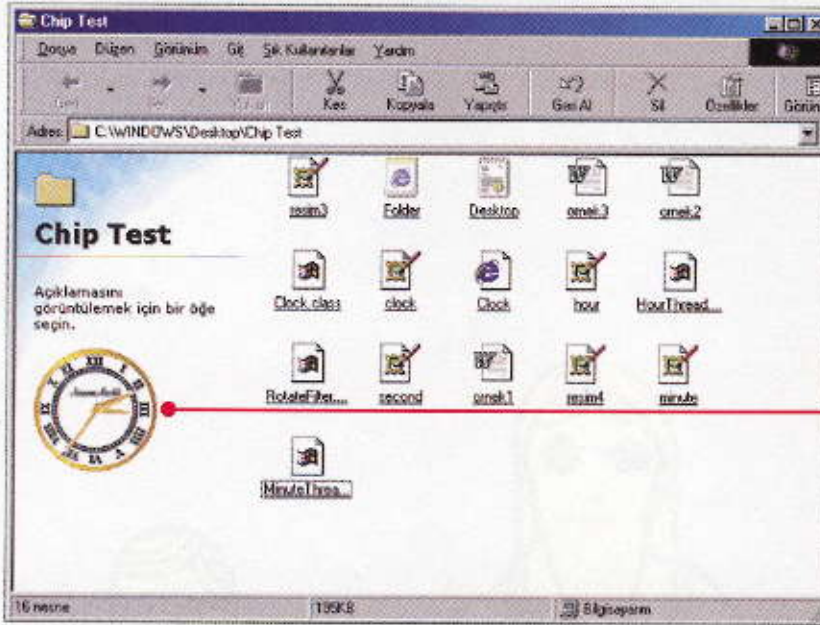
POLEDIT ile çalışırken programın büyük bir tehlikeyi beraberinde getirdiğine dikkat edin: Her bir seçeneği etkinleştirdiğinizde Registry'yi ve POLEDIT'i kendi erişimimize bile kapatmış olursunuz. Sonuç: Yapılan değişiklikler geri alınmaz, Windows'u komple yeniden kurmak zorunda kalırsınız. "Sadece izin verilen Windows uygulamaları çalışsın" seçeneğini ("Sistem - Kısıtlamalar" ile) mesela diğer uygulamalara erişimi iptal etmek için işaretlemeyen önce Sistem - Kısıtlamalar - Göster ve Ekle düğmelerine tıklayarak önce POLEDIT.EXE dosyasını ekleyin. Böylece ileride Sistem İske Düzenleyicisi'ne ulaşmanız mümkün olur.

- Her iki bilgisayar için de kullanıcı düzeyi erişim denetiminin açık olması gerekir.
- İlgili yerel kullanıcıya erişebilmek için kullanıcı profilinin aktif olması gerekir.
- POLEDIT.INF dosyasını yüklediğiniz klasör olan "TOOLSRESKIT\NETADMIN\POLEDIT" klasörü içerisinde bulunan GROUPOPOL.INF dosyasının da yüklenmiş olması gerekir. Bu sayede diğer bilgisayarlara düzenlemek mümkün olur.
- Son olarak girmek istediğiniz bilgisayarın şifre listesinde bulunduğunuz bilgisayar ve grubunun da dahil olması gerekir. ☐

Derleyen Kadir Tuztaş

Windows'a Yeni Yüz

Windows 98'in en önemli yeniliklerinden birisi Active Desktop. Bu özellik dizin görünümünün HTML ile programlanabilmesine olanak tanıyor. Bu bölümde CHIP dizinlerinizi nasıl biçimlendirebileceğinizi gösteriyor.

Windows 98'de HTML kodları ile dizinlerin görünümünü değiştirebilir ve Java Applet'leri ekleyebilirsiniz.

Windows 98 altında her dizinin 'Web Sayfası Olarak' gösterilmesini sağlamak mümkün. GÖRÜNÜM menüsünde 'Web Sayfası Olarak' seçeneğini işaretlediğinizde dizin penceresinin görünümü uygun şekilde değişiyor. Bu durumda pencerenin solunda bir logo ve dizinin ismi gösteriliyor. Sağ bölümde bir dosyayı seçtiğinizde, solda bu dosyanın ismi ve özellikleri belirleniyor. Resim dosyalarını seçtiğinizde ise ek olarak dosya içeriği küçültülmüş şekilde gösteriliyor.

Bu Web görünümünün ve fonksiyonların arkasında tamamen normal HTML kodları ve Javascript bulunuyor.

Uygun programlar sayesinde bu HTML kaynak kodlarına erişebilir ve böylece bir dizinin görünümünü ve fonksiyonlarını isteklerinize uygun

olarak değiştirebilirsiniz. Bu imkanı Windows 95 de sunmaktaydı, ancak imkanlar oldukça kısıtlıydı.

CHIP'in gösterdiği yöntemleri uygulayarak, HTML bilgisine ihtiyaç duymadan Active Desktop'dan faydalanabilirsiniz.

Dizin Biçimlerini İki Dosya Belirliyor

Windows 98'deki bir dizinin Web sayfası görünümü daha önce de söylendiği gibi bir HTML dosyasını temel alıyor. Bu HTML dosyası da aynı şekilde dosya görünümüne bağlıdır. Dosya isminin ve büyüklüğünün gösterimi gibi işlemler ise Javascript tarafından düzenlenir.

FOLDER.HTT ismindeki bu HTML dosyası, normalde C:\Windows\Web dizininde bulunur. FOLDER.HTT tüm dizinlerin biçimlerini belirler. Herhangi bir dizin içerisinde

'Görünüm - Bu Klasörü Özelleştir - Bir HTML Belgesi Oluşturmak veya Düzenlemek' seçeneğini işaretlediğinizde, Windows 98 DESKTOP.INI ve FOLDER.HTT isimlerindeki gizli dosyaları bu dizine kopyalar. WINDOWS GEZGİNİ bölümünde bu dosyaları göremiyorsanız, GÖRÜNÜM - KLASÖR SEÇENEKLERİ - GÖRÜNÜM - TÜM DOSYALARI GÖSTER seçeneğini işaretleyin.

Web sayfası görünümü Windows 98'de standart görünüm değildir. Bu görünüm genel olarak aktif durumda değilse, kaydetmiş olsanız dahi değişiklikleri gözlemleyemezsiniz. Şimdi bir dizin penceresinde GÖRÜNÜM - KLASÖR SEÇENEKLERİ - AYARLAR'ı tıklayın. Daha sonra 'Web içeriğini klasörlerde görüntüle' bölümündeki 'İçerisinde HTML olan tüm klasörleri' seçeneğini aktif duruma getirin.

sonra, eskiden olduğu gibi dosya bilgilerini görebilirsiniz.

Bir Dizin Açıldığında Program Çalıştırılması

Bir dizin, üzerine çift tıklanarak ya da Enter tuşu ile açıldığında, uygun programın da aynı anda çalışması nasıl olurdu? Bu sayede, örneğin metin dosyalarınızın bulunduğu dizini açtığınızda Word'u otomatik olarak çalıştırabilirsiniz. Bunun için yapmanız gereken FOLDER.HTT dosyasının Init() bölümüne birkaç satır eklemek. Bu fonksiyonu dosyanın üst bölümünde bulabilirsiniz:

```
function Init() {
// call our FixSize()
function whenever the window gets resized
```

```
    window.onresize=FixSize;
    FixSize();
    Info.innerHTML=L_Prompt_Text;
}
```

Fonksiyonun son satırı ile parantez işareti arasına aşağıdaki satırları ekleyin:

```
// Excel'in otomatik çalıştırılması
objExcel=new ActiveXObject ("Excel.Application");
objExcel.Workbooks.Add;
objExcel.Visible=true;
// Excel'in otomatik çalıştırılması sonu
```

Init() fonksiyonu dizinin her açılışında ya da güncellenişinde çalışır. Böylece belirtilen program da çalıştırılır. Ancak bu noktada ortaya bir problem çıkıyor: Windows 98 bu işlemi güvenli olmayan bir Active-X-Control olarak algılıyor ve bir güvenlik tehlikesine karşı uyarıyor. Bu sorgulamayı iptal etmek için ise Registry'de (Başlat - Çalıştır - regedit) küçük bir değişiklik yapmak gerekiyor.

Güvenlik sorgulaması ile ilgili anahtar HKEY_CURRENT_USER\Software\Microsoft\Windows\CurrentVersion\Internet Settings\Zones\0 bölümünde yer alıyor. Sağ kısımdaki 1201 ifadesinin üzerine sağ tuşla tıkladıktan sonra değerini 0 olarak değiştirin. Böylece Active-X uyarılarının

dan kurtulacaksınız. Internet Explorer'ın güvenlik ayarları bu değişiklikten etkilenmeyeceği için endişelenmenize gerek yok.

Programların Simge Üzerinden Çalıştırılması

Bir programın dizin açılınca çalışması yerine, dizinin Web bölümünde bulunan bir simge üzerinden çalışmasını da sağlayabilirsiniz. Bu noktada HTML'in formlarla ilgili komutları ve Javascript devreye giriyor.

Gerekli program kodunu 'Excel'in Simge ile Çalışması' kutusunda bulabilirsiniz. Bu satırları FOLDER.HTT dosyasındaki <!-- HERE'S A GOOD

PLACE TO ADD A FEW LINKS OF YOUR OWN--> satırının hemen altına ekleyin.

Burada Excel'in çalışması bir fonksiyon ile gerçekleşiyor. <input type=button...> ile tanımlanmış olan düğmeye tıkladığında fonksiyon çalışıyor. Bu düğme bir forma dahil. Bu nedenle <form> ve </form> komutları da kullanılıyor.

Dizin penceresine düğme yerine bir resim de yerleştirebilirsiniz; örneğin Excel simgesinin bir kopyası. Bu durumda onClick Event'ini şöyle kullanmalısınız:

```

```

Excel'in Simge ile Çalışması

```
<script language="JavaScript">
function excel () {
objExcel=new ActiveXObject ("Excel.Application");
objExcel.Workbooks.Add;
objExcel.Visible=true;
}
</script>
<form>
<input type=button value="Excel" onClick="excel()">
</form>
```

Dizinlere Ek Bilgiler

```
<html>
<head>
<style type="text/css">
h1 {font-family: "Futura Xbkl BT", "sans-serif"; color: "black";}
p, a {font-family: "Futura Bk BT", "sans-serif"; color: "maroon";}
p {font-family: "Futura Bk BT", "sans-serif"; color: "black";}
a:hover {color: "red"; font-size: 18;}
</style>
</head>

<body>
<table border="0">
<tr>
<td width="30%" valign=top></td>
<td width="70%"><h1>KurulumDizini</h1>
<p>Tüm programlar doğrudan alt
dizinlerden kurulabiliyorlar.</p>
<p><a href="install/programlar">Programlar</a><br>
Programlara ait kurulum dosyaları.</p>
</td></tr>
</table>
</body>
</html>
```


Her Dizine Bir Analog Saat

Windows 98'de Web sayfası görünümüne Java-Applet'leri eklemek de mümkün. Bunun en güzel örneklerinden birisi, her dizin penceresinde yeralan analog bir saat. Bu Applet'i www.chip.com.tr adresindeki Web sayfamızda bulabilirsiniz. Ayrıca Chip-Şubat '99 CD'sinde de yer alacak.

Applet'i şu şekilde ekleyebilirsiniz:

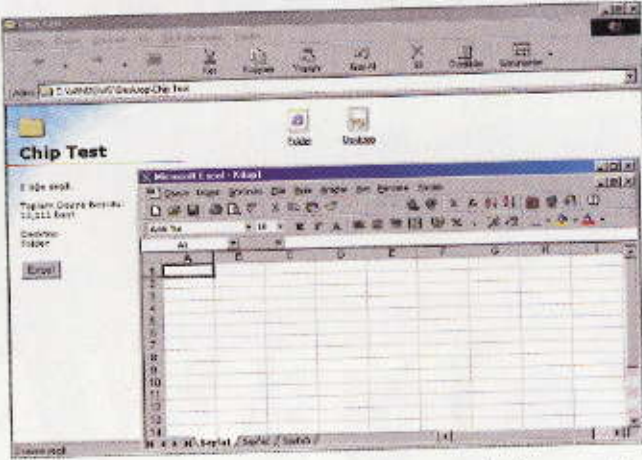
```
<br><br>
<applet
code=Clock.class
codebase=""
id=Clock
width=100
height=100
<param name=imageurl
value="">
</applet>
```

Bu kod için de en iyi yer `<!-- HERE'S A GOOD PLACE TO ADD A FEW LINKS OF YOUR OWN -->` satırının hemen altı. `<br>` ifadeleri saatin biraz aşağıda olmasını sağlıyorlar. Program kodu saatle ilgili dosyaların aynı dizinde olduğunu varsayıyor. Dosyaları farklı bir yere kaydetmek istiyorsanız, `imageurl` ve `codebase` parametrelerini değiştirmelisiniz. Örneğin şu şekilde: `codebase="c:\windows\desktop\java"` `<param name=imageurl value="c:\windows\desktop\java">`

Kurulum Dizinine Yardım Bilgileri Eklenmesi

Kullanıcıların bilgi edinebilmeleri için dizinlerin içerisine yerleştirilen çeşitli Readme dosyalarının, ağ üzerindeki kullanıcılar tarafından okunmaması ağ yöneticileri için gerçekten önemli bir sorun. Bu durumda bilgilerin doğrudan kullanıcının karşısına çıkmasını sağlamak gerekiyor. Bunun için yapılması gereken şey ise gereksiz dosyaları atıp Hyperlink'ler ile dizin içerisine bilgileri yerleştirmek.

Bu operasyon için FOLDER.HTT dosyasına eklemeler yapmak pek anlamlı olmayacaktır. En iyisi yeni bir

HTML dosyası oluşturmak ve DESKTOP.INI dosyasında bunu Web sayfası görünümü için geçerli hale getirmek. Bunun için gerekli olan program kodunu 'Dizinlere Ek Bilgiler' kutusunda bulabilirsiniz.

INSTALL.HTML dosyasının kodu bir kurulum dizinleri grubunun en üst düzeyi için geçerli. Kod sayesinde, sadece dizinlerin gösterilmesi yerine, pencere içerisinde bu dizinler için birer Link ve açıklama bulunuyor. İlk olarak `<style>` ve `</style>` komutları arasında Link'lerin ve yazıların biçimleri belirleniyor. `<h1>` (font-family: "Futura Xbkl BT", "sans-serif"; color: "black") satırı, `<h1>` ile tanımlanan tüm yazıların Futura yazı tipinde, kalın ve siyah renkte gösterileceğini belirtiyor. Yazı ve Link'lerin bu yazıtipine sahip olmayan bilgisayarlarda da gösterilmesi için 'Futura Xbkl BT'den sonra 'sans-serif' yazıtipi de belirtiliyor.

`'a: hover {color: "red"; font-size: 18}'` satırının oldukça şık bir etkisi var. Fare imleci bir Link'in üzerine geldiğinde, bu ifade sayesinde Link'in görünümü değişiyor. Örneğimizde renk kırmızıya dönüşüyor ve yazı büyüklüğü 18 punto oluyor.

`<body>` bölümünde sayfanın görünen bölümleri yer alıyor. Bir tablo içerisine ilk olarak `` komutu ile bir logo yerleştiriliyor. Daha sonra tablonun ikinci hücresine kurulum dizinleri için Link'ler ve kısa açıklamalar koyuluyor. Bu Link'lere tıkladığında seçilen dizinin içeri-

Bir tıklama ile Excel'i dizin içerisinde çalıştırabilirsiniz.

ği aktif pencerede gösteriliyor.

Bu HTML dosyasını ana kurulum dizininize kopyalayın ve burada bir DESKTOP.INI dosyası oluşturun. Bunun için dosyayı başka bir dizinden kopyalamanız yeterli. Şimdi DESKTOP.INI dosyasını açın ve PersistMoniker kısmına yeni dosyayı ekleyin:

PersistMoniker=file:///install.html

Artık dizin standart Web sayfası görünümünde değil, HTML dosyasında tanımlanan şekilde gösterilecek. HTML dosyası kullanılmasının küçük bir yan etkisi var: 'Görünüm - Bu Klasörü Özelleştir - Bir HTML Belgesi Oluşturmak veya Düzenlemek' seçeneğini tıkladığınızda, bundan böyle 'Not Defteri' yerine 'Front-Page Express'in HTML editörü açılacak.

Dizin İçeriğinin de Gösterilmesi

Dizin içeriğinin tamamen yokolmasını istemiyorsanız, HTML dosyasına bir dizin görünümü daha ekleyebilirsiniz. Bunun için `</table>` ve `</body>` Tag'larının arasına şu satırları ekleyin:

```
<hr>
<p><object id="FileList" classid="clsid:
1820FED0-473E-11D0-A96C-
00C04FD705A2" align="baseline" border="0" width=100% height=60 tabindex="1"></object></p>
```

Gökhan Sungurtekin
sgokhan@chip.com.tr

Linux'ta Ağ Servisleri Kurulumu ve İşletimi

Hızla gelişen Linux İşletim sistemi'nin en çok başvurulacak özelliklerinden olan ağ servislerinin kullanımını bu yazı dizisiyle öğrenebilecek, kendi Internet servislerinizi verebilecek duruma geleceksiniz.

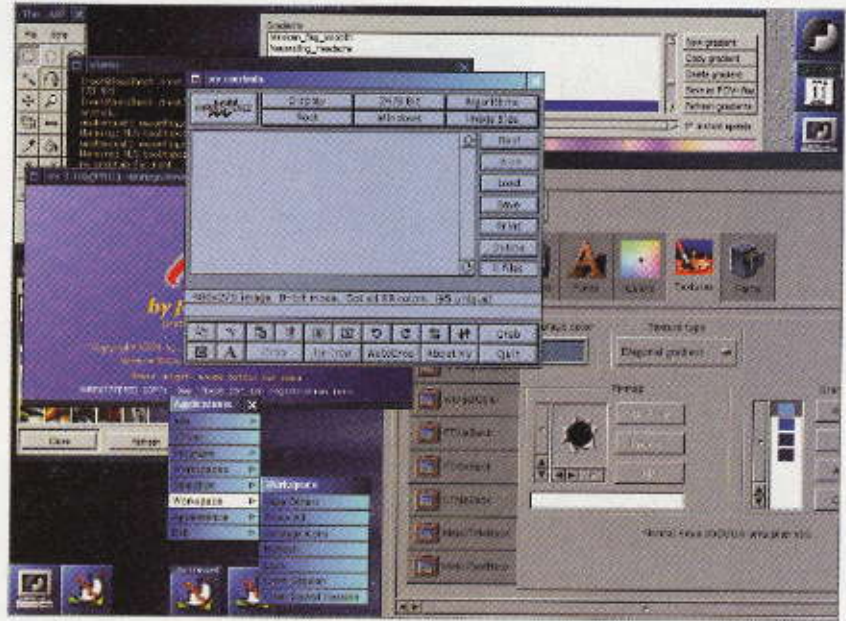
Bu ay ağ servislerine genel olarak bir bakış yaptıktan sonra, gelecek aydan itibaren web, ftp, DNS gibi belli başlı tüm servislerin kurulumu ve konfigürasyonuna göz atacağız.

Önce Linux'un destek verdiği protokollerin ve ağ hizmetlerinin en önemlilerini inceleyelim. Tüm protokoller ve servislere yer vermemiz, kısıtlı imkanlarımız dolayısıyla mümkün olmadığı için en sık kullanılan servisleri göreceğiz.

Linux'un Desteklediği Protokoller

TCP/IP: Internet'in araştırma ağından tüm dünya tarafından kullanılan çok amaçlı ağı dönüşmesinde en çok etkisi olan protokol TCP/IP'dir. Açık gelişimi nedeniyle (geliştirilirken hiç bir özelliği gizli kalmamıştır) binlerce programcı tarafından incelenmiş, hatalarından ayıklanmış ve bugün kullandığımız hale gelmiştir.

IPX: Linux, IPX protokolünü destekler ve Novell uyumlu bir geçit olarak birden çok IPX segmentleri arasında geçit görevi görebilir. Ayrıca bir Novell sunucusuyla yazıcı ve disk paylaşımı da yapabilir. Bunun anlamı, yerel ağınızdaki Linux'un tüm temel özellikleriyle bir Novell yazıcı ve dosya sunucusu olarak davranabilmesidir. **Appletalk:** Linux, AppleTalk protokolü konuşan Apple istemcilerine yazıcı ve dosya sunuculuğu yapabilir. **SMB:** SMB protokolü yardımıyla Li-

Apache www sunucusu yapılandırmasını kolaylaştıran Comanche grafik arayüzü

nux, bir NT sunucunun yerini alabilir. Böylece bir ağ üzerindeki tüm Windows makinalara disk ve yazıcı servisi verebilir. Lisans ücreti de vermek zorunda kalmazsınız. Linux, NetBEUI desteğini TCP/IP üzerine bindirerek verir. Bununla ilgili geniş içerikli bir sayfaya <http://samba.anu.edu.au/samba> (Samba ana web sayfası) adresinden ulaşabilirsiniz. Aynı sayfadan, sambayı bir kaç fare tıklamasıyla yapılandırabileceğiniz arayüzler de indirip kurmanız mümkün.

İşletim Sisteminin Özellikleri

Yönlendirme: Linux, bir geçidin

(router) veya bir köprünün (bridge) yaptığı IP paketi yönlendirme işlemini gerçekleştirebilir, bu yönüyle ağlarda bu iki cihazın yerine geçebilir. Ülkemizde özellikle üniversite ve internet servis sağlayıcılarında Linux'tan geçit olarak sıkça yararlanılır.

Güvenlik duvarı (Firewall): Internet bağlantısı yapan kurumlarda güvenlik sorunu, üzerinde düşünülmesi gereken bir madde olarak ortaya çıkar. İstenmeyen paketlerin elenmesi, daha içerideki alt ağlara ulaşabilecek davetsiz misafirleri engelleyebilir. Linux'ta bir dizi kurallar zinciri belirleyerek güvenlik duvarınızı kurabilir ve belli başlı Internet servisi ▶

dışındaki servislere kapınızı kapatabilirsiniz. Bunun yanında makina-ya ulaşan her paketin özelliklerini, ne-reden geldiklerini ve içeriğini kayde-debilir, istatistik tutabilirsiniz.

IP gizleme: Bir tek IP adresine sahip olup, bu IP üzerinden birden fazla makina-ya Internet'e bağlamak isterse-niz kullanabileceğiniz teknolojinin adı IP gizlemedir (IP Masquerading). Eger benim gibi evinizde iki makina-mız varsa bir tanesinde Linux çalıştı-rarak Internet'e her ikisini de bağla-yabilirsiniz. Arkada kalan makinanın IP adresi dışarıdan görülemeyecek, bu makina-ya Internet'e çevirmeli ağ üzerinden bağlanan Linux'un IP ad-resi kullanılarak erişilebilecektir. Bi-raz karışık mı oldu? IP Masquerading Resource Home Page'e (<http://ip-masq.home.ml.org>) bağlanarak daha

Linux'ta desteklenen protokoller ve işletim sistemi özellikleriyle ilgili merak ettiğiniz sorular için,

<http://www.btc.gatech.edu/net/management/linux>

(Linux ağ servisleri sayfası)

<http://www.metu.edu.tr/ldp/HOWTO/NET-3-HOWTO.html>

(Linux networking HOWTO)

adreslerinden detaylı bilgi alabilir-siniz. Burada ağ arayüzlerinizin, et-hernet sayfalarımızın konfigürasyo-nundan PPP bağlantısına, ATM'den Samba'ya kadar hemen her konuda detaylı bilgi bulmanız mümkün.

Linux'taki Internet Servisleri

Linux'ta verilen Internet servisleri basit ev kullanıcısından, üniversite-deki yerel ağı denetleyen kişiye kadar

her kesimin ilgisini çeker. Zira bu işle-tim sistemi kurul-duğu anda tüm servisleri vermeye hazır bir halde olur. Tek yapılması gereken, basit bir kaç ayardır.

Linux, kurumsal Internet/Intranet bağlantıları için de çok kullanışlı ve ucuz çözümler üretir. Kendi web sayfasını yapmak,

elektronik ticarete atılmak ve güven-li alış-veriş servisi vermek için Li-nux'ta GNU lisansı altında çok çeşit-li programlar mevcuttur.

Aşağıda verilen Internet servisleri-nin tam olmayan bir listesini görebir-siniz. Bu servislerin hemen hemen tamamı Linux dağıtımlarıyla birlikte gelir.

- DNS (Domain Name Service)
- NIS (Network Information Service)
- SNMP (Simple Network Manage-ment Protocol)
- FTP sunucu (File Transfer Proto-col)
- WWW sunucu

RedHat control-panel programının açılış ekranı

- Mars (Novell sunuculuk)
- Samba (NT sunuculuk)
- Appletalk sunucu (MacOS işletim sis-temi için disk ve ya-zıcı servisi)
- Bootp sunucu (Disksiz makinalara sunuculuk)
- News sunucu (Haber öbekleri)

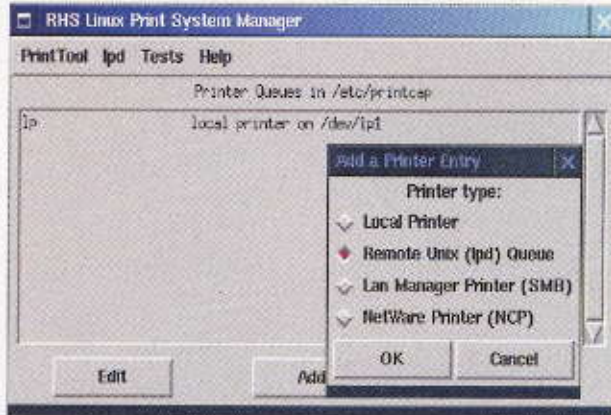
Linux altında ağ servislerinin yapı-landırılmasını sağ-layan bazı program-lar vardır. Bunlar-dan en geniş kap-samlısı Linux-conf'tur. Linuxconf yardımıyla yönlendirme, DNS, web, ftp, kullanıcı ayar-ları, SLIP, PPP, IP Alias, LILO, yazıcı gibi tüm önemli ayarlamaları yapabi-lirsiniz.

Linuxconf'un Türkçe desteğinin olmaması bir dezavantaj, ancak bu konuda çalışmak isteyen Linux kul-lanıcılarının her zaman yardım bekle-niyor.

Linuxconf yanında, RedHat firması tarafından geliştirilen ve RedHat Li-nux sürümü ile birlikte gelen control-panel programı ise biraz daha az yetenekli ama kolay kullanımlı görü-nüyor. Control-panel ile modem, ya-zıcı, çekirdek, kullanıcı, WWW ve ağ ayarları yapılabilir.

Gelecek ay Linux'ta, kendi ağını yönetmek isteyenlere yönelik olarak DNS ayarlarının nasıl yapıldığını gös-tereceğiz. ☐

Gökem Çetin
gorkem@linux.org.tr
Mustafa Başer
mbaser@sosis.obl.bilkent.edu.tr

Control-panel altından çalıştırılan ve yazıcı ayarlarının yapılmasını sağlayan pencere.

geniş bilgi alabilirsiniz.

Aliasing: Bir makinanın birden fazla IP adresi ve adı olmasıdır. Normal-de Linux'a bağlayacağınız bir ether-net kartına tek IP verebilecekken çekirdeği derlerken vereceğiniz IP Ali-asing desteği ile 255 IP numarasına kadar tanımlama yapabileceksiniz. Bu özelliğin en sık kullanım alanı, bir makina üzerinde kurulan birden fazla web sayfasıdır. Özellikle Internet Cafe'ler, servis sağlayıcılar sıkça IP Aliasing çözümüne başvururlar. <http://www.metu.edu.tr/ldp/HOWTO/mini/IP-Alias.html> adresinden daha geniş bilgi alabilirsiniz.

Aura ile Sınırsız Yaratıcılık

3D Platformunun en iyi programlarından biri olan Lighwave'in yaratıcısı Newtek, son ürünü olan Aura ile oldukça iddialı

Bazı programlar vardır. Gördüğünüzde hayranlık duyar-sınız. Ah bu program benim olsa neler yaparım neler, diye düşünüp hayal kurarsınız. İşte Aura öyle bir program. Aura'yı, Lighwave gibi "klas" bir programı yaratan Newtek firmasının üretmiş olması, gayet mantıklı. Doğrusu Newtek işini iyi biliyor. Eğer elinizde sizi mutlu edebilen bir animasyon programı varsa, ihtiyacınız olan, gerçek anlamda bir boyama ve Compositing programıdır. Aura bu konularda rakip tanımayacak kadar başarılı. Bu arada boyamadan kastımız tabii ki 2D boyama. Fakat Aura'nın yeni çıkacak sürümünde Lighwave'in obje formatı olan .lwo objelerini gerçek zamanlı

boyamak mümkün olacak.

Yeni ve Becerikli Bir Boyacı

Aura için boyama programı demiş-tik. Evet programı ilk gördüğümüzde bir iki Mouse hareketinden sonra in-sanda uyanan kani, bunun bir nevi Paint Shop Pro ya da Fractal Design Painter gibi bir program olduğu yönünde. Fakat bu gafletin farkına varmak çok sürmüyor. Aura tahmin edebileceğiniz tüm 2D boyama olanaklarına sahip. Suluboya, yağlıboya, tebeşir ya da guaj gibi artık standart hale gelen boyama araçları, programda mevcut. Ayrıca bu araçların ıslaklık modunda kullanılabilmesi de iyi bir özellik. Bu şekilde sayısız varyasyon elde edilebiliyor. Painter kullanıcıları bu özelliğe Paper Wetting olarak aşina olabilirler. Enteresan olan, programın standart boyama programlarından farklı olarak, ekranda gerçekleştirdiğiniz işlemleri anime edebilmesi. Bu özelliği görünce insan programı kafasında bambaşka bir yere koyuyor. Tahmin edebile-

ceğiniz gibi bu şekilde çizgi film yapmak bile çok kolay. Televizyonda sık sık rastladığımız kendi kendine yazan yazılar ve benzeri logo animasyonları, Stroke Recorder filtresi sayesinde basitçe hazırlanabiliyor. Üstelik bu filtre ile fırça darbelerinizi kaydederek, başka çizim araçlarına da otomatik olarak uygulamanız mümkün.

Programın grafik tableti kullanıldığında, basınca duyarlı olarak çizim yapılabilmesi pek şaşırtıcı değil. Fakat çizim araçlarının Mouse hareketlerinin hızına göre çalışması oldukça ilginç. Böylece program, agresif fırça darbelerini, sakın dokunuşlardan ayırd edebiliyor. Bir anlamda kullanıcı, farklı ruh hallerini de çizimleriyle birlikte bilgisayar ortamına aktarmış oluyor.

Aura'nın Gelişmiş Katmanlama Özellikleri

Photoshop ya da Paint Shop Pro 5.0 kullandıysanız, katman (Layer) nedir bilirsiniz. Bilmeyenler için söyleyelim. Katmanlar, resmin farklı bölümleri üzerinde bağımsız olarak çalışmamızı sağlayan tabakalardır. Farklı resimleri farklı katmanlara koyarak, herhangi bir arkaplan önünde birbirinden bağımsız olarak manipü-

Aura'nın arabirimi. Kesinlikle bir Newtek klasiği.

le edebileceğiniz tabakalara sahip olursunuz. Aura, katmanlama olarak gelişmiş özelliklere sahip. Çünkü animasyon özellikleri sayesinde, desteklenen 999 katman, birbirinden bağımsız olarak anime edilebiliyor. Tüm bunlar için günümüzde artık standart hale gelmiş sistemlerin yeterli olması ise programın bir başka artısı.

Aura'da Filtreler ve Scriptler

Aura, sahip olduğu bir sürü filtre- nin yanında, Photoshop filtrelerini de kullanabiliyor. Bunun dışında resminizin istediğiniz bir bölümünü fırça olarak atayabilir ve bu şekilde kullanabilirsiniz. Amiga kullanıcıları, bu özelliği Deluxe Paint programından hatırlayacaklar. Programın George adında bir Script dili var. Bu dili kullanarak kullanıcıların kendilerine özel eklentiler yaratması mümkün. Programla gelen yaklaşık 80 örnek Script uygulaması var. Bazılarının

Aura standart 2D araçlarının yanında bir çok özelliği bünyesinde toplamış.

gerçekten ilginç olduğunu söyleyebiliriz. Bu Scriptlerden, Magic ile ani ışık patlamaları yaratabilir, Light ile sayısız ışık efekti gerçekleştirebilirsiniz. Aura'nın el kitabında bu Script ile ilgili bir çok örnek ve açıklama mevcut. Aura, Particle Lab adında hoş bir eklentiye de sahip. Bu eklentiyle hareketli görüntülere patlama ya da duman gibi efektler eklemek çok kolay.

Üretici firma Newtek olunca, insan ister istemez programı 3D animatör

Keying, farklı video görüntülerini birleştirmek için sıkça kullanılan bir yöntemdir. Tom Hanks'ın John Lennon ile konuşması ya da, Mirkelam'ın Atatürk'ün sigarasını yakması, bu teknik ile kolayca gerçekleştirilebilir. Kamera hareketleri bu aşamada çok önemli olabilmekte.

gözüyle inceliyor. Fakat programda 2D animatörler de düşünülmüş. Üzerinde çalışılan karenin aynı anda 7 kare öncesi ve 7 kare sonrasının izlenilebilmesi, kuşkusuz 2D animatörler için büyük kolaylık.

Aura'nın Zengin Keying Olanakları

Keying, profesyonel olarak video prodüksiyonu ile ilgilenenlerin sık kullandığı bir özellik. Farklı görüntüler üst üste bindirmek için bir çok teknik kullanılabilir. Durağan sahnelerde bu çok kolayken, hareketli sahnelerde dikkatli bir çalışma ve teknik bilgi gerekir. Aura, Chroma, Luma ve Color Keying olmak üzere 3 farklı Keying olanakları sunuyor. Chroma Keying ile hareketli bir görüntü üzerindeki istediğimiz bir renk ve tonları seçilebiliyor. Bu şekilde mavi ya da yeşil bir arkaplan ile çekilen görüntüler, kolayca başka görüntülere bindirilebiliyor. Arkaplan rengi olarak mavi ya da yeşil kullanmasının sebebi ise, bu renklerin "normal şartlarda" insan cildiyle oluşturduğu yoğun kontrast. Chroma Keying'in değişik bir kullanımı da görüntü üzerinde özellikle istenen bazı kısımların yok edilmesi. Örneğin mavi arkaplan ile yapılan bir çekimde aktörün mavi eldivenler giymesi, final görüntüsüne elleri olmayan bir adam olarak yansıtacaktır. Bu şekilde oldukça ilginç efektler yaratılabilmekte.

Son olarak, bu teknikte ışık kullanımının çok önemli olduğunu belirtelim, mavi ya da yeşil arkaplanlarla yapılan çekimlerde, arkaplanda oluşacak münasebetsiz gölgeler, bir çuval inciri kolayca berbat edebilir.

Aura'nın desteklediği diğer bir Keying tipi olan Color Keying ile hareketli bir görüntü üzerindeki sadece bir rengin seçilmesi mümkünken, Luma Keying ile parlaklığa göre Keying olası. Aura, işlevi gereği geniş bir dosya formatı desteğine sahip. Ayrıca farklı çözünürlüklere sahip dosyalarla çalışırken, bazı kolaylıklar da düşünülmüş. Kutudan programın hem Intel hem de Alpha versiyonu çıkıyor.

Program gerek video görüntülerinin üst üste bindirilmesi, gerekse boyama ve efekt olanaklarıyla oldukça becerikli.

Genel olarak oldukça başarılı olarak niteleyebileceğimiz programın Türkiye'deki yetkili dağıtıcısı, Lightwave'in de dağıtıcısı olan A.G.F. adlı firma. ☐

Sahin Eksioğlu
esahin@chip.com.tr

Ayın Shareware'leri

Yazılımsız bir bilgisayar direksiyonsuz bir otomobile benzer. Fiyatları çok yüksek olan bazı yazılımlar nedeniyle bilgisayardan yeteri kadar performans alamadığınıza inanıyorsanız, Shareware'ler tam size göre.

Boyundan büyük işler başaran bu yazılımları inceleme işine yenileri ile devam ediyoruz. Bu ay bilgisayarından biraz daha farklı aktüel bilgiler almak isteyenler için Tray Temperature, masaüstü yayıncılık ile uğraşanların Font problemlerine çözüm olacak CrossFont ve FontLab adlı Shareware'lerin yanında, çağın en büyük problemi halini alan 2000 yılı tarih sorununa çözüm sağlamak için, biri Freeware olmak üzere üç yazılım da yer alıyor.

CROSSFONT

Font Problemlerine Son

Yayıncılık dünyasında faaliyet gösterenler ya da hem PC hem de Mac'lerle aynı anda çalışmak zorunda olanlar bilirler, bir taraftaki Font diğerine kesinlikle uymaz. Bir sistemde onca emek verilerek hazırlanan iş karşı tarafta aynı Font'a sahip olmayan bir makine yüzünden hiç-

bir işe yaramayabilir. Bunları birbirine dönüştürme işlemi eskiden ya el ile ya da oldukça pahalı olan programlar ile yapılırdı. Aslında CrossFont kullanılarak bu sorunun üstesinden gelmek oldukça kolaydır. Biraz önce de bahsedildiği gibi, programın yaptığı Mac ile PC platformları arasında TrueType ve PostScript Type1 Font'larını dönüştürmek. Programın özelliklerine kısaca göz atıldığı zaman, uzun dosya ismi desteği, dosya tipini ve Font ailesini otomatik olarak belirleyebilmesi ve sürükleyip bırak desteği ile kolaylaşan kullanım dikkat çekiyor.

Programı kurup çalıştırdığınız zaman karşınıza tüm dönüşümleri yapabileceğiniz tek pencerecik bir arayış gelecektir. Buradan öncelikle "Convert From" kutusundan değiştireceğiniz Font tipini belirlemeniz gerekiyor. Her "Convert From" seçeneği farklı alt menülerin açılması na neden olacaktır. Bu menüler yar-

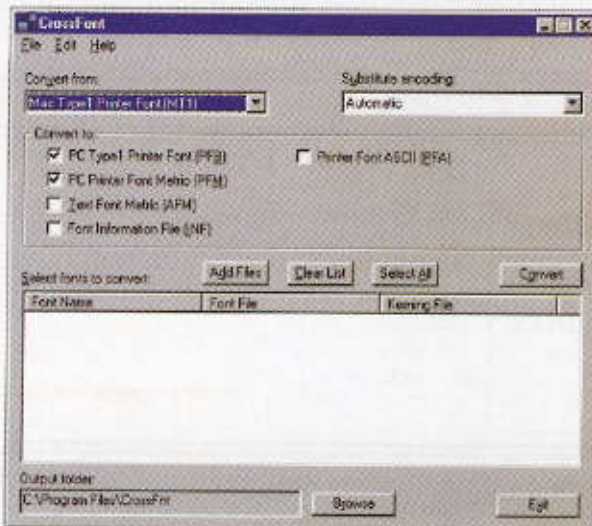
değiştirebilirsiniz. Yığın oluşturmak için ise "Add Files" tuşuna basmanız ya da dönüştürülecek dosyaları program penceresi üzerine herhangi bir yere sürükleyip bırakmanız yeterli olacaktır. Sadece "Convert From" kutusunda seçmiş olduğunuz dosya tipleri görüntülenecektir. Dönüştürmek istediğiniz Font'ları seçip "Convert" tuşuna basın. Dosyalar işlenirken, işlem diyalog kutusu gözükcektir. Burada Cancel tuşuna basarak işlemi iptal edebilirsiniz. Dönüştürmek istediğiniz tüm dosyalar için aynı işlemi uygulayın. Çeşitli tür Font'ların değişik sistemlerde kullanımı ise aşağıda yer almaktadır.

Mac TrueType Font'larının Kullanımı

Her Font için bir tane TTF dosyası yaratın. Denetim Masası içinde yer alan Windows'un Font düzenleyicisini kullanarak, bunları sisteminize kurabilirsiniz. Stiller içsel olarak PC TrueType dosyaları içinde yer alacaktır bu yüzden herhangi bir seçim kutusuna gerek yoktur.

Mac Type 1 Font'larının Kullanımı

PC ATM için hem PFB hem de PFM dosyaları yaratmanız gerekir. ATM denetim masasını kullanarak bu tip Font'ları yükleyebilirsiniz. Windows en fazla dört tip stile izin verecektir (PFM dosyası içindeki kısıtlama nedeni ile). Bazı uygulamalar kendi Font menülerini kullandıkları için daha fazla stile izin verebilirler (Illustrator gibi). Stiller

dımı ile yaratmak istediğiniz yeni dosya tipini seçebilirsiniz. "Output Folder" yeni yaratılacak dosyaların depolanacağı klasörü belirler. Hemen yanındaki Change tuşuna basarak bu klasörü istediğiniz gibi

Tüm dönüştürme ayarları tek bir pencereden yapılabilir.

Type 1 ayarlar kutusundan seçilebilir.

PC TrueType Font'larının Kullanımı

Mac TrueType Font'ları tek başlarına ya da gruplar (aile) halinde yer alabilirler. Font aileleri bir Font klasörü içinde bulunurlar. CrossFont dört Font'a kadar bu klasörüne depolayabiliyor. Bu dört Font normal, kalın, eğik ve kalın-eğik Font stiline karşılık geliyor. Tüm Font ailesi tek bir kaynak dosya içinde yer alır. Mac üzerinde yeni bir Font ailesi

Font'lar ile ilgili en detaylı ayarlara bile ulaşılabilir.

kurulduğu zaman sadece tek bir menü ismi Font menüleri içinde yer alır. Diğer dört Font'a ise ancak seçilmiş olan ana Font'un stil menüsünden ulaşılabilir. CrossFont Mac dosyalarını MacBinary formatında yaratıyor. Dosyaları Mac'e kopyaladıktan sonra bir MacBinary Decoder kullanarak geçerli bir Mac dosyasına çevirmek gerekecektir. Kurulum için ise Font'ları System Font'u içine sürükleyip bırakmak yeterlidir. Sistem gerisini kendi halledecektir.

PC Type 1 Font'larının Kullanımı

Mac Type 1 Font'ları iki dosyadan oluşur - Type 1 Font dosyası ve bir Screen Font dosyası. Mac ATM Font'u göstermek için bu ikisine de ihtiyaç duyar. Mac Type 1 Font'ları

da yine dört değişik stil Font'tan oluşan bir aile şeklinde yer alabilir. Tüm aile için sadece bir Screen Font yeterli olacaktır. Kaynak dosyası dört değişik stil Font ve bir de Screen Font içerecektir.

CrossFont aslında bir Font oluşturucu olmadığı için, Mac Screen Font'larını boş karakterlerden oluşturacaktır. Bunlar ATM dışında kullanılmadığı sürece bir problem oluşturmayacaktır. Ancak kullanılması

gerekişse, BitFont benzeri bir uygulamaya ile resim dosyaları içeren bir tane yaratılabilir.

TRAY TEMPERATURE PC'nizdeki Termometreniz

Çok ilginç yazılımlardan biri daha. Eğer sistem çubuğunuzdaki saat, tarih gibi bilgiler size yetmiyorsa, hava durumuna ne dersiniz? Windows dışı kalan uygulamalardan biri olma şanssızlığını yaşayan bu yazılım, ülke ve şehrinize ait size özel hava durumunu Weather Channel'dan alıp sistem çubuğunuza getiriyor. Bu program ile ülke ve şehri seçebileceğiniz gibi, bilgileri alış aralığınızı da kendiniz belirleyebilirsiniz. Ayrıca yöresel hava durumuna göre bir simge de sürekli sistem tepsinizde değişerek yer alıyor. İstanbul gibi iklimine güven olmayan bir şehirde, eğer Internet bağ-

Programın ayarlarına ulaşmak için Sistem Çubuğundan ikonuna çift tıklamak gerekiyor.

O anki hava durumu bir simge ile tepside yerini alıyor

lantınız varsa, bu programı edinmeniz şart gibi bir şey. TrayTemp bin 450 Amerikan şehrinin yanı sıra bu kıta dışındaki 250 şehrin hava durumu bilgilerini sunabiliyor.

Program kurulduktan sonra, yapmanız gereken ilk işlem bulunduğunuz bölgeye göre özelleştirilmeniz olacaktır. Program çalıştırıldığı zaman System Tray'de yerini alıyor ve ancak çift tıklayarak bilgi menüsüne ulaşabiliyoruz. Burada yer alan bölge ayarlarından International City-Forecast'ı seçmemiz gerekiyor. Daha sonra ilk Pull-Down menüden ülke olarak Türkiye'yi, ikinci Pull-Down menüden de şehri seçmemiz gerekiyor. Türkiye için ise sadece İstanbul ve Ankara illeri yer alıyor.

2000 Yılı Problemine Çözümler

2000 yılına neredeyse bir yıl kaldı. Birçok şirket probleme çözüm olacağını öne sürdükleri yeni yazılımlar ile piyasaya çıkıyorlar. Fiyatları oldukça yüksek olan bu ürünlere karşın, Shareware ve Freeware yazarları da aynı probleme çözüm olacak ucuz çözümler üretiyorlar.

Netsavers Y2K TSR Scanner Kit

NETY2K TSR donanımı tarayıcısının bu ücretsiz sürümü Windows 95/98/3.x işletim sistemi yüklü PC'nizi ve donanımınızı 2000 yılı problemleri için test edecektir. Netsavers Y2K TSR tarayıcı kit gelişmiş gerçek zamanlı saat tarama modülü ile, 2000 yılı geldiği zaman bilgisaya-

Yes2K Year 2000 BIOS Fix

Yes2K, tek başına çalışan ya da bir ağ üzerinde çalışan tüm bilgisayarları 2000 yılı uyumlu yapan bir program. Tüm Windows ve DOS işletim sistemi tabanlı bilgisayarlardaki CMOS, BIOS, ve RTC tarih problemlerini ortaya çıkarıyor. Ağ üzerinden ya da disket sürücü üzerinden çalıştırıldığında,

Yes2K kolaylıkla iş istasyonunun 2000 yılına uyumlu olup olmadığını test ederek sonuçları ana yönetim konsoluna rapor ediyor.

Sistem yöneticisi, ağ üzerinde yer alan tüm makineleri ziyaret etmeden, uyumlu olmayan sistem donanımlarını otomatik olarak ağ üzerinden

tamir edebiliyor.

Programı tekrar satacak olanlar da Yes2K'ya özelleştirilmiş mesajlarını ekleyerek, 2000 yılı problemine çözüm şeklinde müşterilerine dağıtabilirler.

ACCUTE-DATE Year 2000 BIOS Fix

Y2K BIOS ya da gerçek zamanlı saat hataları 1997'den önce ve 1997'de üretilmiş bir kısım bilgisayarda oluşan bir hatadır. Bunu düzeltmek için bu BIOS Fix kullanılabilir.

Programı kurduğunuz andan itibaren işletim sistemine yerleşecek ve her başlamada otomatik olarak devreye girecektir. Bir kere kurduktan sonra, ACCUTE-DATE yine otomatik olarak potansiyel 2000 yılı BIOS/Clock hatalarını tanıyarak düzeltecektir. Böylece bilgisayarınız her zaman doğru tarihe ve saate sahip olacaktır. Programı kullanırken dikkat etmeniz gereken birkaç nokta var.

Mutlaka yılda bir kere bilgisayarınızı yeniden başlatın. Programın kullanıcı dostu arabirimi, işletim sistemi başladığı sırada, gerekli olan noktalarda sizi bazı işlemleri yapmanız için uyaracaktır. Bunlara mutlaka uyun. Sistem zamanını mutlaka işletim sisteminizde yer alan komutlar ile değiştirin. Üçüncü parti bir program kullanmayın. Bir karışıklığa yol açmamak için programı kullanırken BIOS içinden kesinlikle saat ve tarihi değiştirmeyin. Eğer bilgisayarınızı güvenli kipte açmak ya da disketten başlatmak zorunda kalırsanız, programı mutlaka el ile yükleyip çalıştırın. Çünkü böyle durumlarda program otomatik olarak yüklenmeyecektir. Bu küçük detaylara dikkat ettikten sonra artık 2000 yılı sizi korkutmayacaktır.

2000 yılı problemlerine çözüm olan programlar arasında tek arabirim sunan Yes 2K programı.

rınızın tam olarak nasıl davranacağını gözler önüne seriyor. Netsavers Y2K tarayıcı üzerinde yer alan tarayıcı saat ekranı ile hem sistem saatini hem de gerçek zamanlı saati izleme şansına kavuşuyorsunuz.

Ürün Bilgisi	
Netsavers Y2K TSR Scanner Kit	
Tür	: Sistem Yönetim ve Tamir Araçları
Sürüm	: 4.0.1
Sistem	: Win 95/98
Kayıt Tipi	: Freeware
Süresi	: Sonsuz
Not:	Install ve Uninstall seçenekleri mevcut.

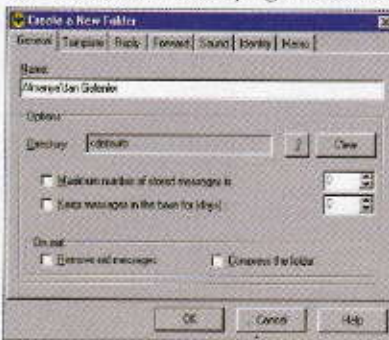
Ürün Bilgisi	
Yes2K Year 2000 BIOS Fix	
Tür	: Sistem Yönetim ve Tamir Araçları
Sürüm	: 2.0.4
Sistem	: Win 95/98
Kayıt Tipi	: Shareware (\$20.00)
Süresi	: Bilinmiyor
Not:	Install ve Uninstall seçenekleri mevcut.

Ürün Bilgisi	
ACCUTE-DATE Year 2000 BIOS Fix	
Tür	: Sistem Yönetim ve Tamir Araçları
Sürüm	: 1.0
Sistem	: Win 95/98
Kayıt Tipi	: Shareware (\$19.95)
Süresi	: Bilinmiyor
Not:	Sadece Install edilebiliyor. Uninstall mevcut değil.

THE BAT!

Çoklu Posta Okuyucu

İnternet'e bağlı olup da bir elektronik posta adresine sahip olmamak düşünülemez bile. E-mail kullanarak haberleşmek o kadar kolay ki, kullanıcılar bağlantı hesabı almasalar bile mutlaka bir elektronik posta adresi ediniyorlar. Bu elektronik postaların kullanılabilmesi için ise tek bir bağlantı hesabı yeterli oluyor. Ancak aynı hesabı kullanarak birden fazla kişinin posta alışverişi yapması için ne yazık ki Browser'lar yetersiz kalıyor. Her bir kullanıcının mesajlarını alabilmesi için birçok ayarı değiştirmesi gerekiyor. Bunu önlemek ise çoklu kullanıcı destekleyen özel bir mail yazılımı kullanmaktan geçiyor. The Bat işte bu noktada devreye girerek buna

Gelen postalar için değişik dizinler yaratılabilir.

ucuz bir çözüm oluşturuyor. Çoklu kullanıcı desteğinin yanında, küçük fakat zengin özellikler içeren bu mail programı kullanıcıya yine çoklu IMAP/POP posta kutusu ve kullanımı çok kolay bir arabirim sunuyor.

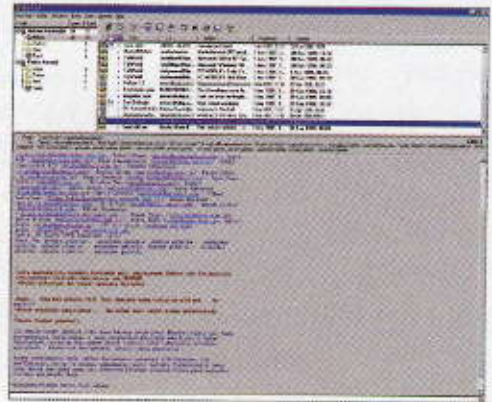
En önemli posta filtreleme yöntemi, PGP desteği ve gelişmiş posta uyarısı, yazarken otomatik düzeltme özelliği ve size zaman kazandıracak

olan hazır mesaj şablonları gibi birçok ek özellik de içeriyor. Yine bu programı kullanarak mesajlarınızı daha indirmeden sunucu üzerinde düzenleyerek, istemediğiniz postayı silebiliyorsunuz. Böylece gereksiz mesajları indirme zahmetinden de kurtulmuş oluyorsunuz.

Program kurulduktan sonra öncelikle hangi modda çalışacağı, nereye kurulacağı gibi birkaç ön ayara ihtiyaç duyuyor. Burada kurulum sihirbazı şeklinde devam eden ayarlarda ilk olarak BAT'ın hangi modda çalışacağını belirlememiz gerekiyor. Üç seçenek içinden Workstation with TCP/IP seçeneği normal mod olup, İnternet'e bağlanıp mesajlarını alan kullanıcılar için seçilmesi gereken deFault seçeneğidir. Diğer ikisi ise İnternet'e doğrudan çıkışı olmayan ve mesajlarını Intranet içinde bir mesaj sunucusundan alanlar tarafından kullanılmalıdır. Seçimi yapıp Next tuşuna basın. Burada programın kurulacağı dizin belirlenmektedir. Değişiklik yapmadan Next tuşuna basın. Bu adımda programın Default mesaj okuyucu olarak kullanılıp kullanılmayacağı sorulmaktadır. Yes seçeneğini seçerek programın başlamasını sağlayabilirsiniz.

Bu noktadan sonra artık posta ayarlarınızı programa girmeye başlayabilirsiniz. İlk olarak bağlantı isminin sorulduğu ekran karşınıza gelecektir. Buraya isminizi yazıp devam edebilirsiniz. İkinci adımda ise isminizin ve elektronik posta adresinizin girilmesi gerekecektir. SMTP ve POP3 ayarlarınızı da yaptıktan sonra bağlantı ismi ve şifrenizi tanımlayın. Daha sonraki adımda otomatik bağlantı yapılmasını istiyorsanız, Dial-Up Connection seçeneğini tercih edin. Eğer manuel olarak bağlanıp son-

Kullanıcı bilgilerini sonradan değiştirmek için Account menüsündeki Properties seçeneği kullanılabilir.

Bat'ın arabirimi standart bir Mail programından farklı değil.

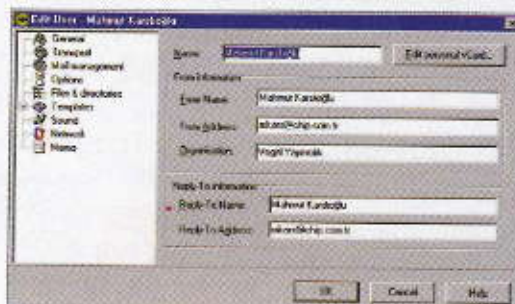
ra programı açmak istiyorsanız, diğer seçeneği seçin. Diğer son ekranda Finish'e tıklayarak kurulum işlemini bitirin. Daha önceden kullanmış olduğunuz posta okuyuculardan çok farklı olmayan bir kullanıcı arabirim karşınıza gelecektir. Ancak bu kullanım kolaylığının yanında, diğerlerinden farklı olarak size birden fazla kullanıcı tanımlama imkanı da verecektir. Bunun için Account menüsünden New seçeneğini seçmeniz yeterli olacaktır. Biraz önce anlatılan tanımlamaları yeni kullanıcı için de yapmanız gerekecektir. Gelen mesajları isterseniz türlerine göre ayrı ayrı klasörlere ayırabilirsiniz. Bunun için yeni klasör yaratmanız gerekecektir. Yeni klasör yaratmak için ise önce kullanıcıyı seçip Folder menüsünden New seçeneğini seçmeniz yeterli olacaktır. Mail ayarlarında değişiklik için ise Account menüsünden Properties seçeneğini kullanabilirsiniz. [E]

Ürün Bilgisi

The Bat!

Tür	: Mail Araçları
Sürüm	: 1.17
Sistem	: Win 95/98/NT
Kayıt Tipi	: Shareware (\$35.00)
Süresi	: Bilinmiyor
Not:	Install ve Uninstall seçenekleri mevcut.

Mahmut Karşoğlu
mkars@chip.com.tr

İşinizi görecektir
bir makro mu arıyorsunuz?
İşletim sisteminizin
derinliklerinde kayboldunuz
ve pratik çözümlere mi
ihtiyacınız var? O halde
doğru yerdesiniz. Chipucu
Kataloğu'nda PC'lerle birlikte
yaşamayı kolaylaştıran her
şey var.

İ N D E K S

WINDOWS 95

31 Sistem: Windows'u Yeniden Başlat
Internet Explorer 4.0: Active Desktop:
Açılır Açıklamaları Kapatmak

32 Masaüstü: Bilgisayarım Penceresine
Simge Ekleme

Internet Explorer 4.0: Active Desktop
Eklentisi ile Windows Gezini

Evrak Çantam: Evrak Çantamdaki
Dosyaları Orijinallerinden Ayırmak

WINDOWS NT 4.0

33 Ağ: Performance Monitor

Sistem: EVT Dosyalarını Taşımak

WINDOWS 98

34 Sistem: Windows 98 ve Erişilebilirlik
Özellikleri

UYGULAMALAR

35 Word 97: Kişisel Dosya Uzantısı
Oluşturmak

MS-Office 97: Office Uygulamalarındaki
Aç Penceresi Verileri

DONANIM

36 Ağ: Sisteminizdeki Paylaşılmış
Nesneleri Görüntülemek

CD-Rom Sürücü: Sürücü Kapakını
Gezgin Penceresinden Açmak

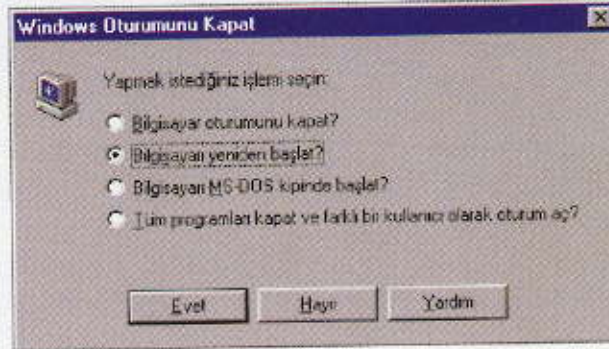
Ağ: NetBEUI ile Karşılaşılan Problemler

Sistem: Windows'u Yeniden Başlat

Windows 95 kullanıcıları için sistemin kilitlenmesi veya çökmesi günlük hayatın bir parçası gibidir. Özellikle 16 Bit'lik uygulamaların hemen tepki vermemesi sonucu sistemin kilitlenmesi ile sonuçlanan olaylar dizisi işletim sisteminin güvenilir olmadığınu kanıtlar nitelikte. Bundan sonra zaten yapılabilecek tek bir şey var, bu da sistemi yeniden başlatmak, ki bunun sonucunda da kilitlenme öncesi kaydedilmeyen değişikliklerin kaybedilmesi kullanıcıyı çok zor durumlarda bırakabiliyor.

Windows 95'in tam olarak yeniden başlaması işlemi oldukça uzun sürer. Tabii ki bunu hızlandırmanın çeşitli yolları yok değil. Başlat/Oturumu Kapat komutunu (ALT+F4 tuş kombinasyonu) çalıştırın ve açılan Windows Oturumunu Kapat penceresinde bulunan Yeniden Başlat Seçeneğini işaretleyin. Fare ile Tamam düğmesine basarken, klavyeden de SHIFT tuşuna basacak olursanız tüm sistem yerine sadece Windows baştan açılacaktır.

Ama bu işlemi hızlandırmanın bir yolu daha var. Bunun için Windows Oturumunu Kapat penceresi açıldıktan sonra SHIFT+ALT+CTRL tuş kombinasyonunu uygulayın ve aynı anda pencere üzerindeki İptal düğmesine tıklayın. Bunun sonunda aktif olan tüm uygulamalar kapatılacaktır. Tabii ki Win-

Windows 95'i daha hızlı biçimde yeniden başlatmak için birden fazla yol mevcut

dows'un en önemli kabuğu olan Explorer da kapatılacak. Bu işlemin gerçekleştiğini görev çubuğunun kaybolmasından anlayabilirsiniz. Şimdi ekran boşalana kadar açık kalan tüm uy-

gulamaları kapatın. Normalde sistem tarafından açık olan tüm uygulamalar kapatılacaktır. Bir sonraki işlem olarak Windows 95'i yeniden çalıştırmak için Görevler penceresi açılana

kadar masaüstünde boş bir alana çift tıklamanız gerekiyor. Açılan pencereden Dosya menüsünü açın ve Uygulama Çalıştır komutunu çalıştırın. "Explorer.Exe" komutunu girdikten sonra, Enter tuşuna basın. Böylece Explorer kabuğu ile beraber Windows 95'de açılacaktır. Bu yöntem genelde Windows 95'i yeniden başlatmanın en hızlı yoludur. Eğer bir sürücü problemi ile karşı karşıya gelmişseniz bu yöntem işe yaramayacak ve Windows 95'i en baştan tekrar başlatmanız gerekecektir.

1. Explorer 4.0: Active Desktop: Açılır Açıklamaları Kapatmak

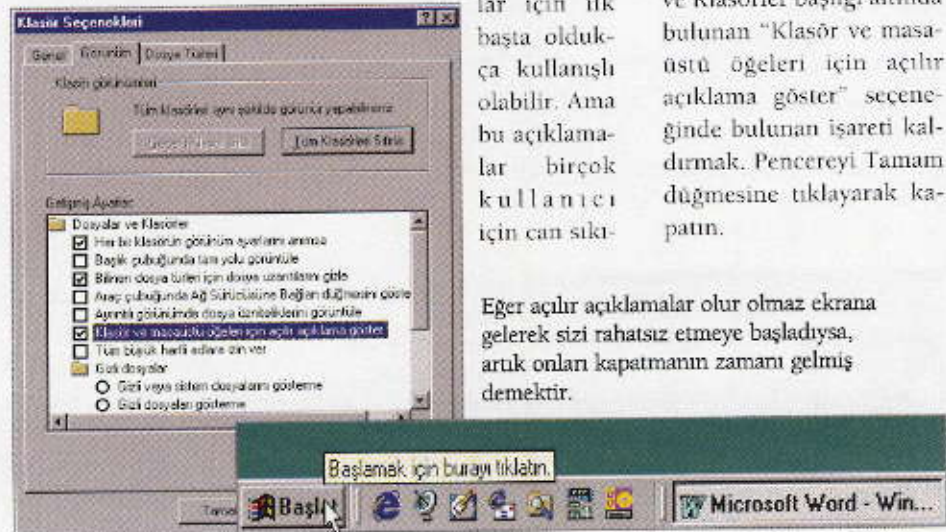
Eğer Internet Explorer 4.0 ile beraber gelen Active Desktop özelliğini de sisteminize kuracak olursanız, masaüstünde veya klasörler içerisinde bulunan sistem nesneleri ile ilgili açıklama pencereleri de kurulacaktır. Açılır açıklama olarak adlandırılan bu pencere sarı zemin

üzerinde seçili nesne ile ilgili açıklamalar içeren notlar biçimindedir. Örneğin fare imlecini masaüstünde bulunan Bilgisayarım, Ağ Komşuları veya Geri Dönüşüm Kutusu gibi bir sistem nesnesi üzerinde tutacak olursanız, bu açılır açıklama otomatik olarak ekrana gelecektir.

Oldukça basit olan bu açıklamalar Windows 95 ile yeni tanışan kullanıcılar için ilk başta oldukça kullanışlı olabilir. Ama bu açıklamalar birçok kullanıcı için can sıkıcı

olmanın ötesinde, vakit kaybına da neden olabilir. Eğer bu açılır açıklamaları kaldırmanın zamanının geldiğine inanıyorsanız, bu Chipucu işinize yarayacaktır. Bunun için ilk olarak Başlat/Ayarlar/Klasör Seçenekleri komutunu çalıştırın. Açılan pencerenin üzerinde bulunan Görünüm kartını aktif hale getirin. Açılır açıklamaları kapatmak için yapmanız gereken tek şey Dosyalar ve Klasörler başlığı altında bulunan "Klasör ve masaüstü öğeleri için açılır açıklama göster" seçeneğinde bulunan işareti kaldırmak. Pencereyi Tamam düğmesine tıklayarak kapatın.

Eğer açılır açıklamalar olur olmaz ekrana gelerek sizi rahatsız etmeye başladıysa, artık onları kapatmanın zamanı gelmiş demektir.

Masaüstü: Bilgisayarım Penceresine Simge Ekleme

Standart bir Bilgisayarım penceresinde, disket sürücü, CD-ROM sürücü ve sabit disk simgelerinin yanında, Denetim Masası, Çevirmeli Ağ ve Yazıcılar klasörleri de bulunur. Bunlar haricinde bu pencere içerisine herhangi bir klasör, dosya ve kısayol taşımak mümkün değildir. Eğer bu pencere üzerine bir nesne taşımaya çalışırsanız, fare imleci değişecektir. İmlece göre bu nesnenin pencere içerisine taşınması mümkün değildir. Bu Chipucunu kullanarak bilgisayarım penceresi içerisine çeşitli simgeler ekleyebilirsiniz. Bunun için ilk olarak Regsitry editörünü açın ve "HKEY_LOCAL_MACHINE\SOFTWARE\Microsoft\Windows\CurrentVersion\Explorer\MyComputer\NameSpace" anahtarını aktif hale getirerek seçin. Sağ taraftaki pencereye farenin sağ düğmesiyle tıklayın ve açılan nesne me-

Bilgisayarım Penceresi İçin Nesneler

Internet Explorer 3: { FBF23B42-E3F0-101B-848B-00AA0003E56F8 }

Internet Explorer 4: { 871C5380-42A0-1089-A2EA-08002B30309D }

The Microsoft Network: { 00028B00-0000-0000-0000-000000000046 }

Geri Dönüşüm Kutusu: { 645FF040-5081-101B-9F08-00AA002F954E }

Gelen Kutusu: { 00020D75-0000-0000-0000-000000000046 }

WARE\Microsoft\Windows\CurrentVersion\Explorer\MyComputer\NameSpace" anahtarını aktif hale getirerek seçin. Sağ taraftaki pencereye farenin sağ düğmesiyle tıklayın ve açılan nesne me-

nüsünden Yeni/Anahtar komutunu çalıştırın. Listedeki kodlardan birini girin ve Enter tuşuna basın. Burada sayıların başında ve sonunda bulunan parantez işaretlerini de beraber girmeniz gerekiyor.

Bilgisayarım penceresine eklediğiniz simgeleri silmek için bunlara karşılık gelen anahtarı silmeniz yeterli olacaktır.

Bilgisayarım penceresini çalıştırdığınız zaman burada yazılan simgelerin eklendiğini göreceksiniz. Eğer halen görünmüyorsa, F5 tuşuna basarak pencereyi güncelleyin.

Bu Chipucunu kullanarak Bilgisayarım penceresine yeni simgeler ekleyebilirsiniz. Ama bu işlemi sadece Registry'e yeni anahtarlar ekleyerek yapabilirsiniz.

1. Explorer 4.0: Active Desktop Eklentisi ile Windows Gezginini

Eğer bir Internet Explorer 4.0 eklentisi olan Active Desktop özelliğini sisteminize yüklediyseniz, gezgin ve klasör pencerelerindeki sütunların yerlerini değiştirebilirsiniz. Bunun için Windows gezgini (veya herhangi bir klasör penceresini) açın ve ayrıntılar görünüm biçimini aktif ha-

le getirin. Daha sonra yerini değiştirmek istediğiniz sütunun isminin bulunduğu başlığa fare ile tıklayın ve farenin düğmesini bırakmadan istediğiniz yere taşıyın. Mesela boyut sütunun başlığına farenin sağ düğmesini kullanarak tıklayın ve hareket ettirin. Şimdi seçili olan boyut sütunun başlığını hemen tür sütunun arkasına kadar taşıyın ve farenin düğmesini bırakın.

Sürük&Bırak özelliğini kullanarak gezgin penceresindeki sütunların yerlerini değiştirebilirsiniz.

Evrak Çantam: Evrak Çantamdaki Dosyaları Orijinal- lerinden Ayırmak

Eğer evrak çantası içerisinde bulunan dosyalar üzerinde değişiklikler yaparsanız bu değişiklikler bir dahaki güncelleme esnasında orijinal dosyaya da yansacaktır. Evrak çantası içerisinde bulunan dosyalarda yaptığınız değişikliklerin orijinal dosyalarda da yer almasını istemezseniz, yapmanız gereken tek şey bu dosyayı orijinalinden ayırmaktır.

İlk olarak evrak çantası içerisinde dilediğiniz dosyayı seçin ve Evrak Çantası/Özgününden Ayır komutunu çalıştırın. Bunun

sonunda seçtiğiniz dosyanın güncellemelerden korunmasını isteyip istemediğinize dair bir mesaj ekrana gelir. Bu soruya olumlu cevap verdikten sonra pencereyi Ayrıntılar görünümüne getirin. Bu dosya bundan sonra artık durumundadır. Bundan böyle bu dosya üzerinde yapacağımız herhangi bir değişiklik orijinal dosya içerisine yansımaz.

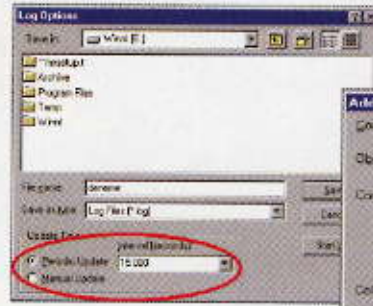
Eğer ileride bu dosyayı evrak çantasını kullanarak güncellemek isterseniz, yapmanız gereken tek bir şey var; gerekli dosyayı evrak çantasından çıkarıp daha sonra tekrar çanta içerisine koy-

Ağ: Performance Monitor

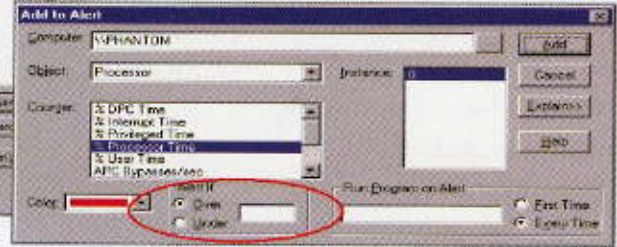
Windows NT kullanıyorsunuz ve sisteminiz veya ağ ile ilgili olabileceğini düşündüğünüz bir problem ortaya çıktı. Ama bu problemin hangi eleman veya özellikten kaynaklandığını bulamadınız. Eğer Performance Monitor'u daha önce denemediyseniz, bir göz atın. Büyük bir ihtimalle sorununuzun kaynağını bulacaktır. Bu uygulamayı kullanarak herhangi bir yazılım veya donanım elemanını gözaltında tutabilir ve hakkında günlük dosyaları oluşturabilirsiniz. Uygulamayı Start/Programs/Administrative Tools/Performance Monitor komutu ile çalıştırabilirsiniz.

Son olarak da istediğiniz bir veya daha fazla sistem elemanı için grafikler oluşturmanız gerekli. Bunun için View/Chart komutunu ya da File/New Chart komutunu çalıştırabilirsiniz. Grafikini izlemek istediğiniz kaynağı eklemek için Edit/Add To Chart komutunu çalıştırarak açılan pencerede bulunan Counter listesinden istediğiniz kaynağı seçmeniz gerekli. Bu kaynak Object kutusunda seçili olan nesneye bağlı olarak çalışır. Explain>> düğmesine tıklayarak seçili olan kaynak hakkında ayrıntılı açıklamaya ulaşabilirsiniz.

Options/Chart komutuyla açılan pencereden grafikte ilgili görsel ayarların (Yatay ve dikey kılavuz çizgileri...) yanında güncelleme zamanı (manuel veya otomatik) hakkında da dü-

Log Options penceresinden dosyanın güncellenme sıklığını ayarlayabilirsiniz.

Sınır değerini belirledikten sonra bu alarmın bu değerin altında veya üstündeyken çalışması için gerekli düzenlemeleri Add To Alert penceresinden yapabilirsiniz.

zenlemeler yapabilirsiniz. Mesela bir kaynağın grafik üzerindeki rengini veya kalınlığını değiştirmek isterseniz, pencerenin altında bulunan ilgili kaynağın üzerine çift tıklayarak, düzenleme yapabileceğiniz pencerenin açılmasını sağlayabilirsiniz.

Eğer bir kaynağın tüm hareketlerini değil de, sadece belirlenen sınırları aştığı zamanki hareketlerini gözlemlemek isterseniz, View/Alert komutunu çalıştırarak bir uyarı penceresi açmalısınız. İsteddiğiniz kaynakları aynı şekilde bu pencere içerisine de ekleyebilirsiniz. Bu pencereye kaynak eklerken dikkat etmeniz gereken birkaç nokta var. Birincisi bir sınır değeri belirlemek ve bunun altında veya üstünde değerler elde edildiği zaman alarm verilmesini sağlamak. İkincisi de, isteğe bağlı olarak uyarı verildikten sonra herhangi bir programın otomatik olarak çalışmasını istiyorsanız, gerekli düzenlemeleri yapmak. Sistemde meydana gelen problemin kaynağı bilgisayarı aşırı ısınması veya herhangi bir yazılımda bulunan bir hata olabilir. Bunu çözebilmek için şüphelendiğiniz kaynakları uzun süre göz altında tutmak isteyebilirsiniz. Bunun için ilk olarak Vi-

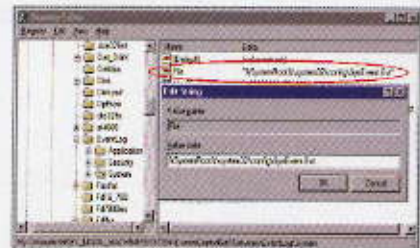
ew/Log komutunu çalıştırın. Edit/Add To Log komutu ile açılan pencereden tüm nesneleri seçerek Log dosyasına ekleyin. Options/Log komutunu çalıştırın ve LOG dosyasına bir isim verdikten sonra Log dosyasını bu pencere üzerinden çalıştırın ya da durdurun. Daha önce oluşturulmuş bir Log'dan veri alabilmek için de Options/Data From komutunu çalıştırmanız yeterli. View/Report komutunu

çalıştırarak çeşitli kaynaklar hakkında raporlar oluşturabilirsiniz. Bu raporda seçili olan kaynaklar ve güncel değerleri bulunur. Bu değerler standart olarak 5 saniye arayla güncellenir. Bu değeri Options menüsünden değiştirebilirsiniz. Çok sık kullanılan Performance Monitor uygulaması aslında bir sorunla karşılaştığı zaman ayrıntılı bilgi edinebileceğiniz önemli kaynaklardan biridir.

Sistem: EVT Dosyalarını Taşımak

Windows NT uygulamaları ilgili bilgilerin (AppEvent.Evt), güvenlik ile ilgili bilgilerin (SecEvent.Evt) ve sistem ile ilgili bilgilerin tutulduğu (SysEvent.Evt) dosyaları standart olarak "System32\Config" klasörü altında tutar. Eğer bu dosyaların bulunduğu konumu değiştirmeniz gerekirse, Registry içerisinde düzenleme yapmanız gerekecektir. Bunun için ilk olarak Start/Run/Regedit komutunu çalıştırın. Registry editörü penceresinde "HKEY_LOCAL_MACHINE\System\Current Control Set\Services\Event Log"

anahtarını aktif hale getirin. Bu anahtar altında Application, System ve Security adında üç adet altanahtar bulunur. Bu alt anahtarlar içerisinde bulunan File verisinin değerini Edit/Modify komutunu kullanarak değiştirebilir ve bu sayede dosyaların istediğiniz yerde tutulmasını sağlayabilirsiniz.

Dosyaların saklanması istediğiniz yeri Registry üzerinden belirleyebilirsiniz.

Erişilebilirlik özellikleri penceresinden gerekli olan tüm ayarlara ulaşabilirsiniz.

Sistem: Windows 98 ve Erişilebilirlik Özellikleri

Windows 95'de tanıştığımız erişilebilirlik özellikleri Windows 98'de daha geliştirilmiş olarak karşımızda. Bu özellikleri kullanarak kullanıcının bilgisayarla iletişiminin en yüksek düzeyde tutulmasını sağlayabilirsiniz. Erişilebilirlik özellikleri ile ilgili ayarlara Denetim Masası içerisinde bulunan Erişilebilirlik Seçenekleri simgesine çift tıklayarak ulaşabilirsiniz. Eğer bu pencere üzerinde bulunan ayarlar karmaşık veya yetersiz gelirse Başlat/Programlar/Donatılar/Erişilebilirlik/Erişilebilirlik Sihirbazı'nı çalıştırabilir ve tüm ayarlara örnekleri ile beraber ulaşabilirsiniz.

Kullanıcılar her özellik için ayrı olarak atanmış acil durum tuşlarını kullanarak istedikleri özelliği açıp kapatabilirler. Bu acil durum tuşlarının rasgele bulunması oldukça zor olduğu için, gereksiz kullanım durumu ortaya çıkmaya-

caktır. Buna ek olarak, ekrana uyarı gelmesi ve uyarının sesle desteklenmesi ile özelliğin aktif duruma geldiği kullanıcıya bildirilmiş olacaktır. Ayrıca kullanıcı tarafından belirlenen süre zarfında sistemin kullanılmaması durumunda bu özellikler otomatik olarak kapanacaktır. Bu sayede çok kullanıcı sistemlerden maksimum performans elde etmek mümkün oluyor.

Görme Zorluğu Çekenler İçin

Görme zorluğu çekenler veya bilgisayar kullanımı sırasında gözlerinin yorulduğunu düşünenler, pencere başlıkları, kaydırma çubukları, kenarlıklar, nesne simgeleri gibi öğelerin boyutlarını değiştirebilirler. Fare imlecini görmek veya izlemekte zorlananlar da düşünülmüş. Fare imlecinin normal, büyük ve çok büyük olmak üzere üç ayrı boyutu mevcut. Bunun haricinde imlecin rengini değiştirerek veya hareketler ekleyerek daha rahat görülmesini sağlayabilirsiniz. Bu ayarları erişilebilirlik sihirbazını kullanarak düzenle-

yebilirsiniz. Ayrıca erişilebilirlik penceresi üzerindeki Görüntü Birimi kartı üzerinde bulunan "Yüksek karşıtlık kullan" seçeneğini işaretleyerek, ekrandaki nesnelerin daha rahat ayırt edilebilmesini sağlayabilirsiniz. Bu seçenek işaretlendiği zaman ön ve art alan nesneleri arasında yüksek karşıtlık aktif duruma gelecektir.

Klavye Ve Fare Kullanımı

Yapışkan Tuşlar: Birçok yazılım kullanıcının aynı anda birden fazla tuşa basmasını ister. Aynı anda birden fazla tuşa basamayanlar bu özelliği kullanabilir. Yapışkan Tuşlar aktif olduğu sürece CTRL, ALT, SHIFT tuşa basıldığında, kilitler ve kullanıcı tarafından serbest bırakılmasını bekler. Bu sayede tuş kombinasyonlarını gerçekleştirmek için aynı anda birçok tuşa basmak yerine bu tuşlara sırasıyla basılması yeterli ola-

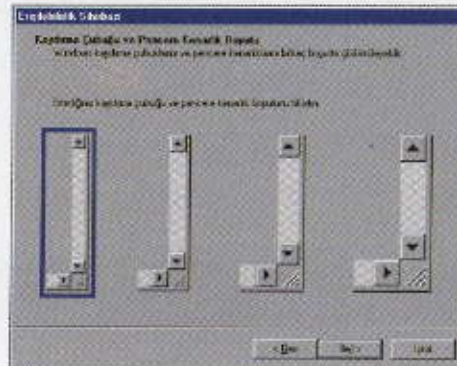
caktır.

Süzme Tuşları: Klavyenin çok hassas olması birçok kullanıcı için büyük bir sorundur. Bu durumda süzme tuşları özelliğini kullanıp bir tuşa basıldıktan bir süre sonra aktif hale gelmesini sağlayabilir ve böylelikle hatalarla uğraşarak vakit kaybetmekten kurtulursunuz. Süzme Tuşlarının Ayarları penceresinde yapacağınız değişiklikleri deneyebilirsiniz.

Fare: Bu özellik fare imlecinin klavye kullanarak hareket ettirilmesini sağlar. Fare kullanımının rahat ve hızlı olmasının hari-

Yüksek karşıtlık özelliğindeki ekran görüntüsü.

Eğer Erişilebilirlik penceresi gözünüzü korkutuyorsa, Erişilebilirlik Sihirbazı'nı kullanarak gerekli ayarları daha rahat yapabilirsiniz.

cinde, yapılan tüm işlemler fare kullanılmadan gerçekleştirilebilir. Fare işaretçisini ekran üzerinde hareket ettirmek için sayısal tuş takımında bulunan ok ve "1,3,7,9" tuşlarını kullanabilirsiniz. Tek tıklama için "5", çift tıklama için "+", sol düğme için "/", her iki düğme için "*", düğmeyi basılı tutmak için "Ins" ve bırakmak için de "del" tuşlarını kullanabilirsiniz.

Burada açıklanan tuşların tümü sayısal tuş takımındadır.

MS-Office 97: Office Uygulamalarındaki Aç Penceresi Verileri

MS-Office ailesine dahil olan Word, Access, Excel ve Powerpoint gibi uygulamaların Dosya/Aç penceresinde belli kriterler (son değişiklik tarihi gibi) arasında kalan dosyalar ekrana gelir. Bu işlem sırasında son on arama işlemi sonunda elde edilen bilgiler gözönünde tutulur. Bir kullanıcı sistemlerde elde edilen listenin içeriği genellikle tatmin edicidir. Eğer birden fazla kullanıcı bir sistem kullanıyorsanız, ortaya çıkan bu liste kullanıcı için dezavantaj olacaktır.

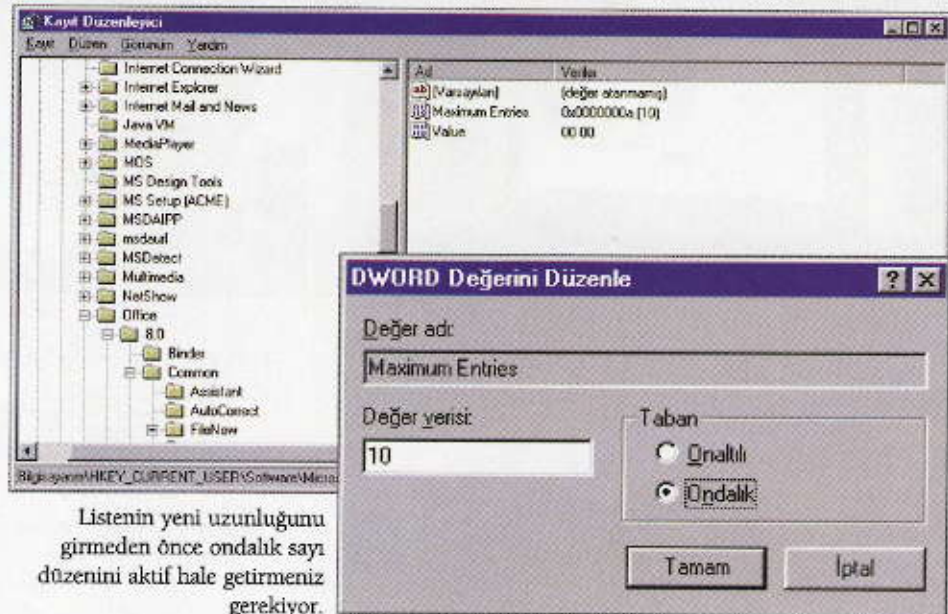
Windows 95 veya Windows NT Registry'si içerisinde yapılacak birkaç küçük değişiklik sayesinde listenin içeriğinde düzenlemeler yapmak mümkündür. Mesela Excel uygulamasında ekrana gelen listenin uzunluğunu değiştirmek için ilk olarak Başlat/Çalıştır/Regedit komutunu çalıştırarak Registry editörünü açın. "HKEY_CURRENT_USER\Software\Microsoft\Office\8.0\

Common\OpenFind\Microsoft Excel\Settings\Aç" anahtarını aktif hale getirin.

Eğer Excel değil de, başka bir uygulama üzerinde değişiklik yapmak isterseniz, "Open Find" anahtarı altında bulunan "Microsoft

edilen listenin uzunluğunu değiştirmek için "Maximum Entries" alanına çift tıklayın ve Değer alanına istediğiniz bir sayıyı girin. Burada bulunan değerler standart olarak 16'lık düzene uygundur, bu nedenle sayı girmeden önce De-

ğer üzerine çift tıklayarak ilgili pencerenin açılmasını sağlayabilirsiniz. Microsoft Office 97 uygulamalarındaki bir başka özellik de dokümanları içerisinde bulundurduğu parçalara göre aratabilme- tir. Eğer bu özellik ile ilgili

Listenin yeni uzunluğunu girmeden önce ondalık sayı düzenini aktif hale getirmeniz gerekiyor.

Word", "Microsoft Access", "Microsoft Powerpoint" alt anahtarlarından birini aktif hale getirmelisiniz. Bu alt anahtarların tümünde "File Name MRU" isimli bir anahtar ve bunun içerisinde de "Maximum Entries" isimli bir veri alanı bulunur. Elde

ğeri Düzenle penceresindeki Ondalık Düzen seçeneğini aktif hale getirin. Maximum Entries verisi altında bulunan Value değeri içerisinde son arama işlemi sırasında göz önünde bulundurulacak kriterler tutulur.

Bu değerleri düzenlemek

listeyi değiştirmek isterseniz, "HKEY_CURRENT_USER\Software\Microsoft\Office\8.0\Common\OpenFind\Microsoft Excel\Settings\Aç\AnyText MRU" anahtarı altında bulunan Maximum Entries değerini değiştirmeniz yeterli olacaktır.

Word 97: Kişisel Dosya Uzantısı Oluşturmak

Word ile oluşturduğunuz dokümanları Kaydet veya Farklı Kaydet komutlarını kullanarak kaydetmek istediğiniz belge, aksini belirtmediğiniz zaman DOC uzantılı olarak kaydedilecektir. Oluşturduğunuz

dokümanın türünü Kayıt Türü listesinden istediğiniz bir tanesini seçerek değiştirebilirsiniz.

Oluşturduğunuz dokümanı bu liste içerisinde bulunmayan bir türde kaydetmek isteyebilirsiniz. Bu durumda bu Chipucunu kullanarak Word dosyalarınız için kendinize özel dosya uzantıları oluştura-

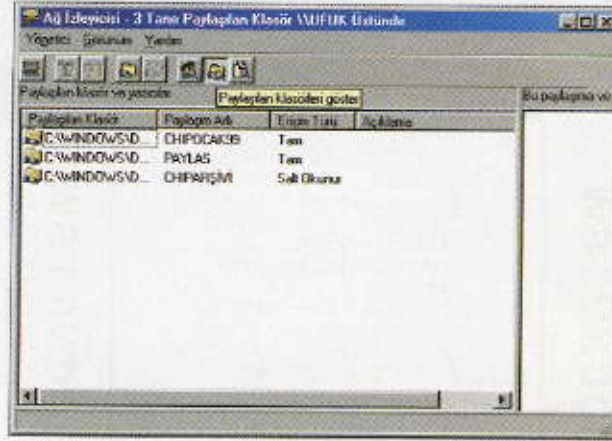
bilirsiniz. Eğer kaydetmek istediğiniz dokümanı Farklı Kaydet penceresinde Mektup.037 ismini verecekseniz, Word bu dosyayı sabit diske Mektup.037.DOC olarak kaydedecektir.

Word tarafından otomatik olarak verilen Doc uzantısını gizlemenin de bir yolu var. Bunun için dosyaya

Farklı Kaydet penceresi üzerinde verdiğiniz ismi ("mektup.037") turnak işaretini içerisinde yazın. Bunun sonunda dosya bu isim altında kaydedilecektir. Dosya uzantısının herhangi bir işlevi olmaması nedeniyle, dosyaya çift tıkladığınız zaman, doküman Word penceresi içerisinde açılacaktır.

Ağ: Sisteminizdeki Paylaşılmış Nesneleri Görüntülemek

Eğer Windows 95 ağı kullanıyorsanız, diğer kullanıcıların kullanımına açılmış nesneleri ve bunların o an kullanılıp kullanılmadıklarını sisteminizden öğrenebilirsiniz. Bazen sisteminiz üzerinden kullanılan dosyaların sisteminizi oldukça yavaşlattığı, hatta kilitlediği gözönünde bulundurulduğunda, bunun dikkat edilmesi gereken bir nokta olduğu ortaya çıkacaktır. Sürücüler ve klasörler arasında dolaşarak paylaşılan dosyaları aramak yerine, bir Windows uygulaması olan Ağ İzleyicisi'ni kullanarak paylaşılmış bütün dosyaları tüm özellikleriyle beraber bir pencere içeri-

Ağ İzleyicisi penceresinde bilgisayarınızdan paylaşıma açılmış tüm kaynakları görebilirsiniz.

sinde görüntüleyebilir ve hatta değişiklikler yapabilirsiniz.

Ağ İzleyicisi uygulamasını başlatmak için "Başlat/Programlar/Donatılar/Sistem Araçları/Ağ İzleyicisi" komutunu çalıştırın. Sisteminizdeki paylaşılmış dosyaları görüntülemek için Görünüm/Paylaşılan Klasörlere Göre

komutunu çalıştırın (Bunun yerine çok daha hızlı olarak aynı komutun araç çubuğu üzerinde bulunan simgesine tıklayabilirsiniz). Bunun sonucunda paylaşımda olan tüm klasör, sürücü ve yazıcıları aynı pencere altında görebilirsiniz.

Paylaşımda olan dosyaların bu özelliklerini aynı

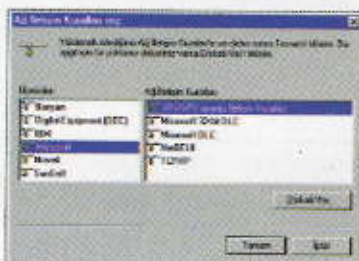
pencere üzerinden değiştirebilirsiniz. Bunun için ilk olarak istediğiniz bir klasörü seçin ve Yönetici/Klasör Paylaşımını Durdur komutunu çalıştırın. Paylaşım özelliklerini değiştirmek için de istediğiniz dosya seçili iken ALT+ENTER tuş kombinasyonunu uygulayın. Açılan pencere üzerinden paylaşım ile ilgili tüm özellikleri değiştirebilirsiniz. Son olarak Tamam düğmesine tıklayarak yapılan işlemleri onaylayabilir ve ardından da pencereyi kapatabilirsiniz. Aynı zamanda, Ağ İzleyicisi'ni kullanarak yeni klasörleri paylaşıma açabilirsiniz. Bunun için Yönetici/Paylaşılan Klasör Ekle komutunu çalıştırdıktan sonra istediğiniz klasörün yerini tanımlamanız gerekiyor.

Ağ: NetBEUI ile Karşılaşılan Problemler

Aynı ağ üzerinde bulunan iki bilgisayarın direkt bağlanması sonucunda, eğer her iki bilgisayar da Çevirmeli Bağdaştırıcı ve NetBUI protokolünü kullanıyorsa sorunla karşılaşılabilir. Bu durum iki bilgisayar da aynı ağ üzerinde bulunuyorsa kendini gösterir. Misafir bilgisayar ana ma-

kineye bağlanmak için uzun süre bekleyecek ve daha sonra bu bağlantının gerçekleşemeyeceğini bildirecektir. Bu problem ağına bağlanmak için kullanılan Client For Microsoft Networks ve NetBUI protokolünden kaynaklanmaktadır. Zaten bir kartı kullanarak ağına bağlandığınız için, direkt bağlantı oluşmayacaktır. NetBUI bilgisayarı tanımlamak için kullanılan bir protokoldür. Bu sayede iki ayrı bağdaştırıcı ile aynı bilgisayar ismini kullanarak ağ

IPX/SPX protokolünü yükleyerek bilgisayara direkt bağlantılarda ortaya çıkan sorunları aşabilirsiniz.

bağlanamazsınız. Ama IPX/SPX protokolünü kullanarak rahatlıkla bu problemin üstesinden gelebilirsiniz. Ağ Komşuları simgesine faremin sağ düğmesiyle tıklayın ve Özellikler komutunu çalıştırın. Yapılan-dırma kartını aktif hale getirin ve Ekle düğmesine tıklayın. İletişim Kuralları seçeneğini işaretleyerek, Ekle düğmesine bir kez daha tıklayın. Açılan pencerede bulunan Üreticiler listesinden Microsoft ve Ağ İletişim Kuralları listesinden de IPX/SPX Uyumlu İletişim Kuralları seçeneğini işaretledikten sonra iki kez Tamam düğmesine tıklayın. Son olarak, bilgisayarın yeniden başlatın.

CD-ROM Sürücü: Sürücü Kapağını Gezgin Pencere- sinden Açmak

Eğer Windows 95 kullanıyorsanız ve CD-ROM sürücünüze yeni bir CD-ROM takmak için sürücünün kapağına uzanıp, Eject düğmesine basmaya üseniyorsanız, işte size bir Chipucu. Windows gezgini penceresinde bulunan CD-ROM sürücü simgesine faremin sağ düğmesiyle tıklayın ve açılan nesne menüsünden Çıkartı komutunu çalıştırın.

Not: Eğer Internet Explorer 4.0 Active Desktop özelliğini yüklediyseniz, bu komutun ismi farklı olabilir.

Test Bölümü

Test bölümünde, bir ürün satın alırken size rehberlik edecek olan ürün incelemeleri ve karşılaştırmalı testler yer almakta.

153

156

Donanım İnceleme

Çeşitli donanım ürünlerinin incelenmesi, ayrıntılı açıklamalar ve yorumlar.

İşlem Kodu	Açıklama	Marka Tarih	Ürün İşlem Kodu	Ürün İşlem Kodu
101	Çoklu İşlem	1000	1000	1000
102	Çoklu İşlem	1000	1000	1000
103	Çoklu İşlem	1000	1000	1000
104	Çoklu İşlem	1000	1000	1000
105	Çoklu İşlem	1000	1000	1000
106	Çoklu İşlem	1000	1000	1000
107	Çoklu İşlem	1000	1000	1000
108	Çoklu İşlem	1000	1000	1000
109	Çoklu İşlem	1000	1000	1000
110	Çoklu İşlem	1000	1000	1000
111	Çoklu İşlem	1000	1000	1000

Yazılım İnceleme

Çeşitli yazılım ürünlerinin incelenmesi, ayrıntılı açıklamalar ve yorumlar.

164

Test: İşlemciler
Piyasadaki tüm işlemcilerin karşılaştırmalı testi.

Medplan

Medya Planlama Standardı

Piyasada bulabileceğiniz en iyi ve en kullanışlı medya yönetmen asistanı.

Eğer ajans sahibiyse, medya planlamanın ne kadar zahmetli ve dikkat gerektiren bir konu olduğunu mutlaka biliyorsunuzdur. Hız, prestij ve rekabetin yoğun olduğu bir ortamda medya planlama işi kesinlikle insan hatasından kaynaklanan bir yanlış kaldırmaz. Örneğin Pazartesi günü gösterilecek bir filme yanlışlıkla Salı günü spot girmek, ordinosu kesilmiş spotları ordinolamayı unutmak ve rating anlaşmalarını olması gerekenden eksik tutmak gibi insan hataları ajansta telefisi mümkün olmayacak kayıplara neden olabilir. Bunu önlemek ve başarıyı artırmak için Medplan adlı yazılım iyi bir seçim olabilir.

Programı kullanarak geniş bir tarih aralığında TV, radyo, dergi, sinema ve her türlü Outdoor'u (Billboard ve Megaboard gibi) kapsayan kampanyalar düzenlenebiliyor. Klavye kullanımı en aza indirilerek neredeyse sadece tıklayarak, medya planı yapabilmek mümkün hale getirilmiş. TV planında programın adını, tarifesini, ratingini; dergi ve gazetelerde bölgesini, sayfasını, tarifesini listelerden seçerek girebilirken, TV programının veya derginin yayınlandığı günleri medya planından da görebiliyorsunuz. Ayrıca yerleştirdiğiniz her yeni reklamın ardından bunun ajansa ve müşteriye maliyetini, ajansın kazancını ve bütçenizin ne kadarının harcandığını anında görüp gerekli ayarlamalar yapılabiliyor. Tüm değişiklikler saniyeler içinde yapılabilirken, yine bu tip değişim durumlarında tek bir tıklama ile MedPlan,

medya planı, ordino, rezervasyon, fatura ve raporlarda herşey otomatik olarak düzeltilebilir. Hesaplar, Amerikan Doları ve TL bazında hesaplanabilir ve aynı medya planı içerisinde farklı döviz kurları kullanılabilir. Örneğin bu program ile iki aya yayılmış bir kampanyanın ilk on beş günüyle son on beş gününde farklı kurlar uygulanabilir.

Ayrıca, Barter anlaşmaları, spot anlaşmaları, CPP ve Garanti rating anlaşmaları ve Free spotlar programa tanımlanabiliyor ve program bu işlemleri otomatik olarak yapıyor. Eğer AGB verilerine abone olan bir ajansa sahipseniz, program bu verileri çok iyi değerlendiriyor. Ortalama ratingler CPP, GRP, CPRPS gibi hesaplama-ları da yapıyor. Proforma ve orijinal faturanın yanı sıra, özet fatura, komisyon faturası, komisyon farkı faturası ve özel faturalarınız program tarafından değişik dillerde rahatlıkla basılabilir. Oldukça iddialı bir program.

Ürün Bilgisi

Medplan

Bilgi İçin	: Limit Bilgisayar ve Danışmanlık
Tel	: (216) 418 20 99
Faks	: (216) 330 35 86
Fiyatı	: Firmayı arayınız

- + Kolay bilgi girişi imkanı
- + AGP verilerinin işlenebilmesi oldukça başarılı
- + Özel istekleri karşılamada esnek bir yapıya sahip

ONUN INTERNET ADRESİ VAR ...

YA SİZİN ?

EKO Paket

1 MB WEB alanı (yaklaşık 20 sayfa)
1 POP e-mail, sonsuz forwarding
24 saat, 365 gün alanınıza erişim
Limitsiz trafik

13\$
aylık >>>

Pro Paket

5 MB WEB alanı (yaklaşık 100 sayfa)
1 POP e-mail, sonsuz forwarding
24 saat, 365 gün alanınıza erişim
Limitsiz trafik

21\$
aylık >>>

Extra Paket

10 MB WEB alanı (yaklaşık 250 sayfa)
5 POP e-mail, sonsuz forwarding
24 saat, 365 gün alanınıza erişim
Limitsiz trafik

42\$
aylık >>>

firmaadi.com	(2 yıllık)	50 \$
firmaadi.com.tr	(1 yıllık)	50 \$
setup	(1 yıllık)	50 \$

KREDİ KARTI İLE INTERNET'TEN ONLINE SATIŞ YAPABİLİRSİNİZ ...

ARAYIN İNTERNET MAĞAZANIZI
BİRLİKTE KURALIM.
Mevcut bir siteniz varsa onuda MAĞAZA
haline dönüştürelim.

GARANTİ

SADECE
AYDA 84\$

bilgisayar
www.bilgisayar.net **NET**

TEL&FAX: (0212) 259 88 87 - 259 37 52 - 260 33 61

Melsoft Otomasyon 4.0

Ticari Entegrede Uluslararası Boyut

Yeni Sürüm ile gelen modüller programa yepyeni ve oldukça kullanışlı özellikler katıyor.

Melsoft'un ilk sürümünü iki yıl önce piyasaya sürdüğü otomasyon yazılımının dördüncü sürümünün bünyesindeki yepyeni özellikler ile kullanıma sunuluyor. Her sürüm ile yeni özellikler ve modüller kazanan programın bu sürümünde diğerlerinden farklı olarak çok sayıda programın entegre şekilde çalışabileceği bir programlar grubu da bulunuyor.

Programa yeni eklenen modüllerden biri olan On-Line döviz modülü ile yapılan her işleme karşılık gelen döviz karşılığı hesaplanarak, anında ilgili harekete eklenebiliyor. Alınan ve satılan, kısacası hareketi olan her ürünün Türk Lirası fiyatının yanı sıra tespit edilen bir de döviz fiyatı bulunuyor. Yeni sürüm ile programa sınırsız döviz ile çalışma özelliği de eklenmiş. Ayrıca, tek düzen muhasebe ile birlikte ikinci bir ülkenin muhasebe sistemi ile çalışan modül sayesinde, hareketi hem TL hem de döviz olarak anında görmek mümkün oluyor.

Programda, resmi belgelerden mizana kadar birçok raporun döviz bazında alınabilmesinin yanı sıra, bu dövizlerin diğer ülkenin

İşlem Kodu	Açıklama	İşlem Türü	Döviz Hesap Adı	Döviz Hesap Kodu
10	İşletim	KAT	İŞLETİM	100000
100	Malzeme	KAT	İŞLETİM	100000
10000	TL KATILIM	KAT	TL KATILIM	100000
100000	TL KATILIM	KAT	TL KATILIM	100000
101	İşletim	KAT	İŞLETİM	100000
102	İşletim	KAT	İŞLETİM	100000
103	İşletim	KAT	İŞLETİM	100000
104	İşletim	KAT	İŞLETİM	100000
105	İşletim	KAT	İŞLETİM	100000
106	İşletim	KAT	İŞLETİM	100000
107	İşletim	KAT	İŞLETİM	100000
108	İşletim	KAT	İŞLETİM	100000
109	İşletim	KAT	İŞLETİM	100000
110	İşletim	KAT	İŞLETİM	100000
111	İşletim	KAT	İŞLETİM	100000
112	İşletim	KAT	İŞLETİM	100000
113	İşletim	KAT	İŞLETİM	100000
114	İşletim	KAT	İŞLETİM	100000
115	İşletim	KAT	İŞLETİM	100000
116	İşletim	KAT	İŞLETİM	100000
117	İşletim	KAT	İŞLETİM	100000
118	İşletim	KAT	İŞLETİM	100000
119	İşletim	KAT	İŞLETİM	100000
120	İşletim	KAT	İŞLETİM	100000

Program ekranlarında açıklayıcı bilgiler de bulunuyor.

muhasebe sisteminde hangi hesaba karşılık geldiğini de görebilmek mümkün oluyor. Bu modül, özellikle ülkemiz gibi gelişmekte olan ülkelerde, farklı ülkelerden farklı ortakları olan şirketler için üretilerek programa eklenmiş. Bu doğrultuda, program Türkçe'nin yanı sıra başka diller de çalışmakta.

Birden Fazla KDV Oranıyla Çalışmak

Yeni sürümüne eklenen diğer bir özellik de aynı anda birden fazla KDV oranıyla aynı kalem fatura veya irsaliye üzerinde çalışabilmek. Kalem bazında, KDV ve aynı ürünün indiriminin yapılabilirdi işlemlerde, muhasebesi de bu yapılanlara paralel olarak işlenebiliyor. Bütün işlemlerin anında

yapıldığı faturalamada, yapılan satışlar veya alışlar ilgili hesabın maliyetine işleniyor. Böylece, kullanıcı her kalem üründe gerekli olan kâr veya zararı anında görebilmek şansına ulaşıyor. Yurtdışı yönetimden maliyet muhasebesine, üretim planlamadan satış yönetimine kadar 45 ayrı modül barındıran Otomasyon 4.0, neredeyse kendi başına ticari entegre programların çalıştığı bir platform oluşturuyor. Bu 8 genel bölümde toplanabilecek modüller; Muhasebe Yönetimi, Üretim Yönetimi, Satış Yönetimi, Personel Yönetimi, Para Yönetimi, Bakım Yönetimi, Yurtdışı Yönetim ve Ofis Yönetimi'nden oluşuyor. Ayrıca, program ile, hesap plan dökümü, genel hareket raporu, dövizli mi-

zan, firma hareket listesi, firma detaylı raporu, hizmet ve üretim yönetimi raporları, genel liste, durağan varlıklar raporu, mizan dökümü, kambiyo senetleri, alınan verilen çek senet listeleri, kasa, yardımcı defter, büyük defter, yevmiye, onaylı yevmiye, bilanço, gelir gider tablosu ve mali tablolar dökümü ile birleşik muhasebe üzerine inılmaz detayda rapor almak mümkün oluyor.

Temel olarak, Melsoft'a ait ana menüyü ve raporları destekleyen DLL ve sistem dosyalarının yer aldığı programda, ek olarak Borland'ın (BDE) veritabanı motoru kullanılmış. Windows'un sistem arayüzüne Register ile bağlı olan Otomasyon 4.0'da gerekli olmadıkça Windows dosyalarının kullanımından da kaçınılmış.

Ayrıca Paradox'un haricinde yeni versiyon ile birlikte Microsoft'un SQL 7.0 sürümünde de çalışan programın SQL sürümü de ayrı olarak kullanıcılara sunuluyor. Yeni sürümde SQL hariç standart olarak satılan programda Ocak '99 sonuna kadar 3.0 sürümündeki fiyatlar geçerli olacak.

Ürün Bilgisi

Melsoft Otomasyon 4.0

Bilgi için: Melsoft Yazılım

Tel : (212) 216 03 45

Faks : (212) 212 31 31

Fiyatı : Firmayı arayınız

- Birden fazla KDV oranıyla çalışabilmek
- İkinci bir ülkenin muhasebe sistemi ile çalışabilmek

MasterCam CAD/CAM Sistemi

Torna Freze'de Manuel Kalıp Tasarlamaya Son

Mastercam çok çeşitli özellikleri olan ve nispeten kolay kullanım sunan gelişmiş bir CAD/CAM yazılımı.

MasterCam Windows 95 ve NT işletim sistemleri ile çalışan, 2 boyutlu ve 3 boyutlu çizim ve modelleme yeteneği olan; 2 eksenli 5 eksene kadar frezeleme işlemi, 2 eksen ve C eksen tornalama işlemi, 2 ve 4 eksenli tel erozyon işlemi yapabilen; delme ve işleme, plazma

içerisinden komple 2D ve 3D tel kafes modelleme ve yüzey modelleme fonksiyonlarını bulabileceğiniz program, bütün çizim ve ölçülendirme fonksiyonlarına sahip.

Ayrıca gerçekçi gölgelendirme özelliği ile modelleme yeteneklerini birleştirerek iyi bir tasarım sistemini kullanıcılara su-

tam olarak entegre edildiği bir sistem halini alıyor.

Yedinci ve yeni sürümde yeni işleme stratejileri, operasyon yöneticisi, gelişmiş takım ve malzeme kütüphanesi, geometri - takım işleme parametreleri arasında kurulmuş olan oldukça iyi otomatik ilişkilendirme, sadece kalan malzemeyi işleme ve daha birçok yeni özellik ile CAM teknolojisiinde daima ileriye yönelik yenilikler yaratma ve uygulama konusunda da hızlı bir şekilde çalışabiliyor.

İki Farklı Ana Modül

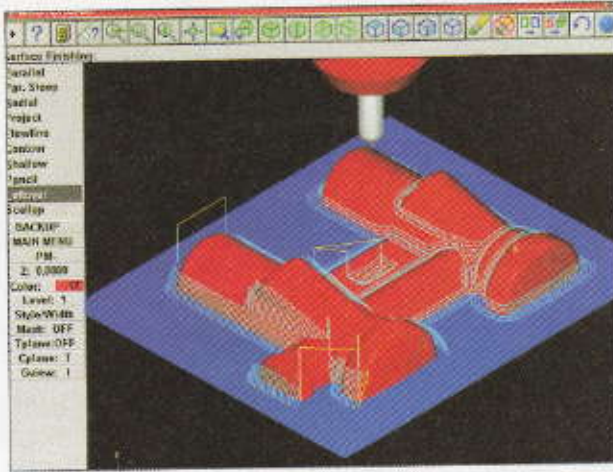
Mastercam, Mastercam Design, Mastercam Freze gibi iki farklı ana modülden oluşuyor. Mastercam Design'da çizilmiş bir geometriyi düzeltmek veya yeni bir parça çizmek için ihtiyaç duyacağınız bütün gereçler yer alıyor. Geometri yaratma fonksiyonları, diğer yaygın CAD paketlerine oranla daha çok mekanik parçaların modellenmesi amacıyla tasarlanmış ve oluşturulmuş.

Gerek kalıp imalatı için karmaşık 3D çizimler, gerekse 2D basit çizimler olsun, bu yazılım ile kolayca

oluşturulabiliyor. Mastercam Freze programı 4 ayrı seviye olarak düzenlenmiş. Bunlar, Entry, Level 1, 2 ve 3 olarak ayrılmakta. Entry, temel 2 eksenli işleme operasyonları için düşük fiyatlı olarak planlanmış bir CAD/CAM yazılımı. Aynı anda 3 boyutlu çizim yeteneği de bulunuyor.

Mill Level 1 delik delme, diş çekme, kontur işleme ve cep boşaltma ile ilgili tüm işlemler için çözüm olacaktır. Level 2 ise bir iş parçasını CNC tezgahlarda imal edebilmek için ihtiyacınız olan tüm tasarım, çizim ve imalat fonksiyonlarına sahip olan bir yazılım.

Kolay kullanımı, esnekliği ve güvenilirliği ile NC programı hazırlayan kullanıcıların tercihi olabilir. Son seviye olan Mill Level 3 geliştirme ve test aşamasında profesyonel kullanıcıların katkıları ile hazırlanmış ve 2 eksenli kompleks yüzey formlarının işlenmesi ve 5 frezeleme uygulamasına kadar imalat alanında yine kolay kullanımı ile dikkat çekmekte.

Oldukça profesyonel bir CAD/CAM yazılımı olan Mastercam ile gelişmiş tasarımlar yapabilirsiniz.

kesme ve lazer ile kesmeyi destekleyen; C programlama dili ile programlanabilme yeteneği olan ve üzerine yazılmış üçüncü parti yüzlerce program ile profesyonel kullanıcılara sınırsız imkan, işi imalat (seri parça ve kalıp imalatı) olan kullanıcılara ise hız ve esneklik kazandıran bir CAD/CAM yazılımı.

Kolay kullanımı ve güvenilirliği ise programın diğer artı yönleri. Sistem içinde CAD ve CAM bölümleri bir bütün olarak bulunmakta. İki bölüm arasında tek bir komut ile geçebilmek mümkün oluyor ve herhangi bir ek işleme ihtiyaç duyulmuyor. Bu özelliği ile CAD ve CAM fonksiyonlarının

Ürün Bilgisi

CAD/CAM Sistemi

Bilgi için: SES 3000

Tel : (212) 674 25 07

Faks : (212) 613 88 68

Fiyatı : Firmayı arayınız

- 2D ve 3D arasında tam entegrasyon
- Düşük fiyatlı ürün yelpazesi
- Programlanabilme, üçüncü parti yazılım desteği

APACHE NETEXPRESS 56K PCI MODEM

Çift Standartlı Modem

Apache'den fiyat/performans oranı yüksek olan bu modemi sizler için test ettik.

Apache Netexpress, 56000 bps'lik Internal bir fax/modem cihazı. Win95 ve Win 3.1 uyumlu olan modem, tak ve çalıştır özelliğine sahip. Bunun dışında, K56flex ve V.9 ITU standartlarını destekliyor. US Robotics uyumlu olan ve ADPCM kodlamayı kullanan modem, MNP5, V.42bis data sıkıştırması ve MNP2-4, V.4.2 hata düzeltme standartlarını destekliyor. 115.200bps DTE hızına (veri alışverişi) sahip olan Apache Netexp-

ress, ayrıca Speed Buffering (tamponlama) ve veri akış kontrolü de yapabiliyor. Modemde otomatik arama-cevap verme, isteğe bağlı ton-pulse arama seçeneklerinin yanında, 115.200bps'e kadar otomatik hız ayarlaması yap-

mak da mümkün.

Kart ile verilen CD'de size bu ayarlamalarda ve modemi tanıtmada yardımcı olacak bir program var. Bu program, modeminizin doğru çalışıp çalışmadığını ve sorunun nerede olabileceğini gösterebilen bir Diagnose modülüne sahip.

Bu programı yükledikten sonra, CD'deki diğer programları yüklemek size kalmış. Bu programları yüklediğinizde, faks kapak sayfası hazırlayabilir,

faks çekebilir, Internet'e bağlanabilir ve BBS'i kullanabilirsiniz.

Tüm bu işlemleri yapan programın adı Mega Connect. Bununla size ulaşan faksların kimden geldiğini kolayca görebilirsiniz, ayrıca sizin çektiğiniz kişisel fakslara hiç kimsenin ulaşamaması için şifre koyabilme özelliği de programın bir başka artısı. Modemin hem PCI hem de 56k olması verimliliğini artırıyor.

Ürün Bilgisi

Netexpress 56K

Bilgi için: Multimedya

Tel : (212) 216 45 68

Faks : (212) 211 47 64

Fiyatı : 64 \$ + KDV

- Birlikte verilen kaliteli yazılımlar
- PCI veriyolunu kullanıyor

DIAMOND SUPRAEXPRESS 56ePRO

WEB Hızınızı Artırın

Diamond Supra Shotgun teknolojisi sayesinde ikinci bir modem ile Internet'te çok yüksek bir hıza ulaşabilirsiniz.

Diamond SupraExpress, 56000 bps'lik harici bir Voice Fax-modem cihazı. Bu Modem'in 56K ITU V.90 ve Rockwell K56Flex teknolojilerini tam olarak

desteklemesi sayesinde daha hızlı ve daha güvenli bir Internet bağlantısına sahip olacaksınız. Çünkü Diamond SupraExpress, servis sağlayıcınız ile bağlantıya geçtiğinizde, mümkün olan en hızlı bağlantıyı ayarlayacaktır. Ayrıca bu modem 33.600 bps veya daha az bir hızda bağlantı sağlanabilmesi için ITU-TSS V.34 protokolünü de destekliyor. Diamond SupraExp-

ress'in diğer bir özelliği ise, Shotgun teknolojisi ile 112.000 bps'lik veri transferi hızına ulaşabilirsiniz. Harici olmasının en görünür avantajı kuşkusuz anakartın üzerinde yer işgal etmemesi. Bu sayede modeminizi bilgisayarınızı açmadan rahatlıkla tanımlayabilirsiniz. Cihazın Voice (Full Duplex Voice) özelliği sayesinde, veri aktarımının yanı sıra, ses aktarımı da yapabilirsiniz. Modem ile verilen CD'de,

modeminizin doğru çalışıp çalışmadığını kontrol eden ve karşılaşılan bir sorunun nerede olabileceğini gösteren programlar var. Bu programları yükledikten sonra sorunsuz bir şekilde Internet'e bağlanabilir, BBS'i kullanabilir veya diğer uygulamaları etkilemeden faks çekebilirsiniz.

Ürün Bilgisi

Supraexpress 56ePro

Bilgi için: Multimedya

Tel : (212) 216 45 68

Faks : (212) 211 47 64

Fiyatı : 126 \$ + KDV

- Shotgun teknolojisini destekliyor
- Sadece 9 iğneli kapıdan bağlanabilir

HP DESKJET 895C

Deskjet Serisine Devam

Yeni HP Deskjet 895C yazıcısı baskı kalitesini artırarak size rekabet üstünlüğü sağlayacak olan özelliklerle dolu.

HP DESKJET 895C 600x600 DPI çözünürlüğünde baskı yapabilen ve termal mürekkep püskürtmeli baskı tekniği kullanan bir Deskjet yazıcı. Siyah-beyaz baskı hızı dakikada 10 sayfa. Renkli görüntülere sahip karışık metin baskı hızı dakikada 6 sayfa ve tam sayfa renkli baskıda ise hızı dakikada 2.8 sayfa. HP DESKJET 895C resim kalitesinde baskı yapıyor ve Photo RE II tekniğini kullanıyor.

PhotoRE II teknolojisi, tek bir noktaya (piksel) basılabilen renk sayısını artırarak, yüksek kalitede çok düzeyli renkli baskı yapılabilmesini sağlayan HP'ye ait bir teknolojidir. HP DESKJET 895C 2MB RAM ve 48KB Receive Buffer'a sahip bir yazıcı. Güç sarfıyatı maksimum 30 Watt civarında ve basabildiği kağıt boyutları 77x215mm - 77x356mm arasında. Bu yazıcı Win95, Win3.1, NT 4.0, DOS uyumlu, ağırlığı 5.5 kg ve boyutu 446mm genişlik x 185mm yükseklik x 355mm derinlikte. HP 895C'ye HP JetDirect External Print Servers (harici baskı sunucuları) kullanılarak ağ uyumu sağlanabiliyor. Ayrıca HP yazıcısı USB donanımlı olarak geliyor. HP895C'yi isteğe bağlı olarak ya IEEE-1284

uyumlu paralel arabirimi ile ya da USB bağlantı noktası ile bağlayabilirsiniz. Bilgisayarınızda etkinleştirilmiş bir USB bağlantı noktası varsa ve Windows98 kullanıyorsanız, HP Deskjet 895C serisi yazıcımızı USB cihazlar zincirine bağlayabilirsiniz.

HP DESKJET 895C'yi Windows'a tanıtmak da çok basit. Verilen CD'den

veya disketlerden yazıcıyı yüklemeniz yeterli. Ayrıca kartuşu takmanız da yeterli olacaktır, yani ayrıca kartuşu tanıtmamız gerekmiyor. HP DESKJET 895C'de yapacağınız işe göre kağıt seçimi çok önemlidir.

Örneğin çoğu düz fotokopi kağıdı, özellikle inkjet yazıcılarda kullanılabilir. Yazıcıda kullanılabilir.

Çoğu kez düz kağıda, etiketlere ve zarflara basılırken, HP Print Settings kutusunun Setup sekmesindeki Paper Size kutusunda bulunan standart kağıt boyutlarından birini

seçersiniz. Fakat listedeki boyutlarla sınırlı değilsiniz. Sadece kağıt büyüklüğünün aşağıda belirtilen boyutlar aralığında olmasına dikkat edin.

En: 77mm-215mm Boy: 77mm-356mm. HP DESKJET 895C Best, Normal ve Econofast (zamandan ve mürekkeptan kazanç sağlar) mod seçeneklerinde çalışabilmektedir. Bu yazıcıda

düz fotokopi kağıtlarının, endeks kartlarının, asetatların, zarfların ve etiketlerin çoğunu ve özellikle inkjet yazıcılar için tasarlanmış kağıtları kullanabilirsiniz. HP DESKJET 895C'nin değişik baskı ortamlarına neler basabileceğine örnek verecek olursak şunları sayabiliriz:

- Bir zarf ya da zarf destesine baskı yapabilir
- Etiketler üzerine, dosyaları etiketlemek için baskı yapabilir
- Asetatlar üzerinde baskı yapabilir
- Davetiyeler, kartvizitler basabilir
- Pankartlar basabilir
- Utüyle çıkartmalar
- Fotoğraflar

Bu yazıcı ile lazer kalitesine yakın metin ve parlak fotoğraf kalitesinde renk-

lerle, belgeleriniz daha güçlü ve sunularınız daha etkili ve inandırıcı olacaktır. PhotoRE II baskı teknolojisiyle sahip HP yazıcısında herhangi bir kağıt kullanarak net ve doğal görünen sonuçlar elde edebilirsiniz. ColorSmart II renk eşleştirme tekniği sayesinde de her defasında mükemmel renkler göreceksiniz. Her bir HP, inkjet baskı kartuşu muhafazası olan ve takılabilen bir mürekkep kaynağıdır.

Yazıcı iki baskı kartuşu takılı olarak çalışır: Bir adet siyah ve bir adet üç renkli kartuş. HP yazıcıları ve inkjet baskı kartuşları her zaman net ve temiz sonuçlar verecek olan yüksek baskı kalitesi sunmak amacıyla yan yana çalışıyor. Yazıcınızda en iyi performansı alabilmeniz için HP inkjet baskı kartuşları ve HP malzemeleri kullanmamızı tavsiye ederiz.

HP inkjet baskı kartuşunun yeniden doldurulması o kartuşun elektronik ve mekanik parçalarının normal kullanma ömrünü zorlaması nedeniyle pek çok sorunlar yaratabilir. Örneğin püskürtücülerin tıkanması ve kartuşun elektrikli parçalarının aşınması gibi.

Ürün Bilgisi

HP Deskjet 895C

Bilgi için: HP Türkiye

Tel : (212) 224 59 25

Faks : (212) 224 59 39

Fiyatı : 315\$ + KDV

- Baskı kalitesi iyi
- Kurulumu kolay
- Arkalı önlü baskı yapıyor

DIAMOND MICRONICS C400

Diamond'dan Anakart

Diamond Multimedia Micronics C400 anakartı ile piyasaya hızlı girmeyi hedefliyor.

Micronics C400 P2XBL, Intel 440BX AGP Chipset'li ve MiniATX form faktörlü bir anakart. Kart, ISA, PCI ve AGP mimarisine sahip ve 233-333 MHz Intel Celeron, PII 233-450MHz işlemcilerini destekliyor. 3 adet 168 pinlik DIMM modülüne (Unbuffered PC SDRAM) sahip olan ve maksimum 768 MB'a kadar belleği destekleyen kart, ECC uyumluluğunun yanı sıra (Error Checking and Correction), PC-66 SDRAM (66MHz), PC-100 SDRAM (100 MHz) belleklerle de çalış-

bilmekte. Microsoft -DOS 6.2x, Windows 95, Windows 98, Windows NT 3.5x, Windows NT 4.0, IBM -OS/2 Warp 4.0, SCO-UNIXWare2.1.1, Open Server 5.04, Novell-NetWare 3.12, NetWare 4.11 (IntranetWare) işletim sistemlerini destekleyen Micronics C400, Award BIOS'a sahip. Kartta güç yönetimi

olarak birçok özellik var. OS Directed Power Management, RTC zamanlayıcısı, Modem Ring On özelliği, Wake on Lan, Wake on Keyboard, Wake on Mouse, System güç kontrolü, CPU saati kontrollü, ACPI ver 1.0a ve Microsoft/Intel APM 1.2 gibi özelliklere sahip olan kart, ayrıca Quick Boot (işletim sistemini ka-

pattığınızda sistem de kendisini kapıyor) özelliğini de destekliyor. Bus Mastering özelliği saye-

sinde disk transferlerinde işlemcinin daha az yorulması sağlanmış, ayrıca kart Atapi CD-ROM, LS-120 ve ZIP Drive'ları da tam olarak desteklemekte. Anakartta 4 adet 32-bit PCI, 1 adet 16-bit ISA, 1 AGP, 1 PCI/AGP slotu, 1 adet PS/2 klavye, PS/2 mouse, 2 adet 9 pinli seri portu ve 1 adet 25 pinlik paralel portu var. Kart, 2 USB port konnektörü, 1 IRDA, 1 adet 3 pinlik Wake on Lan konnektörü ve 1 adet SB-Link konnektörüne sahip.

Ürün Bilgisi

Micronics C400

Bilgi için: Multimedia

Tel : (212) 216 45 68

Faks : (212) 211 47 64

Fiyatı : 154\$ + KDV

- ➕ Gelişmiş güç yönetimi ve SB-Link özelliği
- ➖ Jumper ayarı var

TOTEM TM-P2BX Anakart

Debug Sensörlü Anakart

Anakartın üzerindeki Led takımı sayesinde siteminizde oluşan hataları kolayca saptayabilirsiniz.

TOTEM TM-P2BX, Intel 82440BX Chipset'li ve ATX PCI/ISA yapısına sahip bir anakart. Bu karta, 266-333

MHz Intel Celeron ile birlikte, PII 233-450MHz işlemcilerini takabilirsiniz. 3 adet 168 pinlik DIMM slotu var ve maksimum 768 MB SDRAM'i destekliyor. TOTEM TM-P2BX'in Award BIOS'u var. Anakartta 3 PCI, 2 ISA, 1 AGP, 1 PCI/ AGP slotu, 1 adet PS/2 klavye bağlantısı, 1 adet PS/2 mouse bağlantısı, 2 adet 9 pinli seri port ve

1 adet 25 pinlik paralel port var. Ayrıca TOTEM TM-P2BX, 2 USB port konnektörüne ve 1 adet 3 pinlik Wake on Lan konnektörüne sahip. Yaklaşık 26x 26cm boyutlarına sahip olan kartın en beğendiğimiz özelliği CPU için herhangi bir Jumper ayarına ihtiyaç duymaması. Kartın diğer bir önemli özelliği ise, üzerinde bir Debug sensorünün ve göstergesi amaçlı kullanılan bir led ta-

kımının olması. Karta takılı olan Debug sensörü, bir 80 Port-Debug kart gibi çalışıyor. Bu şekilde CPU, DRAM, FDD veya VGA kartının sensör ledlerine bakarak, düzgün çalışıp çalışmadıklarını kolayca görebilirsiniz.

Ürün Bilgisi

Totem TM-P2BX

Bilgi için: Gen Elektronik

Tel : (232) 445 80 79

Faks : (232) 445 80 79

Fiyatı : 118\$ + KDV

- ➕ Debug sensörü var
- ➕ Jumper ayarı gerekmiyor
- ➖ 66/100 Mhz veriyolu hızlarının elle ayarlanması gerekiyor

Logitech QuickCam Home

USB Hızla İlerliyor

Logitech'in ev kullanıcılarına yönelik USB veriyolunu kullanan kamerasını sizin için inceledik.

USB Portunu kullanan bu kamera, oldukça şık ve kompakt bir görünüme sahip. USB konektörünü taktıktan sonra sistem kolayca kamerayı algılıyor ve bize sadece sürücü CD'sini Cd-ROM sürücüyü yerleştirmek kalıyor. Kameranın USB portunu kullandığı için, kullandığımız Windows'un USB destekli olması gerekiyor. Bunun dışında, Logitech, kamerayı deneyimsiz kullanıcıların bile kolayca kullanabilece-

gi şekilde tasarlamış. Kamera ile birlikte Netmeeting ve görüntülü e-mail programı da geliyor. Kamera, yazılım üzerinden

parlaklık ya da renk gibi görüntü ayarlarını kontrol edebilmeye olanak sağlıyor. Ayrıca herhangi bir görüntü yakalama kartına ihtiyaç duymadan, 320x240 çözünürlükte hareketli görüntü yakalayabilen kamera, 640*480 çözünürlükte duran görüntüler yakalayabiliyor. Kamera duran görüntü yakalarken, kolaylık olması amacıyla üzerinde bir tuş bulunduruyor. Bu şekilde art arda yakalanan görüntüleri hareketlendirip,

Stop Motion hareketli görüntüler oluşturmak mümkün. Çekilen görüntüler özel bir dizinde saklanıyor. Sağ fare tuşuna eklenen seçeneklerse, kameranın daha kolay ve pratik kullanımını sağlamakta. Bu şekilde kamerayla kaydettiğiniz görüntüler, bir iki fare tıklamasıyla E-mail programınıza transfer edilebiliyor.

Ürün Bilgisi

QuickCam Home

Bilgi için: Mascom

Tel : (212) 212 13 66

Faks : (212) 212 88 70

Fiyatı : 170\$ + KDV

- ➕ USB Portunu kullanıyor.
- ➕ Mükemmel Windows entegrasyonu

Diamond Sonic Impact PCI

Ses Kartında Yeni Nesil

Diamond, Sonic Impact Aureal 3D teknolojisini kullanarak 32 bitlik ses kartı ile dikkatleri üzerine çekiyor

ISA Veri yolunu kullanan bilgisayar bileşenleri hızla piyasayı terk ediyor. İncelediğimiz Diamond Sonic Impact 590 ses kartı da, PCI teknolojisini kullanan yeni nesil ses kartlarından. Kuşkusuz veri yolunun PCI olması, ana işlemci ile diğer bileşenler arasındaki veri akışını hızlandıran önemli bir etken. İncelediğimiz model, ev kullanıcılarına yüksek performans ve uyumluluk sunuyor. Hem de uygun bir fiyata. Aynı anda 64 ses ve-

rebilen kart, Aureal 3D teknolojisini destekliyor. Bu teknoloji sadece 2 hoparlör kullanarak etrafınızda dönen bir ses kaynağını simüle edebiliyor. Fakat bu efektin belirgin bir şekilde hissedilebilmesi için, kaliteli hoparlörler ya da en-

iyisi kulaklık kullanılması tavsiye ediliyor. Kart aynı anda 64 ses verebiliyor demıştık, bu seslerin 32'si donanım destekli olarak üretilirken, 32'si yazılımla emüle ediliyor. Kartın üzerindeki dalga tablosu sentezleyici sayesinde, Midi sesleri daha kaliteli dinleyebilirsiniz. Fakat kartın dalga tablosu sentezleyici çipinin çok güçlü olmaması yüzünden bu sesler sizi tatmin etmeyebilir. Dalga tablosu ile ilgili

ayarları, kartla gelen yardımcı programla yapmanız mümkün. Sonic Impact, dijital mikser, sesli E-posta ve Midi çalışmalarınızı gerçekleştirebilmenizi sağlayan Studio Recording Session ve Internet Sound Bar adlı programlarla geliyor. Fakat bu programları fazla işlevsel bulmadık.

Kartın üzerinde Stereo Line in/out ve mikrofon olmak üzere 3 Jack var.

Ürün Bilgisi

Sonic Impact PCI

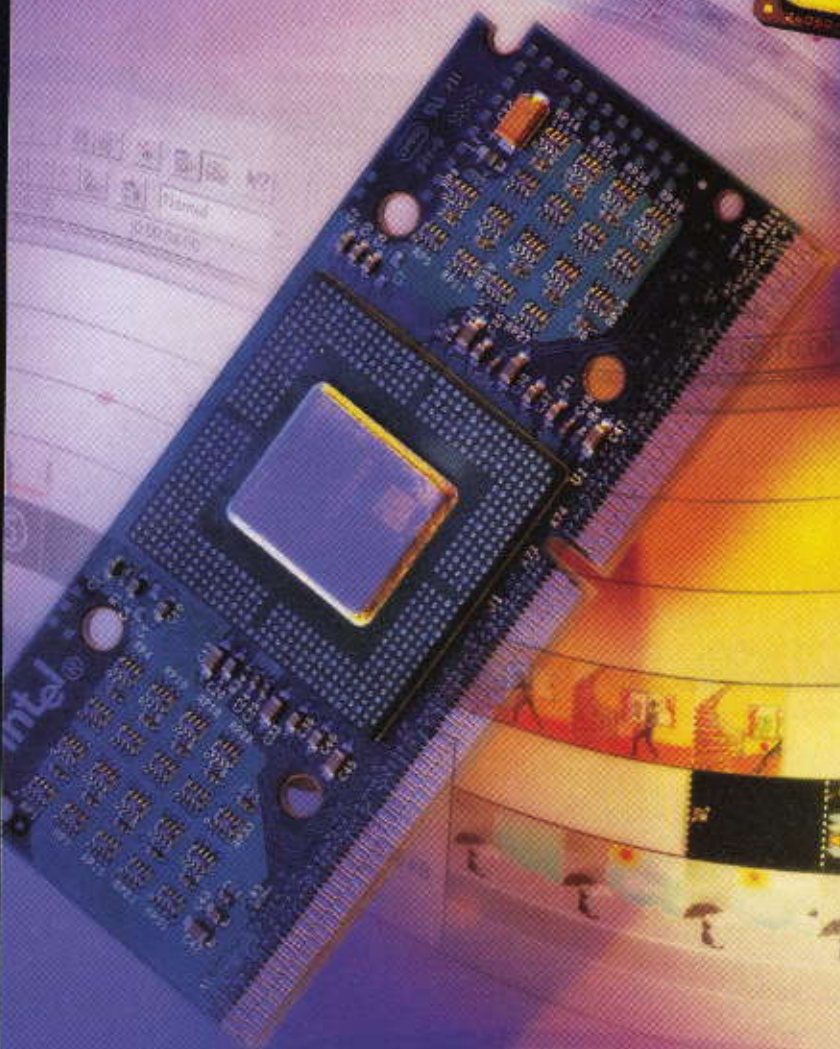
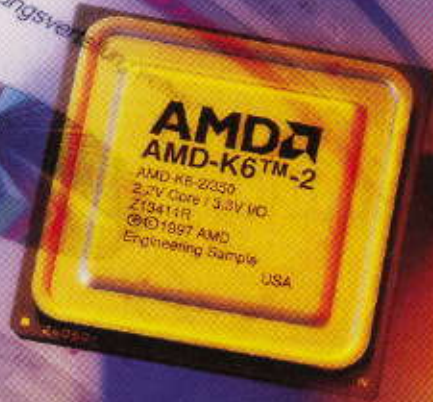
Bilgi için: Megavizyon

Tel : (212) 641 33 19

Faks : (212) 641 17 99

Fiyatı : 195\$ + KDV

- ➕ Uygun fiyat
- ➕ Aureal 3D teknolojisi
- ➖ Kalitesiz dalga tablosu

Zamanla Yarış

CHIP işlemci testi size pratikle ilgisi olmayan ve sadece rakamlardan ibaret bir sonuç sunmuyor. Aksine yeni işlemciler sayesinde kazanacağınız zamanla ilgili olarak gerçek bilgiler veriyor.

MHz, daha fazla MHz ve çok daha fazla MHz. Bilgisayar üreticilerinin parlak broşürlerinde potansiyel PC alıcılarının karşısına çıkan rakamlar bunlar. Ancak kullanıcının gündelik kullanımı sırasında saniyede yüzlerce milyon komuttan hareketle çalışma zamanından ne kadar tasarruf ettiğini hiç kimse bilmiyor.

Ölçüm Yöntemleri: Teori...

Bu konudaki ilk yardım sentetik Benchmark'lerden elde edilebilir (Norton SI ya da Landmark gibi). Bunlar bize soyut sayılar verir. Bu sayılar kendi başlarına hiçbir anlam taşımaz, ancak diğer CPU'larla karşılaştırmalı olarak bilgi sağlar. Daha gerçekçi olduğu söylenen başka bir test yönteminde ise süper hızlı bir kullanıcı simülasyonu çalışır. Bu simülasyon çok hızlı girişlerle çok geçmeden CPU'nun sınırlarını zorlar.

Ancak bu ikinci test yöntemi de tümüyle gerçekçi olmaktan uzaktır. Kullanıcı standart görevlerde bir saniyenin yüzde bilmemkaçından ibaret olan CPU çalışma süresinin farkına varamaz, çünkü bu bakımdan günümüz CPU'larının hepsi de çok hızlıdır. Kullanıcı CPU'sunun hesaplama performansını ancak ve ancak ona hesap yoğunluğu yüksek bir görev verdiğinde ortaya çıkarabilir.

...Ve Pratik: CHIP'in Testi Bambaşka

Yukarıda bahsettiğimiz nedenler-

den dolayı masaüstü bilgisayarlar için piyasada bulabileceğiniz 18 CPU'nun hepsi için CHIP farklı test yöntemleri kullanır: CPU'lar bu test yönteminde pratikte sık sık karşılaşılan hesap yoğunluğu yüksek uygulamalarla nasıl başa çıktıklarını kanıtlamak zorundadırlar.

Geçerli tek argüman kronometredir. Ofis, resim işleme, multimedya ve eğlence gibi kullanım alanlarında testin merkezini MHz oluşturmuyor; bunun yerine bilgisayar kullanıcısının değerli çalışma zamanını ölçen saniyeler ve dakikalar oldukça önem kazanıyor.

İşlemci Testi Kapsamı: Intel...

Pentium II ailesi CPU pazarındaki başarısını korumak için 450 MHz'lik kozuyla teste katılıyor. Yine aynı sıralardan Celeron çizgisi gündemde. Ancak Intel'in son gözağrısı Xeon bu testte yer almıyor. Xeon'un büyük Level-2-Cache değeri (512 Kbyte'tan 2 Mbyte'a kadar) fiyatını o kadar yükseltiyor ki (birkaç bin Mark), bir Workstation PC için Xeon pek de söz konusu olamıyor.

...Ve Intel'in İsrarlı Takipçileri

Takipçi grubun başında AMD bulunuyor ve 350 MHz'lik süper modelin başını çektiği K6-2 ile yarışa katılıyor. IBM'in de 6x86MX adıyla piyasaya sunduğu, Cyrix'in M-II ailesi PR333 modeli de dahil olmak üzere testte.

Intel Pentium II

Socket 7 için Pentium-MMX CPU'ların üretimi durdurulduğundan beri Intel'de her şey yine Intel tarafından geliştirilmiş, boyuna bir işlemci takma yuvası olan Slot 1 için tasarlanmış yeni Pentium-II CPU'ların çevresinde dönüyor.

233 MHz'lik başlangıç modeli artık piyasada bulunmadığı için Pentium-II ailesi üçer modelden ibaret iki gruba ayrılıyor: 66 MHz'lik harici bir sistem saat frekansı için 266, 300, 333 MHz'lik sürümler ve 100 MHz'lik sistem saat frekansı için 350, 400 ve 450 MHz'lik daha hızlı çeşitler.

Pentium-II işlemcilerinin sağladığı hız avantajı öncelikle sistem mimarisindeki bir yenilikten kaynaklanıyor: Hologramlı karakteristik siyah yuva içersinde, Chip'in yanı sıra, daima işlemci saat frekansının yarısıyla erişilen, yani yalnızca sistem saat frekansı ile çalışan rakiplerinden epey hızlı olan 512 KByte büyüklüğünde bir arabellek bulunuyor.

Ofis

Word ve Excel altında bu işlemciler kusursuz bir biçimde çalışıyor. 100 MByte'lık dosyaların sıkıştırılmasında da (Winzip) yalnızca en küçük işlemci, yani 266 MHz'lik olan, 76 saniyelik bir süre ile K6-2/350 tarafından kılpayı yakalanıyor (74 saniye).

Yukarıdaki işlemlerdeki başarı Adobe'un Distiller'ı ile çalışırken ay-

nı düzeyde kalmıyor. Burada ancak Pentium-II/333 en hızlı rakibiyle kafa kafaya gelebiliyor.

Resim İşleme

Pentium-II'ler her türlü yükü taşıyabilen işlemciler olarak resim işleme kategorisinde de göze çarpıyor. Paintshop Pro ile çalışırken hiçbir test adayı 6 saniyenin üzerinde yükleme süresine çıkamıyor.

OpenGL altında Raytracing aracılığıyla üçboyutlu resimlerin hazırlanması sırasında güçlü kayan nokta birimi Pentium-II'lere tartışmasız bir üstünlük sağlıyor. Burada AMD'nin lider modeli K6/350 9 dakika 3 saniye ile, açık bir biçimde daha düşük frekansa sahip Pentium-II/266 ile bile başa çıkamıyor (8 dakika 41 saniye). Ancak burada daha küçük olan Pentium-II'ler karşısında yanlış bir kanı sonucu daha yavaş olduğu zannedilen Cache'li Celeron'lar dışı bir rakip olarak yer alıyor.

Multimedya

Test alanı 2 dakika 30 saniyelik test şarkısının Goldwave ile yeniden örneklenmesinde görece dengeli bir görünüm sunuyor. Pentium-II değerleri 45,5 ila 47 saniye arasında yer alıyor; rakipler yalnızca önemsiz sayılabilecek birkaç saniyelik bir zaman dilimi için geriden geliyor. Burada 100 MHz veriyolu saat frekansına sahip CPU'ların kendi küçük kardeşlerini neden geride bırakamadıkları pek anlaşılır gibi değil.

Ama MP3 ses dosyalarının ve video sekanslarının kodlanması işleminin sonuçları şaşmaz bir üstünlüğün göstergesi: 1 dakika 38 saniye (test MPEG-1 filmi için gerekli 10 saniye ve bir AVI dosyası için gerekli 10,5 saniye de dahil olmak üzere). Pentium-II/450 geçilmez değerler sunuyor. Hiçbir Pentium-II, Software-DVD oynatıcı ile sorun yaşamıyor. Bir DVD videosunun oynanılması sırasında CPU yükü hiçbir zaman yüz-

de 81'i aşmıyor.

Eğlence

Oyun konusunda hesaplama gücü ne kadar yüksek olursa, oyun oynamak da o kadar tatminkâr oluyor. Quake II'nin ağızına kadar dolu Multiplayer modunda bile düzenlilik ve yağdan kıl çeker gibi resim akışı arayanlar, aradıklarını Elsa Erazor gibi iyi bir grafik kartı kullanarak, hızlı Pentium-II işlemcilerle saniyede ortalama 30 resimden fazla bir resim tekrar frekansı ile yaşayabilirler (1024x 768'lik bir çözünürlükte hem de).

Incoming ve Forsaken testinde resim tekrar frekansının Pentium/300'den itibaren artık hemen hemen hiç yükselmemesi, bu yüksek çözünürlükte tüketilmiş olan TNT grafik kartının performansı ile ilgili.

Diğer Olaylar

Pentium-II'lerin yüksek saat frekansı Boot etme sırasında dahi kendini gösteriyor: Pentium/450 bu işlemi 45 saniye ile 266'lık kardeşinden (50 saniye) hiç olmazsa 5 saniye daha hızlı gerçekleştiriyor. İnsanın kafasına Windows 98'in daha başlangıç aşamasında kaç milyon hesaplama işlemini kaydattığı ve bunun nedeni takılıyor.

Sonuç

Pentium-II dizisi iki gruba ayrılıyor: 333 MHz'e kadar olan eski modeller her yerde kullanılabilir iyi ürünler; ancak fiyatı daha uygun Cache'li Celeron'lar (330A ve 333) tarafından topa tutuluyorlar. Intel burada kendi kendisiyle sıkı bir rekabet içinde.

Pentium-II'lerin 350 MHz'den itibaren 100 MHz sistem veriyolu için tasarlanmış tepedeki üçlüsüne hiç kimse yaklaşıyor. Hepsinin önünde Pentium II/450, her disiplinde zafere kazanarak "eşsiz ürün" sıfatını kimseye kaptırmadı. Ancak "Nobel" ödüllü bu CPU'nun fiyatı da perfor-

mansı gibi ortalamanın çok çok üstünde; bu yüzden onu yalnızca gerçekten de güce ihtiyacı olan kullanıcılara tavsiye etmek istiyoruz.

Test Sonuçları

Bilgi için : Empa / Karma
Telefon : (212) 599 30 50 /
(212) 233 30 30

Pentium II/266
Ofis: 55 **Resim İşleme: 10**
Eğlence: 12.5 **Multimedya: 12.5**
CHIP Test Sonucu: 90
Fiyat/Performans: 21.44
Fiyatı: 193\$ + KDV

Pentium II/300
Ofis: 55 **Resim İşleme: 10**
Eğlence: 12.5 **Multimedya: 12.5**
CHIP Test Sonucu: 90
Fiyat/Performans: 22.88
Fiyatı: 206\$ + KDV

Pentium II/333
Ofis: 55 **Resim İşleme: 10**
Eğlence: 12.5 **Multimedya: 12.5**
CHIP Test Sonucu: 90
Fiyat/Performans: 26.22
Fiyatı: 236\$ + KDV

Pentium II/350
Ofis: 55 **Resim İşleme: 12.5**
Eğlence: 12.5 **Multimedya: 12.5**
CHIP Test Sonucu: 93.33
Fiyat/Performans: 32.14
Fiyatı: 300\$ + KDV

Pentium II/400
Ofis: 55 **Resim İşleme: 12.5**
Eğlence: 15 **Multimedya: 12.5**
CHIP Test Sonucu: 95
Fiyat/Performans: 49.15
Fiyatı: 467\$ + KDV

Pentium II/450
Ofis: 55 **Resim İşleme: 15**
Eğlence: 15 **Multimedya: 15**
CHIP Test Sonucu: 100
Fiyat/Performans: 75
Fiyatı: 750\$ + KDV

Fiyatlar tabiriye şerhine göre değişebilir.

Intel Celeron

Su sıralar Celeron'un dört çeşidi bulunuyor: 266, 300, 300A ve 333. Bu küçük model dizisinin bile göze çarpan bazı özelliklerinin olması Intel'in pazarlama stratejisine dayanıyor: İlk iki model (266 ve 300) tamamen L2-Cache olmaksızın çalışıyor. Bu durum fiyatları aşağıya çekiyor, ancak performansı da aynı istikamette peşinden sürüklüyor. Basındaki negatif eleştiriler ve yeterli talebin olmaması yüzünden, seriye Chip'lerine 128 KByte'lık L2-Cache entegre edilmiş iki yeni Celeron (kod adı: Mendocino) eklendi. Bu en azından Pentium-II dizisinin sunduğu bellek büyüklüğünün çeyreğine tekabül ediyor.

Özel olan şu; bu yeni Cache Pentium-II'de olduğu gibi yarım değil, tam işlemci hızıyla çalışıyor. Bu küçük, küçük olduğu kadar da hassas farkla işaret etmek için, 300'lük Cache'li modele bir "A" eklenmiş. 333'lük model ise böyle bir ek taşıyor; bunun nedenini ise olsa olsa Intel'in pazarlama stratejisini oluşturanlar biliyordur herhalde.

Ofis

Word ve Excel altında hiç kimse iki Celeron çeşidi arasında pratik bir fark bulamayacaktır. Ancak ek Cache'in ne işe yaradığı daha 100 MByte'lık dosyaların Winzip ile sıkıştırılması sırasında kendini gösteriyor: Celeron 300A yalnızca 75 sa-

niyeye ihtiyaç duyarken, A'sız 300'lük Celeron ancak 113 saniyede işini bitirmiş oluyor, yani yarı yarıya daha fazla zaman harcıyor. Cache'in sağladığı avantaj PDF oluştururken daha da belirginleşiyor: Burada 300A 26'ya 44 ile üstünlük sağlıyor, yani Cache'siz ağabeyinden yüzde 60'dan daha az bir süreye ihtiyaç duyuyor.

Resim İşleme

İki yeni Celeron, Paintshop Pro'da (hesaplama süreleri 5 saniye civarında ve aradaki fark yarım saniyeden az) Pentium-II devleriyle kolayca boy ölçüşebiliyor. Raytracing programı Povray'de de yanlış bir kam sonucu daha büyük olarak addedilen meslekdaşlarından hiçbir şekilde geri kalmıyor: Celeron/333 8 saniye hesaplama süresiyle Pentium-II/350 ile aynı değere ulaşıyor.

Buna karşılık eski Celeron'lar her iki disiplinde de, ilkinde 7 saniye (Paintshop Pro), ikincisinde 13 saniye (Povray) ile yalnızca K6-2/266'nın düzeyine ulaşabiliyor. Ancak OpenGL altında onlar da 9 dakika civarındaki değerlerle K6-2/333'ün (9 dakika 32 saniye) önünde yer alıyor. Buna karşılık burada Celeron/300A ve 333, 8 dakikanın altındaki sürelerle Pentium-II liginde oynamaya aday oluyor.

Multimedya

Multimedya alanında karşımıza küçük bir sürpriz çıktı. Dört Celeron da değerlendirmeye tabi tutulan beş kategorinin çoğunda rakiplerinin önde gelen modelini (AMD K6-2/350), L2-Cache'siz çeşitleriyle bile geride bırakmayı başardı.

Software-DVD oynatılırken CPU'ya binen yük kendisiyle özel olarak ilgilenmeyi gerektiriyor. Görünen o ki, tüm Celeron'lar iyi bir programlamayla MPEG-2 filmlerini kesintisiz bir biçimde oynatabiliyorlar; üstelik grafik kartından destek almadan (Riva TNT zaten Motion ▶

Compensation sunmuyor).

Eğlence

Intel Celeron çizgisini eğlence pazarının CPU'ları olarak konuşturmakta yerden göğe kadar haklı, çünkü bu işlemciler oyun oynamayı harika bir biçimde kotarıyor. Ancak bu alanda L2-Cache de diğer alanlarda olduğundan daha fazla önem kazanıyor. Burada 300A ve 333 modelleri Cache'lerini tümüyle kullanabiliyor ve iyi performans artışları sağlayabiliyor. Ama Quake II altında daha yavaş olan Celeron/266 bile K6/350'den daha hızlıydı; üstelik K6/35 özel olarak 3DNow! için geliştirilmiş bir sürümden yararlanabilmesine rağmen. Yeni Celeron'lar Forsaken ve Incoming'de saniyede 60'dan ya da 36'dan fazla resim sağlayarak yine Pentium-II'lere ait olabilecek değerlere ulaşıyor.

Diğer Olaylar

Her şey bir yana yeni Celeron'da bir dezavantaj mevcut: Bı işlemci o kadar yeni ki, birçok kasa henüz onu tanımıyor. Yeni Celeron bu tip kasalar üzerinde ancak bir BIOS güncellemesinden sonra çalışıyor. Overclocking konusuna gelince: Intel gerçi Celeron'u sabit bir biçimde kablolanmış Multiplier ile (266: 4, 300 ve 300A: 4,5, 333: 5) donatmış, ama Celeron kendinde eksik olan ya da

yalnızca küçük olan L2-Cache'i nedeniyle yine de özellikle daha yüksek saat frekansları ile yapılacak deneyimler için uygun görünmüyor.

Böylece örneğin veriyolu frekansı bir BX-Board (ve biraz şans) yardımıyla 100 MHz'e yükseltilebiliyor. Bizim elimizdeki 300A test modeli bu yolla testte denirken, sürekli ve tümüyle sorunsuz olarak 450 MHz ile (4,5x100 MHz) çalıştı. Ama 333 modeli 500 MHz ile bile Pentium-II/450'yi geride bırakmayı reddetti.

Sonuç

Performans bilincine sahip bir kullanıcı olarak L2-Cache'siz eski modellerden uzak durmak gerekir. Bunlar nispeten yavaşlar ve AMD ile rekabette çoğu zaman geride kalıyorlar. Ancak bu kötü ün sayesinde ki, çok uygun fiyata satın alınabiliyorlar.

Buna karşılık, yeni Celeron modelleri 300A ve 333 hızlı L2-Cache'leri nedeniyle aynı saat frekansına sahip muadilleri olan Pentium-II işlemcilerden hiçbir alanda geri kalmıyor. Fiyat bakımından ise yaklaşık olarak AMD'nin en gelişkin modelleriyle aynı düzeyde yer alıyor. Ayrıca testimizde multimedya ve oyun (eğlence) alanında şu sıralar K6-2'yi burun farkıyla da olsa geçebiliyor. 300A modeli sahip olduğu iyi Overclocking özellikleriyle 333 MHz'lik ağabeyi-

nin kıl payı önünde ve fiyat bakımından tavsiye edilmeyi hak ediyor.

Test Sonuçları

Bilgi için : Empa / Karma

Telefon : (212) 599 30 50 /
(212) 233 30 30

Celeron 266

Ofis: **45.83** Resim İşleme: **7.5**

Eğlence: **10** Multimedya: **12.5**

CHIP Test Sonucu: **76.66**

Fiyat/Performans: **12.52**

Fiyatı: **96\$ + KDV**

Celeron 300

Ofis: **45.83** Resim İşleme: **7.5**

Eğlence: **12.5** Multimedya: **12.5**

CHIP Test Sonucu: **78.33**

Fiyat/Performans: **13.66**

Fiyatı: **107\$ + KDV**

Celeron 300A

Ofis: **55** Resim İşleme: **10**

Eğlence: **12.5** Multimedya: **12.5**

CHIP Test Sonucu: **90**

Fiyat/Performans: **12.66**

Fiyatı: **114\$ + KDV**

Celeron 333

Ofis: **55** Resim İşleme: **10**

Eğlence: **12.5** Multimedya: **12.5**

CHIP Test Sonucu: **90**

Fiyat/Performans: **16**

Fiyatı: **144\$ + KDV**

*Fiyatlar tüketicilik güncelidir.

AMD K6-2

Zaten başarılı olan K6'nın takipcisi ek bir 3D komut birimi ile genişletilmiş: 3DNow! AMD dışında Cyrix tarafından da destekleniyor. 3D ve multimedya uygulamaları böylece bariz bir biçimde hızlandırılabilir; ama yalnızca eğer yazılım özel olarak 3DNow için optimize edilmişse ve Microsoft'un DirectX sürüm 6'sı işe yarıyorsa.

266 MHz'lik sürüm hâlâ 66 MHz'lik veriyolu saat frekansı ile çalışırken, 300 ve 350 modelleri 100 MHz'den ve böylelikle daha hızlı bir

L2-Cache'den yararlanma imkanına sahip.

Ofis

K6-2 beklenildiği gibi Word ve Excel'in üstesinden sol eliyle geliyor. Buna karşılık Winzip'te ise 100 saniyenin altındaki değerlerle yalnızca IBM/Cyrix işlemcilerle boy ölçüşebiliyor; ama en azından Cache'siz Celeron'ları (110 saniyenin üstü) bariz bir biçimde geride bırakıyor. Ancak Distiller ile üç hızlı K6-2 işlemci 30 saniyenin altındaki de-

gerlerle yine Pentium-II'lerin yüksek mertebelerine kadar ulaşıyor.

Resim İşleme

Paintshop Pro K6-2 için kolay, burada K6-2 küçük Pentium-II'ler ve L2-Cache'li Celeron modelleri ile aynı düzeyde. Povray ile gerçekleştirilen Raytracing testinde K6-2 ailesi 10 ila 14 saniyelik değerlerle yaklaşık olarak Celeron'ların aldığı sonuçların bant genişliğiyle örtüşüyor, ama hızlı Pentium-II'lere ayak uyduramıyor.

OpenGL altında tüm K6-2 modelleri 9 dakikanın üstünde hesaplama süresine ihtiyaç duyuyor, böylelikle de bu alandaki performansları yine Pentium-II ailesininkilerle boy ölçüşemiyor. Bu sonuçlar 350 MHz ile yalnızca pek sevilmeyen Celeron/266 (9 dakika 22 saniye) karşısında üstünlük sağlamaya izin veriyor.

Multimedya

Multimedya alanında da K6-2'nin rakiplerini geride bıraktığı, ancak yine Intel'in Pentium-II türleri seviyesine erişemediğine tanık oluyoruz. Ses verilerinin hesaplanmasında K6-2 en iyi olasılıkla Celeron grubu ile aynı düzeyde; bu durum Mediastudio Pro 5.0 ile video montajı için de geçerli.

K6-2 ayrıca MP3 dosyalarının ve MPEG-1 filmlerinin kodlanmasında da sorunlar yaşıyor. Burada K6-2 aynı saat frekansında hesaplamayı bitirmek için çoğu zaman iki kat süreye ihtiyaç duyuyor. Örneğin Pentium/350 2 dakika 30 saniye uzunluktaki test şarkısını yalnızca 2 dakika 6 saniye içerisinde kodlarken, K6/350 aynı işi 4 dakika 9 saniye içinde hallediyor. Tabii ki birçok multimedya algoritmasının şimdiye kadar özel olarak Pentium II mimarisi için optimize edilmiş olması K6-2'ye karşı bir haksızlık. Oysa testin gerçekleştirildiği tarihte çoğu standart yazılıma henüz 3DNow! desteği entegre edilmemişti.

Eğlence

Güncel oyunlarda K6-2 rüştünü çoktan ispat etmiş durumda: Incoming ve Forsaken Direct-X 6 sayesinde 1024x768'lik bir çözünürlükte bile tümüyle kesintisiz olarak çalışıyor. Ayrıca K6-2 birçok üreticinin şimdi 3DNow! desteği de sağlayacağını taahhüt etmesinden dolayı bu alanda büyük bir gelecek potansiyeline sahip durumda.

Güncel Quake II sürümü (3.19) için en yeni AMD Patch'iyle (yamasıyla) birlikte gerçekleştirilen Quake II altındaki resim tekrar oranı beklentilerin biraz gerisinde kalıyor: Burada K6-2/350 Cache'siz Celeron/266 karşısında bile üstünlük sağlayamıyor. K6-2'nin 3D kartlarında Slot 1, CPU'lardan daha iyi sonuç vermektedir. Bunun nedeni AMD işlemcilerinde bu kartlara yönelik bir yazılımın bulunması.

Diğer Olaylar

K6-2'nin testi sırasında sistemin istikrarlı bir biçimde çalışmasını sağlamak CHIP çalışanlarının tamı tamına iki gününü aldı: Test konfigürasyonunda ancak en yeni grafik kartı BIOS'unun, kullanılmamış bir anakart BIOS'unun (1.004), yeni chipset sürücülerinin (ALI-AGP sürücüler), ve nihayet üç yeni BIOS ayarının (AGP Bus Turbo Mode: Disabled, Frame Buffer Posted Write: Disabled ve VGA BIOS Sequence: AGP/PCI) kullanılmasıyla istikrar sağlanabildi.

Ancak bu durumun suçlusu K6-2 değil, anakart (Asus PA-5) üzerindeki Aladdin-V chipsetiyle grafik kartı (Elsa Erazor II) üzerindeki TNT chipsetinin kombinasyonundaki uyumsuzluktu. Başka bir deyişle K6-2 yepyeni bir TNT grafik kartı ile kullanılmak isteniyorsa, öncelikle TNT chipsetiyle sorun çıkarmayan VIA'nın MVP3 chipsetine sahip bir anakart tavsiye edilmelidir.

Sonuç

K6-2 Intel'den sonra gelen grubun

uzak ara başında yer alıyor ve böylelikle Socket-7 teknolojisinin yaşamını sürdürmesini sağlıyor. Başta giden 350 MHz'lik model fevkalade iyi hesaplama sürelerine sahip, ama yalnızca pek az alanda 300 MHz'den yukarı Pentium-II'lere ya da Cache'li Celeron'lara (300A, 333) ayak uydurabiliyor.

Ancak multimedya ve eğlence alanlarında yazılım üreticileri K6-2'de bulunan 3DNow! desteğinden tümüyle yararlandıkları takdirde, bariz performans artışları beklenmelidir. Bu yüzden K6-2/350 de aynen en sert rakibi Celeron/300A gibi fiyat bakımından tavsiye edilmeyi hak ediyor.

Test Sonuçları

Bilgi için : Karma
Telefon : (212) 233 30 30
Faks : (212) 296 18 29

AMD K6-2/266
Ofis: 45.83 **Resim İşleme: 7.5**
Eğlence: 10 **Multimedya: 10**
CHIP Test Sonucu: 73.33
Fiyat/Performans: 13.09
Fiyatı: 96\$ + KDV

AMD K6-2/300
Ofis: 55 **Resim İşleme: 7.5**
Eğlence: 10 **Multimedya: 10**
CHIP Test Sonucu: 83.33
Fiyat/Performans: 13.08
Fiyatı: 109\$ + KDV

AMD K6-2/333
Ofis: 55 **Resim İşleme: 10**
Eğlence: 10 **Multimedya: 10**
CHIP Test Sonucu: 85
Fiyat/Performans: 14.94
Fiyatı: 127\$ + KDV

AMD K6-2/350
Ofis: 55 **Resim İşleme: 10**
Eğlence: 12.5 **Multimedya: 12.5**
CHIP Test Sonucu: 90
Fiyat/Performans: 18.77
Fiyatı: 169\$ + KDV

* Fiyatlar farklılık gösterebilir.

IBM/Cyrix 6x86MX/M-II

IBM'in Cyrix ile anlaşması sonucu Cyrix işlemcilerinin 6x86MX-PR333 modeline kadar IBM'in kendi adına da bir üretim izni var. Cyrix pazarlama tekniği olarak işlemci modellerini piyasadaki PII'lerle rekabete girmesi için PR300, PR333 veya M-II diye adlandırmaktadır. Bu işlemci ailesi aynı model işlemcilerinde harici sistem saat frekansındaki değişimlerden dolayı bazı karışıklıklara yol açabilir.

Örneğin bir M-II-PR300 işlemcisi 233 MHz'lik (3.5x66 MHz) bir saat frekansı ya da 225 MHz (3x75 MHz) lik bir saat frekansı ile çalışabilmektedir.

Office

Word ve Excel'in üstesinden gelmek diğer işlemcilerdeki gibi bu işlemcidede hiç sorun değil. Verileri sıkıştırma 6x86 MX/M-II işlemcileri PR266, PR300 ve PR333 79, 86 ve 90 saniyelik değerlere ulaşmıştır. Bu değerler AMD işlemcilerinin değerlerine çok yakın değerlerdir (79.85 ve 91 saniye), oysa PII'deki değerlere (67,72 ve 76 saniye) 6x86 MX/M-II işlemcileri yaklaşamamıştır bile. Aynı PDF verilerini hazırlamakta da geçerlidir. Burada 6x86 MX/M-II işlemcileri AMD işlemcilerinin gerisinde kalmıştır.

Resim işleme

IBM/Cyrix işlemcileri OpenGL

parkurunu (uygulamasını) bitirmek için 1 saatten fazla zaman harcadılar. Oysa diğer işlemciler bu testi 10 dakika gibi bir zamanda bitirmiştir. IBM/Cyrix işlemcilerin böyle davranması ya yazılımındaki bir hatadan ya da bu işlemciler bazı komutları çok yavaş uygulamış olmasından kaynaklanabilir.

Multimedia

Goldwave'de bir müzik parçasının yeniden örneklenmesi gibi görevlerde IBM/Cyrix PR333 işlemcileri 48.3 saniyelik sonuçla K6-2/333 işlemcisinin 49.4 saniyelik sonucundan az bir farkla öne geçer. MP3 formatına çevriminde ise bu işlemciler iyi bir performans sergilememiştir. Örneğin PR333 işlemcisinde çevrim 7:24 dakika sürmektedir. PR233'de bu süre 9:20 dakikadır. Bu süre K6-2 işlemcilerine kıyasla iki katı fazla bir süredir.

PII ve Celeron işlemcilerle kıyasladığımızda ise bu süre 4 katı civarındadır. Mpeg ve AVI dosyalarını hazırlanmasında ise durum biraz daha iyidir. Örneğin PR300 işlemcisi Mpeg dosyalarını hazırlarken 31 saniye, Avi dosyalarını hazırlarken de 26 saniye gibi bir süre harcıyor. Burada K6-2 işlemcileri 21 ile 18 saniye, PII/300 işlemcisi ise 17 ve 17 saniyelik bir zaman harcamaktadır.

Eğlence

IBM/Cyrix işlemcileri oyun uygulamalarında da istenilen performans rating'ini yakalayamadı. Örneğin PR333 işlemcisi QuakeII'de 10.7 resim/saniye ile PII/333 ün (27.3 resim/saniye) performansının yüzde 40'ına bile ulaşamadı. Rate ve Forsaken'da alınan sonuçlar biraz daha iyidir (48.2 resim/saniye, 25.8 resim/saniye).

Diğer özellikler

Cyrix ile IBM'in ortaklığının sona

ermiş olması büyük bir ihtimalle bu işlemcileri geliştirmeyecek olmasıdır. IBM önümüzdeki yılda yeni bir Chip ile piyasaya girmeye çalışacak. Cyrix ise Cayenne adını verdikleri yeni işlemcisiyle 1999'da piyasaya girmeyi planlıyor.

Sonuç

Yaptığımız testlerde bu işlemciden istediğimiz performansı alamadık. Özellikle multimedia, resim işleme ve eğlence uygulamalarında 6x86MX/M-II familyası AMD ve Intel in işlemcilerle yarışamaz durumdadır. Neticede Cyrix ve IBM işlemcileri daha çok Office ağırlıklı çalışan bilgisayarlar kullanılmaktadır.

Test Sonuçları

Bilgi için : Karma
Telefon : (212) 233 30 30
Faks : (212) 296 18 29

Cyrix/IBM 6x86MX/M-2 233+

Ofis: 45.83 **Resim işleme:** 2.5
Eğlence: 2.5 **Multimedia:** 7.5
CHIP Test Sonucu: 58.33
Fiyat/Performans: 11.48
Fiyatı: 67\$ + KDV

Cyrix/IBM 6x86MX/M-2 266+

Ofis: 45.83 **Resim işleme:** 2.5
Eğlence: 5 **Multimedia:** 7.5
CHIP Test Sonucu: 61.66
Fiyat/Performans: 12.81
Fiyatı: 79\$ + KDV

Cyrix/IBM 6x86MX/M-2 300+

Ofis: 45.83 **Resim işleme:** 2.5
Eğlence: 5 **Multimedia:** 10
CHIP Test Sonucu: 65
Fiyat/Performans: 13.07
Fiyatı: 85\$ + KDV

Cyrix/IBM 6x86MX/M-2 333+

Ofis: 55 **Resim işleme:** 2.5
Eğlence: 7.5 **Multimedia:** 10
CHIP Test Sonucu: 75
Fiyat/Performans: 16.13
Fiyatı: 121\$ + KDV

Fiyatlar 1 Ocak 1999'dur.

Teknik Veriler ve Test Sonuçları

Marka	Intel®	AMD	AMD	AMD	AMD	Cyrix/IBM	Cyrix/IBM	Cyrix/IBM
İşlemci*	Pentium MMX	K6-2	K6-2	K6-2	K6-2	6x86MXM-II	6x86MXM-II	6x86MXM-II
Çalışma frekansı (MHz)	200	266	300	333	350	233+	266+	300+
Teknik bilgiler								
Soket/Slot*	Soket7	Soket7	Super7	Super7	Super7	Soket7	Super7	Super7
Sistem hızı	86	66	100	95	100	66	83	75
Çarpım oranı	3	4	3	3.5	3.5	3	2.5	3
L1-Cache (Read/Write KB)	32	64	64	64	64	64	64	64
L2-Cache (Kbyte)*	anakarta	anakarta	anakarta	anakarta	anakarta	anakarta	anakarta	anakarta
L2-Cache hızı (MHz)	66	66	100	95	100	66	83	75
Gerilim (Core/IO)	2.8/3.3	2.2/3.3	2.2/3.3	2.2/3.3	2.2/3.3	2.9/3.3	2.9/3.3	2.9/3.3
Multi özelliği	yok	yok	yok	yok	yok	yok	yok	yok
Boyutu (mm)	129	82	82	82	82	197	197	187
Teknoloji (Mikron)	0.35	0.25	0.25	0.25	0.25	0.35	0.35	0.3
Transistör sayısı (milyon)	4.5	9.3	9.3	9.3	9.3	6.5	6.5	6.5
MIPS (Million Instructions per second)	361	756	858	949	1000	433	455	507
MFLOPS (Million Floating Point Operations per second)	111	159	179	198	209	94	98	110
Ofis (saniye, az olması daha iyi)								
Word97 Yazının işlenmesi (%25)	4.7	3.6	3.2	2.9	2.6	3.8	3.7	3.6
Excel97 Tablo uygulaması (%15)*	1'in altında	1'in altında	1'in altında	1'in altında	1'in altında	1'in altında	1'in altında	1'in altında
Winzip7.0 ile 100MB dosya sıkıştırması (%10)	112	91	85	79	74	95	90	86
Distiller3.0 ile PDF hazırlamak (%5)	46	33	29	27	25	38	36	34
Resim işleme (saniye, az olması daha iyi)								
PaintshopPro5 ile resim yüklemek (%5)	10.4	6.7	5.4	5.2	5	7.6	7.2	7
Povray3.2 ile Raytracing testi (%5)	17	14	12	11	10	25	24	22
Cdbench ile OpenGL testi (%5)	11.09	11.35	10.07	9.32	9.93	76.35	72.50	69.49
Multimedya (saniye, az olması daha iyi)								
Goldwave3.24 ile Wav dosyasının çevrimi (%3)	57.8	51.3	50.2	49.4	49	52	51.6	49.6
MP3 producer ile MP3 çevirimi (%3)	5.23	5.27	4.47	4.22	4.09	9.20	8.61	7.59
LSX-Mpeg2.0 ile MPEG1-Video sıkıştırması (%3)	29	24	21	20	20	35	33	31
MediastudioPro5.0 ile Video Çevirimi (%3)	27	21.3	18.3	17.3	15.7	29.2	27.6	25.9
SoftDVD ile DVD'nin işlemci üzerindeki etkisi (%3)	100%	99%	92%	92%	90%	100%	100%	100%
Eğlence (resim/saniye 1024x768 çözünürlüğünde, fazla olması iyi)								
Quake2 (%5)	10.2	13.6	15.8	16.4	17.1	8.6	9.2	9.5
Forsaken (%5)	47.4	52.6	55.7	57.5	60.2	35.8	41.6	43.9
Incoming (%5)	24.4	30.3	32.6	34	35.3	19.8	22.7	24.1
Kalite Değerlendirmesi								
Ofis (%55)	45.83	45.83	55	55	55	45.83	45.83	45.83
Resim işleme (%15)	2.5	7.5	7.5	10	10	2.5	2.5	2.5
Multimedya (%15)	10	10	10	10	12.5	7.5	7.5	10
Eğlence (%15)	7.5	10	10	10	12.5	2.5	5	5
CHIP Test Sonucu	66.66	73.33	83.33	85	90	58.33	61.66	66
Performans değerlendirilmesi								
Fiyat-Performans değerlendirilmesi (az olması daha iyi)	-	13.09	13.08	14.94	18.77	11.49	12.61	13.07
Fiyat*	-	96\$	109\$	127\$	180\$	67\$	79\$	95\$

*Intel Pentium 200 MMX piyasada bulunmadığı için değerlendirme dışı bırakıldı. * Soket 7: 66 MHz sistem saat hızına kadar; Super 7: 75-100 MHz sistem saat hızları arasında

*Excel'den elde edilen ölçüm sonuçları çok küçük olduklarından ölçüm toleransları içinde yer alırlar. * Test edilen işlemcilerden bazıları piyasada bulunmamaktadır, bu işlemciler okuyucuların

Sonuç: Intel Hakimiyetini Kurmuş Durumda

CHIP en cazip CPU'ların en pahalı olanlar olmadığını ve en ucuz CPU'ların bile Word, Excel için yeterli olduğunu saptıyor.

Herşeyden önce Ofis alanındaki yüksek değerlere ilişkin bir açıklama: Burada test edilen hiçbir CPU, kullanıcıyı Word ve Excel'de dişe dokunur bir biçimde bekletmediği için, tümü iyi not alıyor. Gerçi Word'de farklar göze çarpmıyor değil; ancak bunlar birkaç saniye, hatta bir sa-

niyenin yüzdeleri cinsinden. Bunun dışında tüm işlemciler o kadar hızlı ki, tüm görevleri neredeyse hemen yerine getiriyorlar; Excel altında akılcı bir senaryo ile bile anlamlı ölçümlerin yapılması mümkün olmadı; bir başka deyişle burada da test edilen CPU'lar en iyisinden notları hak ettiler. Son olarak şunu eklemek gerekir ki, CHIP testinde ofis uygulamaları toplam değerlendirilmede büyük bir pay sahibi oldukları için, bütünde çok güçlü bir test

sonucu ortaya çıkıyor.

En iyi performans değerlerini Pentium-II/450 sunuyor; 350'lik adası bile testimizde toplam olarak en iyi tek tek değerlendirmeleri sunmak açısından yeterli oldu.

Dolayısıyla "lider ürün" sıfatını beklediği gibi Intel'in şu sıralardaki lider ürünü kazanıyor. Ancak bu performansa ulaşmak için kesenin ağzını bolca açmak gerekiyor: Bu yüzden fiyat/performans kategori-

Cyrix/IBM	Intel	Intel	Intel	Intel	Intel	Intel	Intel	Intel	Intel	Intel
6x86MX/MM-II 333+	Celeron 266	Celeron 300	Celeron 300A	Celeron 333	PentiumII 266	PentiumII 300	PentiumII 333	PentiumII 350	PentiumII 400	PentiumII 450
Super7	Slot1	Slot1	Slot1	Slot1	Slot1	Slot1	Slot1	Slot1	Slot1	Slot1
83	66	66	66	66	66	66	66	100	100	100
3	4	4.5	4.5	5	4	4.5	5	3.5	4	4.5
64	32	32	32	32	32	32	32	32	32	32
anakartda	0	0	128	128	512	512	512	512	512	512
83	0	0	300	333	133	150	166	175	200	225
2.9/3.3	2.0/3.2	2.0/3.2	2.0/3.2	2.0/3.2	2.8/3.5	2.8/3.5	2.8/3.5	2.8/3.5	2.8/3.5	2.8/3.5
yok	yok	yok	yok	yok	var	var	var	var	var	var
187	131	131	154	154	203	203	131	131	131	131
0.3	0.25	0.25	0.25	0.25	0.35	0.35	0.25	0.25	0.25	0.25
6.5	7.5	7.5	7.5(+11.5)	7.5(+11.5)	7.5(+31)	7.5(+31)	7.5(+31)	7.5(+31)	7.5(+31)	7.5(+31)
548	636	710	717	792	832	706	794	831	850	1075
118	178	200	201	223	178	201	223	234	268	302
3.2	4.5	4.3	2.9	2.8	3.2	2.9	2.7	2.5	2.2	1.9
1'in altında	1'in altında	1'in altında	1'in altında	1'in altında	1'in altında	1'in altında	1'in altında	1'in altında	1'in altında	1'in altında
79	115	113	75	88	76	72	67	64	57	52
32	45	44	26	24	29	26	25	23	21	19
6.3	6.7	6.6	5.3	4.8	5.8	5.3	5	4.7	4.4	4.2
21	14	13	9	8	10	9	9	8	7	6
68/35	8.22	8.44	7.59	7.26	8.41	7.31	7.18	6.49	6.12	5.45
48.3	49.7	48.6	46.6	45.5	47	46.2	45	47	48.5	45.5
7.24	3.09	2.54	2.28	2.14	2.45	2.26	2.13	2.06	1.51	1.38
29	19	18	17	15	19	17	15	14	12	10
23.4	19.5	18.7	16	14.7	17.4	16.7	15.2	14.5	12	10.5
96%	81%	81%	80%	80%	81%	81%	80%	80%	80%	79%
10.7	18	19.2	25.8	27.7	23.6	26.9	27.3	29	31.3	32.3
48.2	63.8	55.6	61.6	63.2	60.3	63.3	63.7	64.6	65.1	66
25.8	34.2	35.2	36.5	37.1	35.7	36.2	36.3	36.5	36.6	36.7
55	45.83	45.83	55	55	55	55	55	55	55	55
2.5	7.5	7.5	10	10	10	10	10	12.5	12.5	15
10	12.5	12.5	12.5	12.5	12.5	12.5	12.5	12.5	12.5	15
7.5	10	12.5	12.5	12.5	12.5	12.5	12.5	12.5	15	15
75	76.66	78.33	90	90	90	90	90	93.33	86	100
16.13	12.52	13.66	12.66	16	21.44	22.88	26.22	32.14	49.15	75
1215	963	1075	1145	1445	1935	2065	2365	3005	4675	7505

* Soket 7 ve Super 7 anakartlar kural olarak 256 ya da 512 KByte Level-2-Cache'e sahiptirler. Testte kullanılan Asus PA-5 512 KByte L-2-Cache'e sahiptir. Kargileştirme yapılabilmeleri amacıyla teste dahil edilmiştir. * İşlemci fiyatları farklılık gösterebilir.

AMD ise Yeni Celeron ile Mücadele Ediyor

sinde hızlı Pentium-II'ler uzak ara sonuncu.

Ortalama bir kullanıcı için en cazip CPU'lar şu sıralar orta seviyenin önde gelenleri. Fazla pahalı olmayan ve buna rağmen gelecek yıllar için yeterli rezervleri olan bir sistem satın almak isteyen kişi, tercihini K6-2/350 ya da 128 KByte L2-Cache'li Celeron/300A'dan yana yapmalıdır. Bu modeller uygun bir fiyat karşılığında Pentium-II ailesinin sunduğundan

daha fazlasını sunuyor ve bu yüzden de fiyat bakımından tavsiye edilmeyi hak ediyor.

K6-2'nin varlığı Slot-1 mimarisine geçmek için yeterli bir neden; ayrıca entegre 3DNow! genişletmeleriyle K6-2 büyük performans artışları için potansiyel barındırıyor. Celeron/300A tamamen farklı başka bir avantaja daha sahip: Overclocking ile bu işlemci çok iyi değerlere ulaşabiliyor.

Son olarak bir CHIP'ucu daha: Cache'siz Celeron kötü ünü yüzünden o kadar değer yitirdi ki, kullanıcılar arasında yeniden gizliiden gizliye tavsiye edilir oldu. Uygun bir fiyatla, bu CPU, hızlı K6-2'ler bir yana bırakılacak olursa, performans bakımından Intel dışındaki tüm rakiplerini geride bırakıyor. Ancak bu işlemciyle maalesef ne meslektaşlarınızda, ne tanıdıklarınızda size karşı bir kıskançlık duygusu uyandıramazsınız.

Test Kriterleri

İşlemci testini en sık kullanılan uygulamalardan alınan sonuçları değerlendirerek gerçekleştirdik.

Test değerlendirmesine farklı ağırlıklarla dahil edilen dört alanda toplam on beş pratik ölçüm yapılmıştır. Fiyat/Performans değerlendirmesi ise tüm bunlardan bağımsızdır ve gösterilen performans ile satış fiyatını karşı karşıya getirmektedir.

Ofis (%55)

Word 97'de (toplam değerlendirmenin yüzde 25'i) CPU'nun sayısız illüstrasyona ve tabloya sahip 100 sayfalık bir seminer çalışmasını otomatik olarak formatlanması, Excel 97'de ise (toplam değerlendirmenin yüzde 15'i) yeryüzündeki toplam 219 devletin ekonomik verilerini temel alan birçok karmaşık, üçboyutlu diyagramın üretilmesi gerekmiştir. Büro çalışmasının gündelik akışında sık sık dosyaların sıkıştırılması ve arşivlenmesi gerekmektedir. Bu yüzden 100 MByte'lık bir dosyanın Winzip 7.0 ile 43 MByte'lık bir Zip dosyasına sıkıştırılma süresi ölçülmüştür (toplam değerlendirmenin yüzde 10'u). Son olarak 100 sayfalık bir belgenin Adobe Acrobat ile (toplam değerlendirmenin yüzde 5'i) Web'de kullanışlı olan PDF formatına dönüştürülmesi CPU'ya görev olarak verilmiştir.

Resim İşleme (%15)

TIFF formatındaki 8 MByte'lık bir test resminin Paintshop Pro 5'de yüklenmesi. TIFF resimleri sıkıştırılmış olduğundan, bu yükleme sırasında CPU'yu da yoğun olarak meşgul eden açma işleminin yapılması gerekmektedir (toplam değerlendirmenin

yüzde 5'i). Bunun akabinde sıra Raytracing programı Povray 3.11 ile üçboyutlu bir sahnenin ışık oranlarının karmaşık hesaplamasına gelmiştir (toplam değerlendirmenin yüzde 5'i). Bu bölüm, öncelikle CAD kullanılan çevrede sık sık gündeme gelen grafik arabirimi OpenGL altında, Oglbench ile üçboyutlu nesnelerin karmaşık hesaplaması ile kapalıdır (toplam değerlendirmenin yüzde 5'i).

Multimedya (%15)

Burada ses alanından başlayarak, Goldwave 3.24 ile 2 dakika 40 saniyelik bir müzik parçasının yeniden örneklenmesi gibi zor görevler gündeme getirildi. Aynı müzik parçası hemen akabinde Opticom kökenli MP3-Producer ile pratik MP-3 formatıyla kodlandı. Görüntü alanında ise, hesap yoğunluğu daha yüksek görevler CPU'ların karşısına çıkarıldı. Bir AVI filmi LSX-MPEG 2.0 ile bir MPEG-1 sekansına dönüştürüldü. Test adayları daha sonra birçok film ve ses sekanslarından Ulead Media Studio Pro 5 altında, üst üste yansıtma sekansları da dahil olmak üzere, 20 saniyelik bir test filmi hesapladılar. SoftDVD 2 ile bir MPEG-2 sekansı oynatırken, CPU'nun yükü CpuGraph ile ölçülmüştür. Yük ne kadar azsa, sonuç da o kadar iyi demektir. Her bir disiplin toplam değerlendirmeye yüzde 3'lük paylarla dahil edildi.

Eğlence (%15)

Burada istisnai olarak zaman temel a-

linmamakta, bunun yerine akıcı bir oyun için bir saniye içinde olabildiğince fazla resmin hesaplanması konusuna dikkat edilmektedir. Resim tekrar oranı ne kadar yüksekse, sonuç da o kadar iyi demektir. Test adaylarının Quake II'de son derece karmaşık Crusher sekansıya başa çıkması gerekirken, Forsaken ve Incoming söz konusu olduğunda oyunlara dahil edilmiş olan demolar oynatıldı. CPU'lara yeterince iş düşmesi için 1024x768'lik bir çözünürlük seçildi. Her bir testin sonucu yüzde 5 ile toplam değerlendirmeye katıldı.

Fiyat/Performans

Güncel CPU'larda fiyat/performans ilişkisi satın alma kararı verilirken önemli bir rol oynadığı içindir ki, CHIP titiz bir araştırmayla kendi bilgisi dahilinde 15/12 1998 itibarıyla en uygun fiyatı seçmeye özen göstermiştir. Belirli CPU'larda zorunlu olan daha pahalı Mainboard'ların gerektirdiği ek masraf da hesaba katılmıştır. Örneğin 450 Mhz'lik PII işlemcilerde BX anakartlar kullanılmaktadır.

Test Konfigürasyonu

Test sistemi için Slot-1 CPU'larda BX Chipsetli bir ABIT-BH6 Mainboard temel teşkil etmektedir. Socket-7 işlemciler için ise Aladdin-V Chipsetli bir Asus PA-5 kullanılmıştır. Her bir test için yeniden yüklenen Windows 98, etkinleştirilmiş DMA moduna sahip bir Quantum-Fireball-EL sabit diski üzerinde yerini almaktadır.

Geriye kalan çevrebirimler 64 MByte SDRAM, bir TEAC-S24EA CD sürücü, Terratec-Base-64 ses kartı ve Elsa'nın Riva-TNT grafik chip'ine sahip bir Erazor-II grafik kartından ibarettir. Test sistemine kurulu olan Direct-X 6.0 K6-2 işlemcisinin 3D-Now genişletmelerini desteklemektedir. ☐

Ecevit Bıktım
ececvi@chip.com.tr,
Şahin Ekşioglu
esahin@chip.com.tr

Sorun Söyleyeyim...

SuperCHIPMan tüketici hakkını arayanların ve çözemediği soruları olanların hizmetinde

CD-ROM'da DMA Çakışması

Birçok oyun veya program CD'sini (CD'lerin hepsi yeni) sabitdiskime yüklerken, o oyuna ait Install programının çalışması sırasında fare imleci kilitleniyor ve Install programı çok uzun sürüyor, hatta bazen tamamlanamıyor. CD-ROM'un lensinin kirlenmiş olabileceğini düşünüyorum ama bilgisayarım sadece 2 aylık... Ayrıca sorunu çözmesi için Defrag ve Scandisk'i çalıştırdım, ama hiçbir olumlu etkisi olmadı. Bu sorunun çözümü nedir?

CHIP Bu problemin sebepleri birden çok olabilir. En yüksek ihtimal ise şu: CD-ROM sürücünüz için desteklemediği bir veri transfer şekli kullanıyor olmanız. Eğer şekilde görülen DMA kutucuğu sürücünüz için işaretli durumda ise, şekildeki gibi işaretli konuma getirmanız gerekmekte. Çoğu CD-ROM sürücü DMA transfer modları ile kullanıldıklarında sistemi kilitleyebilmektedir.

32 Bitte Çalışmayan Floppy

Bilgisayarımın disket sürücüsü Windows 98'de çalışmıyor. Windows'da disketi sürücüye koyduğumda,

daha disketin içerisindeki dosyaları göstermeden sistem kilitleniyor. Bu sorun DOS'ta yaşanmıyor (Disket sürücüsü sağlam). Ne yapmam gerekiyor?

CHIP Sisteminiz, DOS'tayken uyumlu bir modda (16 Bit) çalışmaktadır. Windows 98'de ise durum farklıdır, tüm sürücü yazılımları 32 Bit kullanılırlar. Eğer disket sürücüsü için kullanılan yazılım bir başka yazılım, başka donanım ya da virüs gibi etkenlerden dolayı çalışamaz hale gelir ya da tamamen hatalı çalışmaya başlarsa, sürücü sağlam olduğu halde kilitlenme ve diske yazamama gibi durumlar ortaya çıkabilir. Bu yüzden, sürücünün "sağlam" şekli ile kullanılabilmesi için sisteminizde şekilde gösterilen ayarları yapmanız gerekebilir.

Sistem Kendini Reset'lediğinde...

Bazen bilgisayarımı kendimi Reset'liyor (yani baştan başlatıyor). Bu sorun genellikle oyun oynarken ve oyundan çıktığım zaman oluşuyor. Bu sorunu nasıl hallederim?

Bilgisayarımın özellikleri: PII 266, 32 MB SD RAM, 5.1 GB Quantum Hdd, 8 MB Asus V2740 AGP ekran kartı, 3x Creative-Inf-

ra, 3.5" 1.44 MB Sony Floppy, Windows 98-Plus işletim sistemi.

Veli Andaç

CHIP Oyuna bağlı olarak, donanım yapıları erişimler sistem konfigürasyonunuzda bir hata bulunması durumunda kilitlenmelere yol açabilirler. Bu şekilde "Reset"lenmek ise, genelde 3D hızlandırıcılı (i740, Permedia2 ve Voodoo2) kartlara sahip sistemlerde ortaya çıkan bir problem. Eğer Direct3D oyunda, donanım erişimi sırasında bir hata yaparsa, sistem doğrudan Reset fonksiyonuna denk düşen bir adrese sıçrayabilir, çünkü 3D donanım doğrudan bellek erişimi yapar (sizin durumunuzda i740 ve AGP kombinasyonu) ve bellekte bulunan program üzerine bir yazma söz konusu olursa doğrudan Reset'lenirsiniz. Bunu engellemek için ilk önce ekran kartınız ile verilen sürücüler, ardından DirectX5 ve daha sonra DirectX 6 ya da 6.2'yi kurmanız gerekiyor.

Tek Derste Overclock

Sistemimi Overclock yapсам, mesela CPU'mu 400 MHz hızında ayarlarsam, ne gibi sorunlar oluşabilir? Ve Overclock'un bilgisaya-

ra sağladığı performans gözle fark edilebilir mi?

CHIP Overclock, daha önce de bahsetmiş olduğumuz gibi, bazı sakıncalara sahip bir işlemdir. Eğer sisteminizi uzun süre bu şekilde kullanacak olursanız elinizde CPU'ya ait olarak sadece bir silikon yığılı halabilir. Aslında normalde elinizdeki işlemci (sizin durumunuzda PII 266) üzerinde yazan hız, o Chip'in üretildiği malzemenin kalitesine bağlı olarak değişir. Bu yüzden daha iyi silikon kullanarak daha hızlı (ve daha pahalı) çipler üretilebilir. Eğer daha az kaliteli bir silikon tabakasında oluşturulan bir Chip'i ulaşmaması gereken frekans aralıklarına taşırsanız, ısınma, kilitlenme ya da bir müddet çalışıp ardından epey yavaşlama ve benzeri tepkiler alırsınız. Çok mecbur olmadığınız sürece Overclock yapmamanızı tavsiye ederiz ve eğer mecbur kalırsanız BIOS ayarlarından Overclock yapılabilen bir anakart ile (örneğin Intel EX98) bunu denemenizi öneririz.

VC ile Yapılan Programlar

Elimde geçen yıl aldığım Arkadaş Yayınevleri'den çıkan "Şimdi Visual C++ Öğrenin" kitabı ve ekinde

Visual C++ programının orijinal 1. sürümü olan CD-ROM var. Programla ilgili herhangi bir lisans belgesi yok. Ben bu programı kullanarak program yazsam sakıncası olur mu?

CHIP CD'de yer alan materyal Microsoft tarafından yeni sürümü satın alacağınız düşünüldükçe yerleştirilmiştir. Bu durumda, basit bir sürüm olan VC 1 ile program yazmanız ve bunları dağıtmanızda bir sakınca yoktur. Sonuçta Microsoft'un dağıttığı kütüphanelerde yer alan kod da sadece Microsoft'a değil, Intel'e de aittir ve iki şirket de bu yayınlama şeklini (Microsoft Press aracılığı ile) onaylamış durumdadır.

Modem, APM ve Analog Santraller

Merhabalar. Ben derginizi fırsat buldukça takip eden bir okuyucunuzum. Soru-
numa gelince, bir hafta kadar önce yeni bir sistem topladım. ASUS P2B Mainboard, PII-350 64 SD RAM, pc-100 quantum 6.4 GB Hdd.

1. awe64 ses kartı Creative Infa 40X CD-ROM APACHE HCF 56K Fax/Modem, PCI ASUS 2740 8 MB ekran kartı. Benim iki sorunun var. Problem: Bilgisayarım ATX özellikli, ancak Win98 Start Menu'den Shut Down..Standby seçtiğimde sistemimin Standby durumuna geçemeyeceği şeklinde bir hata mesajı aldım. Ayrıca Shut Down seçtiğim zaman, bilgisayar Windows oturumunu kapatıktan sonra otomatik

olarak Power Off olmuyordu. Bunun üzerine Control Panel'den System'a, oradan da Device Manager'a girerek bir problem olup olmadığına baktım. System Devices'ın altında Advanced Power Management ikonu diğerlerinden farklıydı. Tam olarak hatırlamıyorum, sanırım '?' idi.. Ben de bu Device için Properties'e girdim. Settings sekmesinde APM Version 1.2 olarak görünüyordu ve 'Force APM mode 1.0' şeklinde bir seçenek vardı. Bunu seçtim ve bilgisayarı Restart ettim. Device Manager'a tekrar girdiğimde Advanced Power Management Support ikonunun normale dönmüş olduğunu gördüm. Hemen Stand By fonksiyonunu denedim. Yine aynı hata mesajıyla karşılaştım. Fakat Shut Down'u seçtiğimde, Windows oturumu kapandıktan sonra Auto Power Off fonksiyonu çalıştı. Ancak ben Stand By'm da çalışmasını istiyorum. Ne yapabilirim? Bu konuyla ilgili bir sorum daha var. Bir arkadaşımın bilgisayarının konfigürasyonu benimki-
ne benziyordu ve bu arkadaşımın bilgisayarını 'Space' tuşuna basarak açabiliyordu. Bunu benim de gerçekleştirebilmem için yapmam gereken nedir?

2. Daha önce de belirttiğim gibi modemim Apache HCF k56 PCI. Daha önceki bilgisayarım bir 486 idi ve buna bağlı olan modem standart 33600'lük OEM bir modemdi. Bölge-
me bakan telefon santrali analog. Bu yüzden Internet'e

bağlanmak için epey uğraşıyorum. Eski modemimle Internet servis sağlayıcılarına ISDN destekli hatları (TNN 0822 211 xxxx-SOL 0822 211 xxxx) ile bağlandığım zaman 33600'lük maksimum hızla bağlanıyordum (istisnasız). Analog hatlarıyla bağlandığımda ise hız 26400-28800 bps civarı oluyordu. Yeni sistemim ve dolayısıyla yeni modemimle ise ISDN destekli hatlara kesinlikle bağlanamazken, analog hatlara en fazla 26400 bps ile bağlanabiliyorum. Yeni modemimin eskisinden çok daha kaliteli olduğu tartışma götürmez sanırım. Bu problemin sebebi modemimin analog telefon hatlarıyla uyumsuzluk göstermesi olabilir mi? Eğer bu değilse ne olabilir? Ne yapmam gerekir?

E.Doruk SELÇUK

CHIP Power Management ile ilgili probleminiz APM 1.0 modunda çözülmesine rağmen asıl çözüme ulaşmamış durumda. Gerçekte yapmanız gereken, sistem BIOS ayarlarınızda "Power Management" başlığı altından "PM controlled by: APM" seçeneğini işaretlemektir. Bu seçeneği işaretlediğiniz zaman, güç yönetimi Windows'un APM sürücülerine devredilecek ve bu sayede kapanış, açılış ve benzeri fonksiyonlar, örneğin Stand By aktif hale geleceklerdir.

Diğer sorunuzda yer alan modem ve bağlantı probleminin çözümü ise biraz daha zor olacak. Sorun iki noktadan kaynaklanıyor olabilir. Modeminiz için se-

kilde gösterilen ayarlar (Denetim Masası/Modemler) doğru olmayabilir ya da bağlantı kurduğunuz analog santral ISDN destekli hatlara doğru anahtarlama yeteneğine sahip olmayabilir. Emin olmak için yapacağınız tek şey santralden sorumlu kuruma başvurup bağlantı durumunu öğrenmektir.

Ses Kaydı ve Ses Girişi

Kendi MP3 parçalarını oluşturmak için ne yapmam gerekir? Ses kartımın Line In soketinden ses girişi yaptığımda bu sesi bilgisayarında duyamıyorum. Teypten bilgisayara nasıl parça aktarabilirim? Yardımlarınız için şimdiden teşekkürler.

Güray Çoban
Tire-İzmir

CHIP MP3 parçalarını oluşturmak için www.download.com adresinden birçok yardımcı program bulabilirsiniz. Line In ayarlarınızı da şekilde gösterildiği gibi "line in" girişini aktif hale getirerek duyulur yapabilirsiniz. Teypten aktarma yapmak için de stereo bir ara kablo ile Line In'den giriş yapmanız ve ses kaydeden bir yazılım ile gelen sesi kaydetmeniz yeterli olacaktır.

Windows 95 için USB Desteği

Windows 95 işletim sisteminde Aygıt Yöneticisi'nde, Diğer Aygıtlar altında, ? PCI Bridge ? PCI Universal Serial Bus, hatalarıyla karşılaşyorum. Bu hatalar ne anlama geliyor ve nasıl giderebilirim? Bu

hatalar için sürücümü yüklemem gerekiyor. Genelde bu hata Win95'i yeniden yükledikten sonra ortaya çıkıyor. Yüklemeyi diski fdisk ile yeniden bölümleyip formatladıktan sonra yapıyorum. Win95 hatasız çalışıyor.

CHIP Windows 95'in OSR 2.1 sürümünde bulunan klasörlerde USB desteği için sağlanan sürücüler bulacaksınız. Bu sürücü yazılım, Windows 95'e USB (ve AGP) desteği eklemek için kullanılıyorlar. Fakat bunun yerine daha az zahmetli ve daha sağlıklı olmalı bakımından Windows 98 işletim sistemini de kullanabilirsiniz.

SMART Desteği Olmayan Diskler

Benim P II 233 MMX, 32 MB RAM, Abit LX6 Board, 2,5GB Hdd, 33,600 Fax/Modem, 24X Creative ESS 1868 Ses kartı S3 Virge/GX AGP 4 MB ekran kartı konfigürasyonlu bir bilgisayarım var. Bu bilgisayarın garip bir problemi var, bugüne kadar hiç raslamadığım bir problem. Örneğin akşam giderken kapatıyorsunuz ve sabah geldiğinizde ilk önce Scandisk yapıyor ve daha sonra da güvenli kipte açılıyor. Bunun sebebini merak ediyorum. Bu problemi nasıl çözeceğim hususunda yardım ederseniz çok sevinirim. Şimdiden teşekkürler. Yalnız kapatma işlemi normal yapıyorum, bunu belirtmek istedim, çünkü kasa ATX kasa. "Oturumu kapat" dediğimde kendiliğinden kapanıyor.

CHIP Anakartınızda bulunan S.M.A.R.T. seçeneği, bu tip desteği olan sabitdisklerle kullanılmak için tasarlanmıştır. Eğer SMART yazısını açılıştaki sabitdiskinizin yanında görüyorsanız ve sabitdiskinizin bu tip bir desteği yoksa, normal sistem kapanışları sonrası bile hata rapor edebilir. SMART; sabit disklerin hasarlara yol açabilecek kapanışları ve gerçek hasarları rapor edebilmelerini sağlayan bir yöntemi tarif etmek için kullanılan kısaltmadır. BIOS ayarlarınızdan bu seçeneği kapatarak sorununuzdan kurtulabilirsiniz.

Nuke, IRC ve Virüsler

Sevgili Chipman. İnternet'te dolaşırken sık sık karşımıza çıkan uyarılarda başkalarının ağ üzerinden bilgisayarımıza ulaşabileceğini ve çeşitli zararlar verebileceklerini okuyoruz. Bunlar, şu programı Download ederseniz korunursunuz, şu virüs için buradan programı çekin gibi. Ancak bu gibi programları veren siteleri pek güvenilir bulmadığım için sizden yardım istiyorum. Nuke ve virüsler hakkında bilgi ve programları derginizde ve CD'nizde yayımlarsanız okurlarımızın güvenle yükleyebileceklerini düşünüyorum.

A.AYIK

CHIP Eğer orijinal yazılımlar kullanırsanız ve sadece güvenilir olduğu ispatlanmış yazılımların ürünlerini kullanırsanız (MP3 için WinAmp'ı geliştiren şir-

ket gibi), virüs ve Nuke gibi oluşumlara karşı bir sorununuz kalmaz. Bununla birlikte, eğer orada olduğunuzu bilmezlerse size ulaşamazlar, yani bu da Chat gibi zamanın gerisinde kalmaya başlayan "eğlence" çeşitlerinden uzak durmamız gerektiği anlamına geliyor. Tabii ki bunları hiç yapmayın diyemeyeceğimiz için, Java applet'leri üzerinden bağlanmanızı ve mümkün olan her durumda "FakeIP" benzeri yazılımlarla IP numaranızı saklamanızı ve hiçkimseye İnternet bağlantınız aktifken söylemenizi tavsiye ederiz. Özellikle de MIRC ile bir kanalda sohbet ediyorken. CD'mizde sürekli verilmekte olan antivirüs yazılımları da virüsler konusunda size yardımcı olacaktır.

Ağda Daha İyi Koruma

Size Windows 9x Network ile ilgili bir sorum olacak. Ağa bağlı bilgisayarlarda herhangi bir sürücüye veya dizine paylaşım verdim, ayrıca şifrede koydum, fakat bu paylaşımın kullanıcılar tarafından değiştirilmesini istemiyorum. Yani sürücüye veya dizine sağ ile tıklandığında, 'Paylaşım' seçeneğinin görülmemesini istiyorum. Acaba nasıl yapabilirim?

Hakan Engin

CHIP Bunu gerçekleştirebilmek için Windows 2000'i beklemeniz gerekiyor (eski adı ile Windows NT 5.0). Win2000'de bulunacak dosya bazlı koruma sayesinde sistem yöneticisinde bulunaca-

ğı için ortada bir problem kalmayacaktır. Windows 95 ya da 98 ile bu şu anda normal yöntemlerde mümkün değil.

Windows 98 ve Pentium Hataları

Ben sizlerden iki konuda bana yardımcı olmanızı rica ediyorum. Birincisi Windows-98 işletim sisteminin Pentium 166 MMX (16 MB RAM)lerde kilitlenmeye neden olduğundan dolayı bu bilgisayarda pek de iyi sonuç vermediğini duydum. Bu konuda ne yapabilirim? İkinci konu, ben başlangıç düzeyinde bir bilgisayar kullanıcısı olarak derginizi teknik terimler yönünden izlemekte güçlük çekiyorum. Bu konuda piyasada herhangi bir sözlük türü kitapçık varmıdır? Varsa isimlerini ve yazarlarını öğrenebilir miyim?

Murat AKBOĞA

CHIP Windows 98 şu ana kadar çıkan en tutarlı Windows olarak adlandırılabilir ve Pentium 166 MMX'lerde kilitlenmeye yol açmamaktadır. Tek kilitlenme olasılığı, tüm Pentium serisinde eskiden bulunan bir hata ile ilgilidir ve bunun için de şekilde gösterilen koruma seçenekleri geliştirilmiştir.

Eğer Windows 98'de bu tip bir kilitlenme yaşarsanız, bu seçenek sizi kilitlenmelere karşı koruyacaktır. Diğer sorunuza gelince, dergi bünyesinde bu tip bir sözlük oluşturma fikri üzerinde şu anda editöryel kadroda çalışmalarımız sürmektedir.

Kişisel Excite Sitesi

www.excite.com sitesine bağlandığımda beni çoğunlukla "welcome salih" diye karşılamasına rağmen bazen Logged Out durumunda oluyor ve benim Login çabalarımın cevap vermiyor (yine aynı sayfa ekranda beliriyor). Bazen de, ki bu iki kere başıma geldi, başında "welcome alper", "welcome fatih" yazan benim özelleştirdiğim şekilde hiç alakası olmayan bir sayfayla karşılaşıyorum. "check your e-mail" i tuşladığımda User Name otomatik olarak eskisi gibi "smarangoz" şeklinde belirliyor ve gerisinde de problem çıkmıyor. Bunu yapan bu Alper, Fatih, vs. nasıl yapıyor? Sakıncası var mı?

CHIP Excite, sizi tanıyabilmek için sisteminize "Cookie" adı verilen, çok kısa ve çalışır kod içermeyen bir dosya yazar. Bu dosya bir şekilde "Alper" ya da "Fatih" isimli kişilere ulaşırsa ya da onlardan size kişisel dosyaları erişirse, Excite ilk denediği (o anda kullanılmakta olmayan, yani Login olmamış) Cookie için geçerli bulduğu adı yazacaktır. Tabii bu durumda eğer sizin Cookie diğer tarafta yer alıyor ve deneme sonunda diğer taraf yanlışlıkla ekranında "Salih" görüyor ise, bu sırada siz ne kadar denerseniz deneyin Login işlemi gerçekleştiremezsiniz. En iyi hareket, Windows/Cookies klasörünüze bir göz atıp diğer iki ismi adında barındıran dosyaları silmeniz olacaktır.

Kahreden Sonsuz Bekleyişler

Bazen bilgisayarı açarken "Win95 başlıyor" yazısından sonra ekran kararıyor, ama kum saati belirmiyor ve bir sessizlik başlıyor. CTRL-ALT-DEL yapana kadar düzelmiyor, yapınca da tekrarlamıyor ve düzgün bir şekilde açılıyor. Sizce bunun sebebi nedir?

CHIP Eğer sistemde bulunan bir cihaz için yüklediğiniz sürücüler açılışta yükleniyorsa ve bu sırada başka bir sürücü ile çakışma şansları oluyorsa ya da bu sırada süreçleri cihaz henüz başlamamış durumdaysa, bir "Fetch" kilitlenmesi yaşayabilirsiniz. Bu önlenilebilir bir hata olmamasına karşın, bazı yazılım hileleri ile geçiştirilebilmekte. Bu yüzden sistemde bulunan tüm cihazlar için en son sürücülerini kullanmakta olduğunuza dikkat etmenizi tavsiye edebiliriz.

Bilgisayar Kapatılamıyor

Bir iki kere olmasına rağmen başıma gelen bir diğer şey de bilgisayarı kapatırken oluyor. "Lütfen bilgisayarınız kapanırken bekleyin" yazısı ekrana çakılı kalıyor. Bu arada bilgisayardan hiç ses gelmiyor. CTRLALTDEL de işe yaramıyor. Ancak yeniden açmak için Reset düğmesine bastığımda ise, doğal olarak Scandisk devreye giriyor. Acaba bunun nedeni bilgisayarın o sırada bozulması gibi bir şey mi?

CHIP Eğer sonsuz bir bekleyiş sonrası hala sisteminiz

kapanmadıysa, ctrl+alt+del tuşları da muhtemelen kilitlenmiş olan sisteminizde bir iş görmeyecek demektir. Tüm disk aktivitesi durduktan sonra Reset tuşuna basabilirsiniz. Tabii bunun sebebi bir önceki sorunuzdaki gibi kapanışta bırakılmaya çalışılan cihazlarla ilgili olabilir (bir CD Re-Writer üzerinde kapatılmaya çalışılan son kayıt işlemi gibi).

Onulmaz Hatalar Başa Bela

Bilgisayarda bir şeyle uğraşırken, bir anda anlamsız bir şekilde (ya da ben bir anlam veremiyorum) 'OE onulmaz hatası' şeklinde mesajlar belirliyor. Bazen art arda birkaç tane de olabilen bu mesajlarda o anki uygulamanın kapatılacağı yazıyor. Bu onulmaz hata mesajları ne demektir? Onulmaz'ın karşılığını da bulamadım, eğer Türkçe ise... Bu mesajların önemi nedir? Arasına çıkması bir şeylerin ters gittiğini mi gösterir, ki eğer öyleyse ne yapmam gerekiyor?

CHIP Bu tip hatalar, "kurtarılamaz" hatalardır ve sistemi bu noktadan ileri gidemeyeceğini belirtmek için bu terimi içeren bir mesaj vermek üzere programlanmıştır. Eğer "birşeyler" ters gidiyorsa, normal koşullar altında bir "uygulamayı sonlandır" penceresi alırsınız ve genelde büyük bir şans ile bu uygulama diğerlerini ve sistemi kilitlenmeden sonlandırılır. Aksi halde sistemde herşey aynı anda ters gitmiştir ve birçok uygulama birbirleri üzerine veri transfer etmiş ve bellek-

teki sistem yazılımına "onulmaz" şekilde zarar vermiştir. Bu hata (genelde Double-Lock olarak adlandırılır) bazen de hata yakalayan rutinin de hata yapması durumunda ortaya çıkar ve tek kurtuluş yolu Reset'tir. Sizin bu durumda yapabileceğiniz pek fazla şey bulunmaması da zaten bu tip hataları "kurtulmaz" kılan öğedir.

Uygun DNS Ayarları

Benim Internet'e bağlanmamda sorunum var. Umarım bana yardımcı olursunuz. Sorunum şöyle: Windows 98 ve Internet Explorer 4.0 kullanıyorum. Dial-up bağlantısı kurulduktan sonra Internet Explorer'ı çalıştırdım. Herhangi bir adres yazdığında sayfa yüklenmeye başladı, ama tam olarak yüklenmesi tamamlanmadı ve birkaç dakika hiçbir şey sayfaya eklenmedi. Sonra "Internet explorer cannot open the internet site http://www.milliyet.com/ A connection with the server could not be established" diye mesaj çıktı. Baska adresler de yazsam aynı mesaj yine çıkıyor. Bağlantı ikonundan gelen bayt sayısı sayfa tam olarak gelmemesine rağmen artmıyor ve bir sayfa sabit kalıyor. Başka adresler yazsam da işe yaramıyor. Yeniden bağlanabilmek için bilgisayarı kapatıp açmam gerekiyor. Bu hata mesajı Internet'e bağlandıktan birkaç dakika sonra geliyor ve her

bağlanışında aynı problemle karşılaşıyorum. Windows 95 ve Netscape programıyla da Internet'e bağlanmaya çalıştım ama yine bağlantı ikonundan gelen bayt sayısı artmadı ve sayfalar tam olarak yüklenmedi.

Bu problem yüzünden Internet'te surf yapamıyorum. Bana yardımcı olabileceğinizi sanıyorum. Eğer en kısa sürede bana cevap gönderirseniz çok sevinirim.

Eray Can

CHIP Internet bağlantısı aldığımız kurumun size DNS ayarları adı altında bir seri sayı sağlamış olması gerekiyor. Bu sayıları Denetim Masası/Ağ içerisinde TCP/IP ayarları bölümüne girdiğinizde, ismin karşılığı olan IP numaraları size sağlanabilecek ve bağlantılarınızı böylece kurabileceksiniz.

Gerekli Texture Bilgileri

Benim bilgisayarımın konfigürasyonu şöyle: P150, 32MB RAM, 2MB S3trio 64V+, 1.7GB sabitdisk, ve Yamaha OPL3 ses kartı ile 56K modem. 3D oyunlarda Frame Rate düşük olduğu için bir 3D hızlandırıcı kart almayı düşünüyorum (Diamond monster 2). Fakat 8MB hafızası olan modeli için kısa zamanda yetersiz kalacağı söyleniyor (Texture Memory nedeniyle). Sizin bu konudaki görüşünüz nedir?

CHIP Eğer bir 3D hızlandırıcı alacaksanız, PCI mo-

dellerde bulunan bellek yetmezliği problemi sizi sürekli takip edecektir. Şu sıralarda 40 dolar civarına bulabileceğiniz bir i740 işlemcili AGP kart için PCI versiyonunda daha fazla ödemeniz gerekir. Bu durumda sisteminizi bir kere Celeron sınıfına yükseltmeniz ve AGP kullanmanız, bu fazla gelirse AGP destekli bir soket 7 anakart edinmeniz ve AGP kullanmanız daha verimli ve uzun süre kalıcı olacaktır. Eğer şu anki konfigürasyonunuzu korumak istiyorsanız, S3'ün Savage işlemcili kartlarından PCI versiyonunun çıkmasını beklemeniz gerekiyor. Bu kart, "Low-Band Compression" adlı bir sıkıştırma tekniği ile 200 MB (evet, ikiyüz megabyte) doku bilgisini sadece 8 MB içerisinde depolayabiliyor. Daha detaylı bilgi için www.s3.com'a uğramanızı tavsiye edebiliriz.

COM Bağlantı Noktaları

Sayın Super Chipman, acaba COM portlarını BIOS'tan nasıl kapatabilirim ve Serial fare ile PS/2 fare arasındaki fark nedir? Kullandığım BIOS Amibiosdur. Tomato anakart atxix98. Bir de BIOS'ta hangisi için pci/pnp için ayarlı durması gerekir, hangisi isa/eisa, daha doğrusu bunlar ne işe yarar? Yardımcı olursanız sevinirim

CHIP COM bağlantılarını iptal etmek için BIOS Setup'a girip burada bulacağınız tüm COM noktalarının karşısındaki sayıları (3F8 gibi) "Disabled" seçeneğine dönüştürmeniz gerekiyor.

Bu şekilde kapatılan bağlantı noktaları modem gibi cihazlar için bağlantı noktası açmak için kullanılıyorlar. PS/2 fare, COM bağlantısı kullanmadan kendine ait bir hat üzerinden (Apple'daki ADB (Apple Desktop Bus) benzeri) bağlanabilir. Aynı hatta bir de klavye ekleme şansımız bulunur. BIOS ayarlarından PCI/PNP olanlarını tercih etmenizi öneririz, çünkü bu şekilde işaret edilen Slot'a takılan kart Windows tarafından daha rahat saptanacaktır.

Hatasız Proxy Ayarları

Internet kullanırken özellikle yurtiçi bağlantılarında Internet Explorer kilitleiyor veya adresin yanlış olduğunu, Proxy ayarlarında hata olabileceğini söylüyor. Bunun sebebi ne olabilir ve ne yapmalıyım?

CHIP Proxy olarak gösterilen sistem, yurtiçi bağlantılar için kapatılmış olabilir. Bunun için şekilde bulunan işaretli alanın içerisinde birşey yazmıyor olmasına dikkat etmeniz gerekiyor. Böylece Proxy dağıtıcısı size yerli siteleri de sunmaya başlayacaktır, fakat uzun süre bu şekilde çalışmanız gerekiyor.

Dayanılmaz Voodoo Büyüsü

Benim Cardexpert Dragon 2000 Voodoo Rush ekran kartım var. Kartımdan memnunum, fakat bazı sorunları var. Örneğin tüm 3Dfx oyunları çalışıyor, fakat Quake 2'de sorun çı-

kartıyor. Hatta hiç oynatmıyor. En büyük problemse şu; monitörü devamlı uyku moduna geçiriyor. Bunun güç ayarlarından kaynaklanmadığından da eminim. Çünkü eski kartımda böyle bir sorunun yoktu (Eski kartım 2mb s3trio v2+di). Beni bu problemlerden kurtarırsanız inanın üstünden büyük bir yük kalkacak.

CHIP Quake 2 için şu anda en son düzeltilmelerin bulunduğu site ftp.idsoftware.com. Bu sitede 3.x adı altında birçok dosya bulacaksınız. Bunun yanında, www.3dfx.com'dan edineceğiniz Glide 3.0 (ya da daha yeni) sürücülerini de yüklemeniz tüm sorunlarınızı kalıcı şekilde çözecektir.

FAT Hasarlarına Çözümler

Merhaba, bilgisayarımın C sürücüsünde (2 sabitdisk daha var) kendi kendine u_1, u_103, u_12 gibi dizinler oluştu. Kesinlikle açılmıyor ve silinmiyorlar. Sorunumun ne olduğunu bile bilmiyorum. Yardım edeceğinizi umarım. Teşekkürler.

CHIP Bu tip dosyalar aslında var olmadıkları halde bazı DOS yazılımlarının diske doğrudan erişimi sonucu (yani kendi kendine değil) ortaya çıkarlar. Sadece ismen var olan bu dosyalarından kurtulmak için yapmanız gereken Windows'da bulunan Scandisk yazılımını çalıştırmak ve sorulduğu durumlarda klasörlerin silinmesini istemektir ☐

Internet Bölümü

Internet ile ilgili sorunların çözümlerini ve size yardımcı olacak her türlü bilgiyi Internet bölümünde bulabilirsiniz.

187

Internet Araçları

Tek bir Internet bağlantısı ile birden fazla kullanıcının Internet'i kullanabilmesinin yolları

190

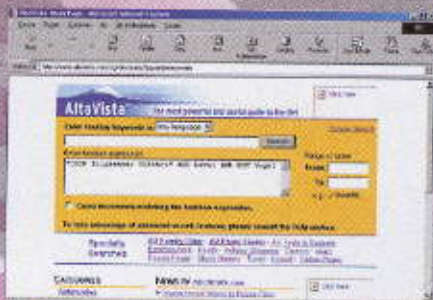
İlginç Web Adresleri
Internet gezginleri için Türkiye'den ilginç web adresleri

200

194

Arama Makinaları
Aradığınız bilgilere hızlı ulaşmanın incelikleri

Ücretsiz E-Mail Hizmetleri
Ücretsiz e-mail adreslerinin avantajları ve dezavantajları...

Internet'i Paylaşmak

Elinizdeki tek bağlantı hesabı ile birden fazla kullanıcı ile Internet'e çıkmak istiyorsanız Artisoft'un i.Share programı sizin için ideal. Yapmanız gereken tek şey, CHIP'in sizler için yaptığı incelemeyi okumak.

Artisoft'un i.Share yazılımı aslında iki parçadan oluşan bir program. Server ve Client bölümlerinden meydana gelen programın kurulum aşamasında yapacağınız seçimle bu iki parçadan birini bilgisayara yükleyebiliyorsunuz. Ağ dahilinde modemi olan, yani Internet bağlantısı bulunan bilgisayara Server bölümünü, var olan Internet bağlantısını kullanacak olan bilgisayara ise de Client bölümünü yüklemeniz gerekiyor.

Kurulumdaki Öncelikli Ağ Ayarları

Kurulumla başladıktan sonra, önce karşınıza kullandığınız ağ türünü belirlemeniz gereken bir pencere gelecektir. Burada dört adet seçenek bulunur. Artisoft Lantastic Network (Netbios) seçeneği programın kendi ağ standardını kullanan sistemler için seçenekler arasına eklenmiştir. Windows işletim sistemini kullananlar, Microsoft Network (NETBEUI) ya da (IPX) seçeneklerinden birini seçmek durumundadırlar. Genellikle büyük bir yüzde ile IPX/SPX standardı kullanılmaktadır. Bu yüzden bilmiyorsanız seçiminizi bu doğrultuda kullanmanız doğru olacaktır. Seçiminizi yaptıktan sonra Next tuşu ile diğer ekrana geçebilirsiniz. Burada yapmanız gereken Server'ı yoksa

Client bölümünün mü yükleneceğine karar vermek olacaktır. Biraz önce anlattıklarımız doğrultusunda kendinize uyan bölümü işaretleyip program kurulumuna geçebilirsiniz.

Server Kurulumu Durumunda Ayarlar

Eğer ilk duruma uyan bir kullanıcı iseniz, yani Internet bağlantısı sizin bilgisayarınız üzerinden gerçekleşecekse, bazı güvenlik ayarlarını ve kullanıcı tanımlamalarını ekstra olarak yapmanız gerekir. Sistem çubukunda yer alan kendi simgesine çift tıklanmasının ardından program açıldığı zaman, 5 karttan oluşan ayarlar penceresi karşınıza gelecektir. En sonunda yer alan About penceresi sadece yardım ve bilgi almaya ve programı güncellemeye yarar. İlk kart olan Status kartını seçtiğiniz zaman, bağlantı hakkında ve size bağlanan kullanıcılar hakkında bilgilere ulaşabilirsiniz. User Başlığı altında yer alan Details tuşuna tıklayarak sisteminize bağlı olanların listesini, son yaptığı işlemi, aldığı ve gönderdiği veriyi izleyebilirsiniz. İsterseniz yine buradan kullanıcının Internet'e çıkışını altta yer alan Disconnect tuşuna basarak kesebilirsiniz de mümkün olur. En üstte Internet kaynaklarının nasıl paylaşıldığı ve maksimum kaç kişinin bağlanabileceği gibi bilgiler

BİLGİYE ULAŞIN

BİLGİYİ İLETİN

monitör
BİLGİ & İLETİŞİM

şalıcı sokak no 11- larabya
0212-223 78 53/54
monitor @ monitor.com.tr

Monitor Bilgi & İletişim, 1994 den bu yana, bilginin gelişeceği ortamları hazırlar. Bilgisayar ve iletişim araçları satar, çok özel sistemler kurar, ağlandırır, bağlandırır. Dostlarına, müşterilerine kesintisiz, on-line destek verir.

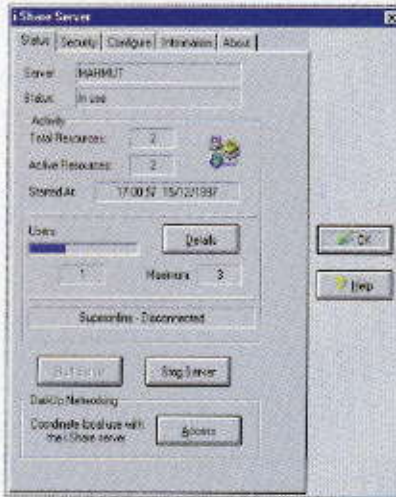
BOĞAZIÇINDE
ULAŞABİLECEĞİNİZ
TEK
PC SHOP

şirayla yer alır. Eğer çalışmakta olan bağlantıları programı kapatmadan iptal etmek istiyorsanız, Stop Server tuşunu kullanabilirsiniz. Tekrar çalıştırmak için gerekli olan Start Server tuşu hemen onun yanında yerini alır. İnternet'e çevrimli ağ ile bağlanıyorsanız, en alta yer alan Access tuşuna basarak sisteminizde yüklü olan bağlantı hesapları listesini görebilirsiniz. Buradan birini seçip Start Use tuşu ile İnternet'e bağlanabilirsiniz. Yine bu pencerede yer alan Stop Use tuşu ise bağlantıyı kapatacaktır.

Şifre Koruma ve Adres İzleme

Sizin bilgisayarınız üzerinden İnternet'e çıkan kullanıcıların ulaşım haklarını sınırlamak, istemediğiniz siteler ile bağlantılarını kesmek için Security kartını kullanabilirsiniz. Burada yer alan iki bölümden İnternet kaynaklarını şifre ile sınırlayabilece-

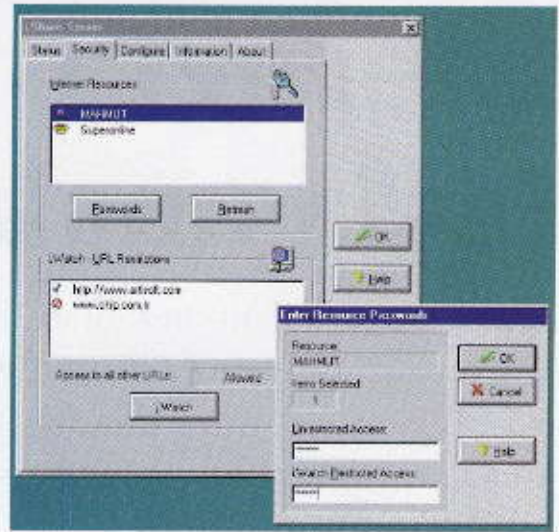
Ayarlar menüsünün ilk katından bağlantı bilgileri izlenebilir.

ğinizi gibi, bağlantılarını istemediğiniz sitelerin bir listesini oluşturarak, buralara ulaşımı da engelleyebilirsiniz. URL Restrictions bölümü altında takibe alınacak sitelerin tam bir listesini oluşturabilirsiniz. Bunun için en alttaki iWatch tuşuna basmanız yeterli olacaktır. Karşınıza çıkan yeni düzenleme penceresinden Add tuşu ile yasaklar listesine yeni bir isim kaydedebilirsiniz. Adresi yazdıktan

sonra bu siteye izin verip vermediğinizi işaretleyip OK tuşuna basıyorsunuz ve yeni adres listenize eklenmiş oluyor. Herhangi bir adres eklenmeden ya da seçilmeden, kapalı konumunda olan diğer seçenekler bir adres seçimi ile aktif duruma geçiyorlar. Böylece daha sonradan herhangi bir adresi listeden çıkarma (Remove tuşu) ve duruma değişiklik yapma (Modify tuşu) şansına da kavuşmuş oluyorsunuz. İstenirse diğer bilgisayarlar da kullanılmak üzere bu

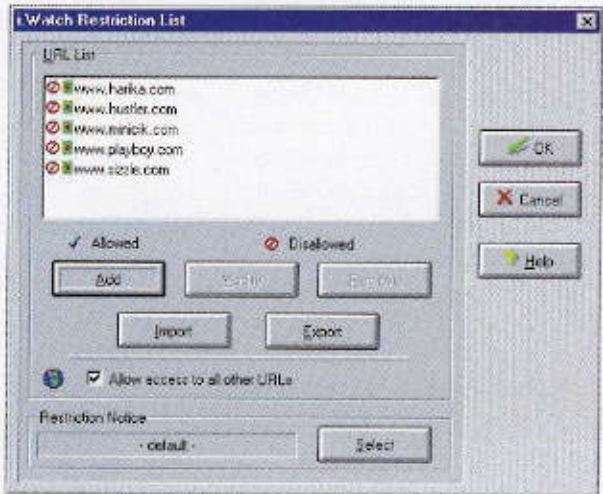
liste özel bir dosya formatında kaydedilebiliyor. Bu değişim için yine bu pencerede yer alan Export ve Import tuşları kullanılıyor. Export listeyi kaydederken, Import tuşu da hazır olan listeyi programa yüklüyor. Aslında liste tam anlamı ile yasakların bulunduğu bir liste değil. Hem izin verilen hem de verilmeyen adresleri birarada bulunduruyor. "Allow access to all other URL's" seçeneği seçilerek hazırlanan URL listesinde yer almayan tüm adreslerin kullanıma açılması sağlanabiliyor. Bu seçenek kapalı durumda olduğu zaman liste anlam kazanıyor ve kullanıcılar sadece listede bulunan ve onay almış sitelere bağlanabiliyorlar. Yine Modify tuşu yardımı ile daha önce kullanıma kapatmış olduğunuz bir siteyi kullanıma açma ya da tam tersi gibi işlemleri de ayarlayabiliyorsunuz.

Engellenmek istenen bağlantılar Add tuşu ile engellenebilir.

Kullanıcıların istenmeyen sitelere bağlantısını engellemek ve şifrelemek çok kolay.

Watch penceresinde en alta yer alan Restriction Notice seçeneği ile kullanıcıya yasaklı bir adrese ulaşmak istediği zaman gösterilecek HTML sayfası ayarlanabiliyor. Hazır olan sayfalar kullanılabileceği gibi, kendi yaptığınız HTML sayfalar da tıyarı olarak kullanılabiliyor. Şifre koruması ise iki anlamda işe yarıyor ve tüm İnternet kaynaklarına ayrı ayrı şifreler tanımlayabilmek mümkün oluyor. Bunun için Security kartının en üstünde yer alan İnternet Resources kısmından bir bağlantı seçilip Passwords tuşuna basmak yeterli oluyor. Burada iki adet şifre hanesi yer alıyor. En üstte bulunan Unrestricted Access şifresi kullanıcıya hiçbir yasak

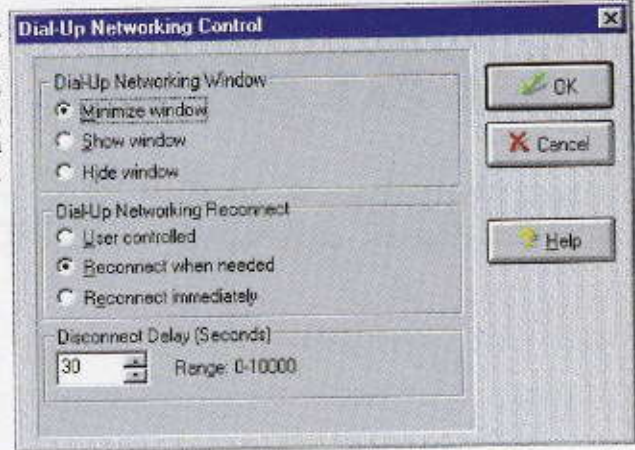

getirmeden tüm Net üzerinde rahatça dolaşmasını sağlayacak şifreyi belirlemeye yarıyor. Kullanıcı bu şifreyi kullanarak hiçbir yasaktan etkilenmeden surf yapabiliyor. Onun altında yer alan ikinci şifre ise yetkisi olmayan üçüncü şahısların Internet'e çıkışını engellemek için kullanılıyor. Böylece sadece yetkili kullanıcı şifreyi kullanarak Net'e ulaşabiliyor. Ancak bu şifrede ise yasaklar halen geçerliliğini koruyor.

Daha Fazla Ayar Yapmak İçin

Programın kurulumu sırasında yapmış olduğunuz ayarlarda ve bazı başka ayarlarda değişiklik yapmak için Configure kartını açmanız gerekiyor. Bu kartta ilk bölümden Server olarak kullanmakta olduğunuz bilgisayara yeni bir ad tanımlayabiliyorsunuz. Onun altında ise raporlamalar ile ilgili ayarlar yer alıyor. Bunu aktif duruma getirmek için Modify tuşuna basmanız şart. Açılan pencerede "Record activity to log file" seçeneğini işaretlemeniz ve bir dizin belirtmeniz gerekiyor. Herhangi bir değişiklik yapmazsanız, programın Default log dizini kullanılacaktır. Onun altındaki ayardan tüm raporların tek bir dosyada mı yoksa ayrı ayrı dosyalarda mı tutulacağı belirlenebiliyor. Eğer ikinci seçenek olan ayrı dosyalar seçeneği işaretlendiyse, bunların sabitdiskte kaç gün tutulacağına dair ayarın da yapılması gerekiyor. Default şekilde 5 gün olarak ayarlanmış ayar, pencerenin en altında yer alıyor. Bu pencereden OK tuşu ile çıkılabilir. Configure kartında bulunan ve en alta yer alan son ayar ise çevirmeli ağ bağ-

Çevirmeli Ağ Bağdaştırıcısı ayarları da Configure kartı içinden yapılabilir.

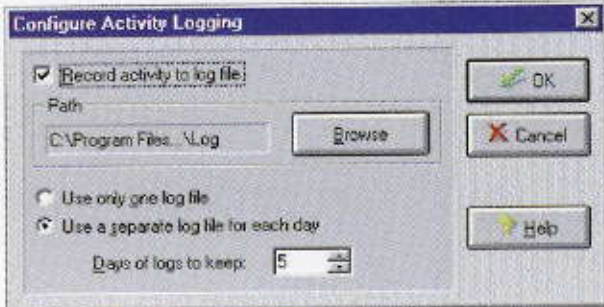
daştırıcısı ayarları ile ilgili. Bu ayarların yapmak için de diğerlerinde olduğu gibi Modify tuşuna tıklamak gerekiyor. Karşınıza gelecek pencerede sırasıyla çevirmeli ağ bağdaştırıcısının pencere durumu ve bağlantı ayarları şeklinde iki ayar bulunuyor. İlk ayarı kullanarak bağlantı yapıldığı zaman pencerenin ufaltılmış mı, saklanmış mı yoksa görünür mü olacağı belirlenebiliyor. Onun altındaki ayar kullanılarak bağlantının kullanıcı tarafından mı, otomatik olarak gerektiği zaman mı, yoksa anında otomatik olarak mı yapılacağı tespit edilebiliyor. En alta yer alan değer ise bağlantı yapılabilmesi için tanınan süreyi saniye cinsinden belirliyor. Belirtilen süre zarfında bağlantı yapılamazsa, program otomatik olarak bağlantı girişimini yeniliyor.

Information kartı ise, adı üzerinde, sadece i.Share programının Net ve Internet üzerinde nasıl çalıştığı ve hangi protokoller ile bağlantı kurduğunu hakkında kullanıcıyı bilgilendirir. i.Share Server kurulu olduğu ve çalıştığı sürece aynı ağa bağlı ve aynı çalışma grubundaki i.Share Client yük-

lütüm tüm diğer bilgisayarlar da ekstra hiç bir ayara gerek duymadan Internet'e bağlanabileceklerdir.

Client Kurulumu Durumunda Ayarlar

Eğer ikinci duruma uyan bir kullanıcı iseniz, yani başka bir bilgisayar üzerinden Internet'e çıkacaksanız, yapmanız gereken hemen hemen pek bir şey bulunmuyor. Sadece kurulum sırasında Client seçeneğini işaretliyorsunuz. Gerisini program hallediyor. Sistem çubuğundaki simgesine çift tıkladığınızda açılan pencerede, sadece açtığımız Internet uygulamalarının hangi Internet kaynaklarını kullandığı ile ilgili bilgi yer alacaktır. İsterseniz Options tuşuna basarak kullanacağınız Internet kaynakları hakkındaki ayarlara ulaşabilirsiniz. Buradan hem kullanıcı isminizi değiştirebilir hem de ağ üzerinde hangi i.Share Server'ın kullanılacağına karar verebilirsiniz. Default olarak seçilmiş seçenek sizi en performanslı olanına yönleltecektir. Diğerlerini seçmeniz ekstra bir performans artışı sağlamayacağı gibi, düşüşe bile sebep olabilir. Client olarak Server bölümünün izin verdiği ölçüde Internet'i kullanabilmeniz mümkün olacaktır. Ancak unutulmaması gereken nokta şu; bu program kesinlikle bir Proxy programı değildir ve sadece Internet bağlantısını paylaşmaya yarar. □

Tüm kullanıcılar için sonradan tek tek ya da toptan raporlama alınabilir.

Mahmut Karshoglu
mkars@chip.com.tr

Türkiye'den Internet Manzaraları

Internet'te surf yaparken okuyucularımızın tavsiyelerini de gözönünde bulundurarak derleyip oluşturduğumuz yararlı ve ilginç Web sayfalarını tanıtmaya devam ediyoruz.

Türkçe arama makinelerinden okey oynayabileceğiniz sitelere, Online marketten tiyatro sitelerine kadar birçok Türkçe içerikli site bu ay CHIP'in seçimi oldu. Top 5 köşemizin bu ayki konugu Marmara Araştırma Merkezi. Kısa Kısa bölümümüzde geçen aylarda CHIP CD'sinde vermiş olduğumuz emülatörlerin Web sayfalarına yer verdik. Bu linklerden emülasyon ile ilgili en son haberlere ve programlara ulaşabilecek ve deneme amaçlı olarak örnek oyunlar çekebileceksiniz. Nostalji yapmanın tam sırası. İşte adresler:

<http://www.turkvista.cjb.net>

Tamamen Türkiye'de yazılan arama makinelerine eklenen yeni bir site daha. Arama motoru tamamlanan ve çok az bir eksik kalan site yakında yayında.

<http://www.okey.gen.tr>

Yahoo'dan sonra Türkiye'de ve dünyada ki ilk okey oyunu Server'i.

Bağlanın, dördü tamamlayın ve oynayın.

<http://www.members.tripod.com/siberya>

<http://www.sniperold.org/>

İşte programcılık üzerine iki site. Türk programcılar tarafından hazırlanan bu sitede Hacker'lık üzerine çeşitli programlar ve kaynak kodları da bulunuyor.

<http://muzayede.com/cgi-bin/auction.cgi?f3&909715317>

Sanal Müzayede Sitesi. Arttırın, alın. Müzayedeler üzerine herşey. Devam etmekte olan müzayedeler neler var? Bağlanın öğrenin.

<http://www.tiyatronline.com/>

Tiyatro haberleri, oyunlara bilet çekilişi, amatör tiyatrolar, turneler ile ilgili bilgiler, tiyatro festivalleri ve tiyatro konusunda herşeyi bu sitede bulabilirsiniz.

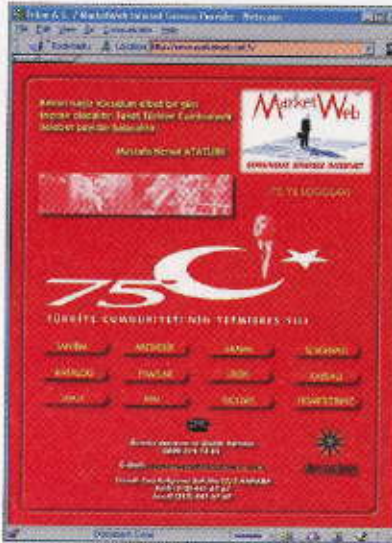
<http://www.mavi.net/>

Düzenli olarak Online dergi yayıncılığı yapan güzel sitelerden biri daha. İncelemelerimiz sırasında 5. Sayısı yayında olan sitede Sanal.Doc adında Internet üzerinde farklı kişiler tarafından devam ettirilen bir de ilginç hikaye bulunuyor. Mutlaka okuyun.

<http://www.marketweb.net.tr/>

Cumhuriyet'in 75. yılında Market Web'in sayfası da tamamıyla bayrağımızın rengi olan kırmızı öğelerden oluşuyor. Bu Online satış mağazasında şimdilik sadece makina ve kısmi inşaat sektörü bulunuyor. Bu site aynı zamanda en iyi program sitelerinden

biri olan Tucows'un da Official Mirror'u.

<http://www.sevgilim.com>

Bu ayın ilginç adreslerinden biri daha. Sevgilim.Com'da sevginize ulaşabileceğiniz bir sürü yol bul-

nuyor. Tabii bunların hepsi internetten geçiyor. Bu sayfalardan sevgiliniz ile Chat edebileceğiniz sohbet odalarına ulaşabilir. Ona çiçek gönderebilir, cep telefonuna mesaj atabilirsiniz. Ayrıca site tarafından gerçekleştirilmekte olan Net güzellik yarışmasına kendinize güveniyorsanız ister katılma, ister de jüri olarak oy kullanma hakkına sahip oluyorsunuz. Mutlaka bağlanıp bakın. ☑

Mehmet Karşioğlu
mkars@chip.com.tr

Emülatör Link'leri

CHIP CD'sinde vermiş olduğumuz emülatörler ile ilgili internet sayfalarına ulaşmak için aşağıdaki linkleri kullanabilirsiniz. Bu konuda en son haberlere ulaşmak için;

<http://www.emunews.com> adresini kullanabilirsiniz. Ayrıca aşağıdaki sitelerde de bu konu hakkında bilgiler bulabilirsiniz:

<http://www.unc.edu/~beiles/atari.html>
Eddie'nin Atari 2600 Sayfası

<http://www.novia.net/~rcolbert>
Saltine'in Web Sayfası.

Arcade Oyunlar ve Emulation

<http://www.netcomuk.co.uk/~pmorrisb/index.html>

Phil'in Arcade Emülasyon Sayfası

<http://dSPACE.dial.pipex.com/dodge/>

<http://www.davesclassics.com>

Atari 2600, 5200 ve 8bit

Arcade Emülatörler

<http://easyweb.easynet.co.uk/~swan/arcade.htm>

Paul'un Video Arcade Sayfası

<http://www.rocknet.net.au/~moose>

Moose'un Shareware ve Emülasyon Sayfası

<http://ets.simplenet.com>

Emulation Town Square

<http://rbonine.home.mindspring.com/arcade/>

Roger's Klasik Arcade İpuçları

<http://hem2.passagen.se/ogg-Romlist>

Eğer bir emülatör tasarlamak istiyorsanız bu sayfaya bakmadan geçmeyin

Genel Emülatör Siteleri

<http://members.aol.com/chrisalo/index.htm>

Chris Salo'nun Emülatör Sayfası

<http://home.ptd.net/~faethor/c64class/c64class.htm>

Bullwinkle'in C-64 Sayfası

<http://www.cs.tamu.edu/people/pforeman/emulator/emulator.htm>

Paul'un Emülatör Sayfası

<http://www.amaze.net.au/~dragon/ARCADE.html/>

Konsol ve Arcade Emülasyonu

<ftp://ftp.ibp.fr/pub/amstrad/frontend/emulator.htm>

Amstrad CPC Sayfası

Diğer Oyun Siteleri

<http://fly.hiwaay.net/~lkseitz/cvg/nexus>

Klasik Video Oyunları Nexus

<http://www4.ncsu.edu/unity/users/m/mvcooley/web/cvg.html>

Matt Cooley'in Klasik Video Oyunları

<http://www.dadgum.com/giantlist.html>

Klasik Oyun Programcıları Listesi

<http://www.bedford.net/sdunkle>

Mezmaron'un Dünyası

<http://www.vgmusic.com>

Video Oyun ve Müzik Arşivi

Internet'te Doğru Arama

World Wide Web'de arama makineleri Web sayfalarının dosyaları gibi algılanmalıdır. Aradığınız bilgiye hızlı ulaşabilmek için bu ücretsiz hizmetleri verimli kullanmalı ve inceliklerini bilmelisiniz.

Internet genellikle "dünya genelindeki kütüphane" olarak tanımlanıyor. İyi güzel ama, milyonlarca sayfası olan bu "siber" kütüphanede ihtiyacın olan bilgiyi nasıl bulacağım? Maalesef World-Wide-Web'in (www) herhangi bir kataloğu yok. Tüm Web sayfalarının adreslerini içeren bir merkezi indeks sistemi de ne yazık ki bulunmuyor.

Ancak belirli bilgileri bulmak için arama makineleri (Search Engines) var. Arama makineleri Web'in kısmi kataloğu olarak hizmet eden çok büyük veri bankalarıdır. Kısmi katalog diyoruz, çünkü asla www'nin tüm sayfalarını içeremiyorlar. Arama hizmetleri, robot ve örümcek olarak adlandırılan otomatik programlar ile www'i tararlar ve bulduklarını katalog halinde sunarlar. Kendinize ait bir sayfanız varsa ve bir yazılım robotunun sayfanızı keşfetmesini beklemek istemiyorsanız, kendiniz sayfa-

nızı bir arama hizmetine kaydedebilirsiniz.

Henüz tamamlanmış olmamalarına rağmen, Internet'te belli bir bilgiyi ararken arama hizmetleri çok önemli yardımcıları olarak görev yaparlar. Hali hazırda bütün Web sayfaları kayıtlı olmasa bile, her konu için en azından birkaç isabet sayfa, bu tip hizmetler için kayıtlı durumda. Bu aşamada mesele sadece doğru şekilde sorgulamaya kalıyor, yani "arama kavramı"na.

Arama makineleri 2 farklı arama yöntemi sunuyor:

Konusuna göre arama ve arama kavramını vererek arama. Pek çok arama makinesi her iki arama yöntemini de kullanabiliyor. Örneğin Lycos, Yahoo, Web.de veya Eule.

Konu katalogları, kategori veya başlık olarak da ifade edilir ve genelde arama hizmetlerinin ana sayfasında bulunur.

İçerik

- CHIP 1/99** : Internet'te Doğru Arama
- CHIP 2/99** : Başarılı Arama İçin Yardımcı Programlar
- CHIP 3/99** : Kendi Sayfanızı Arama Makinesine Kaydetmek

Sadece Tıklayarak Katalogları Taramak

Örneğin Yahoo, tüm arama makinelerinin "anası", eğitim & öğretim, haberler & medya, bilgisayar & Internet, toplum & sosyal, spor & boş zaman ya da sağlık gibi kategoriler sunuyor. Bu kategorilerden birini çağırdığınız zaman, söz konusu konuyla ilgili pek çok başlık iniyor. Örneğin toplum & sosyal, yoksulluk, engelli olma ve bakımı, gelişim yardımı, çevre & doğa veya organizasyonlar gibi kavramları listeler. Bunların her biri de daha ayrıntılı alt kavramlara açılır. Sonuçta birkaç fare tıklaması ▶

ile, iyi veya kötü, söz konusu konuya ait ayrıntılı bir Homepage listesi oluşturur.

Belli Bir Kavramı Aramak Kesin Sonuç Verir

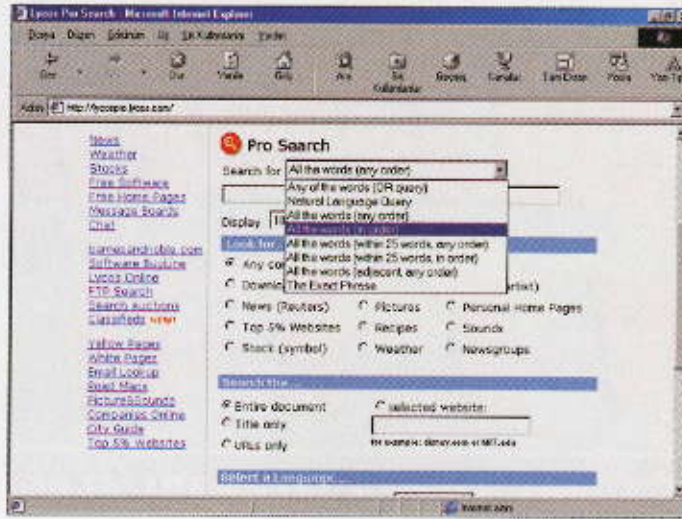
Konusuna göre kataloglamadan farklı olarak, belirli bir kavram arama sistemi, dilediğiniz kavramı kayıt alanına yazmanızı ve ona göre arama yapmanızı sağlar. Altavista, Aladin, Fireball veya Nathan gibi arama makineleri bu sistemle çalışırlar. Bunun yanı sıra, kural olarak, daha hızlı sonuç verimlerini sağlayan ve ileri düzeyde olanlar için (profesyonel arama da denir) kesin arama tanımları sağlayan daha kolay bir arama da mevcut.

Bu kolay arama da hızlı ve otomatik sorgulama imkanı var. Söz konusu hizmetin ana sayfasındaki kayıt alanına hakkında bilgi istediğiniz kavramı yazın ve aramayı başlatın. Aramayı başlatmak için ara, bul veya başlat olarak adlandırılan alanı tıklayın. Çoğunlukla "enter" tuşu ile aramayı başlatabilirsiniz. Kısa bir süre sonra, Server, arama kavramını içeren Web adreslerinin listesini döker.

Birden fazla kavramı da aralarında boşluk bırakarak aratmak mümkün. Arama makinesine bağli olarak her iki kavramı ya da en azından birisini içe-

Verimli Arama İçin Üç Kural

1. Seçtiğiniz arama makinesinin yardım ya da arama için ipuçları sayfasını bilgisayarınıza kaydedin. Arama hizmetinin sunduğu çeşitli bağlantı şekillerini sakın kafayla okuyun.
2. Aradığınız kavramı hangi bağlantı şekliyle ifade edebileceğinizi düşünün. AND bağlantısı ile kombine edebileceğiniz birden fazla kavram bulmaya çalışın. Böylece sonucunuz daha geniş kapsamlı olacaktır.
3. Eğer hiç isabet olmadıysa veya çok az sayıda olduysa, kullandığınız bağlantı sayısını azaltın.

Lycos'ta profesyonel arama: Burada bir formda sıralamalar ve ilişki türleri seçilebiliyor.

ren Web sayfalarının listesi gelecektir. Örneğin Aladin arama makinesi, bulunduğu sayfada her iki kavramın da aynı zamanda içerilmesini bekler. Bu anlayışa "AND" bağlantısı denir. Eule arama hizmetinde ise, kavramlardan birinin sayfada bulunması, o sayfanın listelenmesi için yeterlidir. Buna da "OR" bağlantısı denir.

Arama Sonucunu Sınırlandıran Operatörler

Belirli Web sayfaları arıyorsanız "AND" bağlantısını tercih etmesini hızlı öğreneceksiniz. Çünkü yalnız bir kavramı, arama kriteri olarak verdiğiniz zaman, en azından 100 bin isabet olacaktır. Bu özellikle genel kavramlarda çok sık meydana gelir. Örneğin Windows, böyle bir arama kavramı hiçbir işinize yaramayacaktır. Bu nedenle bağlantılar yardımıyla aranan bilgiyi daha iyi tanımlamak için daha fazla arama kavramı bir arada kullanılmalıdır.

Kolay aramada bir başka arama olasılığı da, deyimlerin verilışı. Örneğin "Paris'te Nisan" isimli şarkıyı arayan birisi, bu ismi olduğu gibi kayıt alanına girerse, mesela Altavista'da, tahminen isabet eden 3 milyon sayfa bulur. Tabii buna şaşırmanın lazım, çünkü Altavista sözcüklerin herbirini tek tek tarar ve tahminen her 3 Web sayfasının birinde bu kelimelerden biri geçiyordur.

Bu durumda parçanın adı bir bü-

tün olarak aratılmalıdır. Buna deyim "phrase"?? adı verilir. Bunu yapabilmek için başlığı turnak işaretleri içinde yazın:

"Paris'te Nisan". Şimdi Altavista boşluk işaretlerinin kavrama ait olduğunu bilir ve Web sayfalarını doğru kelime kombinasyonu ile arar. Sonuç: Yaklaşık 1300 isabet. Elbette bu da çok fazla. Gerçi Altavista isabetleri kendince değerlendirip tahminen en iyi olabilecek sayfaları listenin başına koyuyor, ancak yine de arama kavramını daha çok özelleştirmekte fayda var.

Profesyonel Arama İstenen Bilgiye Götürür

Daha iyi, yani daha küçük bir sonuç elde etmek için şarkı başlığına daha fazla özelleştirici birşey koyabilirsiniz, örneğin Paris'te Nisan'ın Doris Day ile ilgili kayıtları diye. İki deyimini birbiriyle ilişkilendirmek için AND bağlantısını kullanmak Altavista'da kolay arama yapmak için artık yeterli olmuyor. Bu nedenle iletilemiş aramayı çağırmak gerekiyor. İletilemiş arama daha büyük bir kayıt alanı sunuyor. Bu daha büyük arama kavramına "Paris'te Nisan" AND "Doris Day"i girin. Sonuç: Çok daha az isabet.

OR veya AND kelimeleri her zaman İngilizce halleriyle ve büyük harflerle kullanılmalıdır. BOOLSCHE veya mantıksal operatörler olarak

da adlandırılırlar. AND için alternatif olarak (+) artı işaretini de kullanabilirsiniz. Çğunlukla bu işaret arama kavramının önüne oturtulur, örneğin Vasili + Mary + Inge gibi. Ancak istisnalar kuralları oluşturur. Web.de arama hizmetinde artı işaretinin her iki tarafında da boşluk bırakılması gerekli. Deminki örnek için eğer film dışında bilgileri elde etmek istiyorsanız şöyle bir giriş yapmalıyız: "Paris'te Nisan" AND "Doris Day" AND NOT sinema.

Sinema sadece bir kelime ve o yüzden tırnak işareti içinde yazılması gerekmiyor. NOT ise başka bir bağlantı olasılığı ve önüne yazılan kavramın aranılan kavram içinde bulunmaması anlamına geliyor. Bu koşulda arama sonucu 20 isabete kadar iner. NOT yerine (-) eksi işaretini de kullanabilirsiniz. Artı işareti gibi eksi işareti de doğrudan kavramın başına oturtulur.

Tüm bunların dışında başka arama operatörleri de mevcut. Parantezlerle kavramların önem sırasını belirleyebilirsiniz. (Elma OR Armut) AND (Pasta OR Kek) sorgusu elma veya armutun aynı doküman içinde pasta veya kek ile birlikte bulunması istendiği anlamına gelir.

NEAR, Lycos arama servisinde iki kavramın yirmi beş kelime aralıkla bulunması anlamına geliyor. ADJ operatörü ise iki kavramın şartsız komşuluğunu talep ediyor, yani her iki kavram yan yana olmalı, ama sıra-

sı önemli değil. Örneğin Lycos'ta Motorsporları eğlence başlığı altında araba ADJ yarış kavramlarını girdiğinizde, araba yarış ve yarış arabaları ile ilgili bütün sayfalar bulunur. Kelimeler arasında maksimum yirmi beş kelimelik mesafe bulunması kural değil, sadece otomatik olarak ayarlanmış bir değer. Backslash yardımıyla bu mesafeyi dilediğiniz gibi değiştirebilirsiniz. NEAR/5, kavramların en fazla 5 kelime kadar birbirinden uzak durabileceği anlamına gelir.

Lycosayrıca başka bir ilginç bağlantı daha sunuyor: BEFORE. Bu operatör prensipte AND gibi çalışıyor ancak bir farkla, girilen kavramlar aranırken yazıldıkları sırayla bulunacak. İlerletilmiş arama yine Web.de'de çok farklı görünüyor. Burada kavramları boşluk işaretiyle ayırarak giriyorsunuz ve liste alanında kelimelerden yalnız birisinin veya hepsinin arama sonucunda bulunabileceğini belirliyorsunuz. Ayrıca büyük veya küçük yazılışına da dikkat edilmesini veya sadece kelime başlangıçlarına bakılmasını isteyebilirsiniz. Bunun gibi pek çok arama şekli mevcut. Farklı arama makineleri, örneğin Web.de gibi, sadece Web.de değil, Usenet'in haber gruplarında da bunun gibi pek çok seçenek sunuyor. Ayrıca Web.de çok rahat bir kullanıcı arabirimi sunuyor. Bunun dışında bazı hizmetler de veriliyor, örneğin Yahoo e-mail adresleri bulabiliyor

Mantıksal Operatör Nedir?

Temel hesaplama çeşitleri toplama, çıkarma, çarpma ve bölmenin aksine, mantıksal operatörler var olan iki sayıdan yeni bir sayı oluşturmazlar, sadece mantıksal çıkarımlar yaparlar.

Arama makinelerinde birden fazla arama kavramını detaylı bir arama kavramı haline getirebilmek için kullanılırlar. Bu operatörler sayesinde örneğin birden fazla kavramı aynı anda arayabilir veya belli bir kavramı arama sonucundan ayırabilirsiniz.

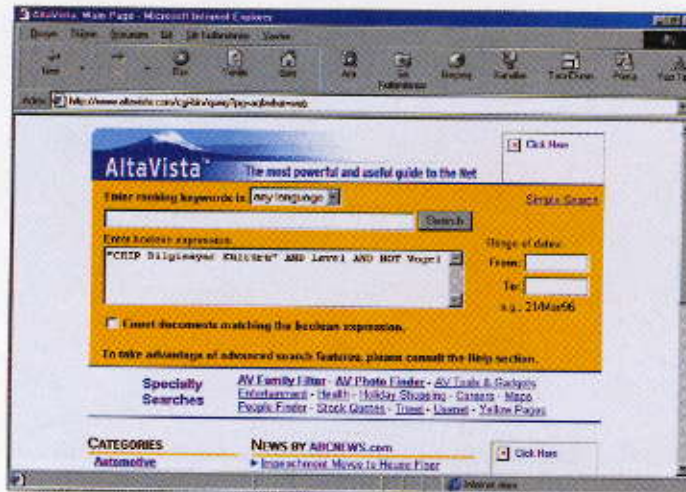
Bu operatörler şunlar:

AND: İki kavramın zorunlu olarak birlikte bulunmasını ifade eder, yani her iki kavram da Web sayfasında bulunmalı. Örneğin Mısır ve hiyeroglif yazısı ile ilgili bütün Web sayfalarını görmek istiyorsanız, Mısır AND Hiyeroglif yazmalısınız. Bu sizi daha iyi bir sonuca götürecektir. AND yerine çoğunlukla + işaretini de söz konusu kavramın önüne koyarak kullanabilirsiniz.

OR: Verilen kavramlardan en fazla birinin arama sonucunda bulunması anlamına gelir. Bu arama sonucunda sayfalar kavramlardan birini veya diğerini içerirler.

NOT: Kavramı arama dışında bırakır. Pek çok konu çoğunlukla sorgulanmadığı halde, başka konularla bağlantılı olarak geliyor. Böyle durumlarda ilgili olmayan konuyu arama dışında tutmak gerekiyor. Örneğin bir Chip hakkında bilgi arıyorsanız, dergi olan CHIP'i değil, bilgisayar Chip'ini kastediyorsunuz. Bu durumda dergi olan CHIP'i arama dışında tutmak için kayıt alanına Chip NOT dergi yazmalısınız.

veya Online alan kitabı üzerinden yönetme imkanı sağlıyor. Bazı hizmetler ise, örneğin Paperball, uzmanlık alanları oluşturmuş durumda. □

Altavista'da gelişmiş arama: Altavista arama servisi aranan kelimeler arasında her türlü bağlantıyı mümkün kılıyor.

Joachim Pich'den derleyen
Alis Sirmacıyan

Ücretsiz Mail Hizmetleri

E-mail geleceğin mektubu olacak. Bu arada bir E-mail adresi her zaman bir sürü para ödemek anlamına gelmiyor. Neden ücretsiz mail sunucularından bir mail almıyorsunuz?

Bir Online hizmet veya Internet sunucusundan Internet erişimine sahipseniz, otomatik olarak bir e-mail adresiniz de var demektir. Bu hizmet bir Online erişimin temel aksesuarıdır. Ancak bir Internet servis sağlayıcısına bağlanmadan e-mail adresine ihtiyacı olanlar e-mail adresi için başvurabilirler. Böylelikle Internet erişimi olan her yerden elektronik postanızı denetleyebilirsiniz.

Günümüzde pek çok hizmet şirketi ücretsiz mail hizmeti sunuyor ve ömür boyu e-mail adresi sözü veriyorlar. Bu tarz hizmetleri kendi Web

sayfalarına aldıkları veya mail metinleri sonlarına otomatik olarak yerleşen reklamlarla finanse ediyorlar.

E-mail adreslerinin mail yazan insanlar tarafından yayılması da böyle bir hizmet sunucusunun varlık amacı olabilir. Böyle bir hizmete başvurduğunuz zaman doldurmanız istenen uzun form ilk bakışta oldukça ürkütücü gelecektir.

Bu tip hizmetler arasında en çok bilinenler Altavista, Yahoo, Excite veya Lacos. Geçtiğimiz günlerde Microsoft tarafından satın alınan Hotmail de bu dalda hizmet veren servislerden biri. Bu tip şirketlerden

çoğunlukla ücretsiz olarak e-mail adresi ve özel Web sayfamız için serbest alan alabilirsiniz. Örneğin Geocities bu tip hizmetlerin her ikisini de sunuyor.

Bu tip şirketlerin prensibi oldukça basit: Posta kodunuz World Wide Web'de (www) tam olarak sunuluyor. Yani bir e-mail programı gerekmiyor. Sadece Web Browser'nızın bulunması yeterli. Ancak Browser'nızın da teknik olarak günün koşullarına uygun olması şart. Sayfaların çıkması ve Javascript çalıştırma özelliğinin desteklenmesi tavsiye edilir. Çünkü Web tabanlı posta kutunuzun hızı bu tip teknik kullanım yeteneği ile doğrudan bağlantılı. Bu Internet Explorer ve Netscape Navigator için sürüm 3.0 ve yukarısı anlamına geliyor.

Web Tabanlı Mail'in Avantajları

Bu şekilde dünyanın her yerinden sorunsuz olarak postanıza ulaşabilirsiniz. Web tabanlı mail'in avantajı şu: Internet bağlantısının bulunması koşuluyla, bir bilgisayar üzerinden belli bir Web Browser'la dünyanın herhangi bir yerinden posta kutunuza erişebilmek. Her Internet Cafe'den bu şekilde e-mail'lerinizi alabilir ve okuyabilirsiniz. Dezavantajı ise bu tür mail'in getirdiği zaman kaybı. E-mail programlarını kullandığınız zaman, mail'inizi Internet bağlantınız yokken de yazabilir, ardından bağlanıp yollayabilirsiniz. Hatta derseniz tüm mail'lerinizi bağlantınız yokken yazıp sonra hepsini birden gönderebilirsiniz. Oysa Web tabanlı mail hizmetlerinde mail ile çalışırken Web ile bağlantınızın olması gerekir. Gerçi metni yazmak için gerekli Web sayfası yüklendikten sonra, bağlantıyı kesip mail'i yazabilir ve göndereceğiniz zaman tekrar bağlanabilirsiniz. Ancak kısa mail'ler yazıyorsanız, yine bu bağlantısız çalışma yöntemini kullanamazsınız.

Zaman faktörü başka durumlarda da rahatsız edici bir faktör olarak

Alta Vista'da Web Mail: Posta kutunuzu düzenledikten sonra kayıt klasörü ve adres defteri hemen kullanıma sunulur.

karşımıza çıkıyor. Çünkü Web-mail, World Wide Web'in kullanıcılarına sunduğu oranda sınırlamalara sahip. Bu yoğunlukla bir sonraki menü bağlantısı kurulana kadar beklemek anlamına geliyor.

Mail'leri gönderirken de ekranda bir süre hiç hareket göremezseniz hemen sabırsızlanıp saçınızı başınızı yolmayın. Bunun nedeni Web Browser'ın mektubu gönderebilmek için Server'a bağlantıyı araması için gerekli zaman.

Örneğin Navigator'da bunu programın çubuğundaki "Bağlanıyor...cevap bekleniyor.." yazısından görebilirsiniz. Zaman zaman Browser dakikalarca Server'a bağlantı kuramaz.

Ancak bir takım olumsuzluklarına rağmen bu ücretsiz mail servisleri bazı durumlar için son derece elverişli olabilir:

Çalışanlar için. Kendilerine ait özel Internet erişimi olmayanlar ancak şirket ağı üzerinden Online bağlanabilirler. Tabii böyle bir durumda önceden şirket ağı üzerinden özel mail erişimi için izin almak önerilir.

Yolculuk edenler için. Yanlarına Laptop almayan, ama yine de mail'lerine ulaşmak isteyenler için. Kamuya açık ağ terminalleri veya Internet Cafeler bu tip durumlarda erişim için idealler.

Öğrenciler. E-mail adresi olmayan ama ağı üniversite bilgisayarlarından erişebilenler için.

Aileler. Evlerinde Internet erişimi olan ailelerde her bir ferdin ayrı bir e-mail adresinin olması elbette çok önemli.

Çok mail'liler. Hali hazırda bir e-mail adresi olup da bir ikincisine ihtiyaç duyanlar.

Küçük işletmeler, ücretsiz e-mail'ler ile, örneğin zaman sınırlı durumlar veya benzer şeyler için ek e-mail adresleri temin edebilir ve bu yüzden Internet servis sağlayıcılarına ek bedel ödeme yapmak durumunda kalmazlar.

Ücretsiz ve yaşam boyu bir e-mail

Sunucu	Web Adresi	Sunucu	Web Adresi
Altavista	www.altavista.com	GNW Mail	www.gnwmail.com
9 Online	mail.kmsp.com	Headbone Zone	www.headbone.com
Alloymail	www.alloymail.com	Hello	www.hello.net.au
Amexmail	www.amexmail.com	Hotmail	www.hotmail.com
Animalhouse	www.animalhouse.com	Hotpop	www.hotpop.com
Apexmail	www.apexmail.com	IGN Mail	www.ignmail.com/
Arcademaster	mail.arcademaster.com	Imailbox	www.imailbox.com
Backpackers	www.backpackers.com	Jewishmail	www.jewishmail.com
Christianmail.net	www.christianmail.net	Juniormail	www.juniormail.com
CMPnet Mail	www.cmpnetmail.com	Kmail	www.kmail.com.au
Codec	www.email.ro	Lycos	www.lycosemail.com
Coldmail	http://www.coldmail.com	Mail Chek	mail.chek.com
Conkmail	conk.com	Mailgate	www.mailgate.gr
Cybergrl	www.cybergrl.com	Nandomail	www.nandomail.com
DC Email		Netaddress	www.netaddress.com
(Whowhere)	www.dcemail.com	Netscape Webmail	webmail.netscape.com
Dejanews	www.dejanews.com	Newmail	www.newmail.com
Easyspace	www.easyspace.com	Pathfinder E-Mail	mail.pathfinder.com
Ed-Mail	www.edmail.com	Personal	www.pconnections.net
(Whowhere)		Connections	
Educast	www.educastmail.com	Planeditdirect.com	www.planeditdirect.com
Ehmail	www.ehmail.com	Popmail	www.popmail.com
Eneimail	www.lifestyleworld.com	Postmaster	www.postmaster.co.uk
Entrepreneurmag	mail.entrepreneurmag.com/	Quakemail	www.quakemail.com
Ethosmail	www.ethos.st	Recycler	www.recycler.com
Eudora Mail	www.eudoramail.com	Safarimail	www.safarimail.com
Excite	mail.excite.com	Stones.Com	stones.com
Fetchmail	www.fetchmail.co.uk	Unbounded Mail	www.unbounded.com
Fibera	www.fibera.com	Visto	www.visto.com
Finfin	mail.finfin.com	X-Networks	www.x-networks.net
Fortunecity	www.fortunecity.com	Yahoo	www.yahoo.com
Geocities	www.geocities.com	Yeehaa	freemail.yeehaa.com
Gmx	www.gmx.de	Zdnet Mail	www.zdnetmail.com

adres, varolan e-mail'inizin adresi değiştiği zaman için ideal. Altavista ve Yahoo gibi çeşitli sunucular mail'lerin aktarılması (Forward) işlemi de hizmete sokmuş durumdadır. Bu, mail'ler geldiği zaman otomatik olarak müşteri tarafından verilen adrese yönlendiriliyorlar anlamına geliyor. Eğer bu değişirse, yapılması gereken tek şey Web posta kodunun söz konusu ayarının değiştirilmesi. Bu imkan her zaman ücretsiz değil, ödeme yapmak da gerekiyor. Adres defteri, mail klasörü veya dosya eklenmesi de (Attach) standart e-mail programlarında olduğu gibi verilen hizmetler arasında yer alıyor. Böylece posta kutunuzu klasik sunucularda olduğu gibi rahatça yönetebilirsiniz. Verilerin gönderilmesinde belli sınırlamaları gözönünde bulundurmalısınız.

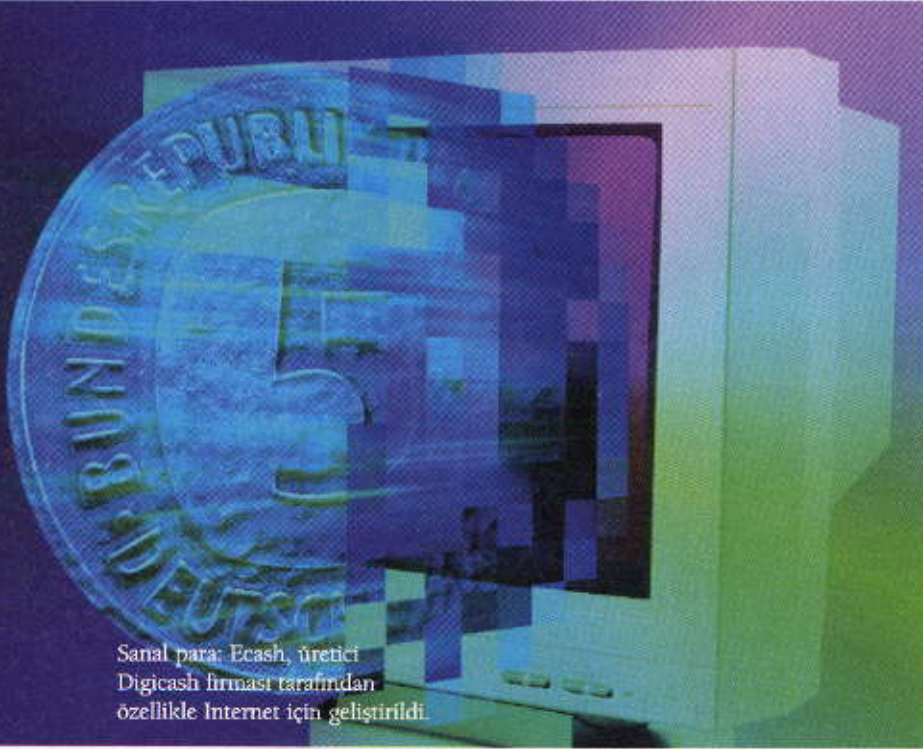
niz. Örneğin İname, mail'e dosya Attach edilmesi sırasında en fazla 500 KB'a kadar izin veriyor.

Önemli olan net üzerindeki posta kutunuzla çalışmanız bittiği zaman hizmetten ayrılmanızdır, tabii böyle bir olanak sunuluyorsa. Bu, özellikle mail'lerinizi, örneğin büro veya Internet Cafe gibi pek çok kişinin ortak kullandığı bilgisayarların bulunduğu yerlerde alıyorsanız önem kazanıyor.

En güvenli yol, Log Out almanız ve programı kapatmanızdır. Son olarak önereceğimiz şey, böyle bir durumda kullandığınız geçici bilgisayarın Browser Cache'ini boşaltmanız olacaktır. ☐

Alis Sırmıcıyan
asirim@yahoo.com

Dijital Para Nedir, Nasıl Çalışır?

Sanal para: Ecash, üretici Digicash firması tarafından özellikle Internet için geliştirildi.

Simdilik Online alışverişlerde en yaygın ödeme aracı kredi kartları. Ancak artık gerçek bir dijital para var. Onu ağ üzerinden özel bir donanıma ihtiyaç duymadan yollamak mümkün.

Sanal paranın muciti ise Palo Alto'da (USA) bulunan Digicash şirketi; daha doğrusu şirketin patronu David Chaum. Bu genç şirket, elektronik ödeme sistemleri hakkındaki tecrübelerini, Hollanda hükümeti için yol parası ödeme sistemi kurarken edindi. Smartcard sektöründe şirketin faaliyetleri var. Avrupa birliğinin CAFE (Conditional Access for Europe) adlı projesi Brüksel merkezindeki AB çalışanlarına, Chip kartlarını elektronik cüzdan olarak veriyor. Bu cüzdana kızılötesi ışınlarla

transfer yapmak mümkün.

Chaum dijital paraları özellikle Internet'teki kullanım için geliştirdi. Her madeni para birimi küçük bir veri ile temsil ediliyor. Birimler alışıldığı gibi onar, yirmişer, ellilik ve yüzlük birimlerden oluşmuyor. Ecash birimleri daha çok ikili (binary) bilgisayar mantığı üzerine kurulu ve 1, 2, 4, 8, 16 gibi birimleri var.

Çok düşük birimlerde olduğu için az miktarların ödenmesi için uygun. Şirketler için bu yeni müşteri gruplarına satış yapma imkanını veriyor. Pilot denemelerine katılan ve veri bankası hizmeti sunan Genios, Ecash sayesinde veri bankalarına tek aramalık erişim hizmetleri sunabilecek ve şimdiye kadar olduğu gibi müşterilerin

Online ödemelerde akla önemli sorular geliyor. Transfer güvenli mi? Kimin kişisel verilere erişim hakkı var? Ecash ödeme sistemi dijital madeni paraları hatırlatıyor ve kullanıcının adını gizleme imkanı veriyor. Chip Ecash'ın nasıl çalıştığını sizler için inceledi.

abone olmaları gerekmeyecek.

Ayrıca, örneğimizde veri bankasındaki tek bir sorgulama işlemi gibi mal ya da hizmetler, hemen müşteriye teslim edilebilecek. Bu durumun satıcı açısından her hangi bir riski yok, çünkü paranın teslimatı söz konusu değil. İşlem anında para satıcının hesabına geçiyor.

Ecash ile Ödemede Müşterinin Adı Bilinmiyor

Digicash sisteminin müşteri açısından ise tek bir avantajı var: Ödemenin kim tarafından yapıldığı tesbit edilemiyor. Bankanızdan çektiğiniz paranın bir kısmıyla gidip aldığınız gazeteden bankanızın haberi olmadığı gibi, Ecash kullanıcısının da üçüncü kişilerce ismi bilinmiyor. Bunun

istisnası hakkında daha sonra bilgi vereceğiz.

Bu anonimlik David Chaum'un "görünmeyen imza" olarak adlandırılan anahtarlama yöntemi ile sağlanıyor. Bu yöntem asimetrik RSA anahtarlama yöntemine dayanıyor. Burada bir özel bir de herkese açık bir anahtar var.

Çalışma şekli: Müşteri kendisi Ecash yazılımı ile seri numaralı ancak değersiz paralar yapıyor ve bunların numaralarını bankaya veriyor. Fakat görünmeyen imza yardımıyla kullanıcı bu seri numaralarını gizliyor. Bu işlem sayesinde, satıcı vasıtasıyla paralar tekrar bankaya döndüğünde banka paraların kime ait olduğunu bulamıyor. Banka sadece miktarın ne kadar olduğunu biliyor.

Ancak banka isterse paranın tedavülde olup olmadığını tespit edebiliyor. Eğer para tedavülde değilse bu durumda kendisine gelen paranın sahte bir kopya olduğunu anlayabiliyor. Bu durumda da parayı kabul etmiyor.

Diğer Ecash kullanıcılarına E-mail ile para yollamak mümkün. Ancak E-mail'i alanın satıcı gibi değeri hemen bankaya iletmesi gerekiyor. Çünkü paralar sadece bir ödeme için geçerli, ondan sonra kullanılamıyorlar. Ecash bu yüzden elde ele dolaşmıyor. Bu da güvenliğini sağlıyor.

Ödeme anında meblağ eldeki paralara uygun olarak ne eksik ne de fazla bir miktarda olacak şekilde denkleştiriliyor. Eğer kullanıcının bilgisayarındaki paralar bunu sağlayamıyorsa, bankadan eldeki paraları değişik miktarlar ile değiştirmek mümkün oluyor. Ecash'de bozuk para gibi bir kavram yok.

Kaybedilen Paralar Tekrar Oluşturulabiliyor

Bir durum var ki, kullanıcının kimliği kısmende olsa ortaya çıkıyor. Bu da Ecash verileri kaybolduğunda söz konusu oluyor. Yazılımın kurulumu esnasında paraların tekrardan oluşturulmasını sağlayacak olan bir karakter seti oluşturuluyor. Bir başlama

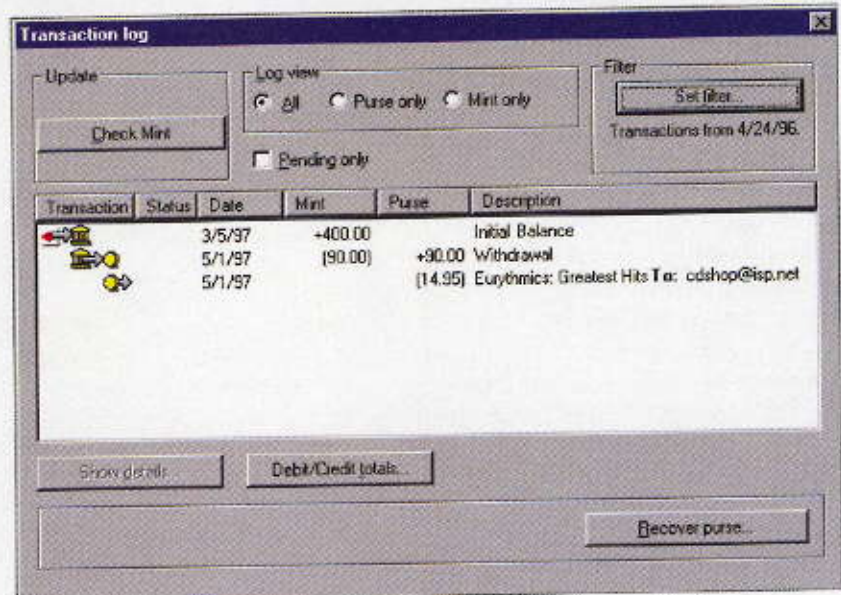
şifresi ve hesap tanımından oluşan bu karakter seti ile sabit disk bozulduğunda cüzdanımıza tekrar sahip olabiliyorsunuz.

Bu tekrardan oluşturmayı sağlayan karakter setinin basılıp iyi korunması gerekiyor. Onu sabit diskte saklamanın hiç bir anlamı yok. Çünkü bir arıza anında bu bilgilerde hasar görülebilir. Tabii bu durumda para da yok olur.

Paraların tekrar oluşturulması işleminde müşteri oluşturduğu bütün paraların toplamı kadar bir meblağa sahip oluyor. Satıcıların yaptığı gibi kullanıcı bunları hemen bankadaki

bir. Bu yüzden müşteriler kaybettikleri paraları tekrar oluşturmaları gerektiğinde biraz çekineceklerdir. Elli milyon lira gibi rakamlarda müşteri bu işlemleri yapacaktır ama sabit diskinde kaybetmiş bir milyon lira gibi küçük bir meblağ için bunu biraz düşünecektir.

İhtiyaç duyulduğunda bu karşılaştırma yöntemi ile Ecash banka tarafından satıcıya yapılan bir ödemeyi de ispat edebiliyor. Burada paraların tekrar oluşturulmasında kullanılan yöntem izleniyor. Alış veriş için kullanılan bütün paralar tekrar oluşturuluyor. Bunlar tekrar müşterinin he-

Ecash yazılımı bütün para giriş ve çıkışlarını kaydediyor. Bu sayede kullanıcı, durumu hakkındaki bilgileri göz önünde bulundurabiliyor.

hesabına transfer ediyor. Banka bu seri numaradaki paraların önceden bankaya geri dönüp dönmediğini kontrol ediyor. Dönmüş olanların müşteri tarafından harcandığı kabul edilip tekrar siliniyor. Geri kalan bütün para, kullanıcının sabit diskinin bozulması öncesinde sahip olduğu miktar oluyor. Bu miktar kullanıcının hesabına geri aktarılıyor.

Bu işlemler esnasında kullanılmış paraların seri numaraları bankanın eline geçiyor. Teorik olarak, banka müşterinin bu seri numaralarını satıcıların getirdiği seri numaralar ile eşleştirerek yaptığı alış verileri tespit edebi-

lir. Bu yüzden müşteriler kaybettikleri paraları tekrar oluşturmaları gerektiğinde biraz çekineceklerdir. Elli milyon lira gibi rakamlarda müşteri bu işlemleri yapacaktır ama sabit diskinde kaybetmiş bir milyon lira gibi küçük bir meblağ için bunu biraz düşünecektir.

Windows'un Yeniden Kurulması?

Bütün windows sisteminin yeniden kurulmasının sonucu nedir? Bu da bir sorun değil. Yapılması gereken, kurulumdan önce Ecash yazılımının bulunduğu dizindeki DBICASH alt dizinini bir diskete kopyalamak. Bu alt dizinde kullanıcıya ait bütün özel bilgiler bulunuyor. Bundan sonra sis-

Uzmanlar İçin

Dijital Paranın Oluşumu

Ecash ile işlem yaparken farklı RSA anahtarları Online ödemedeki kimlik belirlemeyi ve güvenilirliği sağlıyor. Buna yazılım bilgisayara yüklediğinden başlanıyor.

Kullanıcı bankadan, bir kurulum anahtarı, hesap numarası ve başlangıç şifresi alıyor. Bunlara başka değerler de eklenerek bir takım işlemler yapılıyor ve yeniden oluşturma değeri hesaplanıyor. Bu değer acil bir durumda parayı tekrar oluşturma imkanı sağlıyor.

Bununla ve rasgele seçilmiş bir değer ile en az yüz rakkamlık tesadüfi bir rakam oluşturuluyor. Artık dijital paralar oluşturulabilir.

Adım 1: Ecash kullanıcısı 100 rakamlık tesadüfi sayı ile değersiz dijital paralar yaratıyor. Bunların her birinin bir seri numarası ve belli bir değeri var. Bu sırada bankanın açık anahtarı da kullanılıyor. Bununla paranın doğru müşteri tarafından üretilmiş olup olmadığı kontrol ediliyor.

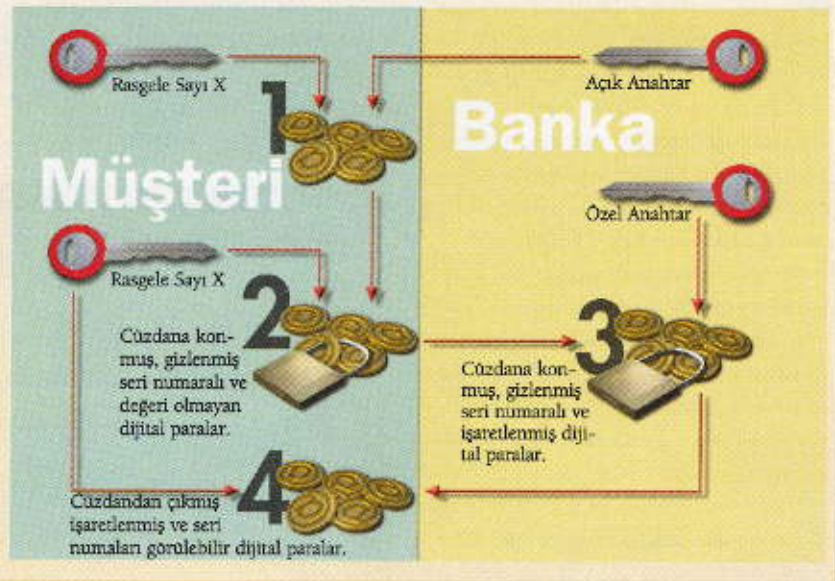
Adım 2: Bir başka en az 100 rakam-

lık tesadüfi sayı ile dijital paraların seri numaraları gizleniyor (blinding).

Adım 3: Dijital para bankaya yollanıyor. Blinding sayesinde banka dijital paranın değerini görebiliyor, fakat seri numarası gizli kalıyor. Banka dijital parayı kendine ait özel bir anahtar ile işaretliyor. Kullanılan özel sayılar sayesinde,

de, "eletronik cüzdan" açılmadan işaretleme dijital paralara ulaşıyor.

Adım 4: Miktar Ecash hesabından düşülüyor ve işaretlenmiş dijital para müşteriye veriliyor. Gizli imza sayesinde kullanıcı dijital parayı "cüzdandan" çıkartabiliyor. Artık dijital para kullanılabiliyor.

tem ve Ecash yazılımı tekrar kuruyor. Veriler Ecash yazılımı ilk defa çalıştırılmadan önce aynı alt dizine geri kopyalanıyor. Artık her şey eskisi gibi.

Teorik olarak, özel bilgileri bir diske kaydederek, parayı elektronik bir cüzdan içerisinde iş yerindeki ve evdeki bilgisayarlarda kullanılmak mümkün olabilir. Bunun için yazılımın gizli bir parametresi var. Ancak bundan pek bahsedilmiyor, çünkü disketler doğal ömürlerinin sonuna gelip bozulduğunda olabilecek zararlardan korkuluyor.

Kullanıcı olarak veriler diske kopyalandığında bu pek farkedilmiyor. Ancak diske erişim anında bilgisayar okuma hataları verdiğinde bunun farkına varılıyor.

Ecash'den sonra bizi bekleyen ise, dijital paranın Chip kartlara (smart-cards) yüklenmesi. Bunun için kart-

larda kullanılabilecek veri alanı ise şimdilik kısıtlı.

Peki Ecash'ın geleceğin Online ödeme aracı olduğunu söylemek mümkün mü? Bu, pazarda hangi sistemin tutacağına bağlı. Çünkü rakip şirketler de Online ödemeler için çeşitli sistemler üzerinde çalışıyorlar. Cybercash'in Cybercoin isimli yönteminin bazı kurumlarca denendiği biliniyor.

Müşteri açısından Cybercoin'un Ecash'tan çok farkı yok. Ancak bu sistemin ardındaki mantıkta isim gizliliğine yer yok. Cybercoin'da müşteri ve satıcıların kendi hesapları var. Bir ürün için Internet üzerinden ödemede bulunulduğunda, müşteriden satıcıya dijital para transferi oluyor. Bunun yerine müşterinin hesabından satıcının hesabına bir hava- le oluyor.

Bu işlem sonunda satıcı müşteri

hakkında bir bilgi edinmiyor ama banka bir hava- le esnasında oluşan bütün verileri alıyor. İsim gizliliğinden eser yok. Ecash'de ise müşterinin dijital parasıyla ne yaptığı bilinmiyor. Bilinen tek şey, müşterinin örneğin yüz milyon lirayı dijital paraya çevirip harcadığı. Bununla ne satın aldığı ise gizli kalıyor. □

Joachim Pich'den çeviren
Mete Turgal

Bilgi için

Daha fazla bilgiyi aşağıdaki adreste bulabilirsiniz:

Digicash bv:

Kruislaan 419, 1098 VA Amsterdam,
Holland, Tel: (0031 20) 592 99 99,
Faks: (0031 20) 665 11 26,
E-mail: info@digicash.com,
http://www.digicash.com

Nedir Şu Veri Ambarı Dedikleri?

Veri ambarı bir veri yönetim modeli olarak işletme içinde iyi bir bakış açısı sağlar. Bütün önemli veriler bu modelin içinde mevcuttur.

Gerekli bilgileri el altında bulundurma gibi imrenilecek bir ortamı oluşturmak her zaman mümkün olmuyor. Genelde müşteriler, ürünler, işlemler, çalışanlar, projeler gibi konular hakkında milyonlarca veri var. Ancak bu bilgiler birçok bilgisayar ve veri saklama ortamında dağınık olarak bulunuyorlar. Data Warehouse (veri ambarı) işletmenin güvenilir ve hızlı bir şekilde verilere erişimini mümkün kılabilmesi için, verilerin entegre edilmesi ve ayrılması görevini üzerine alıyor. Sisteme giren ve oluşturulan veriler veri ambarı için belli bir formata dönüştürülüyorlar. Analiz ve karar verme için bilgi sistemi olarak veri ambarının, işletmenin sipariş, muhasebe ve benzer günlük işlemlerini yürüten Backbone sisteminden farklı bir görevi vardır. Veri sisteminde veriler satış ve geliştirme bölümlerinden planlamaya ya da finansal analize iletilirler.

İdeal durumdaki bir veri ambarının yapısı söz konusu işletmedeki kullanıcılar için gerekli olan (bkz. şekil) bütün veri, işlem ve sunumları kapsıyor.

Bu nedenle oldukça karmaşık bir yapıya sahip.

İşletme Verileri işletmenin zamanla büyümüş olan bilgi işlemini kapsar. Bu bilgi işlem günlük işlerin nispeten az sayıdaki bölümünü yapmak üzere kurulmuştur. Veri ambarındaki payları genelde harici kaynakları dahil etmeleri ile gerçekleşir.

Bilgi Erişimi, veri ambarı modelinde son kullanıcının temas halinde olduğu tabakadır. Office ya da SAP arayüzü ile bu tabakaya erişebilir.

Veri Erişimi tabakasında bilgi erişimi ile işletme verileri arasında bir bilgi alış verisi olur. Bu alış verişinde kullanılan dil olarak SQL sağlam bir yer edinmiştir.

Veri Dizini verilerin değiştiği tabaka olarak da tanımlanabilir. **İşlem Yönetimi**, veri ambarı ve veri dizininin güncel kalabilmesi için gereken görevleri kontrol eder. **Uygulama Transferi** olarak tanımlanan "Middleware" tabaka, işletme içinde bulunan bilgisayar ağındaki bilgi transfe-

Nedir Şu Hub Dedikleri?

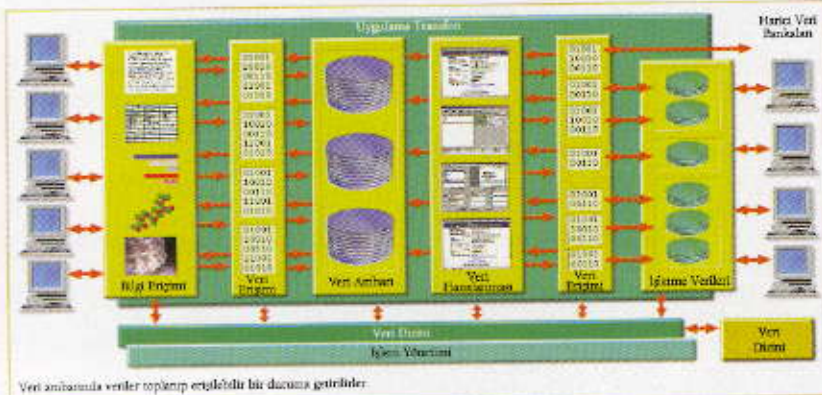
Ağdaki cihazların birbiriyle bağlandıkları bir noktadır. Genelde Hub'lar LAN'lardaki (Local Area Network) diğerleri birbiriyle bağlamak için kullanılırlar. Bu amaç için Hub'larda bir çok arabirim (Port) bulunur. Bu Port'lerden birine veri geldiğinde bu verinin bir kopyası diğer bütün Port'lara kopyalanıp yollar. Pasif bir Hub, bir cihazdan diğerine giden veriler için sadece bir iletili görevindedir. Akıllı Hub olarak tanımlananların başka özellikleri de vardır. Bu sayede sistem yöneticisi Hub üzerinden geçen veri trafiğini kontrol edebilir.

Nedir Şu Plug-in Dedikleri?

Plug-in özellikleri sayesinde daha büyük bir sistemi destekleyebilen, donanım ya da yazılım modülüdür. Mesela Netscape Navigator için bir dizi Plug-in mevcut. Bunlar sayesinde Netscape çeşitli ses ve video verilerini kullanabiliyor. Netscape Plug-in'leri MIME veri tipini temel alırlar.

riyle alakalıdır.

Güncel veriler asıl olarak **Veri Ambarı Çekirdeğinde** bir araya geliyorlar. Genelde bilgi almak için erişilmiş olan verilerin sanal veya mantıksal görüntüsünü yansıtır. **Veri Hazırlanmasında** bilgilerin değerlendirilmesi ve ihtiyaç duyulan verilerin çoğaltılması için gereken programlar bulunuyor. □

Delphi ile Programlama

Görsel bileşenlerin kullanımıyla ilgili inceleyeceğimiz konuları bu sayıda noktalayacağız. Bu ayki örneklerimiz TPageControl ve TTreeView bileşenleriyle ilgili olacak.

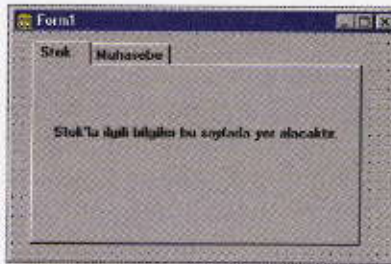
Yeni bir uygulama yaratalım ve bir TPageControl bileşeni alarak formumuza yerleştirelim. Form üzerinde PageControl1 adıyla görünen bileşenimiz üzerinde fareyle sağ tıklayalım ve karşımıza çıkan menüden New Page seçeneğine girelim. Bu durumda PageControl1'in sol üst köşesinde TabSheet1 başlığı belirecektir. Bir kez daha fareyle bileşenimiz üzerinde sağ tıklayalım ve karşımıza çıkan menüden New Page seçeneğine girelim. Artık TabSheet1 ve TabSheet2 olmak üzere iki değişik sayfaya sahibiz.

TPageControl bileşeninin büyük dörtgen alanına fareyi tıkladığımızda, TTabSheet bileşenlerinden birinin seçildiğini görürüz. Tekrar TPageControl bileşenini seçebilmek için ya TabSheet1 ve TabSheet2 isimlerinin yazdığı bölgeye fareyi tıklamalı ya da Object Inspector'un üst kısmındaki listeden bu bileşeni seçmeliyiz.

Şimdi TabSheet1 başlığı üzerinde tıklayalım ve bir TLabel bileşenini TabSheet1 üzerine yerleştirelim. Daha sonra TabSheet2 başlığı üzerinde tıkladığımızda az önce yerleştirdiğimiz TLabel bileşenimizin artık görünmediğini farkedeceğiz. Bu durumdayken ikinci bir TLabel bileşeni daha alalım ve bunu da TabSheet2 üzerine yerleştirelim. Artık uygulama geliştirme aşamasında bile başlıklar üzerinde tıkladığımızda sayfaların değiştiğini ve Label1 bileşeniyle Label2 bileşeninin farklı sayfalarda ol-

duğunu görebiliriz.

Bileşenin çalışmasını daha rahat görebilmek için, TTabSheet bileşenlerini sırayla seçerek Caption ve Name özelliklerini birinin 'Stok' diğeri-nin 'Muhasebe' olacak şekilde değiştirelim.

TPagecontrol kullanarak yapacağımız görsel tasarımlarda yerden oldukça kazanç sağlayabiliriz.

OnChange ve OnChanging Olayları

TPageControl bileşenlerinin iki önemli olayı vardır: OnChange ve OnChanging.

OnChange olayı bir sayfadan diğer sayfaya geçtikten hemen sonra oluşur. OnChanging olayı ise bir sayfadan diğerine geçerken oluşur ve tam bu aşamada diğer sayfaya geçilip geçilmeyeceği kontrol edilebilir. Bu olaylara giderek tablodaki değişiklikleri yapalım (tablo 1).

Bu durumda programımızı çalıştırdığımızda, bir sayfadan diğerine geçerken önce 09. satırdaki mesajla karşılaşacağız. Bu mesajın sonucuna göre, OnChanging olayına parametre olarak gelen AllowChange değişkeninin değerini True ya da False yaparak diğer sayfaya geçişe izin verebiliriz ya da izin vermeyebiliriz.

Eğer diğer sayfaya geçişe izin verildiyse, program akışı OnChange olayı içinde 3. satıra gelecektir. Burada da bir mesajla hangi sayfaya geçtiğimiz görüntülenmektedir. Bunun için PageControl1 bileşenimizin ActivePage özelliğinden yararlanılabilir. Belli bir

```

01: procedure TForm1.PageControl1Change(Sender: TObject);
02: begin
03:   ShowMessage( PageControl1.ActivePage.Caption+' sayfasına geçildi! ');
04: end;
05:
06: procedure TForm1.PageControl1Changing(Sender: TObject);
07:   var AllowChange: Boolean;
08: begin
09:   if MessageDlg( 'Sayfa geçişine izin verilsin mi?',mtWarning,[mbYes,mbNo],0
10:   )=mrYes
11:   then AllowChange := True
12:   else AllowChange := False;
13: end;

```

Tablo 1: OnChange ve OnChanging olaylarındaki değişiklikler.

anda hangi sayfa seçili durumdaysa ActivePage özelliği o TTabSheet nesnesini gösterecektir. Böylece bu sayfanın Caption özelliğini kullanarak hangi sayfanın seçildiğini ekranda görüntüleyebiliriz.

Bir Bileşenin Tüm Sayfalarda Görünmesi

Bazen bir bileşenin, örneğin üzerinde OK yazan bir düğmesinin tüm sayfalarda birden görünmesini isteyebilirsiniz. Bunun için her sayfaya bir TButton bileşeni yerleştireceğimize şöyle bir yöntem uygulayabiliriz:

Bir TButton bileşenini TPageControl üzerindeki TTabSheet sayfalarından biri üzerine yerleştirin. Daha sonra bu TButton bileşeni seçili durumdayken CTRL+X tuşlarına basın. Fareyle TPageControl üzerine tıklayarak onu seçili hale getirin. TPageControl'ın seçili olup olmadığını Object Inspector'un üst tarafındaki listede adının yazılı olup olmadığına bakarak anlayabilirsiniz. Son olarak tekrar CTRL+V tuşlarına basarak TButton düğmemizi, TPageControl üzerine yapıştırın. Artık TPageControl üzerindeki TTabSheet sayfalarından

```
O1: procedure TForm1.btnYeniKategoriClick(Sender: TObject);
O2: begin
O3:   Liste.Selected := Liste.Items.Add( Liste.Items[0], 'Yeni Kategori' );
O4: end;
O5:
O6: procedure TForm1.btnAltElemanClick(Sender: TObject);
O7: begin
O8:   If Liste.Selected = NIL then Exit;
O9:   If Liste.Selected.Level = 0 then Liste.Items.AddChild( Liste.Selected, 'Yeni Ders' );
O10: end;
O11:
O12: procedure TForm1.btnSilClick(Sender: TObject);
O13: begin
O14:   If Liste.Selected = NIL then Exit;
O15:   If Liste.Selected.Level = 0 then Liste.Selected.DeleteChildren;
O16: end;
O17:
O18: procedure TForm1.ListaExpanding(Sender: TObject; Node: TTreeNode;
O19:   var AllowExpansion: Boolean);
O20: begin
O21:   If MessageDlg( 'Alt Bilgilerin Görünmesini İstiyor musunuz?', mtWarning, [mbYes, mbNO], 0 ) = mrYes
O22:   then AllowExpansion := True;
O23:   else AllowExpansion := False;
O24: end;
O25:
O26: procedure TForm1.ListaCollapsing(Sender: TObject; Node: TTreeNode;
O27:   var AllowCollapse: Boolean);
O28: begin
O29:   If MessageDlg( 'Alt Bilgilerin Toplanması İstiyor musunuz?', mtWarning, [mbYes, mbNO], 0 ) = mrYes
O30:   then AllowCollapse := True;
O31:   else AllowCollapse := False;
O32: end;
O33:
O34: procedure TForm1.btnKapanClick(Sender: TObject);
O35: begin
O36:   If Liste.Selected = NIL then Exit;
O37:   If Liste.Selected.Level = 0 then Liste.Selected.Collapse( True );
O38: end;
```

Tablo 2: Örnek program kodunun son hali.

**ZAMANI
KAZANCA
ÇEVİRİN!**

Artık çevirebilirsiniz...

- MacOS
- Win3.1
- Win95
- WinNT

ÇEVİRMEN

İngilizce'den Türkçeye

Bilgisayar Destekli Çeviri Sistemi

45.000 kelimelik kullanıcı tarafından genişletilebilir genel amaçlı sözlük

35.000 kelimelik kullanıcı tarafından genişletilebilir; teknik, tıp ve işletme amaçlı sözlük setleri

İlk yılı ücretsiz, kullanım ve güncelleştirme desteği

Scanner ve OCR yazılımı ilavesi ile komple çeviri seti

samtek-itc
ileri teknoloji merkezi a.ş.

Farabi Sk. 31/4 06690 Çankaya / ANKARA
Tel: 0312-467 45 25, Fax: 0312-467 45 24
19 Mayıs Mh. Esin Sk. 9/9 Erenköy
81090 Kozyatağı İSTANBUL
Tel: 0216-467 51 41, Fax: 0216-302 89 52

hangisi üzerine gidersek gidelim, TButton bileşenimizi görebiliriz.

TTreeView Windows Bileşeni

Delphi içinde kullanılabilecek Windows bileşenlerinden bir tanesi de TTreeView bileşenidir. Bu bileşen sayesinde bilginin hiyerarşik olarak görüntülenmesi mümkün olmaktadır. Şimdi bu bileşenin bazı özellik ve metodlarını inceleyelim:

TTreeView bileşeninin Items özelliğine Object Inspector'de geldiğimizde ekranda bir form açılacaktır. Burada listemizde görünmesini istediğimiz bilgileri hiyerarşik olarak tanımlayabiliriz. Bunun için önce New Item düğmesine ve daha sonra Text bölümüne 'Sayısal' yazarak ENTER tuşuna basalım. Bu durumda ikinci bir satır daha otomatik olarak yaratılacaktır.

TTreeView bileşeninin items özelliğine yukarıdaki formla bilgi girişi yapılabilir.

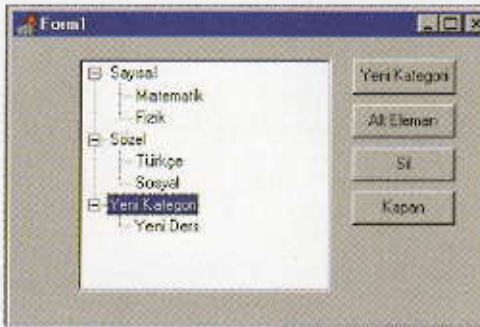
Yine Text bölümüne 'Sözel' yazalım. Ancak bu kez ENTER tuşuna basmadan fareyle 'Sayısal' kelimesi üzerinde tıklayalım. Eğer yanlışlıkla ENTER tuşuna basacak olursanız, boş bir satırın daha eklendiğini göreceksiniz. Her Enter tuşuna bastığımızda yeni bir satır eklenecektir. Bu boş satırları silmek için boş satır üzerinde fareyle bir kez tıkladıktan sonra Delete düğmesine basmamız yeterli olacaktır.

Şimdi Sayısal yazan eleman üzerine fareyle bir kez tıklayalım. Artık hiyerarşik bilgi yaratma aşamasına gelmiş bulunuyoruz. Bunun için New SubItem düğmesine bir kez tıklayalım ve yine Text bölümüne Matematik yazarak Enter tuşuna basalım ve bir de Fizik yazarak fareyle Sözel üzerine tıklayalım. Daha sonra yine New Su-

bltem düğmesine basalım ve Text bölümüne Türkçe yazdıktan sonra Enter tuşuna basalım ve son olarak Sosyal yazarak OK tuşuna basalım. Artık programımızı çalıştırarak liste üzerinde hareket edebiliriz.

Buraya kadar çalışan kısım bizim uygulama geliştirme aşamasında listemize eklediğimiz elemanlardan oluşmaktadır. Oysa bazan programın çalışma sırasında da listemize bazı bilgilerin eklenmesini ya da silinmesini isteyebilir ve + ya da - işaretlerine basılması gibi durumlarda bazı kontrolleri yapmak zorunda kalabiliriz.

Bunun için örneğimizi hazırladığımız form üzerine bir kaç düğme yerleştirerek kodumuzu aşağıdaki hale getirebiliriz (tablo 2).

Programı çalıştırarak Yeni Kategori ve sonra da Alt Eleman düğmelerine basalım.

btnYeniKategori düğmesine basıldığında yeni bir eleman eklemek için, TTreeView bileşenlerinin Items özelliğinin Add adlı metodunu kullanmaktayız. Bu metod iki parametre almaktadır. İlk parametre, yeni elemanın hangi seviyeye ekleneceğini göstermektedir. Burada sıfır rakamının kullanılmasıyla (Liste.Items[0]) yeni elemanımızın en üst seviyeye ekleneceği anlaşılmaktadır. Ancak bu durumda en az bir elemanın daha tasarımı aşamasında listemize eklendiği varsayılmaktadır. Oysa eğer TTreeView içindeki listede henüz hiç bir eleman yoksa o zaman ekleme işleminin Liste.Items.Add(NIL, 'Yeni Kategori'); şeklinde yapılması gerekirdi.

İkinci parametre ise eklenecek elemanın ne olduğunu göstermektedir. Bu şekilde bir elemanı listemize ek-

lediğimizde, Add metodu eklenen elemanın bulunduğu nesneyi bize geri döndürür. İşte 3. satırda Liste.Selected özelliğine bu değerin atanmasıyla, listemizdeki seçili elemanın, bu yeni eklenen eleman olmasını sağlamış oluruz.

En üst seviyeye eklenen bu eleman için alt elemanlar eklemek istiyorsak o zaman, btnAltEleman düğmesine basmamız gerekecektir. Bu bölümde 08. satırda önce fareyle herhangi bir elemanın seçili olup olmadığı kontrol edilmektedir. Çünkü eğer seçili bir eleman yoksa alt elemanın nereye ekleneceği anlaşılamaz. 09. satırda, bu alt eleman yine Items özelliğinin AddChild metoduyla eklenmektedir.

Listemizden alt elemanları silmek içinse 15. satırda görünen DeleteChildren metodunu kullanabiliriz. Bu metod bir elemanın sahip olduğu tüm alt elemanları silecektir.

Şimdi TTreeView bileşenlerinde sıkça kullanılacak olan iki olaya geldi sıra. OnCollapsing ve OnExpanding. OnExpanding olayı, listemizde + işaretine basarak alt elemanları görmek istediğimiz anda oluşan bir olaydır. Bu durumda yukarıdaki

kodumuzda kullanıcılar + işaretine bastığı anda alt elemanların görüntülenmesinin istenip istenmediği sorulmakta ve eğer görüntülenmesi isteniyorsa AllowExpansion değeri True yapılmaktadır. AllowExpansion'ın True yapılmasıyla alt elemanların görüntülenmesine izin verilir. Eğer bu değer false olarak kalırsa o zaman alt elemanların görülmesi önlenmiş olur. OnCollapsing olayı ise bunun tersi olacak şekilde çalışmaktadır. Bu olaylarla ilgili olabilecek Collapse metodu 37. Satırda karşımıza çıkmaktadır. Bu metod parametre olarak True alırsa alt elemanlar toplanarak kapanacak, False alırsa bir elemanın alt elemanları görüntülenebilecektir. ☐

Ruhver Barengi
ruhver@yahoo.com

Visual Basic'te Kısa Kısa Uygulamalar

Visual Basic kullanarak yazmış olduğunuz programlara ekleyebileceğiniz bu kısa kod parçaları çeşitli konularda, takıldığınız noktalarda size yardımcı olacak ve problemlerinizi çözecektir.

Internet günümüzde oldukça popüler bir iletişim ağı. Bu yüzden yazacağınız programların bir noktasında Internet ile ilgili bir noktada mutlaka bulunuyor. Böyle olunca Internet'e bağlantı ve kısayol oluşturmak gibi işlerin de Visual Basic içinden nasıl yapılacağını bilmek gerekiyor. Bundan dolayı, bu ay ağırlıklı olarak Internet üzerine kod parçalarına yer vermeye çalıştık. İşte öğrenmek istedikleriniz:

1. Internet Bağlantısını Nasıl Başlatırım?

Bir çevirmeli ağ bağdaştırıcı bağlantısı gerçekleştirmek aslında sanıldığından daha kolay yapmanız gereken sadece aşağıdaki kısa kodu programınıza eklemek (tablo 1)

2. Internet Bağlantısını Nasıl Kesebilirim?

Visual Basic kullanarak Internet ile olan tüm bağlantıları kapatmak istiyorsanız Remote Access serviserinden Hangup fonksiyonunu kullanabilirsiniz. Bağlanmaktan biraz daha zahmetli olan bu işlem için öncelikle aşağıdaki kodu formun ya da modülün Declaration bölümüne yazarak tanımlamanız gerekiyor (tablo 2).

Kodu yazdıktan sonra Declaration kısmı haricindekiler ayrı ayrı fonksiyonlar olarak zaten otomatik olarak tanımlanacaklardır. Daha sonra HangUp prosedürünü kullanarak

```
Dim res
res = Shell("rundll32.exe mnaui.dll,RnaDial " & "connection_name", 1)
```

Tablo 1: Internet bağlantısını başlatabilmek için kullanmanız gereken kod.

```
'degiskenlerin tanimlanmasi
Dim StrURLFile As String
Dim StrURLTarget As String
Dim FileNum As Integer

'degiskenlerin atanmasi
StrURLFile = "C:\Windows\Desktop\Chip-Online.url"
StrURLTarget = "http://www.chip.com.tr"
FileNum = FreeFile

'Internet kisayolunun yazilmasi
Open StrURLFile For Output As FileNum
Print #FileNum, "[InternetShortcut]"
Print #FileNum, "URL=" & StrURLTarget
Close FileNum
```

Tablo 3: Masaüstünüzde Internet kısayolu yaratmanız için kullanabileceğiniz kod.

```
Public Const REG_SZ = 1
Public Const HKEY_CURRENT_USER = &H60000001

Private Sub Form_QueryUnload (Cancel As Integer, UnloadMode As Integer)
Dim hKey As Long
Dim strRunCmd As String

If UnloadMode = vbAppWindows Then
strRunCmd = App.Path & "\1" & App.EXEName & ".EXE"
Call RegCreateKey(HKEY_CURRENT_USER, "Software\Microsoft\Windows\CurrentVersion\RunOnce", hKey)
Call RegSetValueEx(hKey, "MyApp", 0, REG_SZ, ByVal strRunCmd, Len(strRunCmd)+1)
Call RegCloseKey(hKey)
End If
End Sub
```

Tablo 4: Windows yeniden başlatıldığında otomatik olarak başlayabilen programlar yazmak için kod parçası


```

Public Const RAS_MAXENTRYNAME As Integer = 256
Public Const RAS_MAXDEVICETYPE As Integer = 16
Public Const RAS_MAXDEVICENAME As Integer = 128
Public Const RAS_RASCONNSIZE As Integer = 412
Public Const ERROR_SUCCESS = 0

Public Type RasEntryName
    dwSize As Long
    szEntryName(RAS_MAXENTRYNAME) As Byte
End Type

Public Type RasConn
    dwSize As Long
    hRasConn As Long
    szEntryName(RAS_MAXENTRYNAME) As Byte
    szDeviceType(RAS_MAXDEVICETYPE) As Byte
    szDeviceName(RAS_MAXDEVICENAME) As Byte
End Type

Public Declare Function RasEnumConnections Lib "rasapi32.dll" Alias "RasEnumConnectionsA" (lpRasConn As Any, lpcb As Long, lpcConnections As Long) As Long

Public Declare Function RasHangUp Lib "rasapi32.dll" Alias "RasHangUpA" (ByVal hRasConn As Long) As Long

Public gstrISPName As String
Public ReturnCode As Long

Public Sub HangUp()
    Dim i As Long
    Dim lpRasConn(255) As RasConn
    Dim lpcb As Long
    Dim lpcConnections As Long
    Dim hRasConn As Long
    lpRasConn(0).dwSize = RAS_RASCONNSIZE
    lpcb = RAS_MAXENTRYNAME * lpRasConn(0).dwSize
    lpcConnections = 0
    ReturnCode = RasEnumConnections(lpRasConn(0), lpcb, _
    lpcConnections)

    If ReturnCode = ERROR_SUCCESS Then
        For i = 0 To lpcConnections - 1
            If Trim(ByteToString(lpRasConn(i).szEntryName)) _
            = Trim(gstrISPName) Then
                hRasConn = lpRasConn(i).hRasConn
                ReturnCode = RasHangUp(ByVal hRasConn)
            End If
        Next i
    End If

End Sub

Public Function ByteToString(bytString() As Byte) As String
    Dim i As Integer
    ByteToString = ""
    i = 0
    While bytString(i) = 0
        ByteToString = ByteToString & Chr(bytString(i))
        i = i + 1
    Wend
End Function

```

Tablo 2: Internet bağlantısını kesmek için kullanılabileceğiniz kod parçası.

(çağırarak) çevirmeli ağ kullanarak açmış olduğunuz tüm bağlantıları kapatabilirsiniz.

Call HangUp

3. Internet Kısayolları Yaratmak İçin

Sitenizi tanıtabilmenin yani reklam yapmanın en iyi ve kolay yolu kullanıcıların masaüstlerine veya Başlat menüsüne bir Link koymaktan geçer. Böylece bir URL dosyası yaratarak sizin sitenize bağlantıyı teşvik etmiş olursunuz. Bu dosyaya çift tıklandığı zaman Default Browser'ınız dosya içinde depolanmış Web sitesi ile açılacaktır. Ama öncelikle bu URL dosyasının yapısını bilmemiz gerekir.

URL Dosya Yapısı

URL dosyasının aslında bir metin dosyası olup uzantısı da .URL'dir ve aşağıdaki metni içerir:

[InternetShortcut]

URL=http://www.chip.com.tr

Bu dosya tıklandığı zaman sizi doğrudan CHIP'in Web sitesine götürecektir.

Aşağıdaki kod ise Visual Basic içinden nasıl Internet kısayolu yaratacağınızı gösterir (tablo 3)

4. Otomatik Başlayan Yazılımlar Yaratmak İçin

Windows kapanıldığı zaman çalışmakta olan yazılımınızın Windows yeniden başlatıldığı zaman (Windows Gezgini, Denetim Masası ve diğer uygulamalar gibi) tekrar çalışmasını istiyorsanız Visual Basic için den Registry'yi tekrar düzenlemeniz gerekir.

Bunu yapmak için ise Windows Registry'sinden RunOnce anahtarının kullanılması gerekir. Aşağıdaki kodu uygulamanızın Main formuna yazın (tablo 4). ■

Mahmut Karshoğlu
mkars@chip.com.tr

KATMAI: Intel'in Yeni Süper İşlemcisi

1999 yılı içinde Intel'in piyasaya süreceği yeni işlemci sayısı her zamankinden çok olacak. Katmai bunların arasında önemli bir yere sahip. Katmai yeni Chip'lerin temsilcisi konumunda ve geliştirilmiş bir komut setine sahip.

Önümüzdeki yıl içinde piyasaya çıkacak olan Katmai, Intel'in Pentium II'den sonra gelen işlemci serisinin devamı olma özelliğini taşıyacak. Aslında bir kod isim olan Katmai şimdilik yeni bir işlemciyi tanımlıyor. Bu ürün Intel'in orta işlemci serisi olarak isimlendirdiği Performans PC alanında Pentium II işlemcilerin yerini alacak.

Katmai aynı zamanda Intel mimarisi komut setinin geliştirilmesini de tanımlıyor. Bu komut setine Katmai New Instruction Set (KNI) adı verilmiş ve MMX'e geçişte izlenen yol takip edilmiş. Intel'in MMX'i Pentium işlemcilerinde kullanmaya başladığı ve Pentium II'lerle standart haline getirdiği de biliniyor.

Katmai komutları da multimedya uygulamalarını destekliyor. Bunlar özellikle grafik ve video gösterimini hızlandırıyor. Hız ve resim kalitesin-

Tasarım çalışmaları:
Intel geleceğin bilgisayarının görünüşü için araştırmalar yapıyor.

de iyileşme sağlayacak olan bu yeni komutlarla daha fazla verim elde edebilmek için, MMX'te olduğu gibi yeni komutları kullanan yazılıma ihtiyaç duyuluyor. Fakat KNI'li ilk işlemciler zaten önceki nesilden hızlı olacağı için, yeni işlemci nesli her uygulamayı daha hızlı çalıştıracaktır. Bu da MMX'lerin piyasaya çıktığı dönemi hatırlatıyor. MMX'lerde daha büyük bir önbellek ile uygulamaların daha hızlı çalışması sağlanmıştı.

800 MHz'den Hızlı Katmai

Geliştirilmiş komut setli ilk işlemci olma niteliğini taşıyan Katmai işlemcileri önümüzdeki yılın ilk çeyreğinde piyasaya sürülecek. Piyasaya verilecek ilk Katmai işlemcilerinin hızları 450 ve 500 MHz olacak. Bir konferans esnasında Intel'in bu teknik ile birkaç 100 MHz'li bir adımda

atlayabileceği kanıtlandı. Burada bir Katmai işlemci 800 MHz hızına ulaşmıştı.

Intel, işlemcinin hızından çok, bu yüksek hız sayesinde gelecek olan uygulamaları ön plana çıkarmak istiyor. Bu noktada daha hızlı işlem gücü gerektiren uygulamalar üreten Intel Architecture Labs devreye giriyor.

Burada önemli olan şey PC'lerin ev ortamındaki kullanım alanlarının genişliğini göstermek. Buzdolabının da bağlı olduğu bir "aile ağı" buna bir örnek olabilir.

Yapılan diğer çalışmalar PC kullanımının kolay hale getirilmesini amaçlıyor. Burada yeni bilgisayar nesilleri için yazılım araştırmaları da yapılıyor. Bu günlerde üzerinde çalışılmakta olan projeler arasında bir Information Management System ile yeni bir üç boyutlu arabirim bulun-

yor. Bu arabirimde ihtiyaç duyulan veriler ve adresler üç boyutlu bir ortamda kolay bulunabilir bir şekilde kaydedilebiliyor.

Gelecekte donanımın çok daha az sorun çıkartacağı tahmin ediliyor. Bunun için Intel eski teknolojiyi kaldırmayı planlıyor. Intel'in teknoloji araştırmalarının sonucunda sadece günü geçmiş ve yıllar önce eleştirilmiş olan ISA veriyolu kaldırılmıyor, kart ihtiyacı da kalkmış oluyor. Kullanıcıya bilgisayarı kurusundan çıkartıp fişi prize takmasının yeterli olduğu söyleniyor. İhtiyaç duyulan aletler ise USB (Universal Serial Bus) gibi modern arabirimlerle bağlantı-
yor.

Bütün gerekli birimler küçük bir anakarta entegre edilmiş halde gelecek ve güçlü işlemci, eskiden farklı birimlerin yerine getirdiği görevleri yerine getirecek. Böylelikle bilgisayarlar da yeni tasarımlar yapmak mümkün olacak. Intel'de görev yapan tasarımcılar renk ve şekil konusunda hayal güçlerini kullanmaya başladı. Sonuç olarak, küçük piramit kasalı daha çok bir tost makinesini andıran yuvarlak bilgisayarlar ortaya çıktı.

Daha Hızlı Bir Takipçi Bekleniyor

Bilgisayar sanayisi Katmai işlemci-
si ile bu tarz futuristik düşünceleri

gerçekleştirmek için yeterli vakti bulabilecek mi, bu şimdilik bilinmiyor. Zaten bundan sonraki işlemci 1999 yılının ikinci yarısında çıkacak ve Katmai'nin takipçisi olacak. "Coppermine" kod adıyla geliştirilen bu işlemci Katmai'nin daha hızlı ikinci nesli olma özelliğini taşıyacak.

Intel, bu işlemciyle 0,25 mikron olan günümüz teknolojisini 0,18 mikron yapısına terfi ettirecek. Böylelikle hem 500 MHz'den daha hızlı işlemcilerin üretilmesi mümkün hale gelecek hem de başka birimlerin de silisyum tabakasında yer bulması sağlanmış olacak. Intel ikinci ara belleği (L2-Cache) yerleştirmek amacıyla bu tekniği kullanacak. Bu yöntem L2 Cache'i silisyumun üzerinde bulunan ikinci kuşak Celeron'larda da kullanılıyor. 0,18 mikron yapısında her bir transistörün boyutu 0,16 mikron oluyor.

Coppermine'ında Bakıra İhtiyacı Yok

Kod ismi Coppermine (bakır madeni) olmasına rağmen Intel'in bu işlemcisinde silisyum tabakaları arasında bakıra ihtiyaç duyulmuyor. Bunun yerine 0,18 mikron teknolojisinde altı adet silisyum tabakasının en üstteki iki tanesi diğerlerinden daha kalın halde bulunacak. Bu sayede daha düşük elektriksel direnç sağlanmış olacak. Transistör hızı

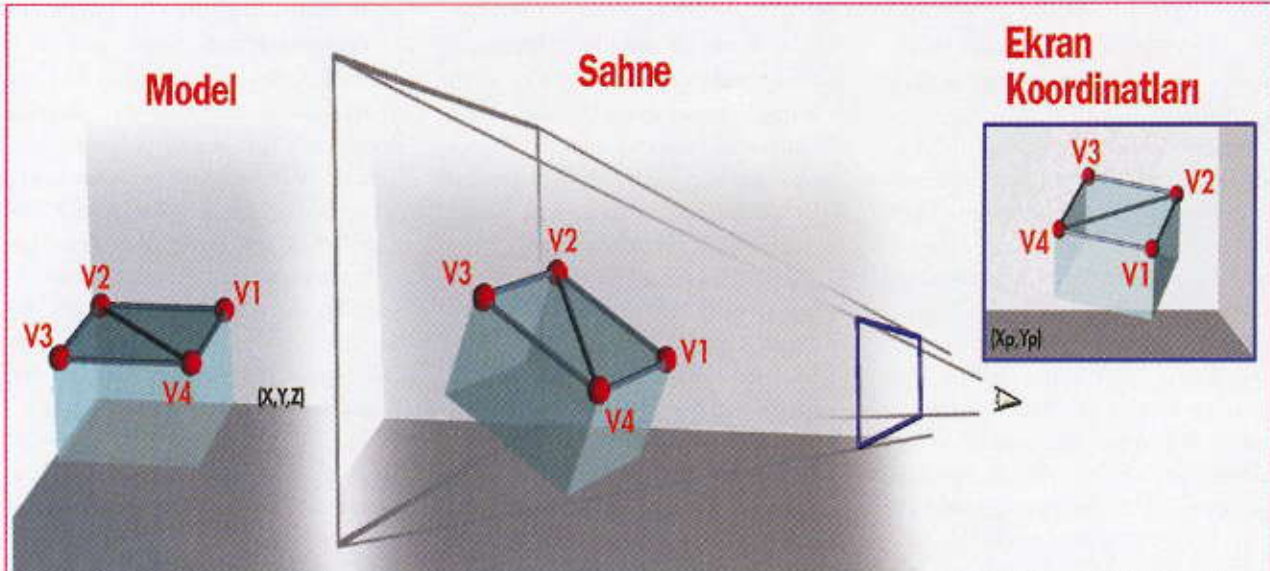
performansı değiştiren en büyük etken olmaya devam ediyor.

Önümüzdeki yıl içinde Server ve Workstation alanında da Katmai teknolojisi kullanımına geçilecek. Tanner'ın 1999'un ilk çeyreğinde kısa bir süre önce 450 MHz ve 2 MB önbellek alana yükseltilecek Pentium II Xeon'ların yerini alacağı belirtiliyor. Bu ürün yeni Workstation ve Server işlemcisi olacak. Prensipte olarak burada da söz konusu olan bir Katmai işlemcisi. Bu işlemci Xeon gibi 512 KB, 1 MB ve 2 MB'ı Cache olarak içinde barındırıyor ve 500 MHz olarak piyasaya sürülmesi planlanıyor.

Bu alanda da beklemeye değer, çünkü yılın ikinci yarısında Server ve Workstation alanında Coppermine'nin eşdeğeri olan Cascades'in çıkacağı tahmin ediliyor. Özellikleri: KNI, silisyum üzerine entegre edilmiş L2 ara belleği, işlemci yuvasında ekstra bir L3 ara belleği ve 500 MHz üzerinde işlemci hızı.

Notebook alıcıları Katmai komutları için biraz daha beklemek zorundalar. Intel Pentium II ile mobil kullanım alanında elektrik harcaması konusunda seviyeyi korurken, pil kullanım süresini sabit tutmayı başarmıştı. 1999'un ilk çeyreğinde Notebook'lar için başka bir Pentium II işlemci piyasaya sürülmüş olacak. Burada hız 300'den 333 MHz'e çık-
-

Hızlı 3D grafik: Üç boyutlu bir insan modelindeki birçok noktanın x, y ve z koordinatları aynı anda değişiyor. Tek bir karede dönen nesne hızlı bir şekilde ekrana yansıtılıyor. Bu paralel işlem SIMD-FP olarak adlandırılıyor.

cak. Katmai'nin birinci nesli mobil bilgisayarlar için üretilmeyecek. Bunun yerine yılın ikinci yarısında Coppermine'in mobil kullanım için hazırlanan versiyonu kullanılarak geçiş sağlanmış olacak.

Celeron Yeni Teknolojiyi Kullanmayacak

Intel'in Temel PC olarak tanımladığı Celeron işlemcili bilgisayarlarda Katmai'ye geçiş söz konusu değil. 1999'un ilk yarısında 366 MHz'e ulaşan 128 KB L2 önbellekli, ancak yeni komutlara sahip olmayan bir Celeron'un piyasaya sürüleceği tahmin ediliyor. Yılın ikinci yarısında çıkacak olan daha hızlı Celeron'da KNI'nin varlığından söz edilmiyor. Anlaşılan o ki, Intel Celeron'da ara belleği hızlandırma konusuna yoğunlaşıyor.

İki yıldan beri yazılım geliştiricileri, KNI komutlarını kullanan uygulamalar yazmak için çalışıyorlar. Intel'in KNI'yi kullanıma sunmasının sebebi gelecekteki uygulamaların her alanda daha çok veri ile karşılaşır hale gelecek olması. MPEG-2, grafik, ses ve insan sesi tanınması için güçlü bir işlemciye gerek var. Simülasyonlarda hareketleri daha gerçekçi gösterebilmek amacıyla nesne-

ler için fiziksel denklemler üzerinde çalışılıyor. Bu sayede her noktanın nasıl hareket edeceğini tanıtmaya gerek kalmıyor. 3D oyunlarda bunun farkını görmek mümkün olacak.

Yetmiş Yeni Komut Ve Mimarinin Geliştirilmesi

Katmai mimarisi tüm bunları gerçekleştirebilmek için bazı özelliklerle donatıldı. Yetmiş yeni komutun sağladığı faydalar ve diğer yeniliklerden çıkan avantajlar birbirlerini destekler durumda.

Intel, MMX ile SIMD (Single Instruction/Multiple Data) olarak adlandırılan bir yöntemi uygulamaya koymuştu. Bununla, multimedya uygulamalarında olduğu gibi, aynı anda benzer verilerin işlenmesini sağlamıştı. Bu yöntem KNI ile SIMD-FP (FP = Floating Point) olarak geliştiriyor ve kayan nokta işlemlerini de kapsıyor. Bunun için KNI'de sekiz adet ilave 128 bit'lik yazmaç bulunuyor.

Her bir yazmaçta aynı anda dört adet kayan nokta hesaplaması yapmak mümkün. MMX ise alan ihtiyacını kayan noktadan kısıtlayarak sağlıyor. Ama Katmai yazmaç ile birlikte çalışabilme özelliğine sahip. Bu tür bir performans artışı 286'lardan

386 işlemcilerine geçerken yaşanmıştı. Şu anda kullanılan işletim sistemleri bu yeni yazmaçları kullanmıyor. Windows 98 için bu duruma uygun bir yama hazır durumda, NT 5.0 ise piyasaya sürüldüğünde yeni komutlar destekler halde gelmiş olacak.

Memory Streaming ise Katmai mimarisinin başka bir özelliği. Uygulamaya yazılımı hangi verilerin işlemciye yüklenmesi gerektiğini tahmini olarak söylüyor. Katmai birçok seçenek sunuyor; verilerin bütün önbelleklere, sadece L2 önbelleklere ya da hiçbir önbelleğe yüklenmemesi sağlanabiliyor. Veriler işlendikten sonra önbelleğe ya da direkt belleğe yüklenme işlemi gerçekleştirilebiliyor.

Yeni multimedya komutlarının belirtilmesiyle KNI yenilikleri konusu sona eriyor. Burada sıkça kullanılan bazı komutlar komut setine eklenmiş durumda. Intel'e göre böylelikle bu komutların önemleri artacak.

Intel MMX ile güncellenen ihtiyaçları karşılamak için harekete geçme adımını devam ettirmek istiyor. Katmai ise sadece günümüz için bir örnek. □

Manfred Flohr'dan çeviren
Mete Turgal

PC Alımını Akıllıca Planlamak

PC alımında sorunlar yaşamak zorunda mıyız?

Bu soruya CHIP editörlerinin verdiği yanıt tabii ki hayır. CHIP her iki tarafı da inceleyerek, yani hem alıcı hem de satıcı cephesinde bizzat bulunarak sizler için bir kontrol listesi hazırladı. Bu listeyle istediğiniz doğrultuda bir PC satın alabileceksiniz.

Istanbul, Kadıköy. Vapur iskelesinin hemen karşısında bulunan Yazıcıoğlu pasajında hummalı bir faaliyet göze çarpıyor. Satıcılar danışmanlık hizmetine ihtiyaç duyan alıcılar tarafından kuşatılmış durumda. Yaşlıca bir bey vitrinde tethir edilen Notebook'ları gözden geçiriyor.

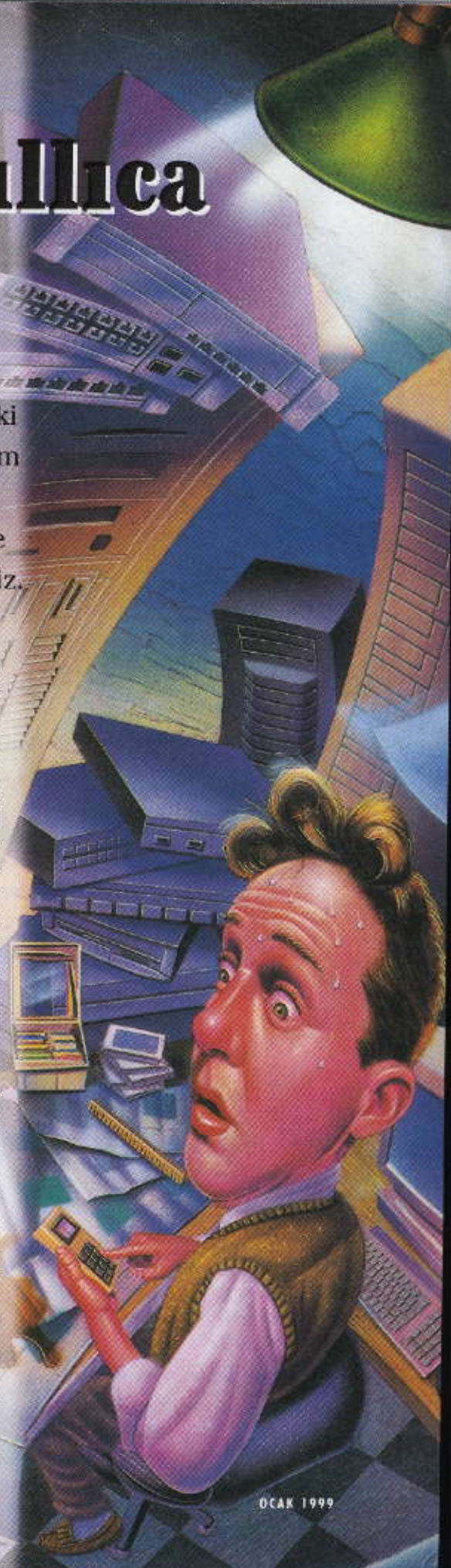
Biraz tedirgin bir biçimde gözleri etrafta bir satıcı arıyor. Satıcı kılığında, ilk müsterim olan bu beye yardım edip edemeyeceğimi soruyorum. Birçok irili ufaklı bilgisayar dükkanında alıcı rolüne büründükten sonra, timdi de bir günlüğüne PC satıcısı rolündeyim.

Bu rolleri oynamamın amacı şu: Alışveriş görüşmelerinin alıcılarda neden bu denli çok hayal kırıklığı yarattığını ortaya çıkarmak istiyorum. Bu amaçla hedefim her iki cephede de bulunarak bir yandan satıcıların müşterilerine nasıl davrandıklarını, diğer yandan alıcıların yaptıkları alışverişin kendilerinde yarattığı hayal kırıklığını nasıl önleyebileceklerini öğrenmek. Satıcı ve alıcı olarak elde ettiğim deneyimlerden hareketle bir kontrol listesi hazırladım (bir sonraki sayfaya bkz.). Bu liste alıcı olarak sizi kötü bir satıcı karşısında koruyacak, alışverişinize çok iyi hazırlan-

manızı sağlayacak ve en iyi danışmanlık hizmetinden yararlanmanızı beraberinde getirecektir.

Çünkü alıcı rolündeki deneyimlerin gösterdiği gibi bazı bilgisayar satıcıları için müşteriye iyi davranmak yabancı bir olgu. Onlar müşterilerini bazı uzmanlık alanı kavramlarıyla bombardımana tutuyor ve "Al ya da git" zihniyetiyle malı da tezgahın üstüne bırakıyor. Bazen durum daha da kötü olabiliyor: Viedansız satıcılar hiçbir şeyden haberi olmayan alıcılara aşırı derecede pahalı ya da yanlış ürünler satabiliyor (Kontrol listesi madde 7'ye bkz.).

Ancak birçok alıcı da hata yapıyor değil: Bunlar bazı dükkanları özellikle ucuz buldukları ve bir vole vurdukları izlenimine sahip oldukları için, baştan savulmayı kabulleniyorlar. Oysa yeterli bilgilere sahip olmayanlar için bu vole çok pahalıya patlayabiliyor. Çünkü çok uygun fiyata satın aldıkları grafik kartı ya da işlemci evdeki bilgisayara uymadığında, bu yanlış alışverişi geriye döndürmek çoğu zaman mümkün olmuyor. Alıcıların başta gelen hataları ya ne istediklerini tam olarak bilmemeleri (Kontrol listesi madde 1'e bkz.) ya da tam olarak neye ihtiyaçları ol-

duğunu bilmemeleri (Kontrol listesi madde 2'ye bkz.).

Tam da benim müşterim gibi. Bana ilk bilgisayarımı almak istediğini söylüyor: "Şöyle taşınabilir bir şey hiç de fena olmazdı." Çeketinin cebinden bir kağıt parçası çıkarıyor. "Alacağım cihaz mutlaka Windows NT ile çalışabilmeli; bunu bana bir tanıdığım tavsiye etti, daha güvenli olduğu için."

"Ama herhalde Windows NT'nin bilgisayara yeni başlayanlar için bir işletim sistemi olmadığını biliyorsunuzdur" diye açıklamada bulunuyorum ona. "Ama tanıdığım dedi ki,...."

Satıcının Güvenilirliğini Nasıl Anlayabilirsiniz

Birçok müşteri PC satın alırken uzman gözyle baktıkları bir tanıdıklarının tavsiyesini ön planda tutuyor. Bu da alışveriş sırasındaki danışmanlık görüşmesini bir hayli zorlaştırıyor. Bu tip durumlarda satıcı önce müşterinin güvenini kazanma mücadelesi vermek zorunda kalıyor.

Ancak satıcının danışmanlığına güvenebileceğini müşteri nasıl bilecek? Bir test yapın: Satıcıya bilgisayara ya da bir bileteneye ne için ihtiyaç duyduğunuzu anlatın. Eğer satıcı elinize küçük rakamlarla basılmış bir fiyat listesi tutuşturur ve yalnızca bundan sonra ne kadar harcamak istediğinizi sorarsa, o halde satıcıya kuşkuyla yaklaşmalısınız. Aynı şey satıcı sizi hemen uzman kavramlarla yüklü bir konuşma seliyle belirli bir ürünün avantajları konusunda ikne etmeye kalkıştığında da geçerlidir (Kontrol listesi madde 9'a bkz.).

Ama eğer satıcı tam olarak ihtiyacınızın ne olduğunu belirlemek için daha fazla ayrıntı bilmek isterse, bu durumda satıcının size karşı adil bir danışmanlıkta bulunduğundan hareket edebilirsiniz.

Müşteri, ihtiyaçlarını satıcıya açıkca iletmediğinde, danışmanlık hizmetinden bariz bir biçimde daha fazla fayda elde edebilir. Benim karşıma çıkan alıcıda bu pek zordu, ama 15 da-

Doğru Alım İçin Kontrol Listesi

Aşağıdaki kontrol listesi bilgisayar ya da bileşenlerinin alımında nelerin yolunda gitmeyebileceğini ve bunlara karşı sizin kendinizi nasıl koruyabileceğinizi gösteriyor.

1. Bilgisayara ya da çevrebirime geçtikten hangi amaçla ihtiyacınız olduğunu önceden iyice bir düşünün (Örneğin kelime işlem, resim işleme, video montajı ya da Internet'te sörf gibi). En iyisi dilek ve taleplerinizi dükkana da yanınızda götürdüğünüz yazılı bir listede toplamak olacaktır.

2. Eğer elinizde bulunan bir parçayla yeni bir şeyi kombine etmek istiyorsanız, kullanmaya devam edeceğinizi bileşenlerin teknik verilerini not etmeyi unutmayın. Daha da iyisi bileşenin dokümantasyonundan teknik verileri içeren sayfanın fotokopisini almak olacaktır. Bu eski ve yenisinin birbirine uyum sağlaması açısından önemlidir. Eğer daha önceden eski bilgisayarınızın anabelleğine yatırım yaptıysanız, bellek yapıtaşlarının türünü de not etmeyi unutmayın.

3. Güncel teknoloji hakkında bir fikir sahibi olabilmek için önceden bu konudaki dergileri inceleyip, bilgilerin CHIP dergisinde yayınlanan testler bu konudaki en önemli yardımcılarınız olacaktır.

4. Bellek yapıtaşları ya da ses kartının türü gibi satın alacağınız parçanın teknik ayrıntılarını daha sonra kötü bir sürprizle karşılaşmamak için örneğin fatura üzerinde yazılı olarak onaylatın. CHIP'in deneyimlerine göre satıcılar buna pek yanaşmıyor; bu durumda başka bir dükkandan alışveriş yapacağınızı söyleyin.

5. Alışveriş konuşmasının hemen başında azami ne kadar para harcamayabileceğinizi açıkça ortaya koyun.

6. Gerçekten ihtiyacınız olan parçaları hemen satın alın. Modem, Scanner

ya da başka çevrebirimlerini ihtiyaç duyduğunuzda sonradan da satın alabilirsiniz. Üstelik böylelikle çoğu zaman fiyatların düşmesinden de istifade edebilirsiniz.

7. En yeni modeli satın almak konusunda dikkatli olun, çünkü fiyatlar en çok bu tür ürünlerde hızla düşmektedir. Buna en iyi örnek Pentium-II/400 MHz'dir. İşlemci seçerken Intel'in rakiplerini de gözönünde bulundurun. Örneğin güncel AMD işlemcileri daha iyi bir fiyat/performans oranı sergilemektedirler.

8. Serbest yuvaları görebilmeniz için, bilgisayar alımı sırasında satıcıdan kasa açmasını rica edin. Böylelikle daha sonra eski kartlarınızın (video ya da ağ kartı gibi) yer bulamaması gibi kötü bir sürprizle karşılaşmamış olursunuz.

9. Seçiminiz sırasında hiç bir surette 40 hızlı bir CD-ROM ya da teknoloji harikası bir klavye gibi ürünlerin gözünüzü kamaştırmasına izin vermeyin. Soracağınız soru her seferinde "Buna ille de ihtiyacım var mı?" şeklinde olmalıdır.

10. Satıcının sizi anlaşılmaz teknik kavramlar bombardımanına tutmasına izin vermeyin; gerekirse bu tip bir teknik monologu kesmekten çekinmeyin. İhtiyaçlarınızı kaale alan iyi bir satıcı size her şeyi açıklayacaktır.

11. Tamir, garanti, yerinde hizmet ve telefonla yardım gibi hizmetler konusunda da bilgi edinin. Bu tip servisleri de yazılı olarak onaylatmak yerinde olacaktır.

12. Satın alacağınız cihazların dükkanda denenmesini talep edin. Örneğin yazıcı alımında örnek bir baskı ya da Notebook alımında CD-ROM sürücünün bir CD-ROM ile test edilmesi ricaasında bulunun. Klavyeyi ve monitörü de denemeyi talep edin.

kika içinde de her şey apaçık ortaya çıkmıştı: Alıcının bir Notebook'a değil, fiyatı uygun bir masaüstü bilgisayara ihtiyacı vardı. Müşterim: "Çok teşekkür ederim! Bana çok yardımcı-

nız dokundu. Yarın görüşmek üzere!" sözleriyle hafiflemiş olarak dükkanı terk ediyordu. ☐

Chip Test Merkezi

Karınca Z'nin Öyküsü

Tamamen dijital ortamda yaratılan filmler kervanına yeni ve özgün bir film daha katıldı. Dreamworks, Antz ile bu piyasada başarılı işlere imza atacağını kanıtlar gibi.

Steven Spielberg'ün kurduğu Dreamworks adlı prodüksiyon şirketi, başarılı işlere imza atmaya devam ediyor. Tamamen bilgisayar ortamında yaratılan Antz adlı film bunlardan biri. Antz'ın animasyonu, hisselerinin yüzde 40'ı Dreamworks şirketine ait olan, Pacific Data Images şirketi tarafından gerçekleştirilmiş. Karakterlerin modellenmesi ise Viewpoint Datalabs'e ait.

Filmin seslendirilmesine (bu tür

filmlerde adet olduğu üzere) çok özen gösterilmiş. Sylvester Stallone, Woody Allen ve Sharon Stone filmdeki karakterleri seslendiren yıldızlardan sadece birkaçı. Karakterlerin modellenmesi sırasında, seslendiren kişinin fiziksel özellikleri bir ölçüde modellere yansıtılmış. Bu, özellikle Sylvester Stallone'nin seslendirdiği Weaver adlı karakterde çok açık. Bu benzetimin fazla abartılmaması da son derece yerinde olmuş. Yoksa film karikatürize edilmiş ünlülerin oynadığı bir "Plastip Show" olmaktan öteye gidemeyecekti.

Gerçekçi Mimiklerin Canlandırılması

Karakterlerin mimiklerinin nasıl bu kadar gerçekçi olabildiğini merak edenler için açıklayalım. Mimiklerin animasyonu için kullandıkları geleneksel yöntem, değişik yüz ifadelerinin ayrı ayrı modellenmesi ve Morph tekniği ile bu ifadeler arasında geçişin sağlanmasıydı. Pacific Data Images ise zor yolu seçerek, gerçek yüz

anatomisine benzeyen bir yapı oluşturmuş. Bu yapı içindeki kemiklerin ve kasların gerçeğe uygun hareketi için, her karakterin yüzünde birbirinden bağımsız olarak hareket edebilen üç yüzün üzerinde kontrol bileşeni kullanılmış. Bu kadar fazla bağımsız kontrol bileşeninin verimli ve hızlı kullanılabilmesi için, özel bir programcık yazılmış. Bu program, bağımsız kontrol elementlerini, belli başlıklar altında toplayarak, daha kolay idare edilmelerini sağlayan özel bir arabirime sahip. Böylece örneğin gülümseyen bir karakterin yanaklarının aldığı şişkinlik ya da gözlerinin kısılması, gerçeğe yakın bir şekilde canlandırılabilmiş.

Karınca Kolonisinin Animasyonu

Karıncaları konu alan bir animasyonda binlerce karıncanın arkaplan hareketlerinin nasıl gerçekleştirileceği doğal olarak önemli bir sorun. Üstelik, karıncalar ayak ve kol sayısı konusunda oldukça şanslı hayvan-

Film ünlülerden oluşan seslendirme kadrosu ile dikkat çekiyor.

KARINCA Z

lar. Hali hazırdaki çözümlerle bu konunun altından kalkamayacağını anlayan Pacific Data Images, kendi çözümünü üretmiş.

Geleneksel kalabalık animasyonlarında, animatörler kalabalığı oluşturan karakterlerin hareketlerini, teker teker belli aralıklarla pozlandırır. Bilgisayar da bu pozlar arası geçişleri hesaplar. Bu şekilde kalabalıktaki herkes birbirinden bağımsız olarak

adını taşıyor. Crowd Simulator binlerce karakterin hareketini gerçekçi bir şekilde simüle edebilen özel bir yazılım.

Şirketin geliştirdiği diğer çözüm olan Blending System ise, genel olarak hareket kütüphanesinden karakterlere atanan hareketlerin, tekrarsız bir şekilde canlandırılmasını sağlıyor. Bu arada Antz'in animatör kadrosunda Erdem Taylan adında bir

Kolonideki 60 bin karmırcanın arkaplan hareketleri ve mimikleri başarıyla canlandırılmış.

hareket etmiş olur. Fakat bu yöntem, Antz'in sahip olduğu 500 kalabalık animasyon içeren "Shot" için yetersiz kalmış. Shot, 3D animasyon terminolojisinde, daha kolay ve sistemli bir çalışma için animasyonun bölündüğü küçük parçaların herbirine verilen isimdir. Animasyon bu şekilde bölümlere ayrılarak, her bölüm üzerinde ayrı ayrı çalışılabilmesi sağlanır. Kalabalık animatör kadrosu, böylece işi paylaşmış olur.

Pacific Data Images, başarılı bir kalabalık animasyonu için iki yeni sistem geliştirmiş.

Bunlardan ilki Crowd Simulator

Türk'ün de bulunması hoş bir sürpriz doğrusu.

Antz, o çok alıştığımız Disney filmlerine pek benzemiyor. Gerek yapılan espriler ve göndermeler, gerekse bazı savaş sahneleri ve Türkçe dublaj olmaması yüzünden, film 5 yaşındaki yegeninize de hitap etmeyebilir. Dolayısıyla filmin hedeflediği izleyici kitlesi, Küçük Denizkızı adlı filminden oldukça farklı. Film, türünün daha çok yetişkinlere hitap eden ilk örneği.

Şahin Ekşioglu
esahin@chip.com.tr

Artık e-mail adresiniz,

isminiz@abuksubuk.com

olmayacak ...!

Fanatik taraftarın e-mail'i

isim@besiktasli.com
isim@karakartal.com
isim@bjk-1903.com

isim@fenerbahceli.com
isim@sarikanarya.com
isim@fb1907.com

isim@garatasarayli.com
isim@cimbomlu.com
isim@gs1905.com

isim@trabzonsporlu.com
isim@bordomavi.com
isim@ts1967.com

Ve ayrıca,

isim@universiteli.com
isim@liseli.com
isim@bogazici.org
isim@kadikoy.org

Artık e-mail adresinizden hangi takımı tuttuğunuz apaçık ortaya çıkıyor...

- Taraftarı olduğunuz takımın adını, hem e-mail adresiniz olarak kullanacak, hem de gelişmiş bir pop3 e-mail sahibi olacaksınız!

- E-mail adresiniz;

isminiz@dilediginiztakim.com

şeklinde olacak.

(Yukarıdaki isimlerden herhangi birini kullanabilirsiniz.)

- Dilediğinizde kendi şifrenizi kendiniz değiştirebilir veya dilediğiniz an başka bir e-mail adresine yönlendirebilirsiniz. (forwarding)

- Dilerseniz, hotmail gibi web sayfalarından da, bilgisayarınızdan uzak veya herhangi bir internet cafede güvenli bir şekilde e-mail'lerinizi alıp gönderebilirsiniz.

- Tatil geçerken e-mail atarlara otomatik mesajlar bırakabilirsiniz...

- Servis sağlayıcınızın verdiği veya bedava e-mail'in hiçbir garantisi yok iken bu e-mail'inizi yıllarca güvenle kullanacaksınız... (Şifrenizi sizden başka kimse bilmeyecek. 30 karakter gitleyle kılınması ımkansız güvenliğe sahip olacaksınız.)

Bu teklif özelliklerle en ucuz e-mail yıllık 120-150.- \$'dan (sıradan isimlerle) verilirken!

Kısa bir süre için sadece,

6 aylık **34.-\$** 1 Yıllık **49.-\$** dan,

1 günde e-mail hesabınızı açtırarak
Sizde ayrıcalıklı kişiler arasındaki yerinizi alın.

www.sporsever.com

E-mail : fanatik@sporsever.com

Tel - Fax : 0 216 330 30 14 pbx

Işın Cehenneminde Zorlu Görev

En büyük kazanın üzerinden on iki yıl geçtikten sonra yeni bir felaket bizi tehdit ediyor. Çernobil reaktörünün enkazı yıkılma tehlikesi ile karşı karşıya. Yüksek ışınlı ölüm bölgelerine ise ancak özel bir robot girebilir.

Enkaz: Çernobil'deki santralin reaktör çekirdeği çevresinde çatlaklar bulunuyor. Robotlar olmadan tamir çalışmalarını yürütmek olanaklı değil.

Nisan 1986'da nükleer bir felaketin yaşandığı Çernobil'de, reaktörden geriye kalan enkazda öncü bir çalışma gerçekleştirilecek: İnsanın girmeye cesaret edemediği yere, Çernobil'in enkazına gelecek yılın başında yüksek teknoloji ürünü bir robot olan Pioneer girecek ve bilim adamlarıyla teknisyenlere reaktörün içinden resimler ve ölçüm sonuçları sunacak.

Bu işin acilen yapılması gerekiyor. Çünkü on iki yıl önce yaşanan nükleer felaketten sonra tesisin üzerine ale-

lacele inşa edilmiş olan beton kafeste çatlaklar bulunuyor. Bu çatlaklardan içeri sızan yağmur suları radyoaktif kirlenmeye maruz kalmış parçacıkları dışarı çıkarıyor ve içme suyunun da kirlenmesine neden oluyor. Ayrıca bataklık benzeri bir altyapı üzerinde duran, üstelik sürekli zelzeleler tarafından çürütülen enkaz yıkılma tehlikesi ile karşı karşıya. Reaktörün son durumunun ne kadar kötü ya da ne kadar iyi olduğunu hiç kimse tam olarak bilemiyor.

Yalnızca şu kadarı kesin: Reaktörün çekirdeğinde yapılan en yeni ölçümlere göre insanın karşısına saatte 35 Gray'i bulan öldürücü bir radyoaktif ışıının çıkıyor. Bir karşılaştırma yapmak gerekirse, ABD

ve Ukrayna güvenlik şartlarına göre Çernobil'de çalışanların yılda azami 0,5 Gray'lik bir enerji dozundan fazlasına maruz kalmamaları gerekiyor. Üstelik bu değer bile, röntgen aletleri ve güneş ışınları da dahil olmak üzere, ortalama bir insanın bir yıl boyunca maruz kaldığı ışıının yüz katı civarında.

Durum güçlü ışıını da göğüsleyebilen Pioneer adlı robot için açık bir vaka teşkil ediyor. Amerikan Enerji Bakanlığı'nın (Department of Energy, DOE) verilerine göre robot 10 bin Gray'lik birikmiş bir doza da dayanabiliyor, böylelikle radyoaktif kirlenmeyi temizleyen su duşuna gerek duymaksızın günlerce Çernobil'in içinde dolaşabilecek kapasitede.

"En büyük sorun yüksek gamma ışınları" diye açıklamada bulunuyor DOE'deki Pioneer projesinin yöneticisi Maynard Holliday. "Bu camı, elastomerleri, lastiği ya da kaplama maddelerini bozuyor. Ve tabii ki elektronik de bu durumdan muaf değil." Bu yüzden Pioneer'in sensörleri, işlemci-

Stop: İnsanlar yalnızca Çernobil'deki enkaz halindeki reaktörün kenar alanlarına kadar ilerleyebiliyor. Daha ileri gidildiğinde, iç kısımlarda ışıının öldürücü bir hal alıyor.

leri ve diğer elektronik aksamı Wolfram ile kaplanıyor. Geleneksel kurşun kaplama tersine Wolfram hem daha hafif hem de ısıya karşı daha dayanıklı.

Ayrıca ışık kamera objektifindeki duyarlı merceklerle doğrudan ulaşmak yerine, kurşun kaplamasının bozulmaya karşı koruduğu bir ayna üzerinden ulaşıyor.

Pioneer'in radyoaktif ışıını altında çalışmaya ne kadar muktedir olduğunu, bilim adamları Pittsburgh'deki Wastinghouse laboratuvarlarında test etmişler. Orada robot "sıcak bir hücreye" sokulmuş ve gamma ışınları bombardımanına tutulmuş. Pioneer bombardımana kusursuz bir biçimde göğüs germiş, bombardıman sırasında kamera mercekleri renk değiştirmemiş, elektronik hasar görmemiş ve metal eklemleri bozulmamış.

Reaktör Robotu İçin Kendini Kanıtama Testi

Robot Kasım ayında Pennsylvania eyaletinde, Pittsburgh'de dünya kamuoyuna tanıtıldı. Robotun görevi Çernobil'in enkazında kendine yol açmak, bu sırada artıkları temizlemek, iç mekanların filmini çekmek ve reaktör içinde radyoaktivite, ısı ve nem ölçümleri gerçekleştirmek.

Ayrıca koruyucu kafesten beton örnekleri toplamak da robotun görevleri arasında. Böylelikle bilim adamları kafesin kalitesini ve sağlamlığını inceleyebilecek.

2,7 milyon dolar harcama gerektiren Pioneer projesi DOE'nin kuruluşlarından biri olan Kaliforniya'daki Lawrence Livermore laboratuvarı tarafından yönetiliyor. Diğer katılımcılar arasında projeyi finansman açısından da destekleyen Amerikan uzay araştırmaları kuruluşu NASA'dan teknisyenler, Amerikan üniversitelerinden bilim adamları ve özel firmalar bulunuyor. Proje kapsamında yaklaşık 50 uzman işbirliği yapıyor.

"İlk kez ABD ve Ukrayna arasında bir temas sağlanmış oluyor" diyerek sevincini dile getiriyor Pittsburgh'de-

Pioneer görev başında: 450 kilo ağırlığındaki yardımcı yoluna çıkan artıkları temizliyor. Robot insanların girmeye cesaret edemediği yerlere kadar ulaşacak.

ki Carnegie Mellon Üniversitesi'nin robot enstitüsü yöneticisi Jim Osborn. Nükleer felaketin hemen ardından Rus yönetimi Pittsburgh'dan robot yardımı talebinde bulundu. O zamanlar Carnegie Mellon'un 70'li yıllarda inşa ettiği Harrisburgh türünde makineler sipariş etmiş.

Siparişi alır almaz robot enstitüsünün yöneticileri William L. Whittaker ve Jim Osborn RedZone firmasını kurmuşlar ve imalata başlamışlar. Ama makinelerin satışı o sıralar SSCB'ye her türlü teknoloji ihracatını yasaklayan Amerikan yönetimi tarafından engellenmiş. Geçen süre zarfında bu engel artık ortadan kalkmış bulunuyor.

Pioneer projesi yaklaşık iki yıl önce doğmuş. Pioneer'in 1979 yılında kaza geçiren Harrisburgh'deki ABD reaktörü Three Miles Island'daki temizlik çalışmalarında kendini kanıtlamış üç öncüsü var. Orada bu öncüler radyoaktif kirlenmeye uğramış suyu geçip fotoğraflar çekmiş, ışıını ölçmüş ve

Bu işin altından kalkamazsınız!

Mağazanızın sanal şubesini kurmayı düşünüyor ve bize danışmayı düşünüyorsanız, bu işin altından kalkamazsınız.

Koznet, e-ticaret kurulumu konusunda Türkiye'deki standartları değiştirdi.

Ve işte yeni standartlar :

50 ürünlik satış için,

	Koznet	Diğerleri
Yıllık sabit kira	-	2.400.-\$
50 sayfa design	2.500.-\$	5.000.-\$
Kurulum masrafı	500.-\$	750.-\$
Sunum (hosting)	500.-\$	1.000.-\$
Online süresi	15 gün	60 gün
Danışma / destek	Ücretsiz	?
Güvenlik	SSL SET	?
Toplam	3.500.-\$	9.150.-\$

Koznet, size ne sanal mağaza kirası ne belli bir yerde bulunma zorunluluğu getirmiyor. Güvenlik konusunda dünyanın kabul ettiği SSL ve SET protokollerini kullanarak tüm endişeleri ortadan kaldırıyor.

Daha ayrıntılı bilgi için : koznet@koznet.com

Koznet internet kurulum kampanyası:

20 sayfa web design,
10 pop3 mail
40 mb. Web alanı
domain tescili
limitsiz hit
arama motorlarına kayıt
kurulumlar
eğitim
danışmanlık
taksitli ödeme

1.740.-\$

www.koznet.com

Tel - Fax : 0 216 330 30 14pbx
E-mail: koznet@koznet.com

taş örnekleri toplamış. Pioneer için ayrıca RedZone tarafından 1992 yılında inşa edilen Houdini adlı robot da model teşkil ediyor. Houdini halen yeraltında bulunan nükleer çöplüklerde radyoaktif çöp bertaraf ediyor.

Robotların Yapamadığını İnsanlar Yapmak Zorunda

Pioneer tarihsel geçmişi ve teknik yeteneklerine rağmen Ukrayna'da yeterince güven uyandırmıyor. "Bati kökenli robotlar Çernobil'de ilk kez kullanılmıyor ne de olsa" hatırlatmasında bulunuyor Maynard Holliday.

Felaketten hemen sonra Alman ve Japon kökenli robotlar reaktöre sokulduğunda ve başarısızlığa uğradığında, Ukraynalılar da kötü bir tecrübe geçirmişlerdi. Metzingen'deki Alman firması Blucher'in robotları elektronik yapıları tümünden bozulana kadar Çernobil'deki ışınlı cehennemde tamı tamına 20 dakika dayanabilmişler. Bunun üzerine Çernobil'deki sorumlular ışınlı cehennem olan reaktörü temizleyen askerler olan "Bibot"ları gündeme getirmiş.

"Ukraynalıların şimdi bizim robotlarımıza kuşkuyla yaklaşımlarını anlayışla karşılamak gerekiyor" diyor Holliday. Ancak Pioneer'in üreticileri, ürünlerinin Ukraynalıların tüm kuşkuclarını boşa çıkaracağını ve teknik donanımıyla başarı kazanacağını ke-

sin gözüyle bakıyor.

450 kilogram ağırlığındaki canavar zemin düzeltme aleti, panzer ve televizyon kulesi karışımı gibi bir izlenim yaratıyor. Yaklaşık bir metre uzunluğunda ve 1 metre genişliğinde, 1,20 metre yüksekliğinde ve zincirler üzerinde yol alıyor. Büyük buldozer küreği sayesinde Pioneer reaktör enkazı içersinde kendine yol açıyor. "Robotu parça parça reaktörün içine taşımayı ve onu orada monte etmeyi düşünüyoruz" diyerek plandıkları akışı açıklıyor Holliday. Bu akış Staging Area denilen, radyoaktif ışınlı o kadar yüksek olmadığı ve özel giysiler içindeki teknisyenlerin Pioneer'i monte edebilecekleri bir yerde gerçekleştirilecek. Ancak bundan sonradır ki, Pioneer reaktörün en tehlikeli bölümlerine oradan yollanacak.

Temizlik Robotu Uzun Bir Veri Kablosuna Bağlı

Reaktör içindeki turu için gerekli komutları Pioneer 100 metreye kadar uzayabilen bir kablo üzerinden alacak. "Böylelikle Pioneer'in bir hayli esnek olduğunu söyleyebiliriz" diye açıklamada bulunuyor proje yöneticisi Holliday. Güvenlik sorunları nedeniyle Pioneer 300 metrelik ek bir kablo tarafından ana kontrol istasyonuna bağlanmadan önce taşınabilir bir kontrol istasyonuna bağlı olacak. Bu-

rası reaktör içinde arta kalmış bir korunma alanı. Ukraynalı teknisyenler buradan hareketle Pioneer'a Joystick üzerinden manevra yaptıracaklar. Ama her seferinde yalnızca 90 dakika kadar burada bulunabilecekler; bu süreden sonra yerlerini diğer meslektaşlarına bırakmak zorundalar. Çünkü kurşun bir manto geçirilmiş olan oda da insanlar için, koruyucu giysilerine rağmen, uzun süre kalmak hayati tehlike demek.

Pioneer çepeçevre dönebilen üç video kamerayla reaktörün içinden resimler toplayacak. İki kamerası stereoskopik çekimlerde kullanılırken, üçüncüsü daha fazla kesinlik sağlamaya yönelik. Resimler korunma alanında bulunan bir Silicon-Graphics-Oktan iş istasyonuna ulaşacak. Pioneer enkazlar arasında geride bıraktığı yol boyunca sürekli ısı, nem ve radyoaktivite ölçümleri yapacak. Bu veriler de Oktan iş istasyonuna ulatacak.

Süper Bilgisayarda Sanal Çernobil

Ancak yapılan iş bununla da bitmiyor. Pioneer'in topladığı mekan ve çevre bilgileri bir Onyx2 süper bilgisayarıyla bağlantılı olan ikinci bir iş istasyonuna ulaşacak. Her ikisi de reaktör arazisinin dışında eski yönetim binasında bulunuyor. Orada bilgisayar mühendislerinin önündeki ekran-

Pioneer'ın Nesi Var?

Kameralar ve 3D-Mapper'lar

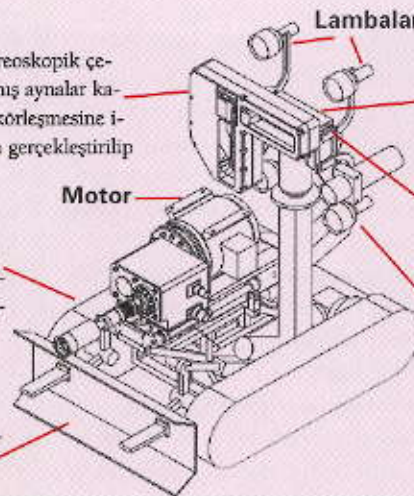
Çepeçevre dönebilen video kameralar stereoskopik çekimler gerçekleştiriyor. Kurşunla kaplanmış aynalar kameraların merceklelerinin ışınlı maruz kalıp körleşmesine izin vermiyor. 3D yazılım ölçümlerin hızla gerçekleştirilip resim olarak sunulmasını sağlıyor.

Matkap sistemi

Reaktör çekirdeğinden silindirik biçiminde numuneler toplayacak olan ve basınç sensörleri ile donatılmış matkap sistemi. Sensörler delme sırasında oluşan güç ve dönüş momentlerini ölçüyor.

Kürek

Pioneer'ın yoluna çıkan büyük enkaz parçalarını temizlemek için büyük buldozer küreği.

Işınımölçer

Varolan gamma ışınlı ölçen basit bir Geiger-Müller sayacı. Kurşun kaplamayla korunuyor. İki ek cihaz da nötron arayışında.

Isı ve Nem Sensörleri

Thermometre ve Hygrometre sürekli veri kaydediyor.

Kablo

Pioneer Kevlar'dan yapılmış 25, 50 ya da 100 metre uzunluğundaki bir kabloya bağlı. Kevlar aynı zamanda kurşun geçirmez yeleklerin de malzemesi. Kablo ışınlımdan çekilerek güçlendirilmiş bir lastik manto ile korunuyor. Çapı yalnızca toplam 1,5 cm.

[illegible]

225

Yeni Başlayanlar İçin**CHIP
KURSLARI**

CHIP bilgisayarla yeni tanışan okurlarını her konuda eğitmeye devam ediyor. CHIP kursları tecrübeli kullanıcıların eksiklerini tamamlamaları için de iyi bir fırsat.

Bu Bölümde:**Windows 95/98 ve NT için Access**

Kadir Tuztas - chipyaz@chip.com.tr

Veya Sorgusu	17
Değer Alanları	17
Tabloları Bağlamak	17
Bağlantı Çözmek ve Eklemek	18
Değişik Birleştirme Özellikleri	18
Hesaplamalar	19
Deyim Oluşturucusu	19
Bağlantılı Hesaplar	20
Grup Oluşturmak	20
Gruplamak ve Bağlamak	20

Animasyon Kursu

Şahin Ekşioğlu - esahin@chip.com.tr

Render'in Kalbi: Doku Hazırlama	17
Kaplama Tipleri	18
Resimlerin Tekrarsız Döşenmesi	19
Photoshop'ta Texture Hazırlama	20

Grafik Kursu

Mahmut Karslıoğlu - mkars@chip.com.tr

Harici Çizim Araçları	17
5. Bölüm: İzleme Araçları	18

Donanım Kursu

Mahmut Karslıoğlu - mkars@chip.com.tr

Yazıcılar	17
-----------	----

Veya Sorgusu

1. İkinci ölçütü fare yardımıyla seçin ve Düzen/Kes komutunu çalıştırın. Daha sonra alt satırı (Veya) aktif hale getirin ve Düzen/Yapıştır komutunu çalıştırın.

Alan:	Ürün No	Müşteri No	Adet
Tablo:	Sipariş	Sipariş	Sipariş
Sıra:			
Göster:	☒	☒	☒
Ölçüt:	= "30"		>2
veya:			

Veya Bağla.

Alan:	Ürün No	Müşteri No	Adet
Tablo:	Sipariş	Sipariş	Sipariş
Sıra:			
Göster:	☒	☒	☒
Ölçüt:	= "30"		
veya:	= "31"		

Ürün No	Müşteri No	Adet
31	002	4
30	001	5
30	004	3
31	004	4
30	001	2

Kitap/Mutfak Rafı sorgusunun sonucu.

2. Sorguyu çalıştırın.

Oluşturulan sorgu sonucunda tüm kutuphane siparişlerini ve 1 kiden fazla olan diğer siparişleri de görebilirsiniz.

3. Resimdeki koşulları içeren bir sorgu daha oluşturun.

4. Dosya/Farklı Kaydet/Ver... komutunu çalıştırın ve açılan pen-

cereden sorguyu Kitap/Mutfak Rafı adıyla kaydedin.

Ürün No	Müşteri No	Adet
31	002	4
30	001	5
30	004	3
31	004	4
30	001	2

Sorgunun Veri Sayfasındaki Görünümü.

Değer Alanları

Depo adedi 4 ile 10 arasında kalan ürünleri de sorgu kullanarak listeleyebilirsiniz.

1. Ürünler tablosunu kullanarak yeni bir sorgu oluşturun.

2. Ürün İsmi, Depo Adedi ve Üretim Tarihi alanlarını sorguya ekleyin. Depo Adedi alanına ölçüt olarak "Arasında 4 Ve 10" yazın.

3. Sorguyu çalıştırın.

4. Veri Sayfası görünümünde tüm tarihleri "05.06.96" olarak değiştirin.

5. Oluşturduğunuz sorguyu Depo Verileri adı altında kaydedin.

Alan:	Ürün İsmi	Depo Adedi	Üretim Tarihi
Tablo:	ürünler	ürünler	ürünler
Sıra:			
Göster:	☒	☒	☒
Ölçüt:		Arasında 4 Ve 10	

Ürün İsmi	Depo Adedi	Üretim Tarihi
Mutfak S.	7	31.05.1996
Kanepe	8	31.05.1996
Mutfak Rafı	4	31.05.1996

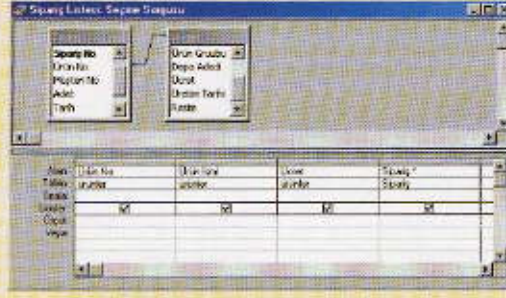
Bu ürünlerin depo adetleri 4 ile 10 arasında

Tabloları Bağlamak

Şimdi ürünler ve sipariş tablolarını içeren yeni bir sorgu oluşturacağız.

1. Sorgular kartını aktif hale getirin ve "Yeni" düğmesine tıklayın.

2. Tasarım Görünümü'nü seçin, Ürünler ve Sipariş tablolarını sorguya ekleyin. Bu tablolar arasındaki bağlantılar da Sorgu Penceresi'nde görünecektir.

Sorgu tasarım penceresi

3. Ürünler tablosundan Ürün No, Ürün İsmi, Ücret alanlarına ve Sipariş tablosunda bulunan yıldız simgesine tıklayarak tüm tabloyu ekleyin.
4. Veri Sayfası Görünümü'nu aktif hale getirin.
5. Sorgu sonucunu Sipariş Listesi adı altında kaydedin.

Bağlantı Çözmek ve Ekleme

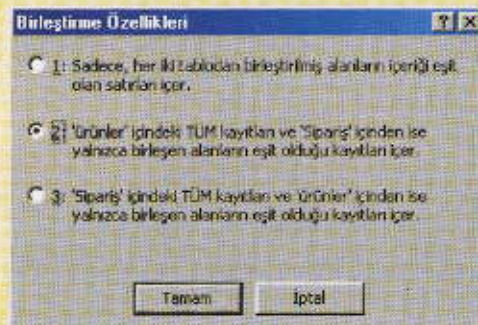
1. Tasarım Görünümündeyken Tabloyu Göster düğmesine tıklayarak "Müşteri" tablosunu da sorguya ekleyin ve Tabloyu Göster penceresini kapatın.
2. Müşteri tablosundan Müşteri No, Telefon ve Faks haricindeki tüm alanları alın ve sorguyu Sipariş Onayı adında kaydedin.
3. Veri Sayfası Görünümü'ne geçin.
4. Tasarım Görünümüne ACC5 geçin ve Sipariş ve Müşteri tabloları arasındaki bağlantıyı seçin. Bunun sonunda bağlantı çubuğu koyu renk görünecektir.

Bağlantı çubukları bazen tabloların arkasından da geçebilir. Bağlantıyı çubukların uçlarında bulunan çıkıntılardan ayırt edebilirsiniz.

5. Bu bağlantıyı silmek için DEL tuşuna basmanız yeterli olacaktır.
6. Sorguda yapılan değişiklikten sonraki sonuca göz atın ve tekrar Tasarım Görünümü'ne geçin.
7. Sildiğiniz bu bağlantıyı tekrar oluşturmak için yapmanız gereken tek şey Müşteri tablosunda bulunan Müşteri No alanını fare ile Sipariş tablosundaki aynı alan içerisine taşımak.

Değişik Birleştirme Özellikleri

1. Sipariş Listesi isimli sorguya son olarak eklediğiniz müşteri tablosunu silin.
2. Sipariş ve Ürünler tablosu arasında kalan bağlantı çubuğuna çift tıklayarak Birleştirme Özellikleri penceresini açın.
3. Bu pencere üzerinde bulunan ikinci seçeneği işaretleyin ve Tamam düğmesine tıklayın.

Birleştirme özellikleri toplam üç tanedir. Aksi belirtilmedikçe birinci seçenek aktiftir.

sine tıklayarak pencereyi kapatın.

4. Bu işlemten sonra, sorgu çalıştırdığınızda, ürünler tablosundaki tüm verigrupları ekrana gelir. Sipariş tablosundan da sadece her iki tablo arasındaki bağlantıda eşit olan Ürün No alanındaki değerler ekrana gelir.

5. Ekrana gelen sonuçta hiçbir kanepe ve mutfak sandalyesinin satılmadığı görülür. Son olarak sorguda yapılan değişiklikleri kaydetmeden kapatın.

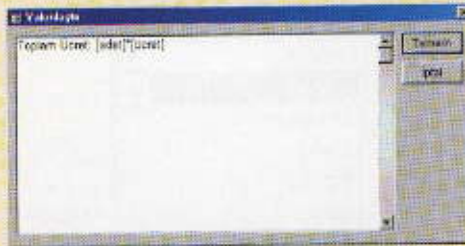
Ürünler, Ürün No	Ürün İsmi	Ücret	Sipariş No	Sipariş Ürün No
13	Mutfak S	850.000,00 TL		
13	Kanepe	1.450.000,00 TL		
20	Mutfak M	4.500.000,00 TL	009 20	
21	Bahçe M	2.270.000,00 TL	003 21	
21	Bahçe M	2.270.000,00 TL	007 21	
30	Kıyap Rali	2.300.000,00 TL	002 30	
30	Kıyap Rali	2.300.000,00 TL	004 30	
30	Kıyap Rali	2.300.000,00 TL	006 30	
31	Mutfak Rali	1.760.000,00 TL	001 31	
31	Mutfak Rali	1.760.000,00 TL	005 31	

Hesaplamalar

Yapılan satışların toplam değerini öğrenmek için bir sorgu oluşturacağız.

1. Sipariş, Ürünler ve Müşteri tablolarını içeren bir sorgu oluşturun.
2. Bu sorgu içerisine Sipariş No, Firma, İsim, Adet ve Ürün İsmi alanlarını ekleyin.

3. Boş kalan son sütundaki Alan hücrelerine "Toplam Ücret: [Adet]*[Ücret]" formülünü girin.

Hücrelerin size yetmediği zamanlarda Yakınlaştı penceresini çalıştırarak üzerinde çalışabilirsiniz.

Alan: Toplam Ücret: [adet]*[ücret]

Toplam Ücret alanını aktif hale getirin ve SHIFT+F2 tuş kombinasyonunu uygulayın. Bu işlem sonunda açılan Yakınlaştı penceresini kullanarak alana daha rahat bilgi girebilirsiniz.

4. Tüm formülü görebilmek için sütun genişliğini büyütün ve sorguyu çalıştırın.
5. Formülde ":" işaretinden önce gelen bölüm alan ismi yerine geçer. Alan isimlerinin formülde kullanılması için köşeli parantez içerisinde yazılması gereklidir.
6. Sorguyu Toplam Ücret adı altında kaydedin.

Deyim Oluşturucusu

Bu sefer önceki bölümde hesapladığımız toplam ücret üzerinden yüzde 5'lik indirimli ücreti hesaplayacağız. Ama bu işlem için İndirim alanlarının işaretlenmiş olması gerekir.

1. Sorgu tasarım penceresindeki tablonun sonundaki boş sütuna İndirimli Ücret isimli bir alan girin.

2. Oluştur düğmesine tıklayarak Deyim Oluşturucusu penceresini açın. En soldaki listede bulunan İşlevler klasörüne çift tıklayın ve Yerleşik İşlevler klasörünü seçin. En sağdaki listede bulunan IIF seçeneğine çift tıklayarak deyim'e ekleyin. IIF işlevinin önündeki <Deyim> yazısını seçin ve DEL tuşuna basarak silin.

3. IIF deyiminden sonraki <Deyim> yazısını seçin ve soldaki listeden Tablolar/Sipariş tablosunu aktif hale getirin. Sipariş tablosu içerisindeki İndirim alanını çift tıklayarak sorguya ekleyin. Sonraki <Deyim> yazısı yerine de düğmesine tıklayarak eşitlik işareti ekleyin, ardından da "Evet" yazın.

4. Deyimin geri kalan kısmını resimde görüldüğü şekilde oluşturun.

Toplam Ücret alanı aynı isimli Toplam Ücret sorgusu içerisinde.

Bağlantılı Hesaplar

1. Deyim Oluşturucusu penceresini Tamam düğmesine tıklayarak kapatın.
2. Yaptığınız işlemlerin sonucunu veri sayfası üzerinde kontrol edin.
3. Daha sonra tekrar tasarımı görünümüne dönün ve en sondaki boş sütuna KDV isminde bir alan girin. KDV alanını hesaplatmak için "KDV:D,15*[İndirimli Ücret]" deyimini oluşturun.
4. Bir sonraki sütuna da Brüt isminde bir alan girin ve brüt ücreti hesaplatmak için "Brüt: [İndirimli Ücret]+[KDV]" deyimini oluşturun.

Firma İsmi	Adet	Adet	Ürün İsmi	Toplam Ücret	İndirimli Ücret	KDV	Brüt
Öğretmen Holding	Acıkt	4	Mısır Rul	7.000.000 TL	7.000.000 TL	1.050.000 TL	8.050.000 TL
	İle	5	Kıyafet Rul	11.000.000 TL	10.525.000 TL	1.538.750 TL	12.063.750 TL
F.B.İ.	Acıkt	1	Baklava M	2.270.000 TL	2.270.000 TL	340.500 TL	2.610.500 TL
	İle	3	Kıyafet Rul	6.900.000 TL	6.555.000 TL	983.250 TL	7.538.250 TL
F.B.İ.	Acıkt	4	Mısır Rul	7.000.000 TL	6.550.000 TL	982.500 TL	7.532.500 TL
	İle	1	Baklava M	2.270.000 TL	2.270.000 TL	340.500 TL	2.610.500 TL
Öğretmen Holding	Acıkt	2	Kıyafet Rul	4.800.000 TL	4.570.000 TL	685.500 TL	5.255.500 TL
	İle	1	Mısır M	4.900.000 TL	4.800.000 TL	715.000 TL	5.515.000 TL

Yapılan değişiklikler ile sorgunun son hali.

cin "Brüt: [İndirimli Ücret]+[KDV]" deyimini oluşturun. 5. Yapılan bu değişikliklerden sonra bu sorguyu Toplam Ücret sorgusu içerisinde kaydedin.

Grup Oluşturmak

Şimdi de hangi ürün grubundan ne kadar satış yapıldığını sorgulayalım.

Alan:	Ürün Grubu	Ürün Tanımı	Adet
Tablo:	Ürün Grupları	Ürün Grupları	Sipariş
Toplam:	Grupla	Grupla	Topla
Sıra:			
Görüntü:	☒	☒	☒

1. Bunun için ilk olarak Sipariş, Ürünler ve Ürün Grubu tablosunu içeren bir sorgu oluşturun.
2. Bu sorguya Ürün Grubu, Ürün Tanımı ve Adet alanlarını ekleyin.
3. Toplamlar düğmesine tıklayın. Oluşan toplamalar satırında bulunan açılan listelerden her alan için resimdeki işlemleri seçin.
4. Sorguyu çalıştırın ve sonucu gördükten sonra Satış Miktarları adı altında kaydedin.

Grupla
Topla
Ortalama
EnAz
EnÇok
Say
StSapma
Değişken
İlk

Toplam satırı üzerinde ki açılan kutu

Gruplamak ve Bağlamak

Çok büyük sipariş veren müşterilerin diğerlerinden ayrılması gerekebilir.

1. Yeni bir sorgu oluşturmak için veritabanı penceresi üzerindeki Sorgular kartını aktif hale getirin ve Yeni düğmesine tıklayın. Tasarım görünümünde açtığınız sorguya Tabloyu Göster/Sorgular kartı üzerinde bulunan Toplam Ücret sorgusunu ekleyin.

Ürün İsmi
En Büyük Sipariş

Ürün İsmi
Toplam Ücret
İndirimli Ücret
KDV
Brüt

Bağlantı aynı ürün isimlerini ve aynı brüt ücretleri gösterir.

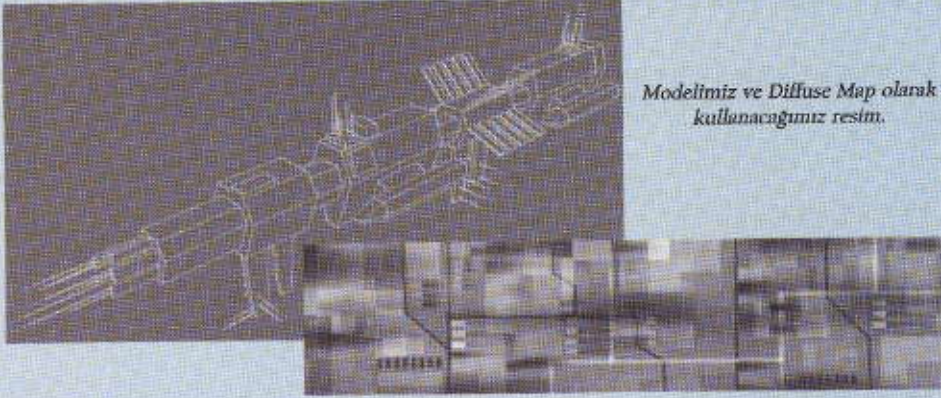
2. Pencereyi kapattıktan sonra yeni sorguya resimdeki alanları ekleyin ve En Büyük Sipariş adı altında kaydedin.
3. Sorguyu kapatın ve yeni bir sorgu oluşturun. Yeni sorguya En Büyük Sipariş ve Toplam Ücret sorgularını ekledikten sonra Ürün İsmi, En Büyük Sipariş, Firma İsmi ve İsim alanlarını da ekleyin.
4. Fare kullanarak resimde görülen bağlantıları oluşturduktan sonra bu yeni sorguyu En Büyük Siparişli Müşteri adı altında kaydedin.

Alan:	Ürün İsmi	En Büyük Sipariş: Brüt
Tablo:	Toplam Ücret	Toplam Ücret
Toplam:	Grupla	EnÇok

Render'in Kalbi: Doku Hazırlama

Objelerin modellenme süreci bittikten sonra, sıra onları çeşitli yüzey görüntüleri ile kaplamaya gelir. Etrafınızdaki objelere 'alıcı' gözüyle bir bakın. Işığı nasıl yansıtıyorlar, renkleri ne, yüzeyleri düz mü yoksa kabartılı mı? Oluşturduğunuz objeleri materyallerle kaplarken bunlar gibi pek çok parametre kullanınız. Bu parametreler, farklı animasyon programlarında farklı sayılarda ve isimlerle bulunabilirse de, bazı ortak kriterler var. Bunlar: Diffuse Mapping, genel olarak materyalin obje üzerindeki hakim görünümüdür. Doğal olarak modelimizin temel görünümünü Diffuse parametresi verir.

Reflection Mapping, obje yüzeyinin ışığı yansıtma miktarını belirler. Metal bir malzemenin ışığı yansıtma oranı takdir edersiniz ki ahşaptan farklıdır. Pürüzsüz ve düz yüzeye sahip bir objenin ışığı yansıtma oranı, maksimum olarak ayarlanırsa, obje ayna görevi görür. Ayrıca yansıtılmasını istediğiniz özel bir doku da bu parametre yardımıyla yansıtılabilir.

Modelimiz ve Diffuse Map olarak kullanacağımız resim.

Doğadaki objeler ışığı belli oranlarda yansıtır ya da emer. Bunun dışında bazı objeler ışık yayar. Bu tür objeleri canlandırabilmek için kullandığımız yöntem, Luminance ya da Self Illuminance Mapping'dir.

Luminance Mapping olarak modelimizde böyle bir resmin kullanılması, resimde aydınlık olan kısımların ışık yaydığı hissini uyandıracaktır.

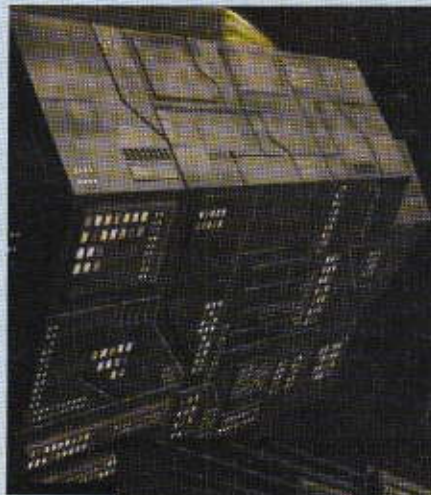
Bir diğer önemli parametre ise Bump Mapping olarak karşımıza çıkar. Bu teknikle kolaylıkla obje üzerinde çukur ve tümsekler oluşturabiliriz. Bump kaplama için kullandığımız si-

Modelimize Bump Map olarak uyguladığımız resim. Resimdeki ton farklılıkları sayesinde, modelimiz üzerinde kolaylıkla aslında var olmayan kapaklar ya da kapılar oluşturabiliriz. Fakat üç boyutlu gibi görünen bu kapakların hareket edemeyeceğini, aslında sadece model üzerindeki bir resmin parçaları olduğunu unutmayın.

yah-beyaz dokulardaki açık renkli bölgeler tümsek görünürken, koyu renkli bölgeler çukur olarak görünecektir. Bump Mapping ile obje yüzeyi sadece görünüşte değişime uğrar, fiziksel yapısı değişmez. Böyle bir amacınız varsa, yani iki boyutlu bir görüntüyü referans alarak üç boyutlu bir obje oluşturmak istiyorsanız, daha önce anlattığımız Displacement Mapping tekniğini kullanmalısınız.

Objeye yüzeyi ile ilgili daha spesifik parametreler de var; Transparency, Specularity ya da Opacity Mapping gibi. Tüm bu parametreler objelerin görünüşünü istediğimiz gibi kontrol edebilmemizi sağlar. Materyal hazırlarken genel olarak yüzey parametrelerinin çeşitli kombinasyonlarını kullanınız. Diffuse yani temel doku belirlendikten sonra gerisi sizin gözlem yeteneğinize kalmış. Zira yüzey özellikleri çok karmaşık olabilir, hatta zaman içinde değişim gösteren yüzey özellikleri canlandırmanız gerekebilir. Dalgali bir deniz ya da bir kamp ateşi gibi. Bu durumlarda yaptığınız işi bilinçli yapmanın tek yolu, doğada bu olayların nasıl gerçekleştiğini gözlemektir. Günlük hayatta defalarca gördüğünüz bir hareket, anime etmeye kalktığınız zaman başınızı ağrıtabilir. Bunu için doğaya 'animatör gözüyle' bakmaya çalışın. Renk değişimleri, zamanın etkileri, parlaklık gibi nitelikleri iyi kavramanız, bu özellikleri hazırladığınız sahnede başarılı bir şekilde kullanabilmenizi de sağlayacaktır.

Yüzey parametreleri tamamlandıktan sonra render edilmiş modelimiz.

Modelin genel görünümü

Kaplama Tipleri

Güzel bir materyal hazırladık diyelim. Gerçekçi bir çıktı için bu kaplamanın objeye uygulanması da çok önemlidir. Örneğin bir küre modellediniz ve dünya haritasını bu küreye kaplamak istiyorsunuz. Kullanmanız gereken kaplama biçimi, doğal olarak küresel kaplamadır (Spherical Mapping). Düzlemsel bir modelde aynı kaplama şeklini kullanmanız durumunda, obje üzerinde istenmeyen deformasyonlar oluşabilir. Genel olarak kaplama şekilleri, istediğimiz imaj dosyasının modelimizin gerektirdiği şekilde deforme olmasını sağlar. Bu bağlamda doğru kaplama şeklinin seçilmesi çok önemlidir.

Aynı Haritanın Değişik Kaplama Tipleri ile Obje Üzerinde Konumlandırılması:

Spherical Mapping

Planar Mapping

Cylindrical Mapping

Cubic Mapping

Resimlerin Tekrarsız Döşenmesi

Kaplamalarla uğraşırken sıkça karşılaşılan bir problem, Image Map olarak kullanılan resimdeki karakteristik özelliklerin, bu resim obje üzerinde tekrarlandığı zaman göze çarpmasıdır. Eğer kaplama için kullandığımız resim objeden küçükse, objeyi tamamen örtecek şekilde obje üzerinde tekrarlanır. Bunu önlemek ve resmi 'döşenebilir' hale getirmek için çeşitli yöntemler mevcutsa da, en çok kullanılan yöntem Clone Brush ile resmin değişik kısımlarının uygun şekilde aynı resmin çeşitli bölgelerine kopyalanmasıdır. Bunun için resim büyükçe bir arkaplana yapıştırılır ve arkaplanda kalan boşluklar orijinal resimden klonlanmış görüntülerle doldurulur. Kuşkusuz çeşitli incelikleri olan bu klonlama işlemini gerçekleştirirken, orijinal resmin niteliklerini gözönünde bulundurarak dikkatli çalışmak, gerçekçiliği artıracaktır.

Aynı fotoğraf, bir fotoğraf işleme programında Clone Brush kullanılarak, ilgili objeyi tekrarsız bir şekilde kaplayacak hale getirilebilir. Sonuç oldukça tatmin edicidir.

Taş duvar fotoğrafı, kaplanacak yüzeye küçük gelmiş, bunun sonucunda fotoğraf düzlem boyunca tekrarlanmış.

Photoshop'ta Texture Hazırlama

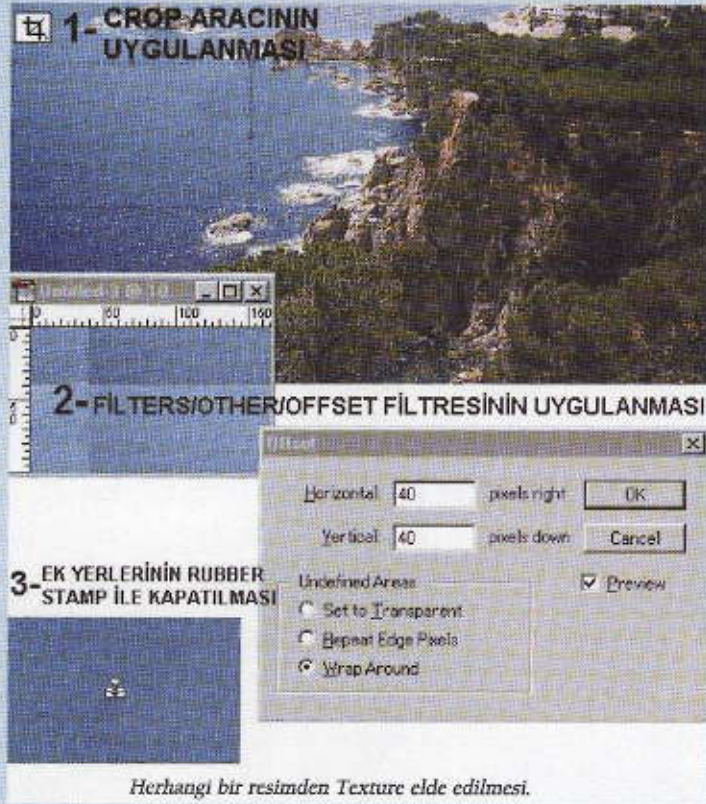
3D animasyonla ilgilenen herkes az çok 2D ile de ilgilenmek zorundadır. Çünkü genelde objelerimize kaplayacağımız resimler üzerinde çeşitli düzeltmeler yapmak isteriz ve 3D programlar bunun için uygun değildir. Kaldı ki düzeltme yapmanın dışında, birileri kaplama görüntülerini oluşturmak zorunda. Texture olarak kullanılacak görüntünün belirlenip, fotoğrafının çekilmesi yapılacak ilk iştir. Fotoğraf çekildiği sırada ışığın model üzerinde homojen dağılması, hazırladığımız kaplamanın dönebilirlik olanaklarını arttıracaktır. Fotoğraf çekiminin ardından resim taranır. Resim dijitize edildikten sonra sıra resmin rotüşlenmesine gelir. Her ne kadar Shareware dünyasının kralı olan Paint Shop Pro bu konuda başarılıysa da, resim işleme alanındaki tek ve gerçek lider, Photoshop. 3D animatörler, bu becerikli program sayesinde, oldukça gerçekçi yüzey katmanları yaratabiliyorlar. Daha sonra ayrı ayrı oluşturulan bu katmanlar, Diffuse, Bump, Luminosity v.b. olarak modele uygulanıyor.

Elinize geçen herhangi bir resimdeki özel bir alanı Texture olarak kullanmak istiyorsunuz diyelim. Resimdeki kullanmak istediğiniz bölge, resmin kısıtlı bir bölümünü kapladığı için büyük ihtimalle sıradan bir kes-kopyala işlemi sonucu elinizde ka-

lacak Texture parçası modelinizi kaplamaya yetmeyecektir. Bu durumda az önce bahsettiğimiz obje üzerinde tekrarlanan resimler sahninizin tüm gerçekliğini yok edecektir. Bunu önlemek için resmin belirlediğimiz bölümünü Crop aracını kullanarak keselim. Elimizde kalan bu parçaya Filter/Other/ Offset filtresini istediğimiz koordinatlarla uygulayalım. Şimdi elimizde ek yerleri belli olan bir resim var. Bu ek yerlerini kapatmak için Rubber Stamp aracını kullanıyoruz. Artık elimizde renk ve desen bütünlüğü içinde bir Texture var.

Eğer boyutları size yetmiyorsa, daha büyük bir arkaplana yapıştırarak klonlama işlemine devam edebilirsiniz. Klonlama işlemi bir anlamda kaplama olarak kullanacağınız resmi 'sulanır'. Yani bu teknikle (doğal olarak) resimde olmayan desenler yaratamazsınız. Sadece resmin içindeki pikselleri resmin çeşitli bölgelerine dağıtmış olursunuz. Bu aşamada zengin bir Texture için, klonlama yapılırken kullanacağınız referans bölgesi ve uygulama alanı çok önemlidir. Eğer buna dikkat etmezseniz, klonlama sonucunda ortaya çıkan resim, oldukça acemice ve monoton görünür.

Texture hazırlamak, başlı başına bir uzmanlık alanıdır. Oyunları hazırlayan kişilerin dökmü (credits) sırasında rastladığınız 'Texture Artist' ibaresi bunun kanıtı.

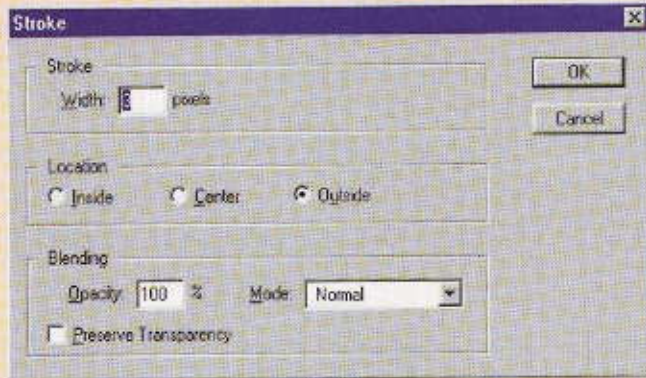
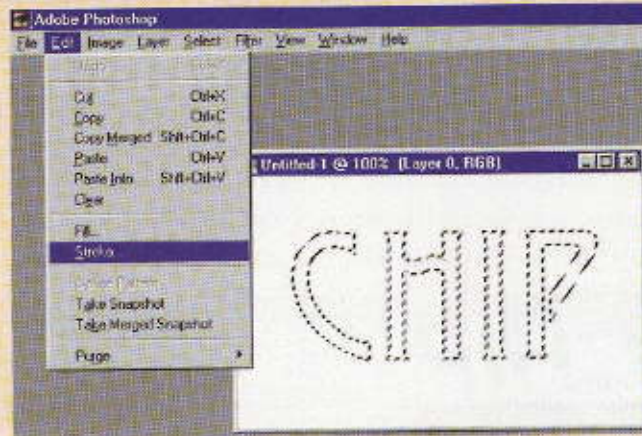
Herhangi bir resimden Texture elde edilmesi.

Harici Çizim Araçları

Photoshop içinde çizim araçları tabii ki araç çubuğu ile sınırlı değildir. Programın menülerden ulaşabileceğiniz ve oldukça da fazla kullanacağınız iki diğer özelliği Edit (Düzen) menüsünde yer alır. Photoshop dahilinde bu türden daha birçok araç olmasına rağmen en çok kullanılan bu iki özellik Stroke ve Fill komutlarıdır.

Stroke

Şimdiye kadar işlediğimiz çizim araçları konusu içinde birçok araç geçmesine rağmen, herhalde geometrik şekillerin doğrudan çizilmesine yarayan bir aracın varolmadığı dikkatimizi çekmiştir. Gerçekten de doğrudan böyle çizim yapan komut Photoshop içinde bulunmaz. Çizgi aracı ile sorun bir bakıma çözülmeye çalışılsa da daire ve oval gibi şekiller ne yazık ki bu yolla halledilemez. Ancak Edit menüsünde yer alan Stroke komutu bu sorunu kesin olarak çözer. Seçim araçları ile beraber çalışan bu komut aslında seçimin kenarlarını dolduran bir başka harici çizim aracıdır. Kare, dikdörtgen, daire, elips veya istenildiği şekilde yamuk olarak seçilen seçim kenarları bu komut ile çizime dönüştürülebilir ve bu yapı-

ırken kullanıcıya oldukça geniş olanaklar sunulur. Herhangi bir seçim yapıldıktan sonra Stroke komutunu Edit (Düzen) menüsünden seçin. Karşınıza bir ayarlar menüsü gelecektir. Burada en üstte Stroke kalınlığını belirtmeniz gerekir. Daha önce de yaptığımız gibi istediğimiz

Örnek

Inside

Center

Outside

Yer

çizgi kalınlığını piksel cinsinden buraya girmemiz gerekiyor. Location başlığı altında yer alan ikinci seçenektir ise yaratılacak çizginin seçimin iç tarafına mı (Inside), ortasına mı (Center) yoksa dışına mı (Outside) konulacağı belirlenir. Bu özellik ile metin aracı birlikte kullanılarak oldukça hoş ve değişik yazı tipleri yaratılabilir. Sadece tek bir çizgi kullanılmak isteniyorsa Center seçeneği seçilmelidir. Seçenekler menüsünde altta yer alan son bölüm ise standart boyama modunu ayarlamaya yarar. Bu bölüm değiştirilmeden kullanılabilir.

Fill

Daha önce Araç çubuğu dahilinde anlatılan Paint Bucket aracı ile hemen hemen aynı işlevi gören bu komutun görevi seçili bölgeyi ya da tüm alanı belirtilen ayarlar doğrultusunda boyamaktır. Farklı olarak birkaç ek doldurma özelliğine de sahiptir. Fill komutunu seçmenizin ardından doldurma işleminden önce bir ayarlar penceresi karşımıza gelecektir. Burada yapmamız gereken sadece Use başlığı

ğı altındaki Pull-Down menüden boyama stilini belirtmek. Daha sonra OK tuşu ile boyama yapılacaktır. Seçenekler arasında Foreground ve Background renklerinin yanında, Pattern, Saved, Snapshot ve Siyah, yüzde 50 Gri ile Beyaz gibi standart renkler de bulunur.

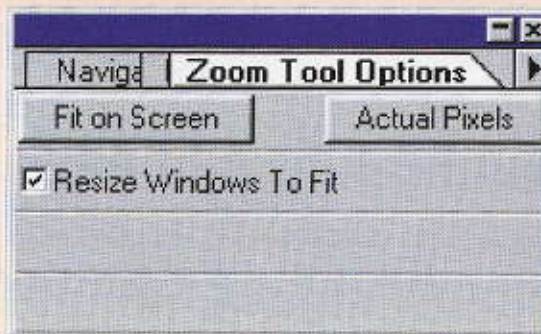
Saved seçeneği resmin seçili bölümünü daha önce son kaydedilmiş kopyasına geri boyayacaktır. Snapshot'ı kullanabilmek için ise daha önceden Edit menüsünden çalışılan resmin "Take

Snapshot" seçeneği ile bir resminin çekilmiş olması gerekir. Aynı şekilde Pattern seçeneği için de herhangi bir seçimin Edit menüsünden "Define Pattern" ile Pattern olarak belirlenmiş olması gerekir. Bu durumda Pattern olarak belirlenmiş şekil tüm seçili alana kopyalanarak yayılacaktır. Fill'in, Paint Bucket'tan en büyük farkı doldurma işleminin bu şekilde daha detaylı yapılabilmesidir.

5.Bölüm: İzleme Araçları

Zoom (Büyüteç Aracı)

Photoshop ile çalışırken kullanacağımız resimler her zaman düşük boyutlara ve çözünürlüklere sahip olmayabilir. Özellikle profesyonel anlamda kullanılan, birebir ölçülerinde taranmış, onlarca MB tutan resimler ile çalışırken 17 veya 20 inç monitörler ve 1600x1280 çözünürlükler de resimleri tam boyutunda görmek için yetmeyecektir. İşte

bunun için Photoshop araç çubuğunda büyüteç adında bir araç yer alır. İsmi Zoom Tool olmasına rağmen çift yönlü olarak çalışır ve böylelikle resmi büyültmenin yanında küçültme işlevini de görür. Böylece biraz önce bahsetmiş olduğumuz resimleri ufaltarak bir ekran boyutunda izlemek mümkün olur. Gerçek hayatta büyüteç ile baktığınız

resimde aslında nasıl bir değişiklik olmuyorsa, resim üzerinde de yüzde cinsinden yapılan bu boyut değiştirme işlemi orijinal resim üzerinde hiçbir değişiklik yapmayacaktır. Resmin boyutlarını değiştirme ve deforme etme fonksiyonları ileriki bölümlerde işlenecektir.

Zoom aracını seçtikten sonra simge Default olarak içinde artı olan bir büyüteç şeklini alacaktır. Bu durumda resmin herhangi bir yerine tıklandığı zaman o nokta merkez alınmak suretiyle resim bir kez yüzde 100 büyüyacaktır. İşlem yüzde 1600'e kadar her tıklamada artarak devam edecektir. Eğer belirli bir bölgeyi büyütmek istiyorsanız, farenin sol tuşuna bastıktan sonra elinizi kaldırmadan alanı tanımlayıp seçim yapmanız gerekir. Bu durumda seçtiğiniz bölge ekrana sığacak şekilde büyütülecektir. Küçültme işlemi için ise iki yöntem bulunur. Klavyeden ALT tuşuna basılı tutmak kaydıyla anlatılan işlemlerin gerçekleştirilmesi resmin aynı yüzde aralıkları ile küçülmesini sağlayacaktır. Eğer klavye kullanmak istemiyorsanız küçültme için her seferinde farenin sağ tuşuna basıp, Zoom Out'u seçmeniz yeterli olacaktır. Bu menüden büyütme de yapabileceğiniz gibi, çalıştığınız resmi, ekrana sığacak kadar büyütülebilir (Fit On Screen), orijinal boyutuna küçültülebilir (Actual Pixels) ya da baskı boyutuna (Print Size) göre izleyebilirsiniz. Baska bir araç kullanırken de onu değiştirmeden isterseniz büyüteç aracını kullanabilirsiniz. Bunu için CTRL, ALT ve Space tuş kombinasyonlarını kullanmanız gerekir. CTRL-SPACE tuşlarına basılı iken büyütme, ALT-SPACE tuşlarına basılı iken de küçültme yapılacaktır. Fare ile resme çift tıklama ise yüzde 100 boyuta geri döndürecektir.

Büyütme ve küçültme sırasında resmin kendisini çevreleyen pencereden farklı boyutlara sahip olmasını engellemek için, yani pencerenin de resimle beraber değişmesini sağlamak için büyüteç seçeneklerinde yer alan "Resize Windows to Fit" seçeneğinin işaretli olmasına dikkat edin. Bu pencereden farenin sağ tuş ile eriştiğimiz "Fit on Screen" ve "Actual Pixels" boyut değiştirme seçeneklerine de ulaşabilirsiniz.

Büyüteç seçenekleri kartı ile aynı pencerede yer alan Navigator kartı da aslında bir çeşit büyüteç vazifesi görür. Bunun yanı sıra daha hassas olarak büyütme ve ufaltma yapabilmemizi sağlar. Kullanabilmek için aşağıda yer alan kaydırma çubuğunu iki yöne hareket ettirmek yeterli olacaktır. Sağ tarafa doğru büyütme, sol tarafa doğru küçültme gerçekleşecektir. Onun üzerinde yer alan bölümden de büyütülmüş obje üzerine hareket imkanı sağlanır.

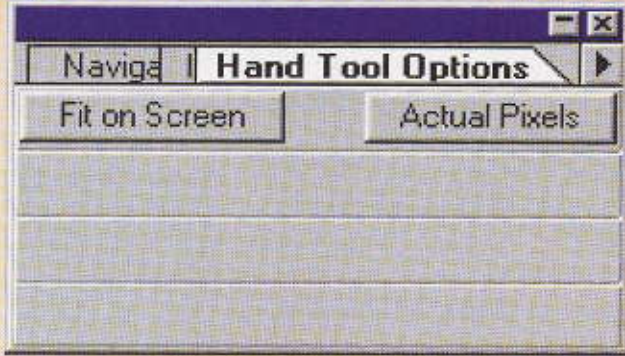
Baskı Boyutu ile Piksel Boyutu Neden Farklıdır?

Bilgisayar ekranında izlediğiniz her resmin özellikleri arasında boyutunun yanında bir de çözünürlük yer alır. Örnek olarak 5 cm x 5 cm boyutlarına sahip iki resim yaratalım. Bunlara çözünürlük (Resolution) olarak sırasıyla 50 ve 100 dpi verelim. Ekranda biri diğerinin iki katı kadar görünecektir. Bunun nedeni monitörlerin inç başına belirli sabit sayıda nokta basabilmesidir. Böyle olunca, farklı çözünürlükteki resimler, aynı boyutlara sahip olmasına rağmen ekran üzerinde farklı gözükceklerdir. Ekran dışında, yani is baskıya gelince iki resim de aynı boyutta basılacaktır. Sadece çözünürlüğü yüksek olan daha kaliteli olacaktır. Monitörler ile yazıcı arasındaki fark yazıcıların monitörlerin aksine değişik çözünür-

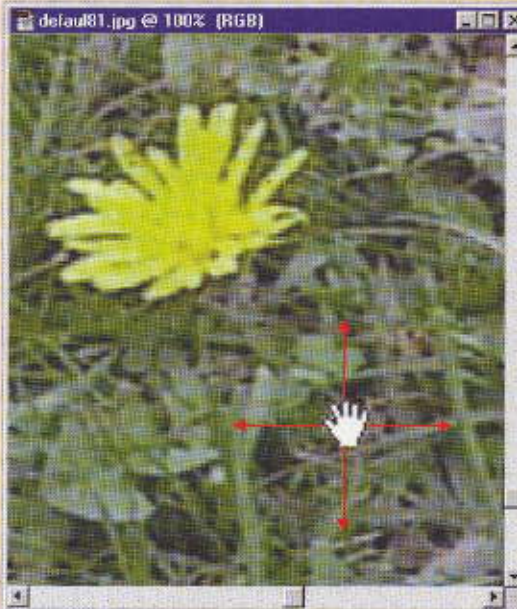
lüklerde çıkış verebilmesinden kaynaklanır. Aynı zamanda ekran üzerinde çözünürlüğü yüksek olan resim büyütüldüğü zaman düşük olana göre daha net kalacaktır.

Hand (Taşıma Aracı)

Daha büyük objeleri ekrana sığdırmak için küçültmenin yanında daha hassas çalışmalar için büyütmeye işlemlerinin nasıl yapılacağını öğrendik. Bu şekilde kendinden büyük ya da büyütülmüş resimler üzerinde çalışırken de kaydırma çubuklarını kullanarak ya da biraz önce üzerinde durduğumuz Navigator ile hareket imkanına kavuşuyoruz. Bu seçeneklerin yanında, araç çubuğunda yer alan taşıma aracı da resim üzerinde dört yönde hareket etmemizi sağlar. Böylece büyük resim üzerinde çalışırken diğer bölümleri görmek için tekrar küçültme ve büyütmeye işlemlerine gerek duyulmaz.

Hand aracını seçtikten sonra, bir el simgesine dönüşen imleci resim üzerinde herhangi

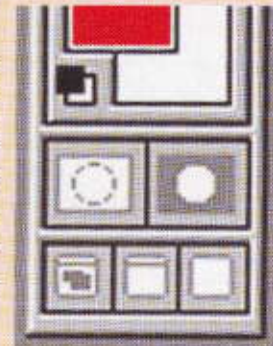

bir yere tıklayıp elimizi kaldırmadan hareket ettirdiğinizde, resmin de o yöne kaydırdığını göreceksiniz. Çok fazla hareket imkanı tanıyan bu aracı büyüteç aracında olduğu gibi baska araçlarla birlikte kullanıp daha da fazla verim alabilirsiniz. Yapmanız gereken sadece SPACE tuşuna basılı tutmak. Bunun yanında Hand aracı seçili iken resme çift tıklayarak ekrana sığması da sağlanabilir. Resmin kaydırılması işlemi tüm katmanları içine alarak gerçekleştirilir. Ama aslında resim üzerinde hiçbir kayma ve değişiklik söz konusu olmaz. Sadece kaydırma çubuklarının yaptığı işi daha kolay bir şekilde gerçekleştirilir. Taşıma Aracı seçenekleri ise büyüteç aracı ile küçük bir fark dışında aynıdır.

Bu aracın seçenekleri arasında eksik olan tek şey, "Resize Windows to Fit" seçeneğinin bulunmaması. Küçük resimler ile çalışırken pek fazla ihtiyaç duyulmayan bu araç asıl önemini profesyonel çalışmalarda büyük boyutlardaki resimler ile gösterir.

Tam Ekran Çalışma

Araç çubuğunun en altında yer alan üç küçük pencere şeklindeki simgeden çalışma alanını değişik şekillerde izlemek mümkün olur. En soldaki standart çalışma alanını seçer. Ortadaki simge menü çubuğuna sahip tam ekran çalışma alanına geçiş sağlarken, en sağdaki simge ise yine tam ekran çalışma alanı sunar, fakat menü çubuğunu da ekrandan kaldırır. CTRL-F tuşlarına basarak yine aynı sırada ekran modları arasında geçiş yapmak mümkün olur.

Yazıcılar

PC ile çalışırken bilgi çıkışı alabileceğiniz bir başka bağlantı noktası da yazıcılardır. Günümüzde herşeye elektronik ortamda ulaşabilirsek de, gerek kullanım kolaylığı, gerek arşiv niteliği sebebiyle halen basılı medyaya ihtiyaç duymaktayız. Elektronik medya ile basılı medya arasındaki bağlantı noktası olan yazıcılar ve yazıcı teknolojileri ise bu yüzden her geçen gün gelişerek büyüyor. Profesyonel anlamda yayıncılık ve baskı ile ilgili şirketlerin vazgeçilmez yardımcıları olan yazıcılar amatör olarak bilgisayardaki resimleri bastırmak isteyen ev kullanıcılarından bitirme ve dönem ödevlerini yazan öğrencilere kadar farklı kullanım alanları buluyorlar. Fiyatların son kullanıcıya hitap eder şekilde düşmesi ile de artık yazıcılar her eve girmeye, bilgisayarların yanında standart donanım olarak yer almaya başladı.

Nasıl Bir Yazıcı Seçmeliyim?

Yeni bir yazıcı almaya karar verdiğinizde ya da eski yazıcınızı güncellemek istediğinizde öncelikle bu donanımı hangi amaçla kullanacağınıza karar vermeniz yanlış bir seçim yapmanızı engelleyecektir. Örneğin, teknolojiyi her ne kadar yakından takip ediyorsanız olun, işiniz

fatura basımı gibi çift kopya baskı ile ilgili ise mecburen nokta vurulu bir yazıcı ile çalışmak zorundasınız demek-

ti. Çünkü darbe mantığı ile çalışmayan lazer yazıcılar ve mürekkep püskürtmeli yazıcılar çift kopya almak için uygun olmayacaktır. Aynı şekilde renkli çıkışı daha düşük maliyetlerde elde etmek için mürekkep püskürtmeli bir yazıcı doğru tercih olacaktır. Bunun yanında sadece siyah beyaz çıkış sizin için yeterliyse ve yüksek kalite istiyorsanız, orta sınıf bir lazer yazıcı alabilirsiniz. Eğer bu işe çok fazla para ayarabilecekseniz ve hem kaliteyi hem de renkli çıkışı birarada istiyorsanız renkli bir lazer yazıcı alabilirsiniz. Yazıcı seçerken nokta vurulu, mürekkep püskürtmeli ve lazer yazıcı gibi türlerin yanında, diğer birçok farklı özelliğe de dikkat edilmesi gerekir.

Yazıcıların Özellikleri

Nokta vurulu bir yazıcı alırken 80 ya da 160 kolon, 9 ya da 24 pin arasından bir seçim yapmanız gerekecek. Eğer geniş etiket ya da fatura kullanıyorsanız, 160 kolon tercihiniz olmalı. Aksi durumda 80 kolon yeterli olacaktır. Ev kullanıcıları için ise nokta vurulu artık düşünülmemesi gereken bir yazıcı, çünkü daha ucuz mürekkep püskürtmeli bir yazıcı alınabilir. 24 pin ise 9 pin'e göre daha yüksek bir çözünürlük sağlayacak ve grafik baskılarda kaliteyi artıracaktır. Şu an için ev kullanımına yönelik olarak en uygun yazıcı orta halli bir lazer yazıcı ya da mürekkep püskürtmeli yazıcı olabilir. Renkli mürekkep püskürtmeli yazıcı alırken de dikkat etmeniz gereken nokta dakikada bastığı sayfa sayısı ve çözünürlük gibi özellikler olmalı. Günümüzde yüksek çözünürlüğe sahip ve buna rağmen de ucuz maliyeti olan yazıcılar dikkat çekmekte. Bunların tek dezavantajı yavaş ol-

maları. Ancak bu durum ev kullanımı açısından pek de sorun oluşturmayacaktır. Maksimum olarak 1440x1440 dpi çözünürlük sunan mürekkep püskürtmeli yazıcılar renkli olarak neredeyse fotoğrafa yakın bir görünüm sunabilmekteler. Alınacak düşük maliyetli bir renkli yazıcıda ise mutlaka markasına göre değişen en aşağı 720x720 ya da 600x600 renkli çözünürlük aranmalıdır. Lazer yazıcılarda ise 600 dpi'lık çözünürlük artık standart olarak bulunmakta ve çok ucuza temin edilebilmektedir. Ancak lazer yazıcılarda renk seçimi oldukça yüksek bir maliyetin ortaya çıkmasına yol açacaktır. Ayrıca istenirse hem tarayıcı hem yazıcı içeren komple bir çözüm de seçilebilir.

Yeni Yazıcınızın Montajı

Aldığınız yazıcıyı kutusundan çıkardıktan sonra öncelikle hareketli parçaların hareketini engellemek için kullanılmış olan tüm bantları dikkatlice yerlerinden sökün. Yazıcıyı yerleştireceğiniz yerin de kağıt besleme yuvalarına erişimi engellemeyecek şekilde bulunmasına dikkat edin. Lazer yazıcılar haricinde, hareketli kafaya sa-

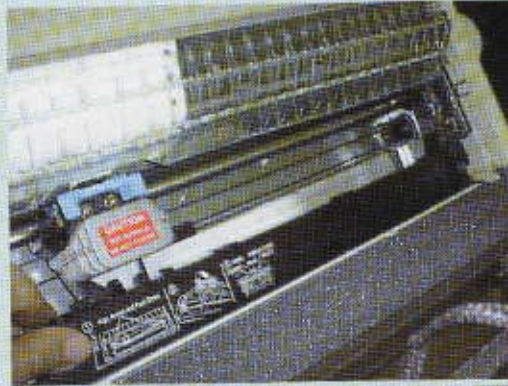

hip olan mürekkep püskürtmeli ve nokta vuruşlu yazıcıları sağlam bir yere oturtmanız doğru bir davranış olacaktır. Çünkü bu tür yazıcılar hareketli kısımlarından dolayı çalışırken oldukça fazla sallanırlar. Yazıcı ile birlikte gelmiş olan yazıcı kablolarını alın ve önce yazıcının genellikle arkasında yer alan boş yuvaya oturtun. Yazıcı kablolarını yanlış takma ihtimaliniz olmayacaktır. Çünkü kabloların iki ucu da birbirinden farklıdır ve belirli bir şekle sahiptir. Yazıcı tarafındaki kabloyu doğru bir şekilde yerine oturttukten sonra çıkmasını engellemek için iki tarafında bulunan mandallarla tutturun. Kabloların diğer ucunu ise bilgisayarınızın arkasında yer alan LPT1 girişine takın. Elektrik bağlantısını tamamladıktan sonra yazıcınızı açmadan önce yapmanız gereken bir şey daha var.

Baskı Elemanları

Serit, kartuş ya da toner çoğu yazıcı ile birlikte türüne göre üzerine takılı şekilde gelmez ve bunun takılması gerekir. Nokta vuruşlu yazıcılar için serit, mürekkep püskürtmeli yazıcılar için kartuş, lazerler için ise toner kullanılır. Toner ve serit takıldıktan sonra hemen kullanıma geçilebilmesine rağmen, mürekkep püskürtmeli yazıcılarda kullanılan kartuş montajından sonra bir defaya mahsus olmak üzere bir çeşit renk ayarlaması yapılması gerekir. Bunun için yazıcı ile birlikte yazılım gelmektedir. Bu işlemi de bitirdikten sonra yazıcınızı açın. Her yazıcı ilk defa kullanıma geçilmeden önce yapılması gereken bir seri işlem gerektirir.

Markaya göre değişen işlemlere yazıcıların üzerinde adım adım yer verilmiştir ve tüm bunların mutlaka uygulanması gerekir. Bundan sonra bilgisayarınızı açabilirsiniz.

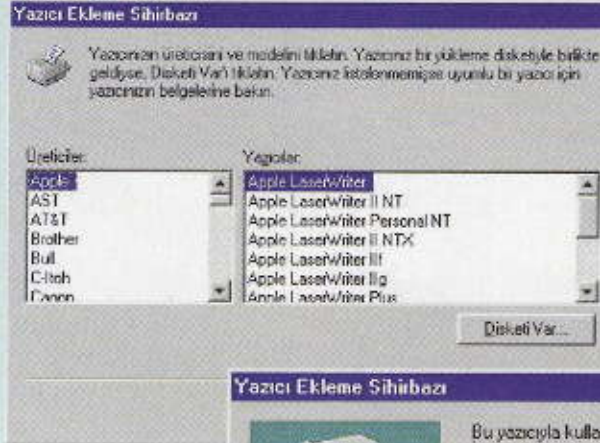
Yazıcı Yazılımlarının Kurulumu

Bilgisayar açıldıktan sonra eğer yazıcınız Plug&Play ise, ki yeni yazıcıların çoğu artık öyle, karşınıza yeni donanım bulunması ile ilgili uyarı mesajı gelecektir. Windows tarafından tanınan bir yazıcıya sahipseniz, yazıcınız otomatik olarak Windows CD'nizden kurulacaktır. Böyle bir durum yoksa, yazıcınız ile sağlanan sürücü disketini kullanarak kurulumu yapabilirsiniz. Kurulum sonrasında yazıcınız otomatik olarak varsayılan donanım olarak belirlenecek ve yazıcı destekleyen tüm Windows programlarınız altından tanınacaktır.

Eğer Windows'un tanımadığı yeni bir modele sahipseniz ya da Plug&Play olmayan bir

yazıcıyı tanıtmak istiyorsanız, Windows açıldıktan sonra Başlat-Ayarlar-Yazıcılar menüsüne gelip Yazıcı Ekle seçeneğini işaretlemelisiniz. Sisteminizde eğer bir de faks/modem kartı bulunuyorsa ve daha önceden bir yazıcıya sahip değilseniz, büyük bir ihtimalla Microsoft Fax standart yazıcı olarak tanımlı halde bulunacaktır. Yazıcı Ekle seçeneğini çağırdıktan sonra sihirbaz devreye girecektir. İleri tuşuna tıklayarak kurulumu başlayın. Yazıcınız doğrudan bilgisayarınıza bağlıysa, Yerel Yazıcı seçeneğini işaretleyip devam edin. Windows, eğer gerekiyorsa "Sürücü Bilgi Veritabanı"nı

yanın konumunu belirttikten sonra 'Tamam'ı seçin. Sihirbaz geri döndükten sonra 'İleri' tuşu ile devam edin. Size yazıcının hangi Port'a bağlı olduğu sorulacaktır. LPT1'i seçip devam edin. Sizden yazıcının DOS uygulamaları tara-

findan kullanılıp kullanılmayacağı sorulacaktır. Bunu da ayarladıktan sonra isteğinize bağlı olarak bir sinema sayfası bastırılacaktır. Doğru kurulum olup olmadığını anlamak için bu seçime evet demeniz yerinde olacaktır. Yazıcı kurulum pencere içindeki yerini alacaktır.

Bir ağ yazıcısı kurmak için sihirbazın ilk adımından Ağ yazıcısını seçip, bu şekilde devam etmek gerekiyor. İkinci adımda ağ yolu ve kuyruk adı kısmına yazıcının bağlı olduğu kullanıcı adı dahil olmak üzere tam yolu belirtilmelidir. Eğer tam olarak bilinmiyorsa Gözet tuşuna tıklanarak çalışma grubu içindeki yazıcılar bulunabilir. Yanlarında artı simgesi bulunan kullanıcılar yazıcı sahibi kullanıcılardır. Bunlardan biri seçilip 'Tamam' denildikten sonra sihirbaz geri döndülecektir. 'İleri' tuşuna tıklandıktan sonraki bölümler ise yerel yazıcının ki ile aynı şekilde devam etmektedir. Herhangi bir makinede yazıcıyı kullanıma açabilmek için ise üzerinde sağ tuşa tıklanıp Paylaşım seçeneğini seçmeniz gerekiyor. Bu menüden yazıcı paylaşımına açılabilir. Eğer halen daha önceden kullandığınız yazıcı geçerliliğini koruyorsa yine yeni kurulan yazıcı üzerine sağ tuşla basılıp, oradan da "Varsayılan olarak belirle" seçeneği seçilip bu sorun çözülebilir.

yeniden oluşturup yazıcınızı görmeye çalışacaktır. Burada Üreticiler ve Yazıcılar arasından yazıcınıza uygun olan modeli seçip, ileriye tıklayın. Eğer listede yer almıyorsa ancak bir kurulum CD'si ya da disketine sahipseniz, onu yerleştirip, Disketi Var seçeneğini işaretleyin. Dos-

Intel Pentium 166 MMX Multimedia, 14" Digital monitör, 2.1 GB sabitdisk, 16 MB RAM, 1.44 disket sürücü, 2 MB ekran kartı, 30X CD-ROM sürücü, 16 Bit ses Kartı+hoparlör+mikrofon, 14.400 Fax/Modem kartı, kapaklı Mini Tower Kasa, Win95+Office 97, özel programlar ve oyun CD'leri, ekran filtresi, klavye, Mouse. Fiyatı: 550\$.

e-mail: memover@hotmail.com

Cengiz Gülaçtı

Pentium 166 MMX, Intel 430 TX anakart, 32 MB EDO RAM, 1 GB sabitdisk, 16 Bit ses kartı, 6X CD-ROM sürücü, 4 MB 3D ekran kartı, 14" monitör, Windows 98, Office97. Fiyatı: 600\$.

Tel: (0312) 482 56 50

Tamer Çobanoğlu

486 DX 100 Notebook, 20 MB RAM, 170 MB Hdd, PCMCIA 28.800 Modem, Windows 95, Word 97 ve Excel 97 yüklü. Fiyatı: 400\$.

e-mail: npolat@superonline.com

Tel: (0212) 284 82 98- (0532) 337 73 53

Pixel View Play TV Kartı, BT 848 Chipset, Full uzaktan kumanda, Capture özellikli ve Türkçe Teletextli, Full Screen, S-Video, Video Camera girişi. Fiyatı: 130\$.

Tel: (0532) 394 39 26

Recep Payverdi

Intel Pentium 100 CPU, 32 MB EDO RAM, 1.2 GB Hdd, 1 MB S3 Trio 64V+

ekran kartı, 14" Svyg monitör, klavye, Mouse, Windows 98 yüklü. Fiyatı: 400\$.

Tel: (0542) 213 74 79

Murat

14" Vestel Digital moni-

iş ilanları

38 yıllık bir firma Interactive ve CD ROM 3D Animation Web design üretimi yapmak üzere

JAVA - FRONTPAGE
COREL DRAW
PHOTOSHOP
SOFTIMAGE 3D
LIGHTWAVE 3D
3D STUDIO MAX
WORLD CONSTRUCTION SET
MACROMEDIA DIRECTOR
SPEED RAZOR

programlarını ilgili konuya göre iyi derecede kullanan ve yatırım yapması beklenmeyen %50 iş ortağı ile müşteri temsilcisi, sanayi fotoğrafçısı, multimedya asistanı olarak üst eğitim destekli çalışmak isteyen yetenekli, azimli bay ve bayanlar arıyor.

Mürakat: (216) 355 27 22
(216) 355 25 06

tör, 1 yıl garantisi var, 8 ay kullanılmış. Fiyatı: 100\$.

e-mail : e106654@orca.cc.metu.edu.tr

Amar Adilovic

Satılık 1 aylık çok az kullanılmış Mustek 6000p Scanner'im var, onu 60\$'a satmak istiyorum. Scanner'in arka kapak arkasındaki turnak kırık. 1 sene garantili. İlgilenenler e-mail:canyerli@hotmail.com veya icq: 22275554

Orijinal IBM Intel Pentium 133, Intel anakart, 16 MB RAM, 2.5 GB Western

Digital Hdd, 1 MB S3 Trio 64+, 14" Digital monitör, kilitli Slim kasa, 1.44 Fdd, Q klavye, Mouse, Asonic radyo kartı, çok bakımlı, her parçası IBM. Fiyatı: 690\$.

Tel: (0212) 278 65 11

Mesut Ocak

Bilgisayarda tez, ödev hazırlanır. Kitap tasarımı yapılır, Laser yazıcıdan çıkış alınır.

e-mail: atast@hotmail.com

Tekin A. Taşçı

Sahibinden Pentium 133 PC, 16 MB RAM, 1.3 GB sabitdisk, 1.44 Fdd, dijital 14" ekran, Elsa 2 MB ekran kartı, 16 Bit ses kartı, orijinal lisanslı Windows 95.

Tel: (0212) 570 98 53- (0532) 612 53 30

Mahir B. Aştur

Pentium 200 MMX, 32 MB RAM, 2 GB sabitdisk, 24X Creative CD-ROM sürücü, 2 MB S3 ekran kartı, 33.6K Fax/Modem, 14" Digital monitör, 16 Bit ses kartı, Canon BJC 250 Printer, Win95 Türkçe orijinal (lisanslı), bilgisayar masası+Mouse+klavye+Pad, çeşitli programlar, Office 97 Türkçe.

Fiyatı: 280.000.000 TL.

Tel: (0312) 434 52 95

Cep: (0532) 483 0129

Ambalajında Garmin Gps2 dijital yön tayin sistemi. Ambalajında ICOM Ica22 Transceiver 108.000-136.000 MHz Airband telsiz. Havacılar, avcılar ve denizciler için. Tel: (0532) 212 65 19
Tamer Tellikurşun

Satılık 166 MMX,

64 MB Ram, 4 Mb Ekran Kartı, 4 Gb sabit Disk, 56k Us Robotics modem, 16 bit ses kartı, 32X Toshiba CD-Rom, 17"(025 çözünürlük), Digital Microscan Monitör, radio kart, (hediye: klavye, Microsolt mouse, oyun CD'leri, mp3 ler, mouse pad)
Mürakat: Tahsin Doğan
Tel: 283 67 60
e-mail: gnyat@superonline.com.tr

icq no: 13834836

veya Gökhan Koç

Tel: 283 42 44

e-mail: gokhan_k@yahoo.com
icq no: 14595723

Acilen az kullanılmış 386 veya 486 Notebook arıyorum. Mürakat: hegel@superonline.com

Vestel Pentium II 350, 64 MB SD RAM, 15" Digital Mpr II monitör, Asus bx Mainboard, 8 MB Asus Agp ekran kartı, 5.2 GB Quantum sabitdisk, Awe 64 ses kartı, 32X CD-ROM sürücü, 56k Internal Robotics Fax/Modem kartı, 6 aylık sınırsız İnternet erişim paketi, 300 Watt hoparlör, klavye+Mouse+toz örtüsü+3.5" Fdd. Fiyatı: 2000\$
e-mail: sezgin.kaya@vestelnet.com

Tel: (0232) 345 06 79
(Hafta içi 20.00'den sonra, Cumartesi Pazar dahil)
Sezgin Kaya

CD kayıt işleriniz ekonomik olarak yapılır. Multimedia'lı Pentium bilgisayar satılıktır. Fiyatı: 450\$. Parça parça da satılır. Tel: (0212) 256 09 78 (akşam)
Tarkan Taşkıran

Form ile ilgili bilgiyi www.chip.com.tr
adresinde bulabilirsiniz.

ÇAĞDAŞ BİR BİLGİSAYAR GRUBU ÖN KAYIT ÜYE FORMU

Kendiniz için 18 hanelik alfanumerik bir kod yazın

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Göbek, esas ve soy adları

Baba Adı Anne Adı

Doğum Tarihiniz İl İlçe

Mahalle Cilt Sayfa Kütük

Aile Sıra No Sıra No Verildiği Yer

Veriliş Sebebi Medeni Hali Dini

Kayıt No Veriliş Tarihi Seri No

Vergi Daire & No: Tic. Sic. No

İş Adresi:
Bu satır sadece firmalar içindir

Ev Adresi:

Ev Tel İş Tel

Fax: GSM veya

İlçe ve okul ismi belirterek doldurun: Şu an: Çalışıyor - Okuyor - Bekliyor - İş Arıyor

İlk Orta

Lise Fakülte

Lisans Master

Diğer

Açıklamalar Askerlik: var/yok

Lisanslar & Dereceleri

Bilgisayarınız-deneyiminiz-hedef ve statü tercihleriniz:

Öğrenim-staj-aylıklı iş-ev ofis-yatırımla / emekle ortaklık-veya

Program-programcı-operatör-teknik adam-satıcı-asistan-veya Bu satır sadece firmalar içindir

Kullandığınız programlar ve süre/yılı yıl zayıf orta iyi çok iyi

1.

2.

3.

4.

5.

Bu Grup İçin Düşündüğünüz Kanuni Kimliği Belirtin:

İmza():

Lütfen vesikalık fotoğrafınızı eklemeyi unutmayın. Grup içinde ve bu Grup için faal görev almak istiyorsanız; İmza yanındaki paranteze
lütfe çarpı işareti koyunuz.

Alfanumerik: numara ve harflerden oluşan anlamındadır

Adres: Yeşil Bahar Sokak 2/A Ömür apt. Kat:4 D.26 81031 Çiğdemhane - İstanbul

Dikkat: Bu projede CHIP'in amacı kulübe bilgi akışını sağlamaktır, CHIP Dergisi'nin ve VOGEL Yayıncılık Ltd. Şti.'nin hiçbir hukuki
sorumluluğu yoktur.

KÜNYE

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Gökhan Sungurtakin sgokhan@chip.com.tr

Yazı İşleri Koordinatörü

Ufuk Yamankılıçoğlu uyaman@chip.com.tr

Yazı İşleri

Garo Antikacıoğlu agaro@chip.com.tr

Mahmut Karaloğlu mkars@chip.com.tr

Güçlü Aydoğan guclus@chip.com.tr

Tolga Sonalp tsonalp@chip.com.tr

Sevda Kılıç chipyaz@chip.com.tr

Kadir Tuztaş chipyaz@chip.com.tr

Banu Cengiz chipyaz@chip.com.tr

Yeliz Aygül (sekretarya) chipyaz@chip.com.tr

Test Merkezi

Şahin Ekşioğlu esshin@chip.com.tr

Ecevit Biktım ecevitb@chip.com.tr

Katkıda Bulunanlar

Berker Güngör, Gökrem Çelın, Seda Danacı,

Alis Sinmoyan, Mustafa Başer

Grafik Tasarım

Gökhan Koç gokhank@chip.com.tr

CHIP Reklam Müdürü

Gönül Morgül

CHIP Reklam Servisi

Şebnem Karabıyık, Yeliz Koyun, Sevil Savaş

Reklam Trafikeri

Aynur Kına

Pazarlama Müdürü

Beste Özerdem

Pazarlama Bölümü

Özlem Çenker, Ayten Çar

Halkla İlişkiler Müdürü

Güler Okumuş

Abone Bölümü Satış Müdürü

Asu Bozyayla

Abone Servisi

Nur Geçili, Serap Ergin, Ebru Epik

Dağıtım

Nebi Danacı

Üretim

Turgay Tekatan

VOGEL Yayıncılık Ltd. Şti. Adına Sahibi

O. Şakir Batumlu

Renk Ayrımı-Film Çıkış ve Baskı

Grafiks Ltd. Şti. Tel: (212) 212-2323

Dağıtım

BİRYAY A.Ş.

VOGEL Yayıncılık

Piyalepaşa Bulvarı Zincirlikuyu cad. Ün İş Merkezi

231/3 Kasımpaşa-İSTANBUL

CHIP Tel: (212) 297-1724 (Pbx)

Fax: (212) 297-17-33

Abone Fax: (212) 238-7343

Yazı İşleri Fax: (212) 238-7326

Yazı İşleri E-Mail adresi: chipyaz@chip.com.tr

Abone E-Mail: abone@chip.com.tr

İnternet: http://www.chip.com.tr

VOGEL Ankara Temsilcisi

Dilek Özgen

VOGEL Ankara Müşteri Temsilcisi

Serra Yurtman

Ankara Büro

4. Cad. 73. Sokak 8/1 Öveçler-ANKARA

Tel: (312) 480-5939 Faks: (312) 480-5958

Copyright by CHIP,VOGEL INTERNATIONAL
VERLAGSGES. mbH, Würzburg, DEUTSCHLAND

ISSN: 1300-9419

VOGEL

Dünyanın çeşitli merkezlerinde kurulu 20 şirketler grubuna sahip Alman medya devi Vogel, 100 yılı aşkın süredir çağdaş teknolojinin kullanımı ve yeni buluşların yaygınlaştırılması amacıyla teknik bilgi iletişimi konusunda hizmet vermekte. Uluslararası aktiviteleri Avrupa ve Asya üzerinde yoğun olan kuruluş, mikroelektronikten bilgisayar teknolojisine, makina mühendisliğinden çevre korumaya dek geniş bir yelpazeyi içeren konularda yayın yapmakta. Hiçbir şeyin değişim kadar kalıcı olmadığı kuralından hareketle, durmaksızın gelişen teknolojinin gerektirdiği bilgi aktarımını üstlenen Vogel Medya Grubu, İtalya, Ukrayna, İsviçre, Polonya, Çek Cumhuriyeti, Slovakya, Avusturya, Hindistan, Macaristan, Yunanistan, Romanya, Vietnam, Çin, Güney Afrika Cumhuriyeti ve Suudi Arabistan'da faaliyet göstermektedir. Türkiye'de yayın dünyasına Şubat '98'de önce Chip Bilgisayar Dergisi ile giriş yapan Vogel'in genişleyen ürün yelpazesi simdi ilk sektöre yönelik yayın Makina Magazin, Level oyun dergisi ve Winners' Club Magazin dergilerini içermekte.

LEVEL: Vogel/Türkiye bünyesinde ve Vogel/Çek Cumhuriyeti ile ortaklaşa hazırlanan oyun dergisi Level'in ilk sayısı Ocak '97'de piyasaya sunuldu. Türkiye'nin ilk CD-ROM'lu oyun dergisi Level'da yeni çıkan tüm oyunların tanıtım, eleştiri ve hileleri yer almakta. Level CD-ROM ise yurtdışında piyasaya çıkan oyunların oynanabilir demolarını içermekte. Derginin okuyucularına sunduğu hizmetler arasında Level Cheat Hattı da bulunmaktadır.

MAKİNA MAGAZİN/MM: Makina imalat sanayinin teknolojik bilgi gereksinimini karşılamak amacıyla Mayıs '96'da yayın hayatına başlayan dergi, Türkiye ve dünyadaki araştırma ve geliştirme faaliyetleri, yeni ürün haberleri ve etkinliklerin yanı sıra uzmanlarla röportajlar ve köşe yazılarını içermekte. Bayiye çıkmayan dergi abone sistemiyle okuruna ulaşmakta.

REKLAM İNDEKSİ

3M	81	HP	13.21
ADK	217	IHLAS/ACER	41
AIDATA.NET	129	INSELBERG	99
AKROPOL	127	KARMA	A.K.33
ALBİM	37	KOYUNCU	171
ALCATEL	79	KOZNET	221,223,225
ANATOLIA	143	KRN	159
ARMONİ	163	KUZAY BİLGİSAYAR	109
ARTMEDYA	107	MASCOM	133
ASYA BİLGİSAYAR	219	MAVİ DONANIM	113
ATAC BİLGİSAYAR	91	MEDYA	173
AVS	111	MEGA İNFORMATİK	145
BETA	53	MELSOFT	57
BİLGİTAŞ	61	METROKOM	29
BİLSAG	51	MICROSOFT	0.K.I.3
BOĞAZICI	18.19	MONITOR	187
BOYUT	67	MULTIMEDIA	31,193
CALVE	75	PANCOM	105
CAPSLOCK	161	PC DANIŞMAN	65
CEBIT	49	PHILIPS	87
CREATIVE	23	PHOTO DIGITAL	97
ÇİZGİ ELEKTRONİK	83	RAKS	114,115
DAFNE	47	RGB	209
DETA	43	RÖNESANS	195
DOĞA	135	SAATÇİOĞULLARI	147
DORUKNET	26.27	SAMTEK-İTC	207
ECECOM	89	SENTİM	K.KAPAK
EKİN	85	SES 3000	199
EKSEN	149	SETA	139
ELCOM	76.77	SİNEVİZYON	63
EMEK	55	SONY	17
EMPA	A.K.I.14,15	SÜPERONLINE	44.45
ERSA	25	SÜRAT BİLGİSAYAR	197
ESTRON	151.175	TET	89
GEN	167.169	TRANSDATA	131
GENERAL	215	TRUVA	157
GÜR BİLGİSAYAR	71	UFOTEK	35,39,95
HANEL	153	VEGA	5, 93
HARMONY	179	XEROX	11
HISAR	103	YERKÜRE	137